libris Pe
ieckawski
o4[illegible] Die 30

L. ANNÆI
SENECÆ
et aliorum
TRAGŒDIÆ
Serio emendatæ.
Editio
prioribus longe correctior

Sepkowski

+

Ex libris Vale
riani Judycky
Stud: Eloq
Ao 1677

L. ANNÆI SENECÆ CORDVBENSIS
HERCVLES FVRENS.

Perſonæ.

IVNO. LYCVS.
CHORVS. HERCVLES.
MEGARA. THESEVS.
AMPHITRYO.

PRIMVS ACTVS.

IVNO *ſola*

SOROR Tonantis (hoc enim ſolum mihi
Nomen relictum eſt) ſemper alienum Iovem,
Ac templa ſummi vidua deſerui ætheris;
Locumque, cœlo pulſa, pellicibus dedi.
Tellus colenda eſt: pellices cœlum tenent.
Hinc, Arctos alta parte glacialis poli
Sublime claſſes ſidus Argolicas agit:
Hinc, qua tepenti vere laxatur dies,
Tyriæ per undas vector Europæ nitet;
Illinc, timendum ratibus ac ponto gregem
Paſſim vagantes exerunt Atlantides.
Ferro minax hinc terret Orion deos:
Suaſque Perſeus aureas ſtellas habet.
Hinc clara gemini ſigna Tyndaridæ micant:
Quibuſque natis mobilis tellus ſtetit.
Nec ipſe tantum Bacchus, aut Bacchi parens,
Adiere ſuperos: ne qua pars probro vacet;
Mundus puellæ ſerta Cnoſſiacæ gerit.
Sed vetera querimur: una me dira ac fera
Thebana nuribus ſparſa tellus impiis,
Quoties novercam fecit? aſcendat licet,
Meumque victrix teneat Alcmene locum;
Pariterque natus aſtra promiſſa occupet,
In cujus ortu mundus impendit diem,
Tarduſque Eoo Phœbus effulſit mari,
Retinere merſum juſſus Oceano jubar.
Non ſic abibunt odia. vivaces aget
Violentus iras animus, & ſævus dolor

Æterna bella pace ſublata geret.
Quid bella? quidquid horridum tellus creat
Inimica, quidquid pontus aut aer tulit
Terribile, dirum, peſtilens, atrox, ferum,
Fractum atque domitum eſt. ſuperat & creſcit (malis;
Iraque noſtra fruitur: in laudes ſuas
Mea vertit odia, dum nimis ſæva impero.
Patrem probavit. inde, qua lucem premit,
Aperitque Tethys, qua ferens Titan diem
Binos propinqua tingit Æthiopes face,
Indomita virtus colitur; & toto Deus
...rratur orbe. monſtra jam deſunt mihi;
...inorque labor eſt Herculi juſſa exequi,
...uam mihi jubere. lætus imperia excipit.
...æ fera tyranni juſſa violento queant
...ocere juveni? nempe pro telis gerit,
...uæ timuit, & quæ fudit: armatus venit
...eone & Hydra. nec ſatis terræ patent:
...ffregit ecce limen inferni Iovis,
...t opima victi regis ad ſuperos refert.
Parum eſt reverti: fœdus umbrarum petit.
Vidi ipſa, vidi nocte diſcuſſa inferum,
...t Dite domito, ſpolia jactantem patri
...rna. cur non vinctum & oppreſſum trahit
... ...tenis paria ſortitum Iovi?
... ...ue capto potitur, & retegit Styga?
... ...cta ab imis manibus retro via eſt,
... ...cra diræ mortis in aperto jacent.
... ille rupto carcere umbrarum, ferox
...e me triumphat, & ſuperbifica manu
...trum per urbes ducit Argolicas canem.
...ſo labantem Cerbero vidi diem,
... ...idumque ſolem: me quoque invaſit tremor,
... terna monſtri colla devicti intuens,
...imui imperaſſe. levia ſed nimium queror.
Cœlo timendum eſt; regna ne ſumma occupet,
Qui vicit ima. ſceptra præripiet patri.
Nec in aſtra lenta veniet, ut Bacchus, via:
...ter ruina quæret, & vacuo volet
Regnare mundo. Robore experto tumet,
... poſſe cœlum viribus vinci ſuis
...dicit ferendo: ſubdidit mundo caput,
... flexit humeros molis immenſæ labor,
...diuſque collo ſedit Herculeo polus,
...mota cervix ſidera & cœlum tulit,
...t me prementem. quærit ad ſuperos viam.
...rge ira, perge, & magna meditantem opprime,

Congre-

Congredere : manibus ipsa jam lacera tuis.
Quid tanta mandas odia? discedant feræ :
Ipse imperando fessus Eurystheus vacet,
Titanas ausos rumpere imperium Iovis
Emitte. Siculi verticis laxa specum.
Tellus gigante Doris excusso tremens,
Supposita monstri colla terrifici levet.
Sublimis alias Luna concipiat feras.
Sed vicit ista. quæris Alcidæ parem ?
Nemo est,nisi ipse. bella jam secum gerat.
Adsint ab imo Tartari fundo excitæ
Eumenides : ignem flammeæ spargant comæ,
Viperea sævæ verbera incutiant manus.
I nunc superbe,cælitum sedes pete ;
Humana temne. jam Styga & manes , ferox,
Fugisse credis ? heic tibi ostendam inferos.
Revocabo in alta conditam caligine
Vltra nocentem exilia discordem deam ,
Quam munit ingens montis oppositi specus.
Educam,& imo Ditis è regno extraham
Quidquid relictum est. veniat invisum Scelus,
Suumque lambens sanguinem Impietas ferox,
Errorque,& in se semper armatus Furor.
Hoc hoc ministro noster utatur dolor.
Incipite famulæ Ditis: ardentem incitæ
Concutite pinum:& agmen horrendum anguibus
Megæra ducat : atque luctifica manu
Vastam rogo flagrante corripiat trabem:
Hoc agite;poenas petite violatæ Stygis:
Concutite pectus : acrior mentem excoquat
Quam qui caminis ignis Ætneis furit.
Vt possit animo captus Alcides agi,
Magno furore percitus,nobis prius
Insaniendum est. Iuno cur nondum furit?
Me me sorores mente dejectam mea
Versate primam, facere si quidquam apparo
Dignum noverca. jam odia mutentur mea.
Natos reversus videat incolumes, precor,
Manuque fortis redeat. inveni diem ,
Invisa quo nos Herculis virtus juvet.
Me pariter & se vincat;& cupiat mori
Ab inferis reversus. heic prosit mihi,
Iove esse genitum. stabo, & ut certo exeant
Emissa nervo tela,librabo manum :
Regam furentis arma : pugnanti Herculi
Tandem favebo. scelere perfecto licet
Admittat illas genitor in coelum manus.

Movenda jam ſunt bella; clareſcit dies,
Ortuque Titan lucidus croceo ſubit.

CHORVS.

IAm rara micant ſidera prono
Languida mundo: nox victa vagos
Contrahit ignes; luce renata
Cogit nitidum Phoſphoros agmen:
Signum celſi glaciale poli
Septem ſtellis Arcades urſæ
Lucem verſo temone vocant:
Iam cæruleis evectus equis
Titan ſummum proſpicit Oetan:
Iam Cadmæis inclyta baccis
Aſperſa die dumeta rubent:
Phœbique fugit reditura ſoror.
Labor exoritur durus, & omneis
Agitat curas, aperitque domos.
Paſtor gelida cana pruina
Grege dimiſſo pabula carpit.
Ludit prato liber aperto
Nondum rupta fronte juvencus.
Vacuæ reparant ubera matres.
Errat curſu levis incerto
Molli petulans hœdus in herba.
Pendet ſummo ſtridula ramo,
Pennaſque novo tradere ſoli
Geſtit querulos inter nidos
Thracia pellex; turbaque circum
Confuſa ſonat, murmure miſto
Teſtata diem. carbaſa ventis
Credit, dubius navita vitæ,
Laxos aura complente ſinus.
Hic exeſis pendens ſcopulis,
Aut deceptos inſtruit hamos:
Aut ſuſpenſus ſpectat preſſa
Præmia dextra. ſentit tremulum
Linea piſcem.
Hæc, innocuæ quibus eſt vitæ
Tranquilla quies, & læta ſuo
Parvoque domus, ſpes & in agris.
Turbine magno ſpes ſollicitæ
Vrbibus errant, trepidique metus.
Ille ſuperbos aditus regum,
Duraſque fores, expers ſomni,
Colit: hic nullo fine beatus
Componit opes, gazis inhians,

Et

Et congesto pauper in auro est.
Illum populi favor attonitum,
Fluctuque magis mobile vulgus
Aura tumidum tollit inani.
Hic clamosi rabiosa fori
Iurgia vendens improbus, iras
Et verba locat. novit paucos
Secura quies, qui velocis
Memores ævi, tempora nunquam
Reditura tenent. dum fata sinunt,
Vivite læti: properat cursu
Vita citato, volucrique die
Rota præcipitis vertitur anni.
Duræ peragunt pensa sorores,
Nec sua retro fila revolvunt:
At gens hominum fertur rapidis
Obvia fatis, incerta sui,
Stygias ultro quærimus undas.
Nimium, Alcide, pectore forti
Properas mœstos visere manes.
Certo veniunt ordine Parcæ.
Nulli jusso cessare licet,
Nulli scriptum proferre diem.
Recipit populos urna citatos.
Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per urbes
Garrula laudet, cæloque parem
Tollat & astris: alius curru
Sublimis eat. me mea tellus
Lare secreto tutoque tegat.
Venit ad pigros cana senectus:
Humilique loco sed certa sedet
Sordida parvæ fortuna domus:
Altè virtus animosa cadit.
Sed mœsta venit crine soluto
Megara, parvum comitata gregem:
Tardusque senio graditur Alcidæ parens.

ACTVS SECVNDVS.

MEGARA.

O Magne Olympi rector, & mundi arbiter,
Iam statue tandem, gravibus ærumnis modũ,
Finemque cladi. nulla lux unquam mihi
Secura fulsit. finis alterius mali
Gradus est futuri. protenus reduci novus
Paratur hostis. ante quam lætam domum
Contingat, alíud jussus ad bellum meat.

Nec ulla requies, tempus aut ullum datur,
Nisi dum jubetur: sequitur apprime statim
Infesta Iuno. nunquid immunis fuit
Infantis ætas? monstra superavit prius,
Quam nosse posset. gemina cristati caput
Angues ferebant ora, quos contra obvius
Reptavit infans: igneos serpentium
Oculos remisso lumine ac placido intuens
Arctos serenis vultibus nodos tulit;
Et tumida tenera guttura elidens manu
Prælusit Hydræ. Mænali pernix fera,
Multo decorum præferens auro caput,
Deprensa cursu est. maximus Nemeæ timor
Gemuit lacertis pressus Herculeis leo.
Quid stabula memorem dira Bistonii gregis,
Suisque regem pabulum armentis datum?
Solitumque densis hispidum Erymanthi jugis,
Arcadica quatere nemora Mænalium suem?
Taurumque centum non levem populis metum?
Inter remotos gentis Hesperiæ greges
Pastor triformis littoris Tartessii
Peremptus, acta est præda ab occasu ultimo,
Notum Cythæron pavit Oceano pecus.
Penetrare jussus solis æstivi plagas,
Et adusta medius regna quæ torret dies,
Vtrinque monteis solvit abrupto obice,
Et jam ruenti fecit Oceano viam.
Post hæc adortus nemoris opulenti domos
Aurifera vigilis spolia serpentis tulit.
Quid? sæva Lernæ monstra, numerosum malum
Non igne demum vicit, & docuit mori?
Solitasque pinnis condere obductis diem
Petiit ab ipsis nubibus Stymphalidas?
Non vicit illum cœlibis semper tori
Regina gentis vidua Thermodontiæ,
Nec ad omne clarum facinus audaces manus
Stabuli fugavit turpis Augiæ labor.
Quid ista profunt? orbe defenso caret.
Sensere terræ pacis autorem suæ
Abesse terris. prosperum ac felix scelus,
Virtus vocatur. sontibus parent boni.
Ius est in armis, opprimit leges timor.
Ante ora vidi nostra, truculenta manu
Gnatos paterni cadere regni vindices;
Ipsamque Cadmi nobilis stirpem ultimam
Occidere. vidi regium capitis decus
Cum capite raptum. quis satis Thebas fleat?

Ferax deorum terra quem dominum tremit?
E cujus arvis, eque fecundo sinu
Stricto juventus orta cum ferro stetit;
Cujusque muros natus Amphion Iove
Struxit, canoro saxa modulatu trahens;
In cujus urbem non semel divûm parens
Cœlo relicto venit; hæc quæ cælites
Recepit, & quæ fecit, & (fas sit loqui)
Fortasse faciet, sordido premitur jugo.
Cadmæa proles, atque Ophionius cinis
Quo decidistis? tremitis ignavum exulem,
Suis carentem finibus, nostris gravem?
Qui scelera terra, quique persequitur mari,
Ac sæva justa sceptra confregit manu,
Nunc servit absens, fertque quæ ferri vetat:
Tenetque Thebas exul Herculeas Lycus.
Sed non tenebit. aderit, & pœnas petet,
Subitusque ad astra emerget: inveniet viam,
Aut nesciet. Adsis sospes & remees tuis:
Tandemque venias victor ad victam domum.
Emerge conjux, atque depulsas manu
Abrumpe tenebras: nulla sit vetito via,
Iterque clausum est. orbe diducto redis
Et quidquid atra nocte possessum latet,
Emitte tecum, dirutis quasi jugis
Præceps citato flumini quærens iter.
Quondam dedisti; scissa cum vasto impetu
Patuere Tempe. pectore impulsus tuo
Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere
Nova cucurrit Thessalus torrens via.
Talis parentes, liberos, patriam petens,
Erumpe; rerum terminos tecum afferens:
Et quidquid avida tot per annorum gradus
Abscondit ætas, redde; & oblitos sui,
Lucisque pavidos ante te populos age.
Indigna te sunt spolia, si tantum refers,
Quantum imperatū est. magna sed nimiū loquor,
Ignara nostræ sortis. unde illum mihi,
Quo te tuamque dexteram amplectar, diem,
Reditusque lentos nec mei memores querar?
Tibi, ô deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla. tibi multa fide
Longas Eleusi tacita jactabo faces.
Tum restitutas fratribus rebor meis
Animas, & ipsum regna moderantem sua
Florere patrem. si qua te major tenet
Clausum potestas; sequimur. aut omnes tuos

Defende reditu sospes, aut omnes trahe.
Trahes, nec ullus eriget fractos deus.

AMPHITRYO. MEGARA.

O Socia nostri sanguinis, casta fide
Servans torũ, natosq; magnanimi Herculis,
Meliora mente concipe, atque animum excita.
Aderit profecto, qualis ex omni solet
Labore, major. ME. Quod nimis miseri volunt,
Hoc facile credunt. AM. Immo quod metuunt ni-
Nunquam amoveri posse, nec tolli putant. (mis,
Prona est timori semper in pejus fides.
ME. Demersus, ac defossus, & toto insuper
Oppressus orbe, quam viam ad superos habet?
AM. Quam tunc habebat, cum per arentem plagã
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas; bisque discedens fretum,
Et bis recurrens; cumque deserta rate
Deprensus hæsit Syrtium brevibus vadis,
Et puppe fixa maria superavit pedes.
ME. Iniqua raro maximis virtutibus
Fortuna parcit: nemo se tuto diu
Periculis offerre tam crebris potest.
Quem sæpe transit casus, aliquando invenit.
Sed ecce sævus, ac minas vultu gerens,
Et qualis animo est, talis incessu venit,
Aliena dextra sceptra concutiens Lycus,
Vrbis regens opulenta Thebanæ loca,
Et omne quidquid uberi cingit solo
Obliqua Phocis, quidquid Ismenus rigat,
Quidquid Cytheron vertice excelso videt,
Et bina findens Isthmos exilis freta.

LYCVS. MEGARA. AMPHITRYO.

NOn vetera patriæ jura possideo domus
Ignavus hæres: nobiles non sunt mihi
Avi, nec altis inclytum titulis genus;
Sed clara virtus. qui genus jactat suum,
Aliena laudat. rapta sed trepida manu
Sceptra obtinentur: omnis in ferro est salus,
Quod civibus tenere te invitis scias,
Strictus tuetur ensis. alieno in loco
Haud stabile regnum est. una sed nostras potest
Fundare vires, juncta regali face
Thalamisque Megara. ducet è genere inclyto
Novitas colorem nostra. Non equidem reor
Fore ut recuset, ac meos spernat toros.

Quod

Quod si impotenti pertinax animo abnuet,
Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
Invidia factum ac sermo popularis premet?
Ars prima regni est, posse te invidiam pati,
Tentemus igitur: fors dedit nobis locum.
Namque ipsa tristi vestis obtentu caput
Velata, juxta præsides astat deos,
Laterique adhæret verus Alcidæ sator.
ME. Quidnam ista, nostri generis exitium ac lues,
Novi parat? quid tentat? LY. ô clarum trahens
A stirpe nomen regia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
Si æterna semper odia mortales agant,
Nec cœptus unquam cedat ex animis furor,
Sed arma felix teneat, infelix paret;
Nihil relinquent bella: tum vastis ager
Squallebit arvis, subdita tectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis.
Pacem reduci velle, victori expedit;
Victo necesse est. particeps regni veni:
Sociemus animos. pignus hoc fidei cape:
Continge dextram. quid truci vultu siles?
ME. Egone ut parentis sanguine aspersam manū,
Fratrumque gemina cæde contingam? prius
Extinguet ortus, referet occasus diem:
Pax ante fida nivibus & flammis erit:
Et Scylla Siculum junget Ausonio latus:
Priusque multo vicibus alternis fugax
Euripus unda stabit Euboica piger.
Patrem abstulisti, regna, germanos, larem,
Patriam: quid ultra est? una res superest mihi,
Fratre ac parente carior, regno, ac lare,
Odium tui: quod esse cum populo mihi
Commune doleo. pars quota ex isto mea est?
Dominare tumidus, spiritus altos gere:
Sequitur superbos ultor à tergo Deus.
Thebana novi regna. quid matres loquar
Passas & ausas scelera? quid geminum nefas,
Mistumque nomen conjugis, nati, patris?
Quid bina fratrum castra? quid totidem rogos?
Riget superba Tantalis luctu parens,
Mœstusque Phrygio manat in Sipylo lapis:
Quid ipse torvum subrigens crista caput
Illyrica Cadmus regna permensus fuga,
Longas reliquit corporis tracti notas.
Hæc te manent exempla. dominare ut lubet,
Dum solita regni fata te nostri vocent.

LY. Age.

LY. Agedum efferatas rabida voces amove:
Et disce regum imperia ab Alcide pati.
Ego rapta quamvis sceptra victrici geram
Dextra, regamque cuncta sine legum metu,
Quas arma vincunt, pauca pro causa loquar
Nostra. cruento cecidit in bello pater?
Cecidere fratres? arma non servant modum,
Nec temperari facile nec reprimi potest
Stricti ensis ira: bella delectat cruor.
Sed ille regno pro suo: nos improba
Cupidine acti. quæritur belli exitus,
Non causa. sed nunc pereat omnis memoria,
Cum victor arma posuit, & victum decet
Deponere odia. non ut inflexo genu
Regnantem adores, petimus. hoc ipsum placet,
Animo ruinas quod capis magno tuas.
Es rege conjux digna: sociemus toros.
ME. Gelidus per artus vadit exangues tremor.
Quod facinus aures pepulit? haud equidẽ horrui,
Cum pace rupta bellicus muros fragor
Circumsonaret. pertuli intrepide omnia:
Thalamos tremisco, capta nunc videor mihi.
Gravent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet fidem
Vis ulla nostram: moriar, Alcide, tua.
LY. Animosne mersus inferis conjux facit?
ME. Inferna tetigit, posset ut supera assequi.
LY. Telluris illum pondus immensæ premit.
ME. Nullo premetur onere qui cœlum tulit.
LY. Cogere. ME. Cogi qui potest, nescit mori.
LY. Effare, thalamis quod novis potius parem
Regale munus? ME. Aut tuam mortem, aut meam.
LY. Moriere demens. ME. Conjugi occurrã meo.
LY. Sceptrone nostro potior est famulus tibi?
ME. Quot iste famulus tradidit reges neci!
LY. Cur ergo regi servit, & patitur jugum?
ME. Imperia dura tolle, quid virtus erit?
LY. Obici feris monstrisque virtutem putas?
ME. Virtutis est domare quæ cuncti pavent.
LY. Tenebræ loquentẽ magna Tartareæ premunt.
ME. Non est ad astra mollis è terris via.
LY. Quo patre genitus cælitum penetret domos?
AM. Miseranda conjux Herculis magni sile:
Partes meæ hæ sunt, reddere Alcidæ patrem,
Genusque verum. post tot ingentis viri
Memoranda facta, postque pacatum manu
Quodcunque Titan ortus & labens videt,

Post monstra tot perdomita, post Phlegram impio
Sparsam cruore, postque defensos Deos:
Nondum liquet de patre? mentimur Iovem?
Iunonis odio crede. LY. Quid violas Iovem?
Mortale coelo non potest jungi genus.
AM. Communis ista pluribus causa est Deis.
LY. Famuline fuerant ante quam fierent Dei?
AM. Pastor Pheræos Delius pavit greges.
LY. Sed non per omnes exul erravit plagas.
AM. Quem profuga terræ mater erranti dedit.
LY. Non monstra, sævas Phœbus aut timuit feras.
AM. Primus sagittas imbuit Phœbi draco.
Quam gravia parvus tulerit, ignoras, mala
E matris utero fulmine ejectus puer?
Mox fulminanti proximus patri stetit.
Quid? qui gubernat astra, qui nubes quatit,
Non latuit infans rupis exesæ specu?
Sollicita tanti pretia natales habent,
Semperque magno constitit, nasci Deum.
LY. Quemcunque miserum videris, hominē scias.
AM. Quemcunque fortem videris, miserum neges.
LY. Fortem vocemus, cujus ex humeris Leo
Donum puellæ factus, & clava excidit,
Fulsitque pictum veste Sidonia latus?
Fortem vocemus, cujus horrentes comæ
Maduere nardo: laude qui notas manus
Ad non virilem tympani movit sonum,
Mitra ferocem barbara frontem premens?
AM. Non erubescit Bacchus effusos tener
Sparsisse crines, nec manu molli levem
Vibrasse thyrsum, cum parum forti gradu
Auro decorum syrma barbaricum trahit.
Post multa virtus opera laxari solet.
LY. Hoc Euryti fatetur eversi domus,
Pecorumque ritu virginum oppressi greges.
Hoc nulla Iuno, nullus Eurystheus jubet:
Ipsius hæc sunt opera. AM. Non nosti omnia.
Ipsius opus est, cæstibus fractus suis
Eryx, & Eryci junctus Antæus Libys.
Et qui hospitali cæde manantes foci
Bibere justum sanguinem Busiridis.
Ipsius opus est, vulneri & ferro obvius
Mortem coactus ante Geryonem pati:
Nec unus una Geryon victus manu
Eris inter istos; qui tamen nullo stupro
Læsere thalamos. LY. Quod Iovi, hoc regi licet:
Iovi dedisti conjugem, regi dabis.

Et te

Et te magiſtro non novum hoc diſcet nurus,
Etiam viro probante, meliorem ſequi.
Sin copulari pertinax tedis negat;
Vel ex coacta nobilem partum feram.
ME. Vmbræ Creontis, & penates Labdaci,
Et nuptiales impii Oedipodæ faces,
Nunc ſolita noſtro fata conjugio date.
Nunc nunc cruentæ regis Ægypti nurus,
Adeſte, multo ſanguine infectæ manus;
Deeſt una numero Danais: explebo nefas.
LY. Conjugia quoniam pervicax noſtra abnuis,
Regemque terres; ſceptra quid poſſint, ſcies.
Complectere aras, nullus eripiet Deus
Te mihi. nec, orbe ſi remolito, queat
Ad ſupera victor numina Alcides vehi.
Congerite ſilvas, templa ſupplicibus ſuis
Injecta flagrent: conjugem & totum gregem
Conſumat unus igne ſubjecto rogus.
AM. Hoc munus à te genitor Alcide peto,
Rogare quod me deceat, ut primus cadam.
LY. Qui morte cunctos luere ſupplicium jubet,
Neſcit tyrannus eſſe. diverſa irroga:
Miſerum veta perire; felicem jube.
Ego, dum cremandis trabibus accreſcit rogus,
Sacro regentem maria votivo rogem.
AM. Proh numinum vis ſumma, proh cœleſtium
Rector parenſque, cujus excuſſis tremunt
Humana telis: impiam regis feri
Compeſce dextram. quid Deos fruſtra precor?
Vbicunque es, audi nate. Cur ſubito labant
Agitata motu templa? cur mugit ſolum?
Infernus imo ſonuit è fundo fragor.
Audimur: en, en ſonitus Herculei gradus.

CHORVS.

O Fortuna viris invida fortibus,
Quam non æqua bonis præmia dividis!
Euryſtheus facili regnet in otio,
Alcmena genitus bella per omnia
Monſtris exagitet cæliferam manum:
Serpentis reſecet colla ferocia;
Deceptis referat mala ſororibus,
Cum ſomno dederit pervigiles genas
Pomis divitibus præpoſitus Draco.
Intravit Scythiæ multivagas domos,
Et gentes patriis ſedibus hoſpitas:
Calcavitque freti terga rigentia,

Et mutis tacitum littoribus mare.
Illic dura carent æquora fluctibus,
Et, qua plena rates carbasa tenderant,
Intonsis teritur semita Sarmatis.
Stat pontus vicibus mobilis annuis,
Navem nunc facilis, nunc equitem pati.
Illic quæ viduis gentibus imperat,
Aurato religans ilia baltheo,
Detraxit spolium nobile corpori,
Et peltam, & nivei vincula pectoris,
Victorem posito suspiciens genu.
Qua spe præcipites actus ad inferos,
Audax ire vias irremeabiles,
Vidisti Siculæ regna Proserpinæ?
Illic nulla Noto, nulla Favonio
Consurgunt tumidis fluctibus æquora:
Non illic geminum Tyndaridæ genus
Succurrunt timidis sidera navibus:
Stat nigro pelagus gurgite languidum;
Et, cum mors avidis pallida dentibus
Gentes innumeras manibus intulit,
Vno tot populi remige transeunt.
Evincas utinam jura feræ Stygis,
Parcarumque colos irrevocabiles.
Heic, qui rex populis pluribus imperat,
Bello cum peteres Nestoream Pylon,
Tecum conseruit pestiferas manus,
Telum tergemina cuspide præferens:
Effugit tenui vulnere saucius,
Et mortis dominus pertimuit mori.
Fatum rumpe manu: tristibus inferis
Prospectus pateat lucis, & invius
Limes det faciles ad superos vias.
Immites potuit flectere cantibus
Vmbrarum dominos, & prece supplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit suam.
Quæ silvas, & aves saxaque traxerat
Ars, quæ præbuerat fluminibus moras;
Ad cujus sonitum constiterant feræ:
Mulcet non solitis vocibus inferos,
Et surdis resonat clarius in locis.
Deflent Euridicen Threiciæ nurus:
Deflent & lachrymis difficiles Dei;
Et qui fronte nimis crimina tetrica
Quærunt, ac veteres excutiunt reos,
Flentes Euridicen Iuridici sedent.
Tandem mortis ait vincimur arbiter:

Evade

Evade ad superos ; lege tamen data :
Tu post terga tui perge viri comes;
Tu non ante tuam respice conjugem,
Quam cum clara deos obtulerit dies,
Spartanique aderit janua Tænari.
Odit verus amor nec patitur moras.
Munus, dum properat cernere, perdidit:
Quæ vinci potuit regia cantibus,
Hæc vinci poterit regia viribus.

ACTVS TERTIVS.

HERCVLES.

O Lucis almæ rector, & cæli decus,
Qui alterna curru spatia flammifero ambiens,
Illustre lætis exeris terris caput;
Da Phœbe veniam, si quid illicitum tui
Videre vultus: jussus in lucem extuli
Secreta mundi. tuque cælestum arbiter
Parensque, visus fulmine opposito tege;
Et tu secundo maria qui sceptro regis,
Imas pete undas. quisquis ex alto aspicit
Terrena, facie pollui metuens nova,
Aciem reflectat, oraque in cœlum erigat,
Portenta fugiens. hoc nefas cernant duo,
Qui advexit, & quæ jussit. In pœnas meas,
Atque in labores non satis terræ patent.
Iunonis odio vidi inaccessa omnibus,
Ignota Phœbo; quæque deterior polus
Obscura diro spatia concessit Iovi.
Et si placerent tertiæ sortis loca,
Regnare potui : noctis æternæ chaos,
Et nocte quiddam gravius, & tristes Deos,
Et fata vici, morte contempta redii.
Quid restat aliud? vidi & ostendi inferos.
Da, si quid ultra est. tam diu pateris manus
Cessare nostras, Iuno? quid vinci jubes?
Sed templa quare miles infestus tenet?
Limenque sacrum terror armorum obsidet?

AMPHITRYO, HERCVLES, THESEVS.

VTrumne visus vota decipiunt meos?
An ille domitor orbis, & Grajum decus,
Tristi silentem nubilo liquit domum?
Estne ille natus? membra lætitia stupent.
O nate, certa & sera Thebarum salus,
Verumne cerno corpus? an fallor tua

Deceptus

Deceptus umbra? tune es? agnosco toros,
Humerosque, & alto nobilem trunco manum.
HER. Vnde iste, genitor, squallor, & lugubribus
Amicta conjux? unde tam fœdo obsiti
Pædore nati? quæ domum clades gravat?
AM. Socer est peremptus: regna possidet Lycus;
Natos, parentem, conjugem leto petit.
HER. Ingrata tellus, nemo ad Herculeæ domus
Auxilia venit? vidit hoc tantum nefas
Defensus orbis? cur diem questu tero?
Mactetur hostis. TH. Hanc ferat virtus notam,
Fiatque summus hostis Alcidæ Lycus?
Ad hauriendum sanguinem inimicum feror.
HER. Theseu resiste: ne qua vis subita ingruat.
Me bella poscunt. differ amplexus parens,
Conjuxque differ: nuntiet Diti Lycus
Me jam rediisse. TH. Flebilem ex oculis fuga
Regina vultum: tuque nato sospite
Lacrimas cadentes reprime: si novi Herculem,
Lycus Creonti debitas pœnas dabit:
Lentum est dabit; dat: hoc quoq; est lentum; dedit.
AM. Votum secundet, qui potest, nostrum Deus,
Rebusque lapsis adsit, O magni comes
Magnanime nati, pande virtutum ordinem:
Quam longa mœstos ducat ad manes via;
Vt vincla tulerit dura tartareus canis.
TH. Memorare cogis acta, securæ quoque
Horrenda menti: vix adhuc certa est fides
Vitalis auræ: torpet acies luminum,
Hebetesque visus sic diem insuetum ferunt.
AM. Pervince Theseu quidquid alto pectore
Remanet pavoris, neve te fructu optimo
Frauda laborum. quæ fuit durum pati,
Meminisse dulce est. fare casus horridos.
TH. Fas omne mundi, teque dominantem precor
Regno capaci, teque quam tota irrita
Quæsivit Ætna mater, ut jura abdita
Et operta terris liceat impune eloqui.
Spartana tellus nobile attollit jugum,
Densis ubi æquor Tænarus silvis premit,
Heic ora solvit Ditis invisi domus,
Hiatque rupes alta & immenso specu
Ingens vorago faucibus vastis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primo via:
Tenuis relictæ lucis à tergo nitor,
Fulgorque dubius solis afflicti cadit,

Et ludit aciem. tale non dubie solet
Præbere lumen primus aut serus dies.
Hinc ampla vacuis spatia laxantur locis,
In quæ omne mersum pereat humanum genus,
Nec ire labor est, ipsa deducit via;
Vt sæpe puppes æstus invitas rapit,
Sic pronus aër urget atque avidum chaos,
Gradumque retro flectere haud unquam sinunt
Vmbræ tenaces. intus immenso sinu
Placido quieta labitur Lethe vado,
Demitque curas: neve remeandi amplius
Pateat facultas, flexibus multis gravem
Involvit amnem. qualis incerta vagus
Mæander unda ludit, & cedit sibi,
Instatque, dubius, littus an fontem petat.
Palus inertis fœda Cocyti jacet;
Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
Omenque triste resonat infaustæ strigis;
Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
Taxo imminente; quam tenet segnis sopor
Famesque mœsta tabido rictu jacens;
Pudorque serus conscios vultus tegit:
Metus, Pavorque, Funus, & frendens Dolor,
Aterque Luctus sequitur, & Morbus tremens,
Et cincta ferro Bella, in extremo abdita
Iners Senectus adjuvat baculo gradum.
AM. Estne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?
TH. Non prata viridi læta facie germinant;
Nec adulta leni fluctuat Zephyro seges;
Non ulla ramos silva pomiferos habet,
Sterilis profundi vastitas squallet soli,
Et fœda tellus torpet æterno situ;
Rerumque mœstus finis & mundi ultima,
Immotus aër hæret; & pigro sedet
Nox atra mundo. cuncta mœrore horrida,
Ipsaque Morte pejor est Mortis locus.
AM. Quid, ille opaca qui regit sceptro loca
Qua sede positus temperat populos leves?
TH. Est in recessu Tartari obscuro locus,
Quem gravibus umbris spissa caligo alligat.
A fonte discors manat hinc imo latex:
Alter, quieto similis, (hunc jurant Dei,)
Tacente sacram devehens fluvio Styga,
At hic tumultu rapitur ingenti ferox,
Et saxa fluctu volvit Acheron invius.
Renavigari. cingitur duplici vado
Adversa Ditis regia, atque ingens domus

Vmbrante luco tegitur: hic vasto specu
Pendent tyranni limina: hoc umbris iter;
Hæc porta regni. campus hanc circa jacet,
In quo superbo digerit vultu sedens
Animas recentes. dira majestas Deo:
Frons torva; fratrum quæ tamen speciem gerat,
Gentisque tantæ: vultus est illi Iovis,
Sed Fulminantis. magna pars regni trucis
Est ipse dominus; cujus aspectum timet,
Quidquid timetur. AM. Verane est fama, inferis
Tam sera reddi jura, & oblitos sui
Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
Quis iste veri rector, atque æqui arbiter?
THE. Non unus alta sede quæsitor sedens
Iudicia trepidis sera sortitur reis.
Auditur illo Cnossius Minos foro;
Rhadamantus illo; Thetidis hoc audit socer.
Quod quisque fecit, patitur: autorem scelus
Repetit, suoque premitur exemplo nocens.
Vidi cruentos carcere includi duces:
Et impotentis terga plebeja manu
Scindi tyranni. quisquis est placide potens,
Dominusque vitæ, servat innocuas manus,
Et incruentum mitis imperium regit,
Animoque parcit; longa permensus die
Felicis ævi spatia, vel cœlum petit,
Vel læta felix nemoris Elysii loca
Iudex futurus. sanguine humano abstine,
Quicunque regnas. scelera taxantur modo
Majore nostra. AM. Certus inclusos tenet
Locus nocentes; utque fert fama, impios
Supplicia vinclis sæva perpetuis domant?
THE. Rapitur volucri tortus Ixion rota.
Cervice saxum grande Sisyphia sedet.
In amne medio faucibus siccis senex
Sectatur undas; abluit mentum latex;
Fidemque cum jam sæpe decepto dedit
Perit unda in ore: poma destituunt famem.
Præbet volucri Tityus æternas dapes.
Vrnasque frustra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeides.
Terretque mensas avida Phineas avis.
AM. Nunc ede nati nobilem pugnam mei,
Patrui volentis munus, an spolium refert?
THE. Ferale tardis imminet saxum vadis,
Stupenti ubi unda segne torpescit fretum:
Hunc servat amnem cultu & aspectu horridus,

Pavidosque manes squallidus gestat senex;
Impexa pendet barba, deformem sinum
Nodus coercet, concavæ lucent genæ,
Regit ipse conto portitor longo ratem:
Hic onere vacuam littori puppim applicans
Repetebat umbras; poscit Alcides viam
Cedente turba: dirus exclamat Charon;
Quo pergis audax? siste properantem gradum.
Non passus ullas natus Alcmena moras,
Ipso coactum navitam conto domat,
Scanditque puppem. cymba populorum capax
Succubuit uni. sedit, & gravior ratis
Vtrinque Lethen latere titubante bibit.
Tunc vasta trepidant monstra, Centauri truces,
Lapithæque multo ad bella succensi mero.
Stygiæ paludis ultimos quærens sinus,
Fœcunda mergit capita Lernæus labos.
Post hæc avari Ditis apparet domus:
Hic sævus umbras territat Stygius canis,
Qui terna vasto capita concutiens sono
Regnum tuetur: sordidum tabo caput
Lambunt colubræ: viperis horrent jubæ:
Longusque torta sibilat cauda draco;
Par ira formæ. sensit ut motus pedum,
Attollit hirtas angue vibrato comas,
Missumque captat aure subrecta sonum,
Sentire & umbras solitus. ut propior stetit
Iove natus, antro sedit incertus canis,
Et uterque timuit. ecce latratu gravi
Loca muta terret, sibilat totos minax
Serpens per armos: vocis horrendæ fragor
Per ora missus terna felices quoque
Exterret umbras. solvit à læva ferox
Tunc ipse rictus, & Cleonæum caput
Opponit, ac se tegmine ingenti clepit:
Victrice magnum dextera robur gerens,
Huc nunc & illuc verbere assiduo rotat;
Ingeminat ictus. domitus infregit minas,
Et cuncta lassus capita submisit canis,
Antroque toto cessit. extimuit sedens
Vterque solio dominus; & duci jubet.
Me quoque petenti munus Alcidę dedit.
Tunc gravia monstri colla permulcens manu
Adamante texto vincit: oblitus sui
Custos opaci pervigil regni canis
Componit aures timidus; & patiens trahi,
Herumque fassus, ore submisso obsequens

Vtrumque

Vtrumque cauda pulsat anguifera latus.
Postquam est ad oras Tænari ventum, & nitor
Percussit oculos lucis ignotæ, novos
Resumit animos vinctus, & vastas furens
Quassat catenas: pæne victorem abstulit,
Pronumque retro vexit, & movit gradu.
Tunc & meas respexit Alcides manus:
Geminis uterque viribus tractum canem
Ira furentem, & bella tentantem irrita,
Intulimus orbi. vidit ut clarum æthera,
Et pura nitidi spatia conspexit poli,
Oborta nox est, lumina in terram dedit,
Compressit oculos, & diem invisum expulit,
Aciemque retro flexit, atque omni petiit
Cervice terram: tum sub Herculea caput
Abscondit umbra. Densa sed læto venit
Clamore turba, frontibus laurum gerens,
Magnique meritas Herculis laudes canit.

CHORVS.

Natus Eurystheus properante partu,
Iusserat mundi penetrare fundum:
Deerat hoc solum numero laborum,
Tertiæ regem spoliare sortis.
Ausus est cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via qua remotos
Tristis, & silva metuenda nigra:
Sed frequens magna comitante turba,
Quantus incedit populus per urbes
Ad novi ludos avidus theatri:
Quantus Eleum ruit ad tonantem,
Quinta cum sacrum revocavit æstas:
Quanta, cum longæ redit hora noctis
Crescere & somnos cupiens quietos
Libra, Phoebeos tenet æqua currus:
Turba secretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare mystæ:
Tanta per campos agitur silentes
Turba: pars tarda gradiens senecta,
Tristis, & longa satiata vita:
Pars adhuc currit melioris ævi,
Virgines nondum thalamis jugatæ,
Et comis nondum positis ephebi,
Matris & nomen modo doctus infans.
His datum solis, minus ut timerent,
Igne prælato relevare noctem.

Cæteri vadunt per opaca tristes;
Qualis est nobis animus, remota
Luce, cum mœstus sibi quisque sensit
Obrutum tota caput esse terra.
Stat chaos densum, tenebræque turpes,
Et color noctis malus, ac silentis
Otium mundi, vacuæque nubes.
Sera nos illo referat senectus.
Nemo ad id sero venit, unde nunquam,
Cum semel venit, potuit reverti.
Quid juvat durum properare fatum?
Omnis hæc magnis vaga turba terris
Ibit ad manes, facietque inerti
Vela Cocyto. tibi crescit omne,
Et quod occasus videt, & quod ortus;
Parce venturis, tibi Mors paramur:
Sis licet segnis, properamus ipsi.
Prima quæ vitam dedit hora, carpsit.
Thebis læta dies adest:
Aras tangite supplices,
Pingues cædite victimas:
Permistæ maribus nurus
Solennes agitent choros:
Cessent deposito jugo
Arvi fertilis incolæ.
Pax est Herculea manu
Auroram inter & Hesperum:
Et qua sol medium tenens
Vmbras corporibus negat.
Quodcunque abluitur solum
Longo Tethyos ambitu,
Alcidæ domuit labor.
Transvectus vada Tartari
Pacatis redit inferis.
Iam nullus superest timor:
Nil ultra jacet inferos.
Stantes sacrificus comas
Dilecta tege populo.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES, THESEVS, AMPHITRYO, MEGARA.

VLtrice dextra fusus adverso Lycus
Terram cecidit ore: tum quisquis comes
Fuerat tyranni, jacuit & pœnæ comes.
Nunc sacra patri victor & superis feram,

Cæsis-

Cæsisque meritas victimis aras colam.
Te te laborum socia & adjutrix precor
Belligera Pallas, cujus in læva ciet
Ægis feroces ore saxifico minas.
Adsit Lycurgi domitor & rubri maris,
Tectam virenti cuspidem thyrso gerens:
Geminumque numen, Phœbus & Phœbi soror,
Soror sagittis aptior, Phœbus lyræ;
Fraterque quisquis incolit cœlum meus,
Non ex noverca frater, huc appellite
Greges opimos. quidquid Indorum seges,
Arabesque odoris quidquid arboribus legunt,
Conferte in aras; pinguis exundet vapor.
Populea nostras arbor exornet comas:
Te ramus oleæ fronde gentili tegat,
Theseu: Tonantem nostra adorabit manus.
THE. Dii conditores urbis, & silvestria
Trucis antra Zeti, nobiles Dirces aquas,
Laremque regis advenæ Tyrium colens,
Date thura flammis. AM. Nate manantes prius
Manus cruenta cæde & hostili expia.
HER. Vtinam cruorem capitis invisi Deis
Libare possem. gratior nullus liquor
Tinxisset aras: victima haud ulla amplior
Potest, magisque opima mactari Iovi,
Quam rex iniquus. AM. Finiat genitor tuos
Opta labores: detur aliquando otium,
Quiesque fessis. HER. Ipse concipiam preces
Iove, meque dignas. Stet suo cœlum loco,
Tellusque & æther: astra inoffensos agant
Æterna cursus: alta pax gentes alat:
Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
Ensesque lateant: nulla tempestas fretum
Violenta turbet: nullus irato Iove
Exiliat ignis: nullus hyberna nive
Nutritus agros amnis eversos trahat:
Venena cessent: nulla nocituro gravis
Succo tumescat herba: non sævi ac truces
Regnent tyranni. si quod etiamnum est scelus
Latura tellus, properet; & si quod parat
Monstrum, meum sit. Sed quid hoc? medium diem
Cinxere tenebræ: Phœbus obscuro meat
Sine nube vultu. quis diem retro fugat,
Agitque in ortus? unde nox atrum caput
Ignota profert? unde tot stellæ polum
Implent diurnæ? primus en noster labor
Cœli refulget parte non minima Leo,

Itaque totus fervet, & morsus parat;
Iam rapiet aliquod sidus; ingenti minax
Stat ore, & ignes efflat, & rutila jubam
Cervice jactat: quidquid autumnus gravis,
Hiemsque gelido frigida spatio refert,
Vno impetu transiliet,& verni petet
Frangetq;Tauri colla.AM.Quod subitum hoc ma- (lum est ?
Quo nate vultus huc & huc acres refers ?
Acieque falsum turbida cœlum vides?
HER. Perdomita tellus, tumida cesserunt freta,
Inferna nostros regna sensere impetus:
Immune cœlum est; dignus Alcidæ labor.
In alta mundi spatia sublimis ferar,
Petatur æther, altra promittit pater.
Quid si negaret ? non capit terra Herculem,
Tandemque superis reddit. en ultro vocat
Omnis deorum cœtus,& laxat fores,
Vna vetante. recipis, & referas polum ?
An contumacis januam mundi traho ?
Dubitatur etiam ? vincla Saturno exuam,
Contraque patris impii regnum impotens
Avum resolvam. bella Titanes parent
Me duce furentes:saxa cum silvis traham,
Rapiamque dextra plena Centauris juga.
Iam monte gemino limitem ad superos agam.
Videat sub Ossa Pelion Chiron suum:
In cœlum Olympus tertio positus gradu
Perveniet,aut mittetur. AM. Infandos procul
Averte sensus: pectoris sani parum,
Magni tamen, compesce dementem impetum.
HER. Quid hoc? gigantes arma pestiferi movent,
Profugit umbras Tytius,ac lacerum gerens
Et inane pectus,quam prope à cœlo stetit ?
Labat Cythæron , alta Pallene tremit,
Marcentque Tempe : rapuit hic Pindi juga:
Hic rapuit Oeten: sævit horrendum Mimas,
Flammifera Erynnis verbere excusso sonat,
Rogusque adustus propius ac propius sudes
In ora tendit, sæva Tisiphone caput
Serpentibus vallata,post raptum canem,
Portam vacantem clausit opposita face.
Sed ecce proles regis inimici latet,
Lyci nefandum semen. inviso patri
Hæc dextra jam vos reddet : excutiat leves
Nervus sagittas. tela sic mitti decet
Herculea. AM. Quo se cæcus invergit furor ?
Vastum coactis flexit arcum cornibus,
Phare-

Pharetramque ſolvit. ſtridet emiſſa impetu
Arundo. medio ſpiculum collo fugit.
Vulnere relicto. HER. Cæteram prolem eruam,
Omneſque latebras. quid moror? majus mihi
Bellum Mycenis reſtat: ut Cyclopea
Everſa manibus ſaxa noſtris concidant,
Huc eat & illuc aula disjecto obice,
Rumpatque poſtes, columen impulſum labet:
Procumbat omnis regia. hic video abditum
Gnatum ſceleſti patris. AM. En blandas manus
Ad genua tendens voce miſeranda rogat.
Scelus nefandum, triſte, & aſpectu horridum,
Dextra precantem rapuit, & circa furens
Bis ter rotatum miſit: aſt illi caput
Sonuit; cerebro tecta diſperſo madent:
At miſera parvum protegens natum ſinu
Megara, furenti ſimilis è latebris fugit.
HER. Licet Tonantis profuga condaris ſinu,
Petet undecunque temet hæc dextra, & feret.
AM. Quo miſera pergis? quam fugam, aut latebras
petis?
Nullus ſalutis Hercule infenſo eſt locus:
Amplectere ipſum potius, & blanda prece
Lenire tenta. ME. Parce jam conjux precor;
Agnoſce Megaram; natus hic vultus tuos,
Habituſque reddit. cernis, ut tendat manus?
HER. Teneo novercam: ſequere, da pœnas mihi,
Iugoque preſſum libera turpi Iovem.
Sed ante matrem parvulum hoc monſtrū auferam.
ME. Quo tendis amens? ſanguinem fundes tuum?
AM. Pavefactus infans igneo vultu patris
Perit ante vulnus, ſpiritum rapuit timor.
In conjugem nunc clava libratur gravis.
Perfregit oſſa: corpori trunco caput
Abeſt, nec uſquam eſt. cernere hoc audes nimis
Vivax ſenectus? ſi piget luctus, habes
Mortem paratam. pectus in tela indue;
Vel ſtipitem iſtum cæde monſtrorum illitum
Converte. falſum ac nomini turpem tuo
Remove parentem, ne tuæ laudi obſtrepat.
THE. Quo te ipſe, ſenior, obvium morti ingeris?
Quo pergis amens? profuge, & obtectus late,
Vnumque manibus aufer Herculeis ſcelus.
HER. Bene habet: pudendi regis exciſa eſt domus,
Tibi hunc dicatum maximi conjux Iovis
Gregem cecidi. vota perſolvi libens
Te digna; & Argos victimas alias dabit.

AM. Nondum litasti nate: consumma sacrum;
Stat ecce ad aras hostia, exspectat manum
Cervice prona. præbeo, occurro, insequor.
Macta. Quid hoc est? errat acies luminum,
Visusque mœror hebetat. an video Herculis
Manus trementes? vultus in somnum cadit,
Et fessa cervix capite summisso labat;
Flexo genu jam totus ad terram ruit:
Ut cæsa silvis ornus, aut portus mari
Datura moles. vivis? an leto dedit
Idem tuus qui misit ad mortem furor?
Sopor est, reciprocos spiritus motus agit.
Detur quieti tempus, ut somno gravis
Vis victa morbi pectus oppressum levet,
Removete famuli tela ne repetat furens.

CHORVS.

LUgeat æther, magnusque parens
Ætheris alti, tellusque ferax,
Et vaga ponti mobilis unda.
Tuque ante omnes, qui per terras,
Tractusque maris fundis radios,
Noctemque fugas ore decoro,
Fervide Titan: obitus pariter
Tecum Alcides vidit & ortus,
Novitque tuas utrasque domos.
Solvite tantis animum monstris,
Solvite superi, rectam in melius
Flectite mentem. tuque ô domitor
Somne laborum, requies animi,
Pars humanæ melior vitæ,
Volucer matris genus Astrææ,
Frater duræ languide Mortis,
Veris miscens falsa, futuri
Certus, & idem pessimus autor:
Pater ô rerum, portus vitæ,
Lucis requies, noctisque comes,
Qui par regi famuloque venis,
Placidus fessum lenisque foves:
Pavidum leti genus humanum
Cogis longam discere mortem,
Preme devictum torpore gravi,
Sopor indomitos alliget artus;
Nec torva prius pectora linquat,
Quam mens repetat pristina cursum,
En, fusus humi sæva feroci
Corde volutat somnia. nondum est

Tanti

Tanti pestis superata mali:
Clavæque gravi lassum solitus
Mandare caput, quærit vacua
Pondera dextra, motu jactans
Brachia vano: nec adhuc omnes
Expulit æstus. sed, ut ingenti
Vexata Noto servat longor
Vnda tumultus, & jam vento
Cessante tumet. pelle insanos
Fluctus animi, redeat pietas,
Virtusque viro: vel sit potius
Mens vesano concita motu;
Error cæcus, qua cœpit; eat.
Solus te jam præstare potest
Furor insontem, proxima puris
Sors est manibus, nescire nefas.
Nunc Herculeis percussa sonent
Pectora palmis, mundum solitos
Ferre lacertos verbera pulsent
Victrice manu: gemitus vastos
Audiat æther, audiat atri
Regina poli, vastisque ferox
Qui colla gerit vincta catenis,
Imo latitans Cerberus antro.
Resonet mœsto clamore chaos,
Lateque patens unda profundi,
Et, qui melius tua tela tamen
Senserat, æther.
Pectora tantis obsessa malis
Non sunt ictu ferienda levi.
Vno planctu tria regna sonent.
Et tu collo decus ac telum
Suspensa diu fortis arundo,
Pharetræque leves, date sæva fero
Verbera tergo: cædant humeros
Robora fortes, stipesque potens
Duris oneret pectora nodis:
Plangant tantos arma dolores.
Non vos patriæ laudis comites,
Vlti sævo vulnere reges,
Non Argivæ membra palæstræ
Flectere docti, fortes cæstu,
Fortesque manu; jam tamen ausi
Telum Scythici leve coryti
Missum certa librare manu,
Tutosque fuga figere cervos,
Nondumque feræ terga jubatæ.

Ite ad Stygios umbræ portus,
Ite innocuæ, quas in primo
Limine vitæ scelus oppressit
Patriusque furor: ite infaustum
Genus ô pueri, noti per iter
Triste laboris: ite, iratos
Visite reges.

ACTVS QVINTVS.

HERCVLES, AMPHITRYO, THESEVS.

QVis hic locus, quæ regio, quæ mundi plaga?
Vbi sum, sub ortu solis, an sub cardine
Glacialis Vrsæ? nunquid Hesperii maris
Extrema tellus hunc dat Oceano modum?
Quas trahimus auras? quod solum fesso subest?
Certe redimus. unde prostrata domo
Video cruenta corpora? an nondum exuit
Simulacra mens inferna? post reditus quoque
Oberrat oculos turba feralis meos.
Pudet fateri. paveo: nescio quod mihi,
Nescio quod animus grande præsagit malum.
Vbi est parens? ubi illa natorum grege
Animosa conjux? cur latus lævum vacat
Spolio leonis, quonam abiit tegimen meum?
Idemque somno mollis Herculeo thorus?
Vbi tela, ubi arcus, arma quis vivo mihi
Detrahere potuit, spolia quis tanta abstulit,
Ipsumque quis non Herculis somnum horruit?
Libet meum videre victorem, libet.
Exurge victor, quem novum coelo pater
Genuit relicto: cujus incestu stetit
Nox longior, quam nostra. quod cerno nefas?
Nati cruenta cæde confecti jacent:
Perempta conjux. quis Lycus regnum obtinet?
Quis tanta Thebis scelera moliri ausus est,
Hercule reverso? quisquis Ismeni loca,
Actæa quisquis arva, qui gemino mari
Pulsata Pelopis regna Dardanii colis,
Succurre, sævæ cladis autorem indica.
Ruat ira in omnes. hostis est, quisquis mihi
Non monstrat hostem. victor Alcidæ lates?
Procede: seu tu vindicas currus truces
Thracis cruenti, sive Geryonis pecus,
Libyæve dominos: nulla pugnandi mora est.
En nudus asto, vel meis armis licet

Petas

Petas inermem. cur meos Theſeus fugit
Paterque vultus? ora cur condunt ſua?
Differte fletus. quis meos dederit neci
Omnes ſimul, profare. quid genitor ſiles?
At tu ede Theſeu, ſed tua Theſeu fide.
Vterque tacitus ora pudibunda obtegit,
Furtimque lachrimas fundit. in tantis malis
Quid eſt pudendum? nunquid Argivæ potens
Dominator urbis? numquid infeſtum Lyci
Pereuntis agmen clade nos tanta obruit?
Per te meorum facinorum laudem precor
Genitor, tuique nominis ſemper mihi
Numen ſecundum, fare, quis fudit domum?
Cui præda jacui? AM. Tacita ſic abeant mala.
HE. Vt inultus ego ſim? AM. Sæpe vindicta obfuit.
HER. Quiſquamne ſegnis tanta toleravit mala?
AM. Majora quiſquis timuit. HE. His etiam pater
Quidquam timeri majus aut gravius poteſt?
AM. Cladis tuæ pars iſta, quam noſti, quota eſt?
HER. Miſerere genitor: ſupplices tendo manus.
Quid hoc? manus refugit, hic errat ſcelus.
Vnde hic cruor? quid illa puerili madens
Arundo leto, tincta Lernæa nece?
Iam tela video noſtra, non quæro manum.
Quis potuit arcum flectere? aut quis dextera
Sinuare nervum vix recedentem mihi?
Ad vos revertor: genitor, hoc noſtrum eſt ſcelus?
Tacuere. noſtrum eſt. AM. Luctus eſt illic tuus;
Crimen novercæ: caſus hic culpa caret.
HER. Nunc parte ab omni genitor iratus tona,
Oblite noſtri: vindica ſera manu
Saltem nepotes: ſtelliger mundus ſonet,
Flammas & hic & ille jaculetur polus:
Rupes ligatum Caſpiæ corpus trahant,
Atque ales avida. cur Promethei vacant
Scopuli? paretur vertice immenſo feras
Volucreſque paſcens Caucaſi abruptum latus
Nudumque ſilvis. illa, quæ Pontum Scythen
Symplegas arctat, hinc & hinc vinctas manus
Diſtendat alto: cumque revocata vice
In ſe coibunt, ſaxaque in cœlum expriment,
Actis utrinque rupibus, medium mare,
Ego inquieta montium jaceam mora.
Quin ſtructumacervans nemore congeſto aggerem,
Cruore corpus impio ſparſum cremo?
Sic ſic agendum eſt; inferis reddam Herculem.
AM. Nondum tumultu pectus attonitum caret:

Mutavit

Mutavit iras, quodque habet proprium furor ;
In se ipse sævit. HER. Dira Furiarum loca
Et inferorum carcer, & sonti plaga
Decreta turbæ , & si quod exilium latet
Vlterius Erebo, Cerbero ignotum & mihi,
Huc me abde tellus, Tartari ad finem ultimum,
Mansurus ibo. pectus ô nimium ferum !
Quis vos per omnem, liberi, sparsos domum
Deflere digne poterit ? hic durus malis
Lachrimare vultus nescit. huc ensem date ;
Date huc sagittas ; stipitem huc vastum date.
Tibi tela frangam nostra : tibi nostros puer
Rumpemus arcus, ac tuis stipes gravis
Ardebit umbris : ipsa Lernæis frequens
Pharetra telis in tuos ibit rogos.
Dent arma pœnas : vos quoque infaustas meis
Cremabo telis, ô novercales manus.
THE. Quis nomen unquam sceleris errori dedit ?
HER. Sæpe error ingens sceleris obtinuit locum.
TH. Nunc Hercule opus est: perfer hanc molē mali.
HER. Non sic furore cessit extinctus pudor,
Populos ut omnes impio aspectu fugem.
Arma, arma, Theseu, flagito propere mihi
Subtracta reddi. sana si mens est mihi,
Referte manibus tela : si remanet furor,
Pater recede, mortis inveniam viam.
AM. Per sancta generis sacra, per jus nominis
Vtrumque nostri, sive me altorem vocas,
Seu tu parentem; perque venerandos piis
Canos, senectæ parce desertæ precor,
Annisque fessis: unicum lapsæ domus
Firmamen , unum lumen afflicto malis
Temet reserva. nullus ex te contigit
Fructus laborum. semper aut dubium mare,
Aut monstra timui: quisquis in toto furit
Rex sævus orbe, manibus, aut aris nocens,
A me timetur. semper absentis pater
Fructum tui, tactumque & aspectum peto.
HE. Cur animam in ista luce detineam amplius
Morerque, nihil est : cuncta jam amisi bona,
Mentem, arma, famam, conjugem, natos, manus;
Etiam furorem. nemo polluto queat
Animo mederi: morte sanandum est scelus. (dam.
TH. Perimes parentem? HE. Facere ne possim, occi-
TH. Genitore corā? HE. Cernere hunc docui nefas.
AM. Memoranda potius omnibus facta intuens,
Vnius à te criminis veniam pete.

HER. Ve-

HER. Veniam dabit ſibi ipſe, qui nulli dedit?
Laudanda feci juſſus, hoc unum meum eſt.
Succurre genitor, ſive te pietas movet,
Seu triſte fatum, ſive violatæ decus
Virtutis, effer arma; vincatur mea
Fortuna dextra. TH. Sunt quidem patriæ preces
Satis efficaces. ſed tamen noſtro quoque
Movere fletu. ſurge, & adverſa impetu
Perfringe ſolito: nunc tuum nulli imparem
Animum malo reſume. nunc magna tibi
Virtute agendum eſt, Herculem iraſci veta.
HER. Si vivo, feci ſcelera; ſi morior, tuli.
Purgare terras propero, jamdudum mihi
Monſtrum impium, ſævumque & immite, ac ferum
Oberrat, agedum dextra conare aggredi
Ingens opus, labore biſſeno amplius.
Ignave ceſſas, fortis in pueros modo,
Pavidaſque matres? arma niſi dentur mihi,
Aut omne Pindi Thracis exſcindam nemus,
Bacchique lucos, & Cythæronis juga
Mecum cremabo, tota cum domibus ſuis,
Dominiſque tecta, cum Deis templa omnibus
Thebana ſupra corpus excipiam meum,
Atque urbe verſa condar: & ſi fortibus
Leve pondus humeris mœnia immiſſa incident,
Septemque opertus non ſatis portis premar,
Onus omne media parte qua mundus ſedet,
Dirimitque ſuperos, in meum vertam caput.
Redde arma. AM. Vox eſt digna genitore Herculis.
Hoc en peremptus ſpiculo cecidit puer,
Hoc Juno telum manibus emiſit tuis:
Hoc nunc ego utar. TH. Ecce quam miſerum metu
Cor palpitat, corpuſque ſollicitum ferit.
Aptata arundo eſt, ecce, jam facies ſcelus
Volens, ſcienſque. pande, quid fieri jubes?
HER. Nihil rogamus, noſter in tuto eſt dolor.
AM. Natum potes ſervare tu ſolus mihi
Theſeu, ipſe necdum maximum evaſi metum.
Miſerum haud potes me facere, felicem potes.
Sic ſtatue quidquid ſtatuis, ut cauſam tuam
Famamque in arcto ſtare & ancipiti ſcias.
Aut vivis aut occidis. hanc animam levem,
Feſſamque ſenio, nec minus quaſſam malis
In ore primo teneo. tam tarde patri
Vitam dat aliquis? non feram ulterius moram,
Letale ferro pectus impreſſo induam,
Hic, hic jacebit Herculis ſani ſcelus,

HER.

HER. Iam parce genitor, parce; jam revoca manū,
Succumbe virtus, perfer imperium patris.
Eat ad labores hic quoque Herculeos labor;
Vivamus. artus alleva afflictos solo
Theseu parentis: dextra contactus pios (bens,
Scelerata refugit. AM. Hanc manum amplecto li-
Hac nixus ibo, pectori hanc ægro admovens
Pellam dolores. HER. Quē locum profugus petam?
Vbi me recondam? quave tellure obruam?
Quis Tanais, aut quis Nilus, aut quis Persica
Violentus unda Tigris, aut Rhenus ferox,
Tagusve Ibera turbidus gaza fluens,
Abluere dextram poterit? Arctoum licet
Mæotis in me gelida transfundat mare,
Et tota Tethys per meas currat manus,
Hærebit altum facinus. in quas impius
Terras recedes? ortum, an occasum petes?
Vbique notus perdidi exilio locum.
Me refugit orbis, astra transversos agunt
Obliqua cursus; ipse Titan Cerberum
Meliore vultu vidit. ô fidum caput
Theseu, latebram quære longinquam, abditam,
Quicunque semper sceleris alieni arbiter
Amas nocentes, gratiam meritis refer,
Vicemque nostris: redde me infernis precor
Vmbris reductum, meque subjectum tuis
Restitue vinclis. ille me abscondet locus.
Sed & ille novit. THE. Nostra te tellus manet.
Illic solutam cæde Gradivus manum
Restituet armis. illa te, Alcide, vocat
Facere innocentes terra quæ superos solet.

L. ANNÆI SENECÆ

THYESTES.

Personæ.

TANTALVS. ATREVS.
THYESTES. NVNCIVS.
MEGÆRA. SERVVS.
PLISTHENES. CHORVS.

ACTVS PRIMVS.

TANTALVS. CHORVS.

Quis me inferorum sede ab infausta abstrahit
Avido fugaces ore captantem cibos ?
Quis male deorum Tantalo vivas domos
Ostendit iterum ? pejus inventum est siti
Arenti in undis aliquid, & pejus fame
Hiante semper ? Sisyphi numquid lapis
Gestandus humeris lubricus nostris venit,
Aut membra celeri differens cursu rota ?
Aut pœna Tityi, qui specu vasto patens
Visceribus atras pascit effossis aves ?
Et nocte reparans quidquid amisit die
Plenum recenti pabulum monstro jacet ?
In quod malum transcribor ? ô quisquis nova
Supplicia functis durus umbrarum arbiter
Disponis; adde si quid ad pœnas potes,
Quod ipse custos carceris diri horreat,
Quod mœstus Acheron paveat; ad cujus metum
Nos quoque tremamus. quære: jam nostra subit
E stirpe turba, quæ suum vincat genus,
Ac me innocentem faciat, & inausa audeat.
Regione quidquid impia cessat loci,
Complebo. numquam stante Pelopeia domo,
Minos vacabit. ME. perge detestabilis
Vmbra, & penates impios furiis age.
Certetur omni scelere, & alterna vice
Stringantur enses. ne sit irarum modus
Pudorve, mentes cæcus instiget furor;
Rabies parentum duret, & longum nefas
Eat in nepotes, nec vacet cuiquam vetus

Odisse crimen, semper oriatur novum;
Nec unum in uno; dumque punitur scelus,
Crescat. superbis fratribus regna excidant,
Repetantque profugos. dubia violentæ domus
Fortuna reges inter incertos labet.
Miser ex potente fiat, ex misero potens;
Fluctuque regnum casus assiduo ferat.
Ob scelera pulsis, cum dabit patriam deus,
Et scelera redeant, sintque tam invisi omnibus,
Quam sibi. nihil sit, ira quod vetitum putet.
Fratrem expavescat frater, & natum parens,
Natusque patrem, liberi pereant male,
Pejus tamen nascantur, immineat viro
Infesta conjux; bella trans pontum vehant:
Effusus omnes irriget terras cruor;
Supraque magnos gentium exultet duces
Libido victrix. impia stuprum in domo
Levissimum sit. fratris, & fas & fides,
Iusque omne pereat. non sit à vestris malis
Immune coelum. cum micant stellæ polo,
Flammæque servant debitum mundo decus.
Nox alta fiat, excidat coelo dies.
Misce penates, odia, cædes, funera
Arcesse, & imple scelere Tantaleam domum.
Ornetur altum culmen, & lauro fores
Lætæ virescant; dignus adventu tuo
Splendescat ignis. Thracium fiat nefas
Majore numero. dextra cur patrui vacat?
Nondum Thyestes liberos deflet suos?
Ecquando tollet ignibus jam subditis
Spumante aheno membra? per partes eant
Discerpta, patrios polluat sanguis focos.
Epulæ instruantur. non novi sceleris tibi
Conviva venies; liberum dedimus diem.
Tuamque ad istas solvimus mensas famem.
Iejunia exple. mistus in Bacchum cruor
Spectante te potetur. inveni dapes,
Quas ipse fugeres. siste, quo præceps ruis?
TAN. Ad stagna, & amnes, & recedentes aquas,
Labrisque ab ipsis arboris plenæ fugas;
Abire in atrum carceris liceat mei
Cubile, liceat, si parum videor miser,
Mutare ripas, alveo medius tuo
Phlegethon relinquar, igneo cinctus freto.
Quicunque poenas lege fatorum datas
Pati juberis; quisquis exeso jaces
Pavidus sub antro; quique venturi times

Montis ruinam: quisquis avidorum feros
Rictus leonum, & dira Furiarum agmina
Implicitus horres: quisquis immissas faces
Semiustus abigis, Tantali vocem excipe
Properantis ad vos: credite experto mihi,
Amate pœnas. quando continget mihi,
Effugere superos? ME. Ante perturba domum,
Inferque tecum prælia, & ferri malum
Regibus amorem: concute insano ferum
Pectus tumultu. TAN. Me pati pœnas decet,
Non esse pœnam: mittor, ut dirus vapor
Tellure rupta, vel gravem populis luem
Sparsura pestis. ducam in horrendum nefas
Avus nepotes. magne divorum parens,
Nosterque, quamvis pudeat; ingenti licet
Vexata pœna lingua crucietur, loquar:
Nec hoc tacebo: moneo, ne sacra manus
Violata cæde, neve furiali malo
Aspergat aras. stabo, & arcebo scelus.
Quid ora terres verbere, & tortos ferox
Minaris angues? quid famem infixam intimis
Agitas medullis? flagrat incensum siti
Cor, & perustis flamma visceribus micat.
Sequor. ME. Furorem divide in totam domum.
Sic sic feratur, & suum infensi invicem
Sitiant cruorem: sensit introitus tuos
Domus, & nefando tota contactu horruit.
Actum est abunde. gradere ad infernos specus,
Amnemque notum: jam tuum mœstæ pedem
Terræ gravantur. cernis, ut fontes liquor
Introrsus actus linquat; ut ripæ vacent;
Ventusque raras igneus nubes ferat?
Pallescit omnis arbor, ac nudus stetit
Fugiente pomo ramus; & qui fluctibus
Illinc propinquis Isthmos atque illinc fremit,
Vicina gracili dividens terra vada,
Longe remotos latus exaudit sonos.
Iam Lerna retro cessit, & Phoronides
Latuere venæ: nec suas profert sacras
Alpheus undas, & Cithæronis juga
Stant parte nulla cava deposita nive,
Timentque veterem nobiles Argi sitim.
En ipse Titan dubitat, an jubeat sequi,
Cogatque habenis ire periturum diem.

CHORVS.

ARgos de superis si quis Achaicum,
Piseasque domos turribus inclytas:

Isthmi si quis amat regna Corinthii,
Et portus geminos,& mare dissidens;
Si quis Taygeti conspicuas nives,
Quas, cum Sarmaticus tempore frigido
In summis Boreas composuit jugis,
Æstas veliferis solvit Etesiis:
Quem tangit gelido flumine lucidus
Alpheus, stadio notus Olympico:
Advertat placidum numen, & arceat
Alternas scelerum, ne redeant, vices,
Neu succedat avo deterior nepos,
Et major placeat culpa minoribus.
Tandem lassa feros exuat impetus
Sicci progenies impia Tantali.
Peccatum satis est. fas valuit nihil,
Aut commune nefas. proditus occidit
Deceptor dominæ Myrtilus, & fide
Vectus qua tulerat, nobile reddidit
Mutato pelagus nomine. notior
Nulla est Ionijs fabula navibus.
Exceptus gladio parvulus impio,
Dum currit patrium natus ad osculum,
Immatura focis victima concidit:
Divisusque tua est Tantale dextera
Mensas ut strueres hospitibus deis:
Hos æterna fames prosequitur cibos,
Hos æterna sitis: nec dapibus feris
Decerni potuit pœna decentior.
Stat lusus vacuo gutture Tantalus,
Impendet capiti plurima noxio
Phineis avibus præda fugacior.
Hinc illinc gravidis frondibus incubat,
Et curvata suis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Nec, quamvis avidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties tangere negligit,
Obliquatque oculos, oraque comprimit,
Inclusisque famem dentibus alligat:
Sed tunc divitias omne nemus suas
Demittit propius, pomaque desuper
Insultant foliis mitia languidis,
Accenduntque famem, quæ jubet irritas
Exercere manus: has ubi protulit,
Et falli libuit; totus in arduum
Autumnus rapitur, silvaque mobilis:
Instat deinde sitis non levior fame.
Quo cum percaluit sanguis, & igneis

Exarsit

Exarſit facibus, ſtat miſer obvios
Fluctus ore vocans, quos profugus latex
Avertit, ſterili deficiens vado,
Conantemque ſequi deſerit. hic bibit
Altum de rapido gurgite pulverem.

ACTVS PRIMVS.

ATREVS. SERVVS.

IGnave, iners, enervis, & (quod maximum
Probrum tyranno rebus in ſummis reor)
Inulte, poſt tot ſcelera, poſt fratris dolos,
Faſque omne ruptum, queſtibus vanis agis
Iras? at Argos fremere jam totum tuis
Debebat armis, omnis & geminum mare
Innare claſſis: jam tuis flammis agros
Lucere & urbes decuit; ac ſtrictum undique
Micare ferrum. tota ſub noſtro ſonet
Argolica tellus equite: non ſylvæ tegant
Hoſtem, nec altis montium ſtructæ jugis
Arces. relictis bellicum totus canat
Populus Mycenis. quiſquis inviſum caput
Tegit ac tuetur, clade funeſta occidat.
Hæc ipſa pollens inclyti Pelopis domus
Ruat vel in me, dummodo in fratrem ruat.
Age anime, fac quod nulla poſteritas probet,
Sed nulla taceat. aliquod audendum eſt nefas
Atrox, cruentum; tale, quod frater meus
Suum eſſe malit. ſcelera non ulciſceris,
Niſi vincis. & quid eſſe tam ſævum poteſt,
Quod ſuperet illum? numquid abjectus jacet?
Numquid ſecundis patitur in rebus modum,
Feſſis quietem? novi ego ingenium viri
Indocile: flecti non poteſt, frangi poteſt.
Proin antequam ſe firmet, aut vires paret,
Petatur ultro; ne quieſcentem petat.
Aut perdet, aut peribit: in medio eſt ſcelus
Poſitum occupanti. SER. fama te populi nihil
Adverſa terret? ATR. maximum hoc regni bonum
Quod facta domini cogitur populus ſui (eſt,
Quam ferre, tam laudare. SER. quos cogit metus
Laudare, eoſdem reddit inimicos metus.
At qui favoris gloriam veri petit,
Animo magis quam voce laudari volet.
ATR. Laus vera, & humili ſæpe contingit viro:
Non niſi potenti falſa. quod nolunt velint.
SER. Rex velit honeſta; nemo non eadem volet.
ATR. Vbicunq; tantū honeſta dominanti licent,

Precario regnatur. SER. Vbi non est pudor,
Nec cura juris, sanctitas, pietas, fides;
Instabile regnum est. ATR. sanctitas, pietas, fides,
Privata bona sunt: qua juvat, reges eant.
SER. Nefas nocere vel malo fratri puta.
ATR. Fas est in illo, quidquid in fratre est nefas.
Quod enim reliquit crimen intactum? aut ubi
Sceleri pepercit? conjugem stupro abstulit,
Regnumque furto: specimen antiquum imperii
Fraude est adeptus; fraude turbavit domum.
Est Pelopis altis nobile in stabulis pecus,
Arcanus aries, ductor opulenti gregis,
Cujus per omne corpus infuso coma
Dependet auro, cujus è tergo novi
Aurata reges sceptra Tantalici gerunt:
Possessor hujus regnat: hunc tantæ domus
Fortuna sequitur. tuta seposita sacer
In parte carpit prata, quæ claudit lapis,
Fatale sacro pascuum muro tegens;
Hunc, facinus ingens ausus, assumpta in scelus
Consorte nostri perfidus thalami avehit.
Hinc omne cladis mutuæ fluxit malum.
Per regna trepidus exul erravit mea:
Pars nulla nostri tuta ab insidiis vacat.
Corrupta conjux, imperii quassa est fides,
Domus ægra, dubius sanguis: & certi nihil,
Nisi frater hostis. quid stupes? tandem incipe,
Animosque sume; Tantalum & Pelopem aspice:
Ad hæc manus exempla poscuntur meæ.
Profare, dirum qua caput mactem via.
SER. Ferro peremptus spiritum inimicũ expuat.
ATR. De fine pœnæ loqueris, ego pœnam volo.
Perimat tyrannus lenis. in regno meo
Mors impetratur. SER. Nulla te pietas movet?
ATR. Excede pietas, si modo nostra in domo
Vnquam fuisti. dira Furiarum cohors,
Discorsque Erinnys veniat, & geminas faces
Megæra quatiens. non satis magno meum
Ardet furore pectus: impleri juvat
Majore monstro. SER. Quid novi rabidus struis?
ATR. Nil quod doloris capiat assueti modum.
Nullum relinquam facinus; & nullum est satis.
SER. Ferrum? ATR. Parum est. SER. Quid ignis?
ATR. Etiamnum parum est.
SER. Quonam ergo telo tantus utetur dolor?
ATR. Ipso Thyeste. SER. Major est ira hoc malũ.
ATR. Fateor. tumultus pectora attonitus quatit,

Penitusque volvit, rapior; & quo nescio,
Sed rapior. imo mugit è fundo solum;
Tonat dies serenus; ac totis domus
Vt fracta tectis crepuit, & moti lares
Vertere vultum: fiat hoc, fiat nefas,
Quod Dii timetis. SER. facere quid tandem paras?
ATR. Nescio quid animus majus & solito amplius
Supraque fines moris humani tumet,
Instatque pigris manibus, haud, quid sit, scio:
Sed grande quiddam est. ita sit; hoc anime occupa.
Dignum est Thyeste facinus, & dignum Atreo.
Vterque faciat. vidit infandas domus
Odrysia mensas. fateor; immane est scelus,
Sed occupatum: majus hoc aliquid dolor
Inveniat. animum filio inspira parens,
Sororque. causa est similis, assiste, & manum
Impelle nostram, liberos avidus parens,
Gaudensque laceret, & suos artus edat.
Bene est. abunde est. hic placet pœnæ modus
Tantisper. ubinam est? tam diu cur innocens
Versatur Atreus? tota jam ante oculos meos
Imago cædis errat; ingesta orbitas
In ora patris. anime quid rursus times?
Et ante rem subsidis? audendum est, age.
Quod est in isto scelere præcipuum nefas,
Hoc ipse faciet. SER. sed quibus captus dolis,
Nostros dabit perductus in laqueos pedem?
Inimica credit cuncta. ATR. non poterat capi,
Nisi capere vellet. regna nunc sperat mea,
Hac spe minanti fulmen occurret Iovi,
Hac spe subibit gurgitis tumidi minas;
Dubiumque Lybicæ Syrtis intrabit fretum;
Hac spe, quod esse maximum retur malum,
Fratrem videbit. SER. quis fidem pacis dabit?
Cui tanta credet? ATR. credula est spes improba,
Gnatis tamen mandata, quæ paruo ferant,
Dabimus, relictis exul hospitiis, vagus,
Regno ut miserias mutet, atque Argos regat
Ex parte dominus. si nimis durus preces
Spernet Thyestes; liberos ejus rudes,
Malisque fessos gravibus, & faciles capi
Preces movebunt. hinc vetus regni furor,
Illinc egestas tristis, hinc durus labor,
Quamvis rigentem tot malis subigent virum.
SER. Iam tempus illi fecit ærumnas leves.
ATR. Erras, malorum sensus accrescit die.
Leve est miserias ferre, perferre est grave.

SER. Alios ministros consiliis istis lege:
Pejora juvenes facile præcepta audiunt:
In patre facient, quidquid in patruo doces.
Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.
ATR. Vt nemo doceat fraudis & sceleris vias,
Regnum docebit. ne mali fiant, times?
Nascuntur. istud quod vocas sævum, asperum,
Agique dire credis, & nimium impie,
Fortasse & illic agitur. SER. hanc fraudem scient
Gnati parari? tacita tam rudibus fides
Non est in annis, detegent forsan dolos.
ATR. Tacere multis discitur vitæ malis.
SER. Ipsosne, per quos fallere alium cogitas,
Falles? ATR. at ipsi crimine & culpa vacent.
Quid enim est necesse liberos sceleri meo
Inserere? per nos odia se nostra explicent.
Male agis, recedis anime: si parcis tuis,
Parces & illi, consili Agamemnon mei
Sciens minister fiat, & patris cliens
Menelaus adsit. prolis incertæ fides
Ex hoc paratur scelere. si bella abnuunt,
Et gerere nolunt odia, si patruum vocant;
Pater est, eatur. multa sed trepidus solet
Detegere vultus; magna nolentem quoque
Consilia prodant, nesciant quantę rei
Fiant ministri. nostra tu cœpta occule.
SER. Haud sum monendus. ista nostro in pectore
Fides timorque; sed magis claudit fides.

CHORVS.

TAndem regia nobilis,
Antiqui genus Inachi,
Fratrum composuit minas.
Quis vos exagitat furor,
Alternis dare sanguinem,
Et sceptrum scelere aggredi?
Nescitis cupidi arcium,
Regnum quo jaceat loco.
Regem non faciunt opes,
Non vestis Tyriæ color,
Non frontis nota regiæ.
Non auro nitidæ trabes.
Rex est, qui posuit metus,
[illegible] diri mala pectoris:
Et [illegible] impotens,
Quem non ambitio [illegible],
Et numquam stabilis favor
Vulgi præcipitis movet.
Non quidquid fodit Occidens;

Aut

Aut unda Tagus aurea
Claro devehit alveo :
Non quidquid Libycis terit
Fervens area messibus :
Quem non concutiet cadens
Obliqui via fulminis :
Non Eurus rapiens mare ;
Aut sævo rapidus freto
Ventosi tumor Adriæ.
Quem non lancea militis,
Non strictus domuit chalybs:
Qui tuto positus loco,
Infra se videt omnia :
Occurritque suo libens
Fato, nec queritur mori.
Reges conveniant licet,
Qui sparsos agitant Dacas ;
Qui rubri vada littoris ;
Et gemmis mare lucidum
Late sanguineum tenent :
Aut qui Caspia fortibus
Recludunt juga Sarmatis ;
Certet Danubium licet
Audet qui pedes ingredi ;
Et quocumque loco jacent
Seres vellere nobiles,
Mens regnum bona possidet,
Nil ullis opus est equis;
Nil armis,& inertibus
Telis, quæ procul ingerit
Parthus, cum simulat fugas :
Admotis nihil est opus
Urbes sternere machinis ,
Longe saxa rotantibus.
Rex est qui metuit nihil.
Rex est quique cupit nihil.
Hoc regnum sibi quisque dat.
Stet quicunque volet potens
Aulæ culmine lubrico:
Me dulcis saturet quies ;
Obscuro positus loco,
Leni perfruar otio.
Nullis nota Quiritibus
Ætas per tacitum fluat.
Sic cum transierint mei
Nullo cum strepitu dies,
Plebejus moriar senex.

Illi mors gravis incubat ,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur sibi.

ACTVS TERTIVS.

THYESTES. PLISTHENES.

OPtata patriæ tecta, & Argolicas opes,
Miserisque summum ac maximum exulibus
Tectum soli natalis, & patrios deos (bonum,
(Si sunt tamen dii) cerno ; Cyclopum sacras
Turres, labore majus humano decus,
Celebrata juveni stadia , per quæ nobilis
Palmam paterno non semel curru tuli.
Occurret Argos, populus occurret frequens;
Sed nempe & Atreus. repete silvestres fugas,
Saltusque densos potius, & mistam feris
Similemque vitam. clarus hic regni nitor
Fulgore non est quod oculos falso auferat.
Cum quid datur spectabis,& dantem aspice.
Modo inter illa quæ putant cuncti aspera
Fortis fui, lætusque, nunc contra in metus
Revolvor. animus hæret, ac retro cupit
Corpus referre : moveo nolentem gradum.
PL. Pigro(quid hoc est ?) genitor incessu stupet,
Vultumque versat, seque in incerto tenet.
THY. Quid anime pendes ? quidve consilium diu
Tam facile torques ? rebus incertissimis,
Fratri atque regno credis ? ac metuis mala
Iam victa , jam mansueta ? & ærumnas fugis
Bene collocatas ? esse jam miserum juvat.
Reflecte gressum , dum licet,teque eripe.
PL. Quæ causa cogit genitor à patria gradum
Referre visa ? cur bonis tantis sinum
Subducis ? ira frater abjecta redit ;
Partemque regni reddit : & laceræ domus
Componit artus , teque restituit tibi.
THY. Causam timoris, ipse quam ignoro,exigis.
Nihil timendum video, sed timeo tamen.
Placet ire : pigris membra sed genibus labant,
Alioque quam quo nitor, abductus feror.
Sic concitatam remige & velo ratem
Æstus, resistens remigi & vento, refert.
PL. Pervince quidquid obstat & mentē impedit;
Reducemque quanta præmia exspectent vide.
Pater potes regnare. THY. cum possim mori.
PL.Summa est potestas.TH.nulla, si cupias nihil.

PL.Gna-

PL. Gnatis relinques. TH. Non capit regnũ duos.
PL. Miser esse mavult, esse qui felix potest?
TH. Mihi crede, falsis magna nominibus placent,
Frustra timentur dura. dum excelsus steti,
Nunquam pavere destiti, atque ipsum mei
Ferrum timere lateris. ô quantum bonum est,
Obstare nulli, capere securas dapes!
Humi jacentem scelera non intrant casam,
Tutusque mensa capitur angusta cibus.
Venenum in auro bibitur: expertus loquor.
Malam bonæ præferre fortunam licet.
Non vertice alti montis impositam domum,
Et eminentem civitas humilis tremit,
Nec fulget altis splendidum tectis ebur;
Somnosque non defendit excubitor meos:
Non classibus piscamur; & retro mare
Iacta fugamus mole; non ventrem improbum
Alimus tributo gentium; nullus mihi
Vltra Getas metatur & Parthos ager:
Non thure colimur; nec meæ, excluso Iove,
Ornantur aræ; nulla culminibus meis
Imposita nutat silva; nec fumant manu
Succensa multa stagna: nec somno dies,
Bacchoque nox ducenda pervigili datur.
Sed non timemus. tuta sine telo est domus;
Rebusque parvis alta præstatur quies.
Immane regnum est, posse sine regno pati.
PL. Nec abnuendum est, si dat imperium deus.
THY. Nec appetendũ. PL. Frater ut regnes rogat.
THY. Rogat? timendũ est. errat hic aliquis dolus.
PL. Redire pietas, unde summota est, solet,
Reparatque vires justus amissas amor.
THY. Amat Thyesten frater? æthereas prius
Perfundet Arctos pontus, & Siculi rapax
Consistet æstus unda, & Ionio seges
Matura pelago surget; & lucem dabit
Nox atra terris; ante cum flammis aquæ,
Cum morte vita, cum mari ventus fidem
Fœdusq; jungent. PL. Quam tamẽ fraudem times?
THY. Omnem. timori quem meo statuam modum?
Quantum potest, tantũ odit. PL. in te quid potest?
THY. Pro me nihil jam metuo: vos facitis mihi
Atrea timendum. PL. Decipi captus times?
Serum est cavendi tempus in mediis malis.
Eatur. THY. Vnum genitor hoc testor tamen,
Ego vos sequor; non duco. PL. Respiciat deus
Bene cogitata, perge non dubio gradu.

ATREVS.

ATREVS. THYESTES.

PLagis tenetur clusa dispositis fera.
Et ipsum, & una generis invisi indolem
Iunctam parenti cerno: jam tuto in loco
Versantur odia: venit in nostras manus
Tandem Thyestes: venit, & totus quidem.
Vix tempero animo, vix dolor frenos capit.
Sic, cum feras vestigat, & longo sagax
Loro tenetur Vmber, ac presso vias
Scrutatur ore; dum procul lento suem
Odore sentit, paret, & tacito locum
Rostro pererrat. præda cum propior fuit:
Cervice tota pugnat, & gemitu vocat
Dominum morantem, seque retinenti eripit.
Cum spirat ira sanguinem, nescit tegi.
Tamen tegatur. adspice, ut multo gravis
Squallore vultus obruat mœstos coma:
Quam fœda jaceat barba. præstatur fides.
Fratrem juvat videre: complexus mihi
Redde expetitos. quidquid irarum fuit,
Transierit. ex hoc sanguis ac pietas die
Colantur: animis odia damnata excidant.
THY. Diluere possem cuncta, nisi talis fores.
Sed fateor, Atreu, fateor, admisi omnia
Quæ credidisti. pessimam causam meam
Hodierna pietas fecit: est prorsus nocens,
Quicunque visus tam bono fratri est nocens.
Lachrimis agendum est: supplicem primus vides.
Hæ te precantur pedibus intactæ manus:
Ponatur omnis ira, & ex animo tumor
Erasus abeat: obsides fidei accipe
Hos innocentes. ATR. frater à genubus manus
Aufer, meosque potius amplexus pete.
Vos quoque, senum præsidia, tot juvenes, meo
Pendete collo. squallidam vestem exue,
Oculisque nostris parce, & ornatus cape
Pares meis: lætusque frater imperii
Capesse partem. major hæc laus est mea,
Fratri paternum reddere incolumi decus.
Habere regnum casus est: virtus dare.
THY. Dii paria frater precia pro tantis tibi
Meritis rependant. regiam capitis notam
Squallor recusat noster, & sceptrum manus
Infausta refugit. liceat in media mihi
Latere turba. ATR. recipit hoc regnum duos.
THY. Meum esse credo, quidquid est frater tuum.

ATR. Quis

ATR. Quis influentis dona fortunæ abnuit?
THY. Expertus est quicunque quā facile effluant.
ATR. Fratrem potiri gloria ingenti vetas?
THY. Tua jam peracta gloria est. restat mea.
Respuere certum est regna consilium mihi.
ATR. Meam relinquam, nisi tuam partem accipis.
THY. Accipio; regni nomen impositi feram:
Sed jura & arma servient mecum tibi.
ATR. Imposita capiti vincla venerando gere:
Ego destinatas victimas superis dabo.

CHORVS.

CRedat hoc quisquam? ferus ille & acer,
Nec potens mentis, truculentus Atreus,
Fratris aspectu stupefactus hæsit.
Nulla vis major pietate vera est.
Iurgia externis inimica durant,
Quos amor verus tenuit, tenebit.
Ira cum magnis agitata causis
Gratiam rupit, cecinitque bellum,
Cum leves frenis sonuere turmæ,
Fulsit hinc illinc agitatus ensis:
Quem movet crebro furibundus ictu
Sanguinem Mavors cupiens recentem,
Opprimit ferrum, manibusque junctis
Ducit ad pacem pietas negantes.
Otium tanto subitum è tumultu
Quis deus fecit? modo per Mycenas
Arma civilis crepuere belli.
Pallidæ matres timuere natis:
Vxor armato timuit marito,
Cum manum invitus sequeretur ensis
Sordidus pacis vitio quietæ.
Ille labentes renovare muros,
Hic situ quassas stabilire turres;
Ferreis portas cohibere claustris
Ille certabat; pavidusque pinnis
Anxiæ nocti vigil incubabat.
Pejor est bello timor ipse belli.
Iam minæ sævi cecidere ferri;
Iam silet murmur grave classicorum;
Iam tacet stridor litui strepentis;
Alta pax urbi revocata lætæ est.
Sic ubi ex alto tumuere fluctus,
Brutium Coro feriente pontum,
Scylla pulsatis resonat cavernis,
Ac mare in portu timuere nautæ,

Quod rapax Auster revomit Charybdis;
Et ferus Cyclops metuit parentem
Rupe ferventis residens in Ætnæ,
Ne superfusis violetur undis
Ignis æternis resonans caminis;
Et putat mergi sua posse pauper
Regna Laertes Ithaca tremente;
Si suæ ventis cecidere vires,
Mitius stagno pelagus recumbit;
Alta quæ navis timuit secare
Hinc & hinc fusis spaciosa velis,
Strata ludenti patuere cymbæ:
Et vacat mersos numerare pisces;
Hic ubi ingenti modo sub procella
Cyclades pontum timuere motæ.
Nulla sors longa est: dolor ac voluptas,
Invicem cedunt: brevior voluptas.
Ima permutat brevis hora summis.
Ille qui donat diadema fronti,
Quem genu nixæ tremuere gentes,
Cujus ad nutum posuere bella
Medus, & Phœbi propioris Indus,
Et Dacæ Parthis equitem minati;
Anxius sceptrum tenet & moventes
Cuncta divitias; metuitque casus
Mobiles rerum, dubiumque tempus.
Vos quibus rector maris atque terræ
Ius dedit magnum necis atque vitæ,
Ponite inflatos tumidosque vultus:
Quidquid à vobis minor extimescit,
Major hoc vobis dominus minatur.
Omne sub regno graviore regnum est.
Quem dies vidit veniens superbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Nemo confidat nimium secundis,
Nemo desperet meliora lapsis.
Miscet hæc illis, prohibetque Clotho
Stare fortunam. rotat omne fatum.
Nemo tam divos habuit faventes,
Crastinum ut possit sibi polliceri.
Res Deus nostras celeri citatas
Turbine versat.

ACTVS QVARTVS.

NVNTIVS. CHORVS.

QVis me per auras turbo præcipitem vehet?
Atraque nube involvet, ut tantum nefas
Eripiat

Eripiat oculis ? O domus, Pelopi quoque
Et Tantalo pudenda ? CH. quid, portas novi ?
NVN. Quænã ista regio est, Argos & Sparte impios
Sortita fratres? & maris gemini premens
Fauces Corinthus, an feris Ister fugam
Præbens Alanis ? an sub æterna nive
Hyrcana tellus, an vagi passim Scythæ ?
CH. Quis hic nefandi est conscius monstri locus ?
Effare, & istud pande quodcumque est malum.
NVN. Si steterit animus, si metu corpus rigens
Remittet artus. hæret in vultu trucis
Imago facti. ferte me insanæ procul
Illo procellæ, ferte, quo fertur dies
Hinc raptus. CH. animos gravius incertos tenes.
Quid sit quod horres effer ; auctorem indica.
Non quæro quis sit, sed uter, effare ocyus.
NVN. In arce summa Pelopis una est pars domus
Conversa ad austros; cujus extremum latus
Æquale monti crescit, atque urbem premit,
Et contumacem regibus populum suis
Habet sub ictu, fulget hic turbæ capax
Immane tectum, cujus auratas trabes
Variis columnæ nobiles maculis ferunt.
Post ista vulgo nota, quæ populi colunt,
In multa dives spacia discedit domus.
Arcana in imo regia recessu patet,
Alta vetustum valle compescens nemus,
Penetrale regni. nulla quæ lætos solet
Præbere ramos arbor, aut ferro coli:
Sed taxus, & cupressus, & nigra ilice
Obscura nutat silva; quam supra eminens
Despectat alte quercus, & vincit nemus.
Hinc auspicari regna Tantalidæ solent;
Hinc petere lapsis rebus & dubiis opem.
Affixa inhærent dona; vocales tubæ;
Fractique currus; spolia Myrtoi maris ;
Victæque falsis actibus pendent rotæ ;
Et omne gentis facinus, hoc Phrygius loco
Fixus tiaras Pelopis, hic præda hostium;
Et de triumpho picta barbarico chlamys.
Fons stat sub umbra tristis, & nigra piger
Hæret palude, talis est diræ Stygis
Deformis unda, quæ facit cælo fidem.
Hic nocte tota gemere ferales deos
Fama est: catenis lucus excussis sonat.
Vlulantque manes, quidquid audire est metus,
Illic videtur. errat antiquis vetus

Emiſſa buſtis turba,& inſultant loco
Majora notis monſtra: quin tota ſolet
Micare flamma ſilva,& excelſæ trabes
Ardent ſine igni. ſæpe latratu nemus
Trino remugit: ſæpe ſimulachris domus
Attonita magnis, nec dies ſedat metum.
Nox propria luco eſt,& ſuperſtitio inferum
In luce media regnat. hinc orantibus
Reſponſa dantur certa,cum ingenti ſono
Laxantur adyto fata, & immugit ſpecus
Vocem Deo ſolvente. quo poſtquam furens
Intravit Atreus liberos fratris trahens,
Ornantur aræ. quis queat digne eloqui?
Poſt terga juvenum nobiles religat manus,
Et mœſta vitta capita purpurea ligat:
Non thura deſunt, non ſacer Bacchi liquor,
Tangenſve ſalſa victimam culter mola.
Servatur omnis ordo, ne tantum nefas
Non rite fiat. CH. quis manum ferro admovet?
NVN. Ipſe eſt ſacerdos: ipſe funeſta prece
Letale carmen ore violento canit;
Stat ipſe ad aras: ipſe devotos neci
Contrectat, & componit,& ferro admovet;
Attendit ipſe: nulla pars ſacri perit.
Lucus tremiſcit, tota ſuccuſſo ſolo
Nutavit aula, dubia quo pondus daret,
Ac fluctuanti ſimilis: è lævo æthere
Atrum cucurrit limitem ſidus trahens:
Libata in ignes vina mutato fluunt
Cruenta Baccho: regium capiti decus
Bis terque lapſum eſt: flevit in templis ebur.
Movere cunctos monſtra. ſed ſolus ſibi
Immotus Atreus conſtat, atque ultro deos
Terret minantes. jamque dimiſſa mora
Aſſiluit aris,torvum & obliquum intuens,
Iejuna ſilvis qualis in Gangeticis
Inter juvencos tigris erravit duos;
Vtriuſque prædæ cupida, quo primos ferat
Incerta morſus,flectit huc rictus ſuos,
Illo reflectit, & famem dubiam tenet:
Sic dirus Atreus capita devota impiæ
Speculatur iræ. quem prius mactet ſibi,
Dubitat: ſecunda deinde quem cæde immolet.
Nec intereſt: ſed dubitat. & tantum ſcelus
Iuvat ordinare. CH. quem tamen ferro occupat?
NVN. Primus locus,ne deeſſe pietatem putes,
Avo dicatur, Tantalus prima hoſtia eſt.

CH. Quo juvenis animo, quo tulit vultu necem?
NVN. Stetit sui securus, & non est preces
Perire frustra passus: ast illi ferus
In vulnere ensem abscondit, & penitus premens
Iugulo manum commisit. educto stetit
Ferro cadaver: cumque dubitasset diu
Hac parte an illa caderet, in patruum cadit.
Tunc ille ad aras Plisthenem sævus trahit,
Adicitque fratri. colla percussa amputat.
Cervice cæsa truncus in pronum ruit,
Querulum cucurrit murmure incerto caput.
CH. Quid deinde gemina cæde perfunctus facit?
Puerone parcit? an scelus sceleri ingerit?
NVN. Silva jubatus qualis Armenia leo,
In cæde multa victor armento incubat,
Cruore rictus madidus, & pulsa fame
Non ponit iras; hinc & hinc tauros premens
Vitulis minatur, dente jam lasso piger:
Non aliter Atreus sævit, atque ira tumet,
Ferrumque gemina cæde perfusum tenens,
Oblitus in quem rueret: infesta manu
Exegit ultra corpus. at pueri statim
Pectore receptus ensis, in tergo stetit.
Cadit ille, & aras sanguine extinguens suo,
Per utrumq; vulnus moritur. CH: ô sævum scelus!
NVN. Exhorruistis? hactenus non stat nefas:
Plus est. CH. An ultra majus aut atrocius
Natura recipit? NVN. Sceleris hunc finem putas?
Gradus est. CH. Quid ultra potuit? abjecit feris
Lanianda forsan corpora, atque igne arcuit.
NVN. Vtinam arcuisset! ne tegat functos humus,
Ne solvat ignis, avibus epulandos licet
Ferisque triste pabulum sævis trahat;
Votum est sub hoc, quod esse supplicium solet,
Pater insepultos spectet. ô nullo scelus
Credibile in ævo, quodque posteritas neget!
Erepta vivis exta pectoribus tremunt,
Spirantque venæ, corque adhuc pavidum salit.
Et ille fibras tractat, ac fata inspicit;
Et adhuc calentes viscerum venas notat.
Postquam hostiæ placuere, securus vacat
Iam fratris epulis. ipse divisum secat
In membra corpus. amputat trunco tenus
Humeros patentes: & lacertorum moras:
Denudat artus diros, atque ossa amputat.
Tantum ora servat, & datas fidei manus.
Hæc verubus hærent viscera, & lentis datæ

Stillant caminis: illa flammatus latex,
Querente aheno, jactat: impositas dapes
Transiliit ignis, inque crepitantes focos
Bis ter regestus, & pati jussus moram
Invitus ardet, stridet in verubus jecur,
Nec facile dicam, corpora an flammæ magis
Gemuere. piceus ignis in fumos abit:
Et ipse fumus tristis, ac nebula gravis
Non rectus exit, seque in excelsum levans,
Ipsos penates nube deformi obsidet.
O Phœbe patiens, fugeris retro licet,
Medioque ruptum merseris cælo diem;
Sero occidisti: lancinat gnatos pater,
Artusque mandit ore funesto suos.
Nitet fluente madidus unguento comam,
Gravisque vino: sæpe præclusæ cibum
Tenuere fauces. in malis unum hoc tuis
Bonum est Thyesta, quod mala ignoras tua.
Sed & hoc peribit. verterit currus licet,
Sibi ipse Titan obvium ducens iter;
Tenebrisque facinus obruat tetrum novis,
Nox missa ab ortu tempore alieno gravis;
Tamen videndum est. tota patefient mala.

CHORUS.

QVo terrarum superumque parens,
Cujus ad ortus noctis opacæ
Decus omne fugit, quo vertis iter,
Medioque diem perdis olympo?
Cur Phœbe tuos rapis aspectus?
Nondum seræ nuncius horæ
Nocturna vocat lumina vesper:
Nondum Hesperiæ flexura rotæ
Iubet emeritos solvere currus:
Nondum in noctem vergente die
Tertia misit buccina signum.
Stupet ad subitæ tempora cœnæ
Nondum fessis bubus arator.
Quid te ætherio pepulit cursu?
Quæ causa tuos limite certo
Dejecit equos? numquid aperto
Carcere Ditis victi tentant
Bella gigantes? numquid Tityus
Pectore fesso renovat veteres
Saucius iras? num rejecto
Latus explicuit monte Typhoëus?
Numquid struitur via Phlegæos

Alta per hostes, & Thessalicum
Thressa premitur Pelion Ossa?
Solitæ mundi periere vices:
Nihil occasus, nihil ortus erit.
Stupet Eoos assueta deo
Tradere frenos, genitrix primæ
Roscida lucis, perversa sui
Lumina regni. nescit fessos
Tingere currus, nec fumantes
Sudore jubas mergere ponto.
Ipse insueto novus hospitio
Sol auroram videt occiduus,
Tenebrasque jubet surgere, nondum
Nocte parata. non succedunt
Astra, nec ullo micat igne polus.
Nec luna graves digerit umbras.
Sed quidquid id est, utinam nox sit.
Trepidant, trepidant pectora magno
Perculsa metu, ne fatali
Cuncta ruina quassata labent,
Iterumque deos hominesque premat
Deforme chaos: iterum terras,
Et mare & ignes, & vaga picti
Sidera mundi natura tegat.
Non æternæ facis exortu
Dux astrorum secula ducens
Dabit æstatis brumæque notas.
Non Phœbeis obvia flammis
Demet nocti luna timores,
Vincetque sui fratris habenas,
Curvo brevius limite currens.
Ibit in unum congesta sinum
Turba deorum.
Hic qui sacris pervius astris
Secat obliquo tramite zonas,
Flectens longos signifer annos,
Lapsa videbit sidera labens.
Hic qui nondum vere benigno,
Reddit Zephyro vela tepenti,
Aries præceps ibit in undas,
Per quas pavidam vexerat Hellen.
Hic qui nitido taurus cornu
Præfert Hyadas, secum Geminos
Trahet, & curvi brachia Cancri.
Leo flammiferis æstibus ardens
Iterum è cælo cadet Herculeus.
Cadet in terras Virgo relictas;

Iustæque cadent pondera Libræ;
Secumque trahent Scorpion acrem.
Et qui nervo tenet Æmonio
Pennata senex spicula Chiron,
Rupto perdet spicula nervo.
Pigram referens hiemem gelidus
Cadet Ægoceros, frangetque tuam,
Quisquis es, urnam. tecum excedent
Vltima cæli sidera Pisces.
Monstraque nunquam perfusa mari
Merget condens omnia gurges.
Et qui medias dividit ursas,
Fluminis instar, lubricus Anguis:
Magnoque minor juncta draconi
Frigida duro Cynosura gelu,
Custosque sui tardus plaustri
Iam non stabilis ruet Arctophylax.
Nos è tanto visi populo
Digni, premeret quos everso
Cardine mundus: in nos ætas
Vltima venit. ô nos dura
Sorte creatos, seu perdidimus
Solem miseri, sive expulimus!
Abeant questus, discede timor.
Vitæ est avidus, quisquis non vult,
Mundo secum pereunte, mori.

ACTVS QVINTVS.

ATREVS.

ÆQualis astris gradior, & cunctos super
Altum superbo vertice attingens polum.
Nunc decora regni teneo, nunc soliũ patris.
Dimitto superos. summa votorum attigi.
Bene est. abunde est. jam sat est etiam mihi.
Sed cur satis sit? pergam, & implebo patrem
Funere suorum. ne quid obstaret pudor,
Dies recessit. perge, dum cælum vocat.
Vtinam quidem tenere fugientes deos
Possem, & coactos trahere: ut ultricem dapem
Omnes viderent. quod sat est, videat pater.
Etiam die nolente discutiam tibi
Tenebras, miseriæ sub quibus latitant tuæ.
Nimis diu conviva securo jaces
Hilarique vultu. jam satis mensis datum est,
Satisque Baccho. sobrio tanta ad mala
Opus est Thyeste. turba famularis fores
Templi relaxa, festa patefiat domus.

Libet

Libet videre, capita natorum intuens,
Quos det colores, verba quæ primus dolor
Effundat, aut ut ſpiritu expulſo ſtupens
Corpus rigeſcat. fructus hic operis mei eſt.
Miſerum videre nolo, ſed dum fit miſer.
Aperta multa tecta collucent face.
Reſupinus ipſe purpura atque auro incubat,
Vino gravatum fulciens læva caput.
Eructat. ô me cælitum excelſiſſimum,
Regumque regem, vota tranſcendi mea.
Satur eſt, capaci ducit argento merum.
Ne parce potu, reſtat etiam nunc cruor
Tot hoſtiarum. veteris hunc Bacchi color
Abſcondet. hoc hæc menſa claudatur ſcypho.
Miſtum ſuorum ſanguinem genitor bibat,
Meum bibiſſet. ecce jam cantus ciet,
Feſtaſque voces, nec ſatis menti imperat.

THYESTES.

PEctora longis habitata malis,
Iam ſollicitas ponite curas.
Fugiat mœror, fugiatque pavor
Fugiat trepidi comes exilii
Triſtis egeſtas, rebuſque gravis
Pudor afflictis. magis unde cadas,
Quam quo, refert. magnum, ex alto
Culmine lapſum, ſtabilem in plano
Figere greſſum: magnum, ingenti
Strage malorum preſſum, fracti
Pondera regni non inflexa
Cervice pati; nec degenerem
Victumque malis, rectum impoſitas
Ferre ruinas. ſed jam ſævi
Nubila fati pelle, ac miſeri
Temporis omnes dimitte notas.
Redeant vultus ad læta boni.
Veterem ex animo mitte Thyeſtem.
Proprium hoc miſeros ſequitur vitium,
Numquam rebus credere lætis.
Redeat felix Fortuna licet,
Tamen afflictos gaudere piget.
Quid me revocas, feſtumque vetas
Celebrare diem? quid flere jubes
Nulla ſurgens dolor ex cauſa?
Quis me prohibet, flore recenti
Vincire comam? prohibet, prohibet.
Vernæ capiti fluxere roſæ;

Pingui madidus crinis amomo
Inter subitos stetit horrores;
Imber vultu nolente cadit.
Venit in medias voces gemitus;
Mœror lachrimas amat assuetas.
Flendi miseris dira cupido est.
Libet infaustos mittere questus,
Libet & Tyrio saturas ostro
Rumpere vestes: ululare libet.
Mittit luctus signa futuri
Mens, ante sui præsaga mali.
Instat nautis fera tempestas,
Cum sine vento tranquilla tument.
Quos tibi vultus, quosve tumultus
Fingis demens? credula præsta
Pectora fratri: jam quidquid id est
Vel sine causa, vel sero times.
Nolo infelix; sed vagus intro
Terror oberrat, subitos fundunt
Oculi fletus, nec causa subest.
Dolor an metus est? an habet lacrimas
Magna voluptas?

ATREVS. THYESTES.

FEstum diem, germane, consensu pari
Celebremus: hic est sceptra qui firmet mea,
Solidamque pacis alliget certæ fidem.
TH. Satias dapis me, nec minus Bacchi tenet.
Augere cumulus hic voluptatem potest,
Si cum meis gaudere felici datur.
ATR. Heic esse natos crede in amplexu patris,
Heic sunt, eruntque; nulla pars prolis tuæ
Tibi subtrahetur: ora, quæ exoptas, dabo,
Totumque turba jam sua implebo patrem.
Satiaberis, ne metue: nunc misti meis,
Iucunda mensæ sacra juvenilis colant.
Sed accientur. poculum infuso cape
Gentile Baccho THY. capio fraternæ dapis
Donum, paternis vina libentur Deis,
Tunc hauriantur. sed quid hoc? non vult manus
Parere: crescit pondus, & dextram gravat.
Admotus ipsis Bacchus à labris fugit,
Circaque rictus ore decepto effluit.
En ipsa trepido mensa subsiluit solo.
Vix lucet ignis, ipse quin æther gravis
Inter diem noctemque desertus stupet.
Quid hoc? magis magisque concussi labant

Convexa cæli: spissior densis coit
Caligo tenebris, noxque se in noctem abdidit.
Fugit omne sidus, quicquid est, fratri precor,
Gnatisque parcat: omnis in vile hoc caput
Abeat procella, redde jam gnatos mihi.
ATR. Reddam, & tibi illos nullus eripiet dies.
THY. Quis hic tumultus viscera exagitat mea,
Quid tremuit intus? sentio impatiens onus,
Meumque gemitu non meo pectus gemit.
Adeste nati, genitor infelix vocat:
Adeste; visis fugiet hic vobis dolor.
Vnde obloquuntur? ATR. expedi amplexus pater:
Venere, gnatos ecquid agnoscis tuos?
THY. Agnosco fratrem. sustines tantum nefas
Gestare tellus? non ad infernam Styga
Te nosque mergis, rupta & ingenti via
Ad chaos inane regna cum rege abripis?
Non tota ab imo tecta convellens solo,
Vertis Mycenas? stare circa Tantalum,
Avosque nostros, si quis intra Tartara est,
Vterque jam debuimus. hinc compagibus
Et hinc revulsis huc tuam immani sinu
Demitte vallem, nosque defossos tege
Acheronte toto: noxiæ supra caput
Animæ vagentur nostrum, & ardenti freto
Phlegethon arenas igneus tortas agens,
Exitia supra nostra violentus fluat.
Immota tellus pondus ignavum jaces?
ATR. Recipe hosce citius: liberis tandem tuis
Diu expetitis, nulla per fratrem est mora,
Fruere: osculare: divide amplexus tribus.
THY. Hoc fœdus, hæc est gratia, hæc fratris fides?
Sic odia ponis? non peto, incolumes pater
Gnatos ut habeam: scelere quod salvo dari
Odioque possit, frater hoc fratrem rogo;
Sepelire liceat. redde quod cernas statim
Vri. nihil te genitor habiturus rogo,
Sed perditurus. ATR. Quidquid e gnatis tuis
Superest, habebis: quodque non superest, habes.
THY. Vtrumne sævis pabulum alitibus jacent,
An belluis servantur, an pascunt feras?
ATR. Epulatus ipse es impia gnatos dape.
THY. Hoc est deos quod puduit! hoc egit diem
Aversum in ortus! quas miser voces dabo,
Questusque quos, quæ verba sufficient mihi?
Abscissa cerno capita & avulsas manus,
Et rupta fractis cruribus vestigia,

Hoc eſt, quod avidus capere non potuit pater.
Volvuntur intus viſcera, & clauſum nefas
Sine exitu luctatur, & quærit viam.
Da, frater, enſem, ſanguinis multum mei
Habet ille: ferro liberis demus viam.
Negatur enſis. pectora illiſo ſonent
Concuſſa planctu. ſuſtine infelix manum.
Parcamus umbris. tale quis vidit nefas,
Quis inhoſpitalis Caucaſi rupem aſperam
Heniochus habitans, quiſve Cecropiis metus
Terris Procruſtes? genitor en gnatos premo,
Premorque gnatis. ſceleris eſt aliquis modus?
ATR. Sceleri modus debetur, ubi facias ſcelus,
Non ubi reponas, hoc quoque exiguum eſt mihi.
Ex vulnere ipſo ſanguinem calidum in tua
Diffundere ora debui; ut viventium
Biberes cruorem. verba ſunt iræ data;
Dum propero, ferro vulnera impreſſo dedi.
Cecîdi ad aras: cæde votiva focos
Placavi: & artus, corpora exanima amputans,
In parva carpſi fruſta: & hæc ferventibus
Demerſi ahenis, illa lentis ignibus
Stillare juſſi, membra, nervoſque abſcidi
Viventibus: gracilique trajectas veru
Mugire fibras vidi, & aggeſſi manu
Mea ipſe flammas. omnia hæc melius pater
Feciſſe potuit. cecidit incaſſum dolor.
Scidit ore natos impio, ſed neſciens,
Sed neſcientes. THY. clusa littoribus vagis
Audite maria. vos Dii audite hoc ſcelus,
Quocumque diffugiſtis, audite inferi,
Audite Terræ: noxque Tartarea gravis
Et atra nube, vocibus noſtris vaca.
Tibi ſum relictus, ſola tu miſerum vides,
Tu quoque ſine aſtris. vota non faciam improba,
Pro me nihil precabor. ecquid jam poteſt
Pro me eſſe? vobis vota proſpicient mea.
Tu ſumme cæli rector, ætheriæ potens
Dominator aulæ, nubibus totum horridis
Convolve mundum, bella ventorum undique
Committe; & omni parte violentum intona:
Manuque, non qua tecta & immeritas domos
Telo petis minore; ſed qua montium
Tergemina moles cecidit, & qui montibus
Stabant pares Gigantes; hæc arma expedi,
Ignesque torque, vindica amiſſum diem.
Iaculare flammas; lumen ereptum polo
Fulmi-

Fulminibus exple. causa, ne dubites diu,
Vtriusque mala sit: si minus; mala sit mea.
Me pete: trisulco flammeam telo facem,
Per pectus hoc transmitte. si gnatos pater
Humare, & igni tradere extremo volo,
Ego sum cremandus. si nihil superos movet,
Nullumque telis impios numen petit;
Æterna nox permaneat, & tenebris tegat
Immensa longis scelera. Nil Titan queror,
Si perseveras. ATR. nunc meas laudo manus,
Nunc parta vera est palma. perdideram scelus,
Nisi sic doleres. liberos nasci mihi
Nunc credo; castis nunc fidem reddi toris.
TH. Quid liberi meruere? ATR. quod fuerant tui.
TH. Gnatos parenti? AT. fateor; & quod me juvat,
Certos. TH. piorum præsides testor deos. (scelus?
AT. Quid conjugales? TH. scelere quis pensat
AT. Scio quid queraris. scelere prærepto doles;
Nec quod nefandas hauseris tangit dapes;
Quod non pararis. fuerat hic animus tibi,
Instruere similes inscio fratri cibos,
Et adjuvante liberos matre aggredi,
Similique leto sternere: hoc unum obstitit:
Tuos putasti. THY. vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea.
ATR. Te puniendum liberis trado tuis.

L. ANNÆI SENECÆ THEBAIS.

Personæ.

OEDIPVS. ANTIGONE.
NVNCIVS. IOCASTA.
POLYNICES.

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS, ANTIGONE.

CÆci parentis regimen, ac fessi unicum
Patris levamen gnata, quam tanti est mihi
Genuisse vel sic; desere infaustum patrem.

In recta quid deflectis errantem gradum?
Permitte labi: melius inveniam viam
Quam quæro solus, quæ me ab hac vita extrahat,
Et hoc nefandi capitis aspectu levet
Cœlum atque terras, quantulum hac egi manu?
Non video noxæ conscium nostræ diem:
Sed videor. hinc jam solve inhærentem manum,
Et patere cæcum, qua volet, ferri pedem.
Ibo, ibo, qua prærupta protendit juga
Meus Cithæron; qua paragrati celer
Per saxa montis jacuit Actæon, suis
Nova præda canibus: qua per obscurum nemus,
Silvamque opacæ vallis instinctas deo
Egit sorores mater, & gaudens malo,
Vibrante thyrso prætulit fixum caput;
Vel qua cucurrit corpus invisum trahens
Zethi juventus, qua per horrentes rubos
Tauri ferocis sanguis ostentat fugas;
Vel qua alta maria vertice immenso premit,
Inoque præceps qua scelus fugiens suum,
Novumque faciens, mater insiluit freto
Mersura gnatum seque. felices, quibus
Fortuna melior tam bonas matres dedit!
Est alius istis noster in silvis locus,
Qui me reposcit; hunc petam cursu incito:
Non hæsitabit gressus; hoc omni duce
Spoliatus ibo, quid moror sedes meas,
Montem Cithæron redde, & hospitium mihi
Illud meum restitue, ut expirem senex,
Vbi debui infans: recipe supplicium vetus
Semper cruente, sæve, crudelis, ferox,
Cum occidis & cum parcis: olim jam tuum
Est hoc cadaver. perage mandatum patris,
Iam & matris, animus gestit antiqua exequi
Supplicia, quid me gnata pestifero tenes
Amore vinctum, quid tenes, genitor vocat.
Sequor, sequor, jam parce: sanguineum gerens
Insigne regni Laïus rapti furit;
Et ecce inanes manibus infestis petit
Foditque vultus. gnata, genitorem vides?
Ego video, tandem spiritum inimicum exue,
Desertor anime, fortis in partem tui.
Omitte pœnas languidas longæ moræ,
Mortemque totam recipe. quid segnis traho?
Quid vivo? nullum facere jam possum scelus.
Possum miser, prædico, discede à patre;
Discede virgo, timeo post matrem omnia.

AN. Vis nulla genitor à tuo nostram manum
Corpore resolvet: nemo me comitem tibi
Eripiet umquam. Labdaci claram domum,
Opulenta ferro regna germani petant;
Pars summa patris optimi è regno mea est,
Pater ipse: non hunc auferet frater mihi,
Thebana rapto sceptra qui regno tenet,
Non hunc catervas alter Argolicas agens.
Non si revulso Iuppiter mundo tonet,
Mediumque nostros fulmen in nexus cadat,
Manum hanc remittam. prohibeas genitor licet;
Regam abnuentem, dirigam invitum gradum.
In plana tendis? vado: prærupta expetis?
Non obsto, sed præcedo quo vis, utere
Duce me: duobus omnis eligitur via.
Perire sine me non potes; mecum potes.
Heic alta rupes arduo surgit jugo,
Spectatque longe spatia subjecti maris.
Vis hanc petamus? nudus heic pendet silex;
Heic scissa tellus faucibus ruptis hiat.
Vis hanc petamus? heic rapax torrens cadit,
Partesque lapsi montis exesas rotat,
In hunc ruamus. dum prior quo vis, eo;
Non deprecor, non hortor. extingui cupis,
Votumque, genitor, maximum mors est tibi?
Si moreris, antecedo: si vivis, sequor.
Sed flecte mentem; pectus antiquum advoca;
Victasque magno pectore ærumnas doma.
Resiste: tantis in malis vinci, malum est.
OED. Vnde in nefanda specimen egregium domo?
Vnde ista generi virgo dissimilis suo?
Fortuna, credis, aliquis est ex me pius.
Non esset umquam (fata bene novi mea)
Nisi ut noceret. ipsa se in leges novas
Natura vertet; regeret in fontem citas
Revolutus undas amnis, & noctem afferet
Phœbea lampas; Hesperus faciet diem.
Vt ad miserias aliquid accedat meas;
Pii quoque erimus, unica OEdipodæ est salus,
Non esse salvum: liceat ulcisci patrem
Adhuc inultum, dextra quid cessas iners
Exigere pœnas? quidquid exactum est adhuc,
Matri dedisti, mitte genitoris manum
Animosa virgo: funus extendis meum,
Longasque vivi ducis exequias patris.
Aliquando terra corpus invisum tege.
Peccas honesta mente: pietatem vocas,

Patrem

Patrem insepultum trahere. qui cogit mori
Nolentem, in æquo est, quiq; properantē impedit.
Occidere est, vetare cupientem mori.
Nec tamen in æquo est, alterum gravius reor.
Malo imperari, quam eripi mortem mihi.
Desiste cœpto virgo. jus vitæ ac necis
Meæ penes me est, regna deserui libens,
Regnum mei retineo. si fida es comes,
Ensem parenti trade; sed notum nece
Ensem paterna. tradis? an gnati tenent
Cum regno & illum? faciet, ubicumque est, scelus.
Ibi sit. relinquo. gnatus hunc habeat meus;
Sed uterque. flammas potius, & vastum aggerem
Compone: in altos ipse me immittam rogos,
Erectam ad ignes funebrem adscendam struem,
Pectusque solvam durum, & in cineres dabo
Hoc quidquid in me vivit. ubi sævum est mare,
Duc, ubi sit altis prærutum saxis jugum,
Vbi torta rapidus ducat Ismenos vada:
Duc, ubi feræ sint, ubi fretum, ubi præceps locus,
Si dux es. illuc ire morituro placet,
Vbi sedet alta rupe semifero dolos
Sphinx ore nectens. dirige huc gressus pedum,
Heic siste patrem. dira ne sedes vacet,
Monstrum repone majus. hoc saxum insidens
Obscura nostræ verba fortunæ loquar,
Quæ nemo solvat. quisque Assyrio loca
Possessa regi scindis, & Cadmi nemus,
Serpente notum, sacra quo Dirce latet,
Supplex ad aras quisquis Euroten bibis,
Spartenque fratre nobilem gemino colis,
Quicumque Elim, Parnasson, & Bœotios
Colonus agros uberis tondes soli;
Adverte mentem: sæva Thebarum lues
Luctifica cæcis verba committens modis,
Quid simile posuit? quid tam inextricabile?
Avi gener, patrisque rivalis sui,
Frater suorum liberûm, & fratrum parens;
Vno avia partu liberos peperit viro,
Ac sibi nepotes. monstra quis tanta explicet?
Ego ipse, victæ spolia qui Sphingis tuli,
Hærebo, fati tardus interpres mei.
Quid perdis ultra verba, quid pectus ferum
Mollire tentas precibus? hoc animo sedet,
Effundere hanc cum morte luctantem diu
Animam, & tenebras petere. nam sceleri hæc meo
Parum alta nox est. Tartaro condi juvat,

Et si quid ultra Tartarum est. tandem libet,
Quod olim oportet. morte prohiberi haud queo.
Ferrum negabis? noxias lapso vias
Cludes? & arctis colla laqueis inseri
Prohibebis? herbas, quæ ferunt lethum, auferes?
Quid ista tandem cura proficiet tua?
Vbique mors est. optime hoc cavit Deus:
Eripere vitam nemo non homini potest;
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.
Nil quæro, dextra noster & nuda solet
Bene animus uti. dextra nunc toto impetu,
Toto dolore, viribus totis veni.
Non destino unum vulneri nostro locum:
Totus nocens sum. qua voles, mortem exige.
Effringe corpus, corque tot scelerum capax
Evelle. totos viscerum nuda sinus.
Fractum incitatis ictibus guttur sonet;
Laceræve fixis unguibus venæ fluant.
Aut dirige iras, quo soles. hæc vulnera
Rescissa multo sanguine ac tabe irriga.
Hac extrahe animam, duram, inexpugnabilem,
Et tu, parens, ubicumque pœnarum arbiter
Adstas mearum (non ego hoc tantum scelus
Vlla expiari credidi pœna satis
Vmquam, nec ista morte contentus fui,
Nec me redemi parte; membratim tibi
Volui perire) debitum tandem exige.
Nunc solvo pœnas; tunc tibi inferias dedi.
Ades, atque inertem dexteram introrsus preme;
Magisque merge. timida tum parvo caput
Libavit haustu, vixque cupientes sequi
Eduxit oculos. hæret etiam nunc mihi
Ille animus, hæret; cum recusantem manum
Pressere vultus. audias verum, OEdipe:
Minus eruisti lumina audacter tua,
Quam præstitisti. nunc manum cerebro indue.
Hac parte mortem perage, qua cœpisti mori.
AN. Pauca, ô parens magnanime, miserandę precor
Vt verba gnatæ mente placata audias.
Non te ut reducam veteris ad specimen domus,
Habitumque regni flore pollentem inclyto,
Peto; ast ut iras, tempore aut ipsa mora
Fractas, remisso pectore ac placido feras.
Et hoc decebat roboris tanti virum,
Non esse sub dolore, nec victum malis
Dare terga. non est, ut putas, virtus pater
Timere vitam, sed malis ingentibus

Obstare,

Obstare, nec se vertere, ac retro dare.
Qui fata proculcavit, ac vitæ bona
Projecit, atque abscidit, & casus suos
Oneravit, ipsi, ceu video, nullo est opus,
Quare ipse mortem cupiat, aut quare petat.
Vtrumque timidi est velle. contempsit mori,
Qui non cupiscit. cujus haud ultra mala
Exire possunt, in loco tuto est situs.
Quis jam Deorum (velle fac) quidquam potest
Malis tuis adjicere? jam nec tu potes;
Nisi hoc, ut esse te putes dignum nece.
Non es; nec ulla pectus hoc culpa attigit.
Et hoc magis te genitor insontem voca,
Quod innocens es Diis quoque invitis. quid est
Quo te efferant, vel quod novos suffixerit
Stimulos dolori? quid te ad infernas agit
Sedes, quid ex his pellit? Vt careas die?
Cares. ut altis nobilem muris domum,
Patriamque fugias? patria tibi vivo periit.
Gnatos fugis, matremque? ab aspectu omnium
Fortuna te summovit: & quidquid potest
Auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abstulit.
Regni tumultus, turba fortunæ prior
Abscessit ante justa. quem genitor fugis?
OED. Me fugio, fugio conscium scelerum omnium
Pectus, manumq; hanc fugio, & hoc cælũ, & deos;
Et dira fugio scelera, quæ feci nocens.
Ego hoc solum, frugifera quo surgit Ceres,
Premo? has ego auras ore pestifero traho?
Ego laticis haustu satior, aut ullo fruor
Almæ parentis munere? ego castam manum
Nefandus, incestificus, execrabilis
Attrecto? ego ullos aure concipio sonos
Per quos parentis nomen aut gnati audiam?
Vtinam quidem rescindere has quirem vias,
Manibusque adactis omne, quo voces meant,
Aditusque verbis tramite angusto patet,
Eruere possem gnata: jam sensum tui,
Quæ pars meorum es criminum, infelix pater,
Fugissem, inhæret ac recrudescit nefas
Subinde; & aures ingerunt quidquid mihi
Negastis oculi. cur caput tenebris grave
Non mitto ad umbras Ditis æternas? quid heic
Manes meos detineo? quid terram gravo?
Mistusque superis erro? quid restat mali?
Regnum, parentes, liberi, virtus quoque,
Et ingenii solertis eximium decus

Periere:

Periere: cuncta sors mihi infesta abstulit.
Lacrimæ supererant, has quoque eripui mihi,
Absiste: nullas animus admittit preces,
Novamque pœnam sceleribus quærit parem.
Et esse par quæ poterit? infanti quoque
Decreta mors est. fata quis tam tristia
Sortitus unquam? videram nondum diem,
Vterique nondum solveram clusi moras;
Et jam timebar. protinus quosdam editos
Nox occupavit, & novæ luci abstulit:
Mors me antecessit. aliquis intra viscera
Materna lethum præcocis fati tulit:
Sed numquid & peccavit? abstrusum, abditum,
Dubiumque an essem, sceleris infandi reum
Deus egit: illo teste damnavit parens;
Calidoque teneros transtulit ferro pedes,
Et in alta nemora pabulum misit feris,
Avibus & avidis, quas Cithæron noxius
Cruore sæpe regio attractas alit.
Sed quem Deus damnavit, abjecit pater,
Mors quoque refugit: præstiti Delphis fidem,
Genitorem adortus impia stravi nece.
Hoc alia pietas redimet. occidi patrem,
Sed matrem amavi. proloqui hymenæum pudet,
Tedasque nostras. has quoque invitum pati
Te coge pœnas: facinus ignotum, efferum,
Inusitatum fare, quod populi horreant,
Quod esse factum nulla non ætas neget,
Quod patricidam pudeat. in patrios toros
Tuli paterno sanguine aspersas manus,
Scelerisque precium majus accepi scelus.
Leve est paternum facinus: in thalamos meos
Deducta mater, ne parum scelerum foret,
Fecunda, nullum crimen hoc majus potest
Natura ferre. si quod etiamnum est tamen;
Qui facere possent, dedimus. abjeci necis
Pretium paternæ sceptrum, & hoc iterum manus
Armavit alias. optime regni mei
Fatum ipse novi: nemo sine sacro feret
Illud cruore. magna præsagit mala
Paternus animus: jacta jam sunt semina
Cladis futuræ: spernitur pacti fides.
Hic occupato cedere imperio negat:
Ius ille, & icti fœderis testes deos
Invocat, & Argos exul, atque urbes movet
Grajas in arma. non levis fessis venit
Ruina Thebis. tela, flammæ, vulnera

Instant,

Inſtant, & iſtis, ſi quod eſt majus malum;
Vt eſſe genitos nemo non ex me ſciat.
AN. Si nulla, genitor, cauſa vivendi tibi eſt.
Hæc una abunde eſt, ut pater gnatos regas
Graviter furentes. tu impii belli minas
Avertere unus, tuque vecordes potes
Inhibere juvenes, civibus pacem dare,
Patriæ quietem, fœderi læſo fidem.
Vitam tibi ipſe ſi negas, multis negas.
OED. Illis parentis ullus aut æqui eſt amor,
Avidis cruoris, imperii, armorum, doli,
Diris, ſceleſtis; breviter ut dicam, meis?
Certant in omne facinus, & penſi nihil
Ducunt, ubi illos ira præcipites agat:
Nefaſque nullum per nefas nati, putant.
Non patris illos tangit afflicti pudor,
Non patria. regno pectus attonitum furit.
Scio quo ferantur, quanta moliri parent:
Ideoque lethi quæro maturi viam,
Morique propero, dum in domo nemo eſt mea
Nocentior me. gnata, quid genubus meis
Fles advoluta? quid prece indomitum domas?
Vnum hoc habet fortuna, quo poſſim capi,
Invictus aliis. ſola tu affectus potes
Mollire duros, ſola pietatem in domo
Docere noſtra. nil grave aut miſerum eſt mihi,
Quod te ſciam voluiſſe. tu tantum impera.
Hic OEdipus Ægea tranabit freta,
Iubente te; flammaſque, quas Siculo vomit
De monte tellus igneos volvens globos,
Excipiet ore; ſeque ſerpenti offeret,
Quæ ſæva furto nemoris Herculeo furit;
Iubente te præbebit alitibus jecur;
Iubente te vel vivet.

ACTVS SECVNDVS.

NVNCIVS, OEDIPVS. ANTIGONE.

EXemplum in ingens, regia ſtirpe edite,
Thebæ paventes arma fraterna invocant,
Rogantque tectis arceas patriis faces.
Non ſunt minæ. jam propius acceſſit malum.
Nam regna repetens frater & pactas vices,
In bella cunctos Græciæ populos agit.
Septena muros caſtra Thebanos premunt.
Succurre. prohibe pariter & bellum & nefas.

OED.

OED. Ego ille ſum, qui ſcelera committi vetem?
Et abſtineri ſanguine à caro manus
Doceam? magiſter juris & amoris pii
Ego ſum? meorum exempla facinorum appetunt.
Me nunc ſequuntur, laudo, & agnoſco libens.
Exhortor, aliquid ut patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago clara, generoſam indolem
Probate factis: gloriam ac laudes meas
Sperate: & aliquid facite, propter quod patrem
Adhuc juvet vixiſſe. facietis ſcio.
Sic eſtis orti, ſcelere defungi haud levi,
Haud uſitato, tanta nobilitas poteſt.
Ferte arma, facibus petite penetrales deos,
Frugemque flamma metite natalis ſoli.
Miſcete cuncta, rapite in exitium omnia.
Dejicite paſſim mœnia, in planum date.
Templis Deos obruite, maculatos lares
Conflate, ab imo tota conſidat domus.
Vrbs concremetur. primus à thalamis meis
Incipiat ignis. AN. Mitte violentum impetum
Doloris, ac te publica exorent mala,
Auctorque placidæ liberis pacis veni.
OED. Vides modeſtæ deditum menti ſenem?
Placidæque amantem pacis ad partes vocas?
Tumet animus ira, fervet immenſum dolor,
Majuſque quam quod caſus & juvenum furor
Conatur, aliquid cupio, non ſatis eſt adhuc
Civile bellum, frater in fratrem ruat.
Nec hoc ſat eſt quod debet, ut fiat nefas
De more noſtro, quod meos deceat toros;
Date arma patri, nemo me ex his eruat
Silvis: latebo rupis exeſæ cavo,
Aut ſepe denſa corpus abſtruſum tegam.
Hinc aucupabor verba rumoris vagi,
Et ſæva fratrum bella, quod poſſum, audiam.

ACTVS TERTIVS.

IOCASTA. ANTIGONE. NVNCIVS.

IO. Felix Agave, facinus horrendum manu
Qua fecerat, geſtavit; & ſpolium tulit
Cruenta nati Mænas in partes dati.
Fecit ſcelus, ſed miſera non ultra ſuum
Scelus hoc cucurrit. hoc leve eſt, quod ſum no-
Feci nocentes, hoc quoque etiamnum leve, (cens;
Peperi nocentes, deerat ærumnis meis,

 Vt-

Vt & hostem amarem. bruma ter posuit nives,
Et tertia jam falce decubuit Ceres,
Vt exul errat gnatus, & patria caret,
Profugusque regum auxilia Grajorum rogat.
Gener est Adrasti, cujus imperio mare
Quod cingit Isthmon, regitur. hic gentes suas,
Septemque secum regna ad auxilium trahit
Generi. quid optem, quidve decernam, haud scio.
Regnum reposcit. causa repetentis bona est;
Mala, sic petentis. vota quæ faciam parens?
Vtrumque natum video, nil possum pie
Pietate salva facere: quodcumque alteri
Optabo nato, fiet alterius malo.
Sed utrumque quamvis diligam affectu pari;
Quo causa melior, sorsque deterior trahit,
Inclinat animus, semper infirmo favens.
Miseros magis fortuna conciliat suis.
NVN. Regina, dum tu flebiles questus cies,
Terisque tempus, tota nudatis stetit
Acies in armis: æra jam bellum cient,
Aquilaque pugnam signifer mota vocat:
Septena reges bella dispositi parant;
Animo pari Cadmea progenies subit:
Cursu citato miles hinc atque hinc ruit.
Vide, ut atra nubes pulvere abscondat diem,
Fumoque similes campus in cælum erigat
Nebulas, equestri fracta quas tellus pede
Submittit: &, si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa: surrectis adest
Frons prima telis: aurea clarum nota
Nomen ducum vexilla præscriptum ferunt.
I, redde amorem fratribus, pacem omnibus,
Et impia arma matris opposita impedi.
AN. Perge, ô parens, & concita celerem gradum;
Compesce tela, fratribus ferrum excute.
Nudum inter enses pectus infestos tene.
Aut solve bellum, mater, aut prima excipe.
IOC. Ibo, ibo, & armis obvium opponam caput,
Stabo inter arma. petere qui fratrem volet,
Petat ante matrem. tela, qui fuerit pius,
Rogante ponat matre: qui non est pius,
Incipiat à me. fervidos juvenes anus
Tenebo: nullum teste me fiet nefas.
Aut si quod & me teste committi potest,
Non fiet unum. AN. Signa collatis micant
Vicina signis, clamor hostilis fremit,
Scelus in propinquo est; occupa mater preces.

Et ecce motos fletibus credas meis,
Sic agmen armis segne compositis venit:
Procedit acies tarda, sed properant duces.
IOC. Quis me procellæ turbine insanæ vehens
Volucer per auras ventus ætherius aget?
Quæ Sphinx, vel atra nube subtexens diem
Stymphalis avidis præpetem pennis feret?
Aut quæ per altas aëris rapiet vias
Harpya, sævi regis observans famem,
Et inter acies projiciet raptam duas?
NVN. Vadit furenti similis, aut etiam furit.
Sagitta qualis Parthica velox manu
Excussa fertur; qualis insano ratis
Premente vento rapitur; aut qualis cadit
Delapsa cælo stella, cum stringens polum
Rectam citatis ignibus rumpit viam;
Attonita cursu fugit, & binas statim
Deduxit acies. victa materna prece
Hæsere bella, jamque in alternam necem
Illinc & hinc miscere cupientes manum,
Vibrata dextra tela suspensa tenent.
Paci favetur. omnium ferrum latet
Cessatque. telum vibrat in fratrum manu.
Laniata canas mater ostendit comas;
Rogat abnuentes: irrigat fletu genas,
Negare matri, qui diu dubitat, potest.

ACTVS QVARTVS.

IOCASTA. POLYNICES.

IN me arma & ignes vertite, in me omnis ruat
Vnam juventus; quæque ab Inachio venit
Animosa muro; quæque Thebana ferox
Descendit arce. civis atque hostis simul,
Hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro.
Mea membra passim spargite, ac divellite:
Ego utrumque peperi. ponitis ferrum ocyus?
Ac dico, & ex æquo mihi dextram datis?
Date dum piæ sunt. error invitos adhuc
Fecit nocentes: omne fortunæ fuit
Peccantis in nos crimen. hoc primum nefas
Inter scientes geritur. in vestra manu est,
Vtrum velitis. sancta si pietas placet,
Donate matrem pace: si placuit scelus,
Majus paratum est. media se opponit parens:
Proinde bellum tollite, aut belli moram.
Sollicita cui nunc mater alterna prece
Verba admovebo? misera quem amplectar prius?

In utramque partem ducor affectu pari.
Hic abfuit: fed pacta fi fratrum valent,
Nunc alter aberit. ergo jam nunquam duos,
Nifi fic, videbo? junge complexus prior
Tu, tot labores totque perpeffus mala,
Longo parentem feffus exilio vides.
Accede propius: clude vagina impium
Enfem; & trementem jamque cupientem excuti
Haftam folo defige, maternum tuo
Coire pectus pectori clypeus vetat.
Hunc quoque repone: vinculo frontem exue,
Tegimenque capitis trifte belligeri leva,
Et ora matri redde. quo vultus refers,
Acieque pavida fratris obfervas manum?
Affufa totum corpus amplexu tegam.
Tuo cruori per meum fiet via.
Quid dubius hæres? an times matris fidem?
PO. Timeo: nihil jam jura naturæ valent.
Poft ifta fratrum exempla, ne matri quidem
Fides habenda eft. IO. Redde jam capulo manum,
Adftringe galeam, læva fe clypeo ingerat:
Dum frater exarmatur, armatus mane:
Tu pone ferrum, caufa qui es ferri prior.
Si pacis odium eft, furere fi bello placet;
Inducias te mater exiguas rogat,
Ferat ut reverfo poft fugam nato ofcula,
Vel prima, vel fuprema. dum pacem peto,
Audite inermes: ille te, tu illum times;
Ego utrumq;, fed pro utroque. quid ftrictũ abnuis
Recondere enfem? qualibet gaude mora.
Id gerere bellum cupitis, in quo eft optimum
Vinci. vereris fratris infefti dolos?
Quoties neceffe eft fallere, aut falli à fuis,
Patiare potius ipfe, quam facias, fcelus.
Sed ne verere: mater infidias & hinc
Et rurfus illinc abiget. exoro, an patri
Invideo veftro? veni, ut arcerem nefas,
An ut viderem propius? hic ferrum abdidit
Reclivis haftæ, & arma defixa incubant.
Ad te preces nunc, nate, maternas feram,
Sed ante lachrimas. teneo longo tempore
Petita votis ora, te profugum folo
Patrio penates regis externi tegunt:
Te maria tot diverfa, tot cafus vagum
Egere: non te duxit in thalamos parens,
Comitata primos, nec fua feftas manu
Ornavit ædes; nec fua lætas faces

Vitta

Vitta revinxit. dona non auri & graves
Gazas socer, non arva, non urbes dedit.
Dotale bellum est. hostium es factus gener,
Patria remotus, hospes alieni laris,
Externa consecutus, expulsus tuis,
Sine crimine exul. ne quid è fatis tibi
Deesset paternis, hoc quoque ex illis habes,
Errasse thalamis. nate post multos mihi
Remisse soles, nate sollicitæ metus
Et spes parentis, cujus aspectum Deos
Semper rogavi; cum tuos reditus mihi
Tantum esset erepturus adventu tuo,
Quantum daturus; quando pro te desinam,
Dixi, timere? dixit irridens Deus,
Ipsum timebis. nempe, nisi bellum foret,
Ego te carerem: nempe, si tu non fores,
Bello carerem, triste conspectus datur
Pretium tui, durumque: sed matri placet.
Hinc modo recedant arma dum nullum nefas
Mars sævus audet. hoc quoque est magnum nefas,
Tam prope fuisse; stupeo & exsanguis tremo,
Cum stare fratres hinc & hinc video duos
Sceleris sub ictu: membra quassantur metu,
Quam pæne mater majus adspexi nefas,
Quam quod miser videre non potuit pater!
Licet timore facinoris tanti vacem,
Videamque jam nil tale, sum infelix tamen,
Quod pæne vidi. per decem mensium graves
Vteri labores, perque pietate inclytas
Precor sorores, & per irati sibi
Genas parentis; scelere quas nullo nocens,
Erroris à se dira supplicia exigens,
Hausit; nefandas mœnibus patriis faces
Averte, signa bellici retro agminis
Flecte; ut recedas, magna pars sceleris tamen
Vestri peracta est. vidit hostili grege
Campos repleri patria, fulgentes procul
Armis catervas: vidit equitatu levi
Cadmea frangi prata, & excelsos rotis
Volitare proceres, igne flagrantes trabes
Fumare, cineri quæ petunt nostras domos;
Fratresque (facinus quod novum & Thebis fuit)
In se ruentes. totus hoc exercitus
Et populus omnis, & utraque hoc vidit soror,
Genitrixque vidit: nam pater debet sibi,
Quod ista non spectavit: occurrat tibi
Nunc Oedipus: quo vindice, erroris quoque

Pœnæ petuntur. ne, precor, ferro erue
Patriam, ac penates; neve quas regere expetis,
Everte Thebas, quis tenet mentem furor?
Petendo patriam perdis; ut fiat tua,
Vis esse nullam? quin tuæ causæ nocet
Ipsum hoc, quod armis vertis infestis solum;
Segetesque adultas sternis, & totos fugam
Edis per agros, nemo sic vastat sua.
Quæ corripi igne, quæ meti gladio jubes,
Aliena credis, rex sit è vobis uter,
Manente regno, quærite. hæc telis petes,
Flammisque tecta? poteris has Amphionis
Quassare moles; nulla quas struxit manus,
Stridente tardum machina ducens onus;
Sed convocatus vocis & citharæ sono
Per se ipse turres venit in summas lapis?
Hæc saxa franges victor? hinc spolia auferes?
Vinctosque duces patris æquales tui?
Matres ab ipso conjugum raptas sinu,
Sævus catena miles imposita trahes?
Vt adulta virgo mista captivo gregi
Thebana nuribus munus Argolicis eat?
An & ipsa palmas vincta post tergum datas
Mater triumphi præda fraterni vehar?
Potesne cives lætus exitio datos
Videre passim? mœnibus caris potes
Hostem admovere? sanguine & flamma potes
Implere Thebas? tam ferum & durum geris
Sævumque in iras pectus, & nondum imperas?
Quid sceptra facient? pone vesanos, precor,
Animi tumores, teque pietati refer.
PO. Vt profugus errem semper? ut patria arcear,
Opemque gentis hospes externæ sequar?
Quid paterer aliud, si fefellissem fidem?
Si pejerassem? fraudis alienæ dabo
Pœnas? at ille præmium scelerum feret?
Iubes abire. matris imperio obsequor.
Da, quo revertar. regia frater mea
Habitet superba; parva me abscondat casa.
Hanc da repulso. liceat exiguo lare
Pensare regnum. conjugi donum datus
Arbitria thalami dura felicis feram,
Humilisque socerum lixa dominantem sequar?
In servitutem cadere de regno grave est.
IOC. Si regna quæris, nec potest sceptro manus
Vacare sævo; multa, quæ possunt peti
In orbe toto, quælibet tellus dabit.

Hinc nota Baccho Tmolis attollit juga,
Quo lata terris ſpacia frugiferis jacent,
Et qua trahens opulenta Pactolus vada
Inundat auro rura: nec lætis minus
Mæandros arvis flectit errantes aquas,
Rapiduſque campos fertiles Hebrus ſecat.
Hinc grata Cereri Gargara, & dives ſolum,
Quod Xanthus ambit nivibus Idæis tumens:
Hinc, qua relinquit nomen Ionii maris,
Fauces Abydi Seſtos oppoſitæ premit:
Aut, qua latus jam propior Orienti dedit,
Tutamque crebris portubus Lyciam videt:
Hæc regna ferro quære, in hos populos ferat
Socer arma fortis: has paret ſceptro tuo,
Tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
Tenere patrem. melius exilium eſt tibi,
Quam reditus iſte. crimine alieno exulas,
Tuo redibis. melius uſus viribus,
Novo regna nullo ſcelere maculata appetes.
Quin ipſe frater, arma comitatus tua,
Tibi militabit. vade, & id bellum gere,
In quo pater materque pugnanti tibi
Favere poſſint. regna cum ſcelere, omnibus
Sunt exiliis graviora. nunc belli mala
Propone, dubias Martis incerti vices.
Licet omne tecum Græciæ robur trahas,
Licet arma longe miles ac late explicet;
Fortuna belli ſemper ancipiti in loco eſt,
Quodcunque Mars decernit. exæquat duos,
Licet impares ſint, gladius: & ſpes & metus
Sors cæca verſat. præmium incertum petis:
Certum ſcelus. faviſſe fac votis Deos
Omnes tuis: ceſſere, & averſi fugam
Petiere cives. clade funeſta jacens
Obtexit agros miles. exultes licet,
Victorque fratris ſpolia dejecti geras;
Frangenda palma eſt. quale tu id bellum putas,
In quo execrandum victor admittit nefas,
Si gaudet? hunc, quem vincere, infelix cupis,
Cum viceris, lugebis: infauſtas age
Dimitte pugnas. libera patriam metu,
Luctu parentes. PO. Sceleris & fraudis ſuæ
Pœnas nefandus frater ut nullas ferat?
IO. Ne metue; pœnas, & quidem ſolvet graves.
Regnabit. PO. Eſt hæc pœna? IO. Si dubitas, avo
Patrique crede. Cadmus hoc dicet tibi,
Cadmique proles. ſceptra Thebarum fuit

Impune nulli gerere; nec quisquam fide
Rupta tenebat illa. jam numeres licet
Fratrem inter istos. PO. numero & est tanti mihi
Cum regibus jacere. IO. Te turbæ exulum
Adscribo. regna, dummodo invisus tuis.
PO. Regnare non vult, esse qui invisus timet.
Simul ista mundi conditor posuit Deus,
Odium, atque regnum. regis hoc magni reor
Odia ista premere. multa dominantem vetat
Amor suorum; plus in iratos licet.
IO. Qui vult amari, languida regnet manu,
Invisa numquam imperia retinentur diu.
Præcepta melius imperii reges dabunt;
Exilia tu dispone. PO. Pro regno velim
Patriam, penates, conjugem flammis dare.
Imperia precio quolibet constant bene.

Deest in hac Tragœdia finis.

L. ANNÆI SENECÆ HIPPOLYTVS.

Interlocutores.

HIPPOLYTVS. CHORVS.
PHÆDRA. THESEVS.
NVNCIVS. NVTRIX.

ACTVS PRIMVS.

HIPPOLYTVS.

ITE, umbrosas cingite silvas,
Summaque montis juga Cecropii,
Celeri planta lustrate vagi
Quæ saxosa loca Parnethi
Subjecta jacent, quæ Thryasiis
Vallibus amnis rapida currens
Verberat unda. scandite colles
Semper canos nive Riphæa.
Hac hac alii, qua nemus alta
Texitur alno, qua prata jacent,
Quæ rorifera mulcens aura

Zephyrus

Zephyrus vernas evocat herbas.
Vbi per glacies lenis Iliſſus,
Vbi Mæander ſuper æquales
Labitur agros piger, & ſteriles
Amne maligno radit arenas.
Vos, qua Marathon tramite lævo
Saltus aperit, qua comitatæ
Gregibus parvis nocturna petunt
Pabula fœtæ. vos, qua tepidis
Subditus auſtris, frigora mollit
Durus Acarnan: alius rupem
Dulcis Hymetti: parvas alius
Calcet Aphidnas. pars illa diu
Vacet immunis, qua curvati
Littora ponti Sunion urget.
Si quem tangit gloria ſilvæ,
Vocat hunc Philippis, hic verſatur
Metus agricolis. vulnere multo
Iam notus aper, at vos laxas
Canibus tacitis mittite habenas:
Teneant acres lora Moloſſos,
Et pugnaces tendant Creſſæ
Fortia trito vincula collo.
At Spartanos (genus eſt audax
Avidumque feræ) nodo cautus
Propiore liga. veniet tempus,
Cum latratu cava ſaxa ſonent.
Nunc dimiſſi nare ſagaci
Captent auras, luſtraque preſſo
Quærant roſtro; dum lux dubia eſt:
Dum ſigna pedum roſcida tellus
Impreſſa tenet. alius raras
Cervice gravi portare plagas,
Alius teretes properet laqueos.
Picta rubenti linea pinna
Vano cludat terrore feras.
Tibi libretur miſſile telum.
Tu grave, dextra lævaque ſimul,
Robur lato dirige ferro.
Tu præcipites clamore feras
Subſeſſor ages, tu jam victor
Curvo ſolves viſcera cultro.
Ades en comiti Diva virago,
Cujus regno pars terrarum
Secreta vacat: cujus certis
Petitur telis fera, quæ gelidum
Potat Araxen, & quæ ſtanti

Ludit in Istro: tua Gætulos
Dextra leones, tua Cretæas
Sequitur cervas : nunc veloces
Figis damas leviore manu.
Tibi dant variæ pectora tigres,
Tibi villosi terga bisontes,
Latisque feri cornibus uri.
Quidquid solis pascitur arvis,
Sive illud inops novit Garamas,
Sive illud Arabs divite silva,
Sive ferocis juga Pyrenes,
Sive Hyrcani celant saltus,
Vacuisque vagus Sarmata campis,
Arcus metuit, Diana, tuos.
Tua si gratus numina cultor
Tulit in saltus; retia vinctas
Tenuere feras; nulli laqueum
Rupere pedes; fertur plaustro
Præda gementi. tum rostra canes
Sanguine multo rubicunda gerunt;
Repetitque casas rustica longo
Turba triumpho, en Diva fave.
Signum arguti misere canes;
Vocor in silvas, hac hac pergam,
Qua via longum compensat iter.

PHÆDRA. NUTRIX.

O Magna vasti Creta dominatrix freti,
Cujus per omne littus innumeræ rates
Tenuere pontum, quidquid Assyria tenus
Tellure Nereus pervium rostris secat;
Cur me in penates obsidem invisos datam,
Hostique nuptam, degere ætatem in malis
Lachrimisque cogis? profugus en conjux abest,
Præstatque nuptæ, quam solet, Theseus fidem.
Fortis per altas invii retro lacus
Vadit tenebras miles audacis proci;
Solio ut revulsam regis inferni abstrahat,
Pergit furoris socius: haud illum timor,
Pudorque tenuit, stupra & illicitos toros
Acheronte in imo quærit Hippolyti pater.
Sed major alius incubat mœstæ dolor:
Non me quies nocturna, non altus sopor
Solvêre curis: alitur & crescit malum,
Et ardet intus; qualis Ætnæo vapor
Exundat antro, Palladis telæ vacant:
Et inter ipsas pensa labuntur manus.

Non

Non colere donis templa votivis libet;
Non inter aras Attidum mistam choris,
Iactare tacitis conscias sacris faces;
Nec adire castis precibus aut ritu pio
Adjudicatæ præsidem terræ deam.
Iuvat excitatas consequi cursu feras,
Et rigida molli gæsa jaculari manu.
Quo tendis anime? quid furens saltus amas?
Fatale miseræ matris agnosco malum.
Peccare noster novit in silvis amor.
Genitrix tui me miseret: infando malo
Correpta, pecoris efferi sævum ducem
Audax amasti, torvus, impatiens jugi,
Adulter ille, ductor indomiti gregis.
Sed amabat aliquid: quis meas miseræ deus,
Aut quis juvare Dædalus flammas queat?
Non, si ille remeet arte Mopsopia potens
Qui nostra cæca monstra conclusit domo,
Promittat ullam casibus nostris opem.
Stirpem perosa Solis invisi Venus,
Per nos catenas vindicat Martis sui,
Suasque: probris omne Phœbeum genus
Onerat nefandis, nulla Minois levi
Defuncta amore est, jungitur semper nefas.
NVT. Thesei conjux, clara progenies Iovis,
Nefanda casto pectore exturba ocyus:
Extingue flammas; neve te diræ spei
Præbe obsequentem: quisquis in primo obstitit
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit.
Qui blandiendo dulce nutrivit malum,
Sero recusat ferre quod subiit jugum.
Nec me fugit, quam durus, & veri insolens,
Ad recta flecti regius nolit tumor.
PH. Quemcumque dederit exitum casus, feram:
Fortem facit vicina libertas senem.
PHÆ. Obstare primum est velle, nec labi via:
Pudor est secundus, nosse peccandi modum.
Quo misera pergis? quid domum infamem gravas,
Superasque matrem? majus est monstro nefas.
Nam monstra fato; moribus scelera imputes.
Si, quod maritus supera non cernit loca,
Tutum esse facinus credis & vacuum metu;
Erras, teneri crede Lethæo abditum
Thesea profundo; ferre perpetuam Stygem.
Quid ille, lato maria qui regno premit,
Populisque reddit jura centenis pater;
Latere tantum facinus occultum sinet?

Sagax parentum est cura. credamus tamen
Astu doloque tegere nos tantum nefas.
Quid ille rebus lumen infundens suum
Matris parens? quid ille, qui mundum quatit;
Vibrans corusca fulmen Ætnæum manu
Sator deorum? credis hoc posse effici
Inter videntes omnia ut lateas avos?
Sed, ut secundus numinum abscondat favor
Coitus nefandos, utque contingat stupro
Negata magnis sceleribus semper fides:
Quid pœna præsens, consciæ mentis pavor;
Animusque culpa plenus, & semet timens?
Scelus aliqua tutum, nulla securum tulit.
Compesce amoris impii flammas, precor,
Nefasque, quod non ulla tellus barbara
Commisit unquam, non vagus campis Geta,
Nec inhospitalis Taurus, aut sparsus Scythes.
Expelle facinus mente castifica horridum;
Memorque matris metue concubitus novos.
Miscere thalamos patris & gnati apparas;
Uteroque prolem capere confusam impio?
Perge, & nefandis verte naturam ignibus.
Cur monstra cessant? aula cur fratris vacat?
Prodigia toties orbis insueta audiet,
Natura toties legibus cedet suis,
Quoties amabit Cressa? PHÆ. Quæ memoras scio
Vera esse nutrix: sed furor cogit sequi
Pejora, vadit animus in præceps sciens,
Remeatque, frustra sana consilia appetens.
Sic cum gravatam navita adversa ratem
Propellit unda, cedit in vanum labor,
Et victa prono puppis aufertur vado.
Quod ratio poscit, vincit ac regnat furor,
Potensque tota mente dominatur Deus.
Hic volucer omni regnat in terra potens,
Ipsumque flammis torret indomitis Iovem.
Gradivus istas belliger sensit faces,
Opifex trisulci fulminis sensit Deus;
Et qui furentes semper Ætnæis jugis
Versat caminos, igne tam parvo calet.
Ipsumque Phœbum, tela qui nervo regit,
Figit sagitta certior missa puer:
Volitatque cœlo pariter & terræ gravis.
NVT. Deum esse amorem turpiter vitio favens
Finxit libido. quoque liberior foret,
Titulum furori numinis falsi addidit.
Natum per omnes scilicet terras vagum

Erycina

Erycina mittit. ille per cœlum volans
Proterva tenera tela molitur manu,
Regnumque tantum minimus in superis habet.
Vana ista demens animus ascivit sibi,
Venerisque numen finxit, atque arcus Dei.
Quisquis secundis rebus exultat nimis,
Fluitque luxu, semper insolita appetens;
Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libido; non placent suetæ dapes,
Non tecta sani moris, aut vilis cibus.
Cur in penates rarius tenues subit
Hæc delicatas eligens pestis domos?
Cur sancta parvis habitat in tectis Venus,
Mediumque sanos vulgus affectus tenet,
Et se coercent modica? contra divites,
Regnoque fulti, plura quam fas est, petunt?
Quod non potest, vult posse, qui nimium potest.
Quid deceat alto præditam solio vide.
Metue ac verere sceptra remeantis viri.
PHÆ. Amoris in me maximum regnum fero,
Reditusque nullos metuo, non umquam amplius
Convexa tetigit supera, qui mersus semel
Adiit silentem nocte perpetua domum.
NVT. Ne crede. Ditis cluserit regnum licet,
Canisque diras Stygius observet fores;
Solus negatas invenit Theseus vias.
PHÆ. Veniam ille amori forsitan nostro dabit.
NVT. Immitis etiam conjugi castæ fuit.
Experta sævam est barbara Antiope manum.
Sed posse flecti conjugem iratum puta,
Quis hujus animum flectet intractabilem?
Exosus omne feminæ nomen fugit,
Immitis annos cœlibi vitæ dicat;
Connubia vitat, genus Amazonium scias.
PHÆ. Hunc in nivosi collis hærentem jugis,
Et aspera agili saxa calcantem pede,
Sequi per alta nemora, per montes placet.
NVT. Resistet ille, seque mulcendum dabit,
Castosque ritus Venere non casta exuet?
Tibi ponet odium, cujus odio forsitan (test?
Persequitur omnes? PH. Precibus haud vinci po-
NV. Ferus est. PH. Amore didicimus vinci feros.
NV. Fugiet. PH. Per ipsa maria si fugiat, sequar.
NV. Patris memento. PHÆ. Meminimus matris
simul. (metu.
NVT. Genus omne profugit. PH. Pellicis careo
NV. Aderit maritus. PH. Nempe Pirithoi comes.
NV. Ade-

NV. Aderitque genitor. PH. Mitis Ariadnæ pater.
NV. Per has senectæ splendidas supplex comas,
Fessumque curis pectus, & cara ubera
Precor, furorem siste, teque ipsam adjuva.
Pars sanitatis, velle sanari, fuit.
PH. Non omnis animo cessit ingenuo pudor.
Paremus altrix: qui regi non vult, amor
Vincatur. haud te, fama, maculari sinam.
Hæc sola ratio est, unicum effugium mali:
Virum sequamur. morte prævertam nefas.
NV. Moderare alumna mentis effrenæ impetus;
Animos coerce. dignam ob hoc vita reor,
Quod esse temet autumas dignam nece.
PH. Decreta mors est: quæritur fati genus;
Laqueone vitam finiam, an ferro incubem:
An missa præceps arce Palladia cadam.
Prô, castitatis vindicem armemus manum.
NV. Sic te senectus nostra præcipiti sinat
Perire leto? siste furibundum impetum.
PH. Haud facile quisquã ad vitam revocari potest,
Prohibere ratio nulla periturum potest,
Vbi quis mori constituit, & debet mori.
NV. Solamen annis unicum fessis, hera,
Si tam protervus incubat menti furor,
Contemne famam: fama vix vero favet,
Pejus merenti melior, & pejor bono.
Tentemus animum tristem & intractabilem.
Meus iste labor est, aggredi juvenem ferum,
Mentemque sævam flectere immitis viri.

CHORVS.

Diva, non miti generata ponto,
Quam vocat matrem geminus Cupido,
Impotens flammis simul & sagittis,
Iste lascivus puer ac renidens
Tela quam certo moderatur arcu!
Labitur totas furor in medullas,
Igne furtivo populante venas.
Non habet latam data plaga frontem,
Sed vorat tectas penitus medullas.
Nulla pax isti puero, per orbem
Spargit effusas agilis sagittas.
Quæque nascentem videt ora solem,
Quæque ad occasus jacet ora seros,
Si qua ferventi subjecta Cancro est,
Si qua majoris glacialis Vrsæ
Semper errantes patitur colonos,
Novit hos æstus. juvenum feroces

Concitat flammas; senibusque fessis
Rursus extinctos revocat calores.
Virginum ignoto ferit igne pectus;
Et jubet cælo superos relicto,
Vultibus falsis habitare terras.
Thessali Phœbus pecoris magister
Egit armentum, positoque plectro
Impari tauros calamo vocavit.
Induit formas quoties minores,
Ipse qui cœlum nebulasque ducit?
Candidas ales modo movit alas,
Dulcior vocem moriente cygno.
Fronte nunc torva petulans juvencus
Virginum stravit sua terga ludo,
Perque fraternos nova regna fluctus,
Vngula lentos imitante remos,
Pectore adverso domuit profundum,
Pro sua vector timidus rapina.
Arsit obscuri dea clara mundi
Nocte deserta, nitidosque fratri
Tradidit currus aliter regendos.
Ille nocturnas agitare bigas
Discit, & gyro breviore flecti.
Nec suum tempus tenuere noctes,
Et dies tardo remeavit ortu,
Dum tremunt axes graviore curru.
Natus Alcmena posuit pharetram,
Et minax vasti spolium leonis;
Passus aptari digitis smaragdos,
Et dari legem rudibus capillis.
Crura distincto religavit auro,
Luteo plantas cohibente socco:
Et manu, clavam modo qua gerebat,
Fila deduxit properante fuso.
Vidit Perses, ditisque ferax
Lydia regni, dejecta feri
Terga leonis; humerisque, quibus
Sederat alti regia cæli,
Tenuem Tyrio stamine pallam.
Sacer est ignis, credite læsis,
Nimiumque potens. qua terra salo
Cingitur alto, quaque ætherio
Candida mundo sidera currunt;
Hæc regna tenet puer immitis:
Spicula cujus sentit in imis
Cærulus undis grex Nereidum,
Flammamque nequit relevare mari.

Ignes sentit genus aligerum.
Venere instincti quam magna gerunt
Grege pro toto bella juvenci!
Si conjugio timuere suo,
Poscunt timidi prœlia cervi;
Et mugitu dant concepti
Signa furoris. tunc virgatas
India tigres decolor horret:
Tunc vulnificos acuit dentes
Aper, & toto est spumeus ore.
Pœni quatiunt colla leones,
Cum movit amor: tum silva gemit
Murmure sævo.
Amat insani bellua ponti,
Lucæque boves. vindicat omnes
Natura sibi, nihil immune est.
Odiumque perit, cum jussit amor:
Veteres cedunt ignibus iræ,
Quid plura canam? vincit sævas
Cura novercas.

ACTVS SECVNDVS.

CHORVS. NVTRIX. PHÆDRA.

CH. Altrix profare, quid feras, quonã in loco (est.
NV. Spes nulla tantũ posse leniri malũ;
Finisque flammis nullus insanis erit.
Torretur æstu tacito, & inclusus quoque,
Quamvis tegatur, proditur vultu furor.
Erumpit oculis ignis, & lapsæ genæ
Lucem recusant. nil idem dubiæ placet;
Artusque varie jactat incertus dolor.
Nunc ut soluto labitur moriens gradu,
Et vix labante sustinet collo caput:
Nunc se quieti reddit; & somni immemor
Noctem querelis ducit; attolli jubet,
Iterumque poni corpus; & solvi comas;
Rursusque fingi. semper impatiens sui
Mutatur habitus. nulla jam Cereris subit
Cura aut salutis. vadit incerto pede,
Jam viribus defecta. non idem vigor,
Non ora tingens nitida purpureus rubor.
Populatur artus cura. jam gressus tremunt,
Tenerque nitidi corporis cecidit decor.
Et, qui tenebant signa Phœbeæ facis
Oculi, nihil gentile nec patrium micant.
Lachrimæ cadunt per ora, & assiduo genæ
Rore irrigantur: qualiter Tauri jugis

Tepido madeſcunt imbre perfuſæ nives,
Sed en pateſcunt regiæ faſtigia.
Reclinis ipſa ſedis auratæ toro,
Solitos amictus mente non ſana abnuit.
PH. Removete, famulæ, purpura atq; auro illitas
Veſtes; procul ſit muricis Tyrii rubor,
Quæ fila ramis ultimi Seres legunt.
Brevis expeditos zona conſtringat ſinus.
Cervix monili vacua; nec niveus lapis
Deducat aures, Indici donum maris.
Odore crinis ſparſus Aſſyrio vacet.
Sic temere jactæ colla perfundant comæ
Humeroſque ſummos; curſibus motæ citis
Ventos ſequantur: læva ſe pharetræ dabit;
Haſtile vibret dextra Theſſalicum manus.
Talis ſeveri mater Hippolytus fuit,
Qualis relictis frigidi ponti plagis,
Egit catervas, Atticum pulſans ſolum,
Aut Tanais aut Mæotis, & nodo comas
Coegit emiſitque, lunata latus
Protecta pelta; talis in ſilvas ferar.
NVT. Sepone queſtus. non levat miſeros dolor.
Regina, ſævis ecquis eſt flammis modus?
Agreſte placa virginis numen deæ.
Regina nemorum, ſola quæ montes colis,
Et una ſolis montibus coleris Dea,
Converte triſtes omnium in melius minas,
O magna. ſilvas inter & lucos Dea,
Clarumque cœli ſidus, & noctis decus,
Cujus relucet mundus alterna face,
Hecate triformis; en ades cœptis favens.
Animum rigentem triſtis Hippolyti doma.
Amare diſcat, mutuos ignes ferat,
Det facilis aures, mitiga pectus ferum;
Innecte mentem: torvus, averſus, ferox
In jura Veneris redeat; huc vires tuas
Intende. ſic te lucidi vultus ferant,
Et nube rupta cornibus puris eas:
Sic te regentem frena nocturni ætheris,
Detrahere nunquam Theſſali cantus queant;
Nulluſque de te gloriam paſtor ferat.
Ades invocata. Iam favet votis dea.
Ipſum intuor ſolenne venerantem ſacrum,
Nullo latus comitante. quid dubitas? dedit
Tempus locumque caſus, utendum artibus.
Trepidamus? haud eſt facile mandatum ſcelus
Audere, verum juſta, qui reges timet,

Deponat; omne pellat ex animo decus.
Malus est minister regii imperii pudor.

HIPPOLYTVS. NVTRIX.

QVid huc seniles fessa moliris gradus
O fida nutrix, turbidam frontem gerens,
Et mœsta vultus? sospes est certe parens,
Sospesque Phædra, stirpis & geminæ jugum.
NVT. Metus remitte: prospero regnũ in statu est,
Domusque florens sorte felici viget.
Sed tu beatis mitior rebus veni:
Namque anxiam me cura sollicitat tui,
Quod te ipse pœnis gravibus infestis gravas.
Quem fata cogunt, ille cum venia est miser:
At si quis ultro se malis offert volens,
Seque ipse torquet, perdere est dignus bona
Queis nescit uti. potius annorum memor,
Mentem relaxa. moribus festis facem
Attolle; curas Bacchus exoneret graves.
Ætate fruere. mobili cursu fugit.
Nunc facile pectus, grata nunc juveni Venus,
Exultet animus. cur toro viduo jaces?
Tristem juventam solve: nunc luxus rape;
Effunde habenas; optimos vitæ dies
Effluere prohibe. propria descripsit Deus
Officia, & ævum per suos ducit gradus.
Lætitia juvenem, frons decet tristis senem.
Quid te coërces, & necas rectam indolem?
Seges illa magnum fœnus agricolæ dabit,
Quæcumque lætis tenera luxuriat satis:
Arborque celso vertice evincit nemus,
Quam non maligna cædit aut resecat manus:
Ingenia melius recta se in laudes ferunt,
Si nobilem animum vegeta libertas alit.
Truculentus, & silvester, & vitæ inscius,
Tristem juventam Venere deserta colis.
Hoc esse munus credis indictum viris,
Vt dura tolerent? cursibus domitent equos,
Et sæva bella Marte sanguineo gerant?
Providit ille maximus mundi parens
Cum tam rapaces cerneret fati minas;
Vt damna semper sobole repararet nova.
Excedat, agedum, rebus humanis Venus,
Quæ supplet ac restituit exhaustum genus;
Orbis jacebit squallido turpis situ,
Vacuum sine ullis classibus stabit mare,
Alesque cœlo deerit, & silvis fera,

Solis & aër pervius ventis erit.
Quam varia leti genera mortalem trahunt,
Carpuntque turbam, pontus, & ferrum, & doli?
Sed fata credas deesse; sic atram Styga
Iam petimus ultro. Cælibem vitam probet
Sterilis juventus, hoc erit, quidquid vides,
Vnius ævi turba, & in semet ruet.
Proinde vitæ sequere naturam ducem:
Vrbem frequenta, civium cœtus cole.
HIP. Non alia magis est libera, & vitio carens,
Ritusque melius vita quæ priscos colat,
Quam quæ relictis mœnibus silvas amat.
Non illum avaræ mentis inflammat furor,
Qui se dicavit montium insontem jugis:
Non aura populi, & vulgus infidum bonis,
Non pestilens invidia, non fragilis favor.
Non ille regno servit; aut regno imminens,
Vanos honores sequitur, aut fluxas opes;
Spei metusque liber. haud illum niger,
Edaxque livor dente degeneri petit.
Nec scelera populos inter atque urbes sita
Novit; nec omnes conscius strepitus pavet.
Haud verba fingit. mille non quærit tegi
Dives columnis, nec trabes multo insolens
Suffigit auro. non cruor largus pias
Inundat aras; fruge nec sparsi sacra
Centena nivei colla submittunt boves:
Sed rure vacuo potitur, & aperto æthere
Innocuus errat: callidas tantum feris
Struxisse fraudes novit, & fessus gravi
Labore, niveo corpus Ilisso fovet.
Nunc ille ripam celeris Alphei legit:
Nunc nemoris alti densa metatur loca,
Vbi Lerna puro gelida perlucet vado,
Sedemque mutat. heic aves querulæ fremunt,
Ramique ventis lene percussi tremunt,
Veteresque fagi. juvit aut amnis vagi
Pressisse ripas, cespite aut nudo leves
Duxisse somnos; sive fons largus citas
Diffundit undas, sive per flores novos
Fugiente dulcis murmurat rivo sonus.
Excussa silvis poma compescunt famem,
Et fraga parvis vulsa dumetis, cibos
Faciles ministrant. regios luxus procul
Est impetus fugisse. sollicito bibant
Auro superbi. quam juvat nuda manu
Captasse fontem! certior somnus premit

Secura duro membra versantem toro.
Non in recessu furta & obscuro improbus
Quærit cubili, seque multiplici timens
Domo recondit, æthera ac lucem petit,
Et teste cælo vivit. hoc equidem reor
Vixisse ritu prima quos mistos deis
Profudit ætas. nullus his auri fuit
Cæcus cupido. nullus in campo sacer
Divisit agros arbiter populis lapis.
Nondum secabant credulæ pontum rates.
Sua quisque norat maria. non vasto aggere
Crebraque turre cinxerant urbes latus.
Non arma sæva miles aptabat manu,
Nec torta clusas fregerat saxo gravi
Balista portas. jussa nec dominum pati
Juncto ferebat terra servitium bove.
Sed arva per se fœta, poscentes nihil
Pavere gentes. silva nativas opes,
Et opaca dederunt antra nativas domos.
Rupere fœdus, impius lucri furor,
Et ira præceps, quæque succensas agit
Libido mentes. venit imperii sitis
Cruenta, factus præda majori minor.
Pro jure vires esse. tum primum manu
Bellare nuda: saxaque & ramos rudes
Vertere in arma. non erat gracili levis
Armata ferro cornus, aut longo latus
Mucrone cingens ensis, aut crista caput
Galeæ comantes tela faciebat dolor.
Invenit artes bellicus Mavors novas,
Et mille formas mortis. hinc terras cruor
Infecit omnes fusus, & rubuit mare.
Tum scelera, dempto fine, per cunctas domos
Iere: nullum caruit exemplo nefas.
A fratre frater, dextera nati parens
Cecidit, maritus conjugis ferro jacet,
Perimuntque fœtus impiæ matres suos.
Taceo novercas. mitius nil est feris.
Sed dux malorum femina & scelerum artifex
Obsedit animos, cujus incestæ stupris
Fumant tot urbes, bella tot gentes gerunt,
Et versa ab imo regna tot populos premunt.
Sileantur aliæ: sola conjux Ægei,
Medea, reddit feminas dirum genus.
NVT. Cur omnium sit culpa paucarum scelus?
HIP. Detestor omnes, horreo, fugio, execror.
Sit ratio, sit natura, sit dirus furor:

Odisse

Odisse placuit, ignibus junges aquas;
Et amica ratibus ante promittet vada
Incerta Syrtis; ante ab extremo sinu
Hesperia Tethys lucidum attollet diem;
Et ore damis blanda præbebunt lupi;
Quam victus animum feminæ mitem geram.
NVT. Sæpe obstinatus induit frenos amor,
Et odia mutat. regna materna aspice:
Illæ feroces sentiunt Veneris jugum.
Testaris istud unicus genitus puer.
HIP. Solamen unum matris amissæ fero,
Odisse quod jam feminas omnes licet.
NVT. Vt dura cautes undique intractabilis
Resistit undis, & lacessentes aquas
Longe remittit, verba sic spernit mea.
Sed Phædra præceps graditur, impatiens moræ.
Quo se dabit fortuna? quo verget furor?
Repente terræ corpus exanimum cadit;
Et ora morti similis obduxit color.
Attolle vultus, dimove vocis moras:
Tuus en alumna temet Hippolytus tenet.

PHÆDRA. HIPPOLYTVS. FAMVLI. NVTRIX.

QVis me dolori reddit, atque æstus graves
Reponit animo? quam bene excideram mihi?
Cur dulce munus redditæ lucis fugis?
Aude anime, tenta, perage mandatum tuum,
Intrepida constent verba. qui timide rogat,
Docet negare. magna pars sceleris mei
Olim peracta est: serus est nobis pudor.
Amavimus nefanda. si cœpta exequor,
Forsan jugali crimen abscondam face.
Honesta quædam scelera successus facit.
Age, incipe anime. commodes paulum, precor,
Secretus aures. si quis est, abeat, comes.
HIP. En locus ab omni liber arbitrio vacat.
PH. Sed ora cœptis transitum verbis negant.
Vis magna vocem emittit, at major tenet.
Vos testor omnes cœlites, hoc, quod volo.
HIP. Animusne cupiens aliquid, effari nequit?
PH. Curæ leves loquuntur, ingentes stupent.
HIP. Committe curas auribus mater meis.
PH. Matris superbum est nomẽ, & nimium potens;
Nostros humilius nomen affectus decet.
Me vel sororem, Hippolyte, vel famulam voca:
Famulamque potius, omne servitium feram.

Non me, per altas ire si jubeas nives,
Pigeat gelatis ingredi Pindi jugis:
Non si per ignes ire & infesta agmina,
Cuncter paratis ensibus pectus dare.
Mandata recipe sceptra; me famulam accipe.
Te imperia regere, me decet jussa exequi.
Muliebre non est regna tutari patris.
Tu, qui juventæ flore primævo viges,
Cives paterno fortis imperio rege.
Sinu receptam, supplicem, ac servam tege.
Miserere viduæ. HIP. summus hoc omen deus
Avertat: aderit sospes actutum parens.
PH. Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis,
Nullam relictos fecit ad Superos viam.
Thalami remittet ille raptorem sui?
Nisi forte amori placidus & Pluto sedet.
HIP. Illum quidem æqui cœlites reducem dabūt.
Sed, dum tenebit vota in incerto deus,
Pietate caros debita fratres colam,
Et te tuebor; esse ne viduam putes:
Ac tibi parentis ipse supplebo locum.
PH. O spes amantum credula! ô fallax amor!
Satisne dixit? precibus admotis agam.
Miserere, tacitæ mentis exaudi preces.
Libet loqui, pigetq;. HI. quodnam istud malū est?
PH. Quod in novercam cadere vix credas malum.
HIP. Ambigua voce verba perplexa jacis;
Effare aperte. PH. pectus insanum vapor
Amorque torret. intimas sævus vorat
Penitus medullas, atque per venas meat
Visceribus ignis mersus & venis latens,
Vt agilis altas flamma percurrit trabes.
HIP. Amore nempe Thesei casto furis.
PH. Hippolyte sic est: Thesei vultus amo
Illos priores, quos tulit quondam puer;
Cum prima puras barba signaret genas,
Monstrique cæcam Gnossii vidit domum,
Et longa curva fila collegit via.
Quis tum ille fulsit? presserant vittæ comam,
Et ora flavus tenera tingebat rubor.
Inerant lacertis mollibus fortes tori:
Tuæve Phœbes vultus, aut Phœbi mei;
Tuusque potius: talis, en, talis fuit
Cum placuit hosti. sic tulit celsum caput.
In te magis refulget incomptus decor,
Et genitor in te totus, & torvæ tamen
Pars aliqua matris miscet ex æquo decus.

In

In ore Grajo Scythicus apparet rigor.
Si cum parente Creticum intraſſes fretum,
Tibi fila potius noſtra neviſſet ſoror.
Te te ſoror, quacunque ſiderei poli
In parte fulges, invoco ad cauſam parem,
Domus ſorores una corripuit duas;
Te genitor, at me natus. en ſupplex jacet
Allapſa genibus regiæ proles domus.
Reſperſa labe nulla, & intacta, innocens;
Tibi mutor uni. certa deſcendi ad preces,
Finem hic dolori faciet, aut vitæ, dies.
Miſerere amantis. HIP. Magne regnator Deûm
Tam lentus audis ſcelera? tam lentus vides?
Ecquando ſæva fulmen emittes manu,
Si nunc ſerenum eſt? omnis impulſus ruat
Æther, & atris nubibus condat diem,
Ac verſa retro ſidera obliquos agant
Retorta curſus. tuque ſidereum caput,
Radiate Titan, tu nefas ſtirpis tuæ
Speculare? lucem merge, & in tenebras fuge.
Cur dextra Divum rector atque hominum vacat
Tua? nec triſulca mundus ardeſcit face?
In me tona, me fige, me velox cremet
Tranſactus ignis. ſum nocens, merui mori,
Placui novercæ. dignus an ſtupris ego?
Scelerique tanto viſus ego ſolus tibi
Materia facilis, hoc meus meruit rigor?
O ſcelere vincens omne femineum genus!
O majus auſa matre monſtrifera malum,
Genitrice pejor! illa ſe tantum ſtupro
Contaminavit, & tamen tacitum diu
Crimen biformi partus exhibuit nota,
Sceluſque matris arguit vultu truci
Ambiguus infans. ille te venter tulit.
O ter quaterque proſpero fato dati,
Quos hauſit, & peremit, & leto dedit
Odium, doluſque! genitor invideo tibi.
Colchide noverca majus hoc, majus malum eſt.
PH. Et ipſa noſtræ fata cognoſco domus:
Fugienda petimus, ſed mei non ſum potens.
Te vel per ignes, vel mare inſanum ſequar,
Rupeſque, & amnes unda quos torrens rapit.
Quacumque greſſus tuleris, hac amens ferar.
Iterum, ſuperbe, genubus advolvor tuis.
HIP. Procul impudicos corpore à caſto amove
Tactus. quid hoc eſt? etiam in amplexus ruit?
Stringatur enſis, merita ſupplicia exigat.

Et impudicum crine contorto caput
Læva reflexi. justior numquam focis
Datus tuis eſt ſanguis, arcitenens Dea.
PH. Hippolyte, nunc me compotem voti facis,
Sanas furentem. majus hoc voto meo eſt,
Salvo ut pudore manibus immoriar tuis.
HIP. Abſcede, vive, nequid exores. & hic
Contactus enſis deſerat caſtum latus.
Quis eluet me Tanais? aut quæ barbaris
Mæotis undis Pontico incumbens mari?
Non ipſe toto magnus Oceano pater
Tantum expiarit ſceleris. ô ſilvæ! ô feræ! (pes?
NV. Deprenſa culpa eſt: anime, quid ſegnis ſtu-
Regeramus ipſi crimen, atque ultro impiam
Venerem arguamus. ſcelere velandum eſt ſcelus.
Tutiſſimum eſt inferre, cum timeas, gradum.
Auſæ priores ſimus an paſſæ nefas,
Secreta cum ſit culpa, quis teſtis ſciet?
Adeſte Athenæ, fida famulorum manus
Fer opem. nefandi raptor Hippolytus ſtupri
Inſtat premitque, mortis intentans metum,
Ferro pudicam terret. en præceps abiit,
Enſemque trepida liquit attonitus fuga.
FAM. Pignus tenemus ſceleris. hanc mæſtã prius
Recreate. crinis tractus, & laceræ comæ,
Ut ſunt remaneant. facinoris tanti notas
Referte in urbem. Recipe jam ſenſus hera.
Quid te ipſa lacerans omnium aſpectum fugis?
Mens impudicam facere, non caſus, ſolet.

CHORVS.

FVgit inſanæ ſimilis procellæ,
Ocyor nubes glomerante Coro.
Ocyor curſum rapiente flamma,
Stella cum ventis agitata longos
Corripit ignes.
Conferat tecum decus omne priſcum
Fama miratrix ſenioris ævi:
Pulcrior tanto tua forma lucet,
Clarior quanto micat orbe pleno,
Cum ſuos ignes coeunte cornu
Iunxit, & curru properante pernox
Exerit vultus rubicunda Phœbe;
Nec tenent ſtellæ faciem minores.
Qualis eſt primas referens tenebras
Nuncius noctis, modo lotus undis
Heſperus, pulſis iterum tenebris

Lucifer idem.
Et tu thyrſigera Liber ab India,
Intonſa juvenis perpetuum coma,
Tigres pampinea cuſpide territans,
Ac mitra cohibens cornigerum caput,
Non vinces rigidas Hippolyti comas.
Nec vultus nimium ſuſpicias tuos.
Omnes per populos fabula diſtulit,
Phædræ quem Bromio prætulerit ſoror.
Anceps, forma, bonum mortalibus,
Exigui donum breve temporis,
Vt velox celeri pede laberis!
Non ſic prata novo vere decentia
Æſtatis calidæ diſpoliat vapor,
Sævit ſolſtitio cum medius dies,
Et noctem brevibus præcipitat rotis.
Langueſcunt folio lilia pallido,
Et gratæ capiti deficiunt roſæ:
Vt fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaque non dies
Formoſi ſpolium corporis abſtulit.
Res eſt forma fugax. quis ſapiens bono
Confidat fragili? dum licet, utere.
Tempus ſed tacitum ſubruit, horaque
Semper præterita deterior ſubit.
Quid deſerta petis? tutior aviis
Non eſt forma locis, te nemore abditum
Cum Titan medium conſtituit diem,
Cinget turba licens, Najades improbæ,
Formoſos ſolitæ claudere fontibus;
Et ſomnis facient inſidias tuis
Laſcivæ nemorum Deæ,
Montivagive Panes.
Aut te ſtellifero deſpiciens polo
Sidus, poſt veteres Arcadas editum,
Currus non poterit flectere candidos.
Et nuper rubuit; nullaque lucidis
Nubes ſordidior vultibus obſtitit.
At nos ſolliciti lumine turbido,
Tractam Theſſalicis carminibus rati,
Tinnitus dedimus; tu fueras labor,
Et tu cauſa moræ. te dea noctium
Dum ſpectat, celeres ſuſtinuit vias.
Vexent hanc faciem frigora parcius,
Hæc ſolem facies rarius appetat,
Lucebit Pario marmore clarius.
Quam grata eſt facies torva viriliter,

Et pondus veteris triste supercilii!
Phœbo colla licet splendida compares:
Illum cæsaries nescia colligi
Perfundens humeros, ornat & integit:
Te frons hirta decet, te brevior coma
Nulla lege jacens. tu licet asperos
Pugnacesque deos viribus arceas,
Et vasti spacio vincere corporis,
Æquas Herculeos jam juvenis toros,
Martis belligeri pectore latior.
Si dorso libeat cornipedis vehi,
Frenis Castorea mobilior manu
Spartanum poteris flectere Cyllarum.
Amentum digitis tende prioribus,
Et totis jaculum dirige viribus;
Tam longe, dociles spicula figere,
Non mittent gracilem Cretes arundinem,
Aut si tela modo spargere Parthico
In cœlum placeat; nulla sine alite
Descendent, tepido viscere condita.
Prædam de mediis nubibus afferes.
Raris forma viris (sæcula prospice)
Impunita fuit. te melior deus
Tutum prætereat, formaque nobilis
Deformis senii limina transeat.
Quid sinat inausum feminæ præceps furor?
Nefanda juveni crimina insonti parat,
In scelere quærit crine lacerato fidem.
Decus omne turbat capitis. humectat genas.
Instruitur omnis arte feminea dolus.
Sed iste quisnam est, regium vultu decus
Gerens, & alto vertice attollens caput?
Vt ora juveni paria Pirithoo gerit,
Ni languido candore pallerent genæ,
Staretque recta squalor incultus coma.
En ipse Theseus redditus terris adest.

ACTVS TERTIVS.

THESEVS. NVTRIX.

TAndem profugi noctis æternæ plagam,
Vastoque manes carcere umbrantem polum,
Vt vix cupitum sufferunt oculi diem!
Iam quarta Eleusis dona Triptolemi secat,
Paremque toties Libra composuit diem,
Ambiguus ut me sortis ignotæ labor
Detinuit inter mortis & vitæ mala.
Pars una vitæ mansit extincto mihi

Sensus,

Sensus, malorum finis Alcides fuit.
Qui cum revulsum Tartaro extraheret canem,
Me quoque supernas pariter ad sedes tulit.
Sed fessa virtus robore antiquo caret,
Trepidantque gressus. heu, labor quantus fuit
Phlegethonte ab imo petere longinquum æthera,
Pariterque mortem fugere, & Alcidem sequi?
Quis fremitus aures flebilis pepulit meas?
Expromat aliquis. luctus, & lacrimæ, & dolor,
Et limine ipso mœsta lamentatio,
Hospitia digna prorsus inferno hospite.
NVT. Tenet obstinatum Phædra consilium necis,
Fletusque nostros spernit, ac morti imminet.
TH. Quæ causa leti? reduce cur moritur viro?
NVT. Hæc ipsa letum causa maturum attulit.
TH. Perplexa magnum verba nescio quid tegunt.
Effare aperte quis gravet mentem dolor.
NVT. Haud pandit ulli. mœsta secretum occulit,
Statuitque secum ferre, quo moritur, malum.
Iam perge quæso, perge. properato est opus.
TH. Reserate clusos regii postes laris.

THESEVS. PHÆDRA.

O Socia thalami, siccine adventum viri,
Et expetiti conjugis vultum excipis?
Quin ense viduas dexteram? atque animum mihi
Restituis, & te quidquid è vita fugat
Expromis? PH. eheu, per tui sceptrum imperii,
Magnanime Theseu, perque natorum indolem,
Tuosque reditus, perque jam cineres meos,
Permitte mortem. TH. causa quæ cogit mori?
PH. Si causa leti dicitur, fructus perit.
TH. Nemo istud aliud me quidem excepto, audiet.
Aures pudicas conjugis solas times?
Effare, fido pectore arcana occulam.
PH. Alium silere quod voles, primum sile.
TH. Leti facultas nulla continget tibi.
PH. Mori volenti deesse nunquam mors potest.
TH. Quod sit luendum morte delictum, indica.
PH. Quod vivo. TH. Lacrimæ nonne te nostræ movent?
PH. Mors optima est perire dum lacrimant sui.
TH. Silere pergit. verbere ac vinclis anus
Altrixque prodet quidquid hæc fari abnuit.
Vincite ferro, verberum vis extrahat
Secreta mentis. PH. ipsa jam fabor, mane.
TH. Quidnã ora mœsta avertis, & lacrimas genis

Subito coortas veste prætenta obtegis?
PH. Te te, creator cælitum, testem invoco,
Et te coruscum lucis æthereæ jubar,
Ex cujus ortu nostra dependet domus.
Tentata precibus restiti. ferro ac minis
Non cessit animus: vim tamen corpus tulit.
Labem hanc pudoris eluet noster cruor.
TH. Quis, ede, nostri decoris eversor fuit?
PH. Quē rere minime. TH. quis sit, audire expeto.
PH. Hic dicet ensis, quem tumultu territus
Liquit stuprator, civium accursum timens. (tuor?
TH. Quod facinus, heu me, cerno? quod monstrũ in-
Regale parvis asperum signis ebur,
Capulo refulget gentis Actææ decus.
Sed ipse quonam evasit? PH. hi trepidum fuga
Videre famuli concitum celeri pede.

THESEVS.

PRô sancta pietas! prô gubernator poli,
Et qui secundum in fluctibus regnum tenes,
Vnde ista venit generis infandi lues?
Hunc Graja tellus aluit, an Taurus Scythes,
Colchusve Phasis? redit ad auctores genus;
Stirpemque primam degener sanguis refert.
Est prorsus iste gentis armigeræ furor,
Odisse Veneris foedera, & castum diu
Vulgare populis corpus. ô tetrum genus,
Nullaque victum lege melioris soli!
Feræ quoque ipsæ Veneris evitant nefas,
Generisque leges inscius servat pudor.
Vbi vultus ille, & ficta majestas viri,
Atq; habitus horrens, prisca & antiqua appetens,
Morumque senium triste, & aspectu grave?
O vita fallax, abditos sensus geris,
Animisque pulchram turpibus faciem induis.
Pudor impudentem celat, audacem quies.
Pietas nefandum, vera fallaces probant,
Simulantque molles dura. silvarum incola
Ille efferatus, castus, intactus, rudis,
Mihi te reservas? à meo primum toro
Et scelere tanto placuit ordiri virum?
Iam jam superno numini grates ago,
Quod icta nostra cecidit Antiope manu:
Quod non ad antra Stygia descendens, tibi
Matrem reliqui. profugus ignotas procul
Percurre gentes. te licet terra ultimo
Summota mundo dirimat Oceani plagis,

Orbem-

Orbemque noſtris pedibus obverſum colas:
Licet in receſſu penitus extremo abditus
Horrifera celſi regna tranſieris poli;
Hiemeſque ſupra poſitus, & canas nives,
Gelidi frementes liqueris Boreæ minas
Poſt te furentes, ſceleribus pœnas dabis.
Profugum per omnes pertinax latebras premam.
Longinqua, clauſa, abſtruſa, diverſa, invia
Emetiemur. nullus obſtabit locus.
Huc vota mittam, tela quo mitti haud queunt.
Scis unde redeam? genitor æquoreus dedit,
Vt vota prono trina concipiam deo,
Et invocata munus hoc ſanxit Styge.
En perage donum triſte regnator freti.
Non cernat ultra lucidum Hippolytus diem,
Adeatque manes juvenis irato patre.
Fer abominandam nunc opem nato parens.
Numquam ſupremum numinis munus tui
Conſumeremus, magna ni premerent mala.
Inter profunda Tartara, & Ditem horridum,
Et imminentes regis inferni minas,
Voto peperci. redde nunc pactam fidem
Genitor. moraris? cur adhuc undæ ſilent?
Nunc atra ventis nubila impellentibus
Subtexe noctem; ſidera & cælum eripe.
Effunde pontum. vulgus æquoreum cie,
Fluctuſque ab ipſo tumidus Oceano voca.

CHORVS.

O Magna parens natura deûm,
Tuque igniferi rector Olympi,
Qui ſparſa cito ſidera mundo
Curſuſque vagos rapis aſtrorum,
Celerique polos cardine verſas;
Cur tibi tanta eſt cura perennes
Agitare vias ætheris alti?
Vt nunc canæ frigora brumæ
Nudent ſilvas; nunc arbuſtis
Redeant umbræ; nunc æſtivi
Colla Leonis Cererem magno
Fervore coquant; vireſque ſuas
Temperet annus? ſed cur idem
Qui tanta regis, ſub quo vaſti
Pondera mundi librata ſuos
Ducunt orbes, hominum nimium
Securus ades, non ſollicitus
Prodeſſe bonis, nocuiſſe malis?

Res

Res humanas ordine nullo
Fortuna regit, ſpargitque manu
Munera cæca, pejora fovens.
Vincit ſanctos dira libido.
Fraus ſublimi regnat in aula.
Tradere turpi faſces populus
Gaudet; eoſdem colit atque odit.
Triſtis virtus perverſa tulit
Præmia recti, caſtos ſequitur
Mala paupertas! vitioque potens
Regnat adulter.
O vane pudor, falſumque decus!
Sed quid citato nuncius portat gradu,
Reſtatque mœſtus lugubrem vultum gerens?

ACTVS QVARTVS.

NVNCIVS. THESEVS.

O Sors acerba & dura famulatus gravis,
Cur me ad nefandos nuncium caſus vocas?
TH. Ne metue clades fortiter fari aſperas;
Non imparatum pectus ærumnis gero.
NVN. Vocem dolori lingua luctifico negat.
TH. Proloquere, quę ſors aggravet quaſſam domū.
NVN. Hippolytus (heu me) flebili leto occubat.
TH. Gnatum parens obiiſſe jam pridem ſcio.
Nunc raptor obiit. mortis effare ordinem.
NVN. Vt profugus urbem liquit infeſto gradu,
Celerem citatis paſſibus curſum explicans,
Celſos ſonipedes ocyus ſubigit jugo,
Et ora frenis domita ſubſtrictis ligat.
Tum multa ſecum effatus, & patrium ſolum
Abominatus, ſæpe genitorem ciet,
Acerque habenis lora permiſſis quatit,
Cum ſubito vaſtum tumuit ex alto mare,
Crevitque in aſtra: nullus inſpirat ſalo
Ventus, quieti nulla pars cœli ſtrepit,
Placidumque pelagus propria tempeſtas agit.
Non tantus auſter Sicula diſturbat freta,
Nec tam furenti pontus exurgit ſinu
Regnante Coro, ſaxa cum fluctu tremunt
Et cana ſummum ſpuma Leucatem ferit.
Conſurgit ingens pontus in vaſtum aggerem,
Tumidumque monſtro pelagus in terram ruit.
Nec iſta ratibus tanta conſtruitur lues,
Terris minatur. fluctus haud curſu levi
Provolvitur. neſcio quid onerato ſinu
Gravis unda portat, quæ novum tellus caput
Oſten-

Oſtendit aſtris. Cyclas exoritur nova,
Latuere nube numen Epidauri Dei,
Et ſcelere petræ nobiles Scironides,
Et quæ duobus terra comprimitur fretis.
Hæc dum ſtupentes querimur, en totum mare
Immugit, omnes undique ſcopuli adſtrepunt.
Summum cacumen rorat expulſo ſalo.
Spumat, vomitque vicibus alternis aquas.
Qualis per alta vehitur Oceani freta,
Fluctus refundens ore Phyſeter capax.
Inhorruit concuſſus undarum globus,
Solvitque ſeſe, & littori invexit malum
Majus timore. pontus in terras ruit,
Suumque monſtrum ſequitur. os quaſſat tremor.
TH. Qui habitus ille corporis vaſti fuit?
NVN. Cærulea taurus colla ſublimis gerens,
Erexit altam fronte viridanti jubam.
Stant hiſpidæ aures. cornibus varius color:
Et quem feri dominator habuiſſet gregis,
Et quem ſub undis natus: hinc flammam vomit;
Oculi hinc relucent. cærulea inſignis nota
Opima cervix arduos tollit toros:
Nareſque hiulcis hauſtibus patulæ fremunt,
Muſco tenaci pectus ac palear viret.
Longum rubenti ſpargitur fucco latus.
Tum pone tergus ultima in monſtrum coit
Facies, & ingens bellua immenſam trahit
Squammoſa partem. talis extremo mari
Priſtis citatas ſorbet aut reddit rates.
Tremuere terræ. fugit attonitum pecus
Paſſim per agros; nec ſuos paſtor ſequi
Meminit juvencos. omnis è ſaltu fera
Diffugit. omnis frigido exanguis metu
Venator horret. ſolus immunis metu
Hippolytus arctis continet frenis equos,
Pavidoſque notæ vocis hortatu ciet.
Eſt alta ad Argos collibus ruptis via,
Vicina tangens ſpacia ſuppoſiti maris:
Heic ſe illa moles acuit, atque iras parat.
Vt cepit animos, ſeque prætentans ſatis
Præluſit iræ, præpeti curſu evolat,
Summam citato vix gradu tangens humum,
Torvuſque currus ante trepidantes ſtetit.
Contra feroci gnatus inſurgens minax
Vultu, nec ora mutat, & magnum intonat;
Haud frangit animum vacuus hic terror meum;
Nam mihi paternus vincere eſt tauros labor.

Inobſe-

Inobſequentes protinus frenis equi
Rapuere currum : jamque deerrantes via ,
Quacumque pavidos rapidus evexit furor,
Hac ire pergunt, ſeque per ſcopulos agunt.
At ille, qualis turbido rector mari
Ratem retentat, ne det obliquum latus,
Et arte fluctus fallit; haud aliter citos
Currus gubernat. ora nunc preſſis trahit
Conſtricta frænis, terga nunc torto frequens
Verbere coercet. ſequitur aſſiduus comes
Nunc æqua carpens ſpatia, nunc contra obvius
Oberrat, omni parte terrorem movens.
Non licuit ultra fugere, nam torvo obvius
Incurrit ore corniger ponti horridus.
Tum vero pavida ſonipedes mente exciti
Imperia ſolvunt, ſeque luctantur jugo
Eripere, rectique in pedes jactant onus.
Præceps in ora gnatus, implicuit cadens
Laqueo tenaci corpus : & quanto magis
Pugnat, ſequaces hoc magis nodos ligat.
Senſere pecudes facinus, & curru levi,
Dominante nullo, qua timor juſſit, ruunt :
Talis per auras non ſuum agnoſcens onus ,
Solique falſo creditum indignans diem ,
Phaethonta currus devio excuſſit polo.
Late cruentat arva , & illiſum caput
Scopulis reſultat. auferunt dumi comas :
Et ora durus pulchra populatur lapis:
Peritque multo vulnere infelix decor.
Moribunda celeres membra pervolvunt rotæ.
Tandemque raptum truncus ambuſta ſude
Medium per inguen ſtipite erecto tenet;
Paulumque domino currus affixo ſtetit.
Hæſere bijuges vulnere, & pariter moram
Dominumque rumpunt. inde ſemianimem ſecant
Virgulta , acutis aſperi vepres rubis,
Omniſque truncus corporis partem tulit.
Errant per agros funebris, famuli, manus,
Per illa, qua diſtractus Hippolytus, loca,
Longum cruenta tramitem ſignat nota :
Mœſtæque domini membra veſtigant canes.
Necdum dolentum ſedulus potuit labor
Explere corpus. hoccine eſt formæ decus?
Qui modo paterni clarus imperii comes
Et certus hæres, ſiderum fulſit modo,
Paſſim ad ſupremos ille colligitur rogos ,
Et funeri confertur ! TH. O nimium potens,

Quanto

Quanto parentes sanguinis vinclo tenes
Natura! quam te colimus inviti quoque!
Occidere volui noxium; amissum fleo.
NVN. Haud quisquam honeste flere, quod voluit, (reor,
potest.
TH. Equidem malorum maximum hunc cumulum
Si abominanda casus optata efficit.
NVN. Et si odia servas, cur madent fletu genæ?
TH. Quod interemi, non quod amisi, fleo.

CHORVS.

Qvanti casus humana rotant!
Minus in parvis Fortuna furit,
Leviusque ferit leviora Deus.
Servat placidos obscura quies,
Præbet somnos casa securos.
Admota ætheriis culmina sedibus
Euros excipiunt, excipiunt Notos,
Insani Boreæ minas,
Imbriferumque Corum.
Humida vallis raros patitur
Fulminis ictus. tremuit telo
Iovis altisoni Caucasus ingens,
Phrygiumque nemus matris Cybeles;
Metuens coelo Iuppiter alto
Vicina petit. non capit unquam
Magnos motus humilis tecti
Plebeja domus. volat ambiguis
Mobilis alis hora, nec ulli
Præstat velox Fortuna fidem.
Qui clara videt sidera mundi,
Nitidumque diem nocte relicta,
Luget mœstos tristis reditus;
Ipsoque magis flebile Averno
Sedis patriæ videt hospitium.
Pallas Actææ veneranda genti,
Quod tuus coelum superosque Theseus
Spectat, & fugit Stygias paludes,
Casta nil debes patruo rapaci:
Constat inferno numerus tyranno.
Quæ vox ab altis flebilis tectis sonat?
Strictoque vecors Phædra quid ferro parat?

ACTVS QVINTVS.

THESEVS. PHÆDRA.

Qvis te dolore percitam instigat furor?
Quid ensis iste? quidve vociferatio?

Planctusque supra corpus invisum volunt?
PH. Me, me profundi sæve dominator freti
Invade, & in me monstra cærulei maris
Emitte, quidquid intimo Tethys sinu
Extrema gestat, quidquid Oceanus vagis
Complexus undis ultimo fluctu tegit.
O dire Theseu semper, ô numquam tuis
Tuto reverse! gnatus & genitor nece
Reditus tuos luêre: pervertis domum,
Amore semper conjugum aut odio nocens.
Hippolyte, tales intuor vultus tuos?
Talesque feci? membra quis sævus Scinis,
Aut quis Procrustes sparsit? aut quis Cressius
Dædalea vasto claustra mugitu replens,
Taurus biformis, ore cornigero ferox
Divulsit? heu me! quo tuus fugit decor,
Oculique, nostrum sidus! exanimis jaces?
Ades parumper, verbaque exaudi mea.
Nil turpe loquimur, hac manu pœnas tibi
Solvam, & nefando pectori ferrum inseram,
Animaque Phædram pariter ac scelere exuam;
Et te per undas, perque Tartareos lacus,
Per Styga, per amnes igneos amens sequar.
Placemus umbras. capitis exuvias cape,
Laceræque frontis accipe abscissam comam.
Non licuit animos jungere, at certe licet
Iunxisse fata. morere, si casta es, viro;
Si incesta, amori: conjugis thalamos petam
Tanto impiatos facinore? hoc deerat nefas,
Vt vindicato sancta fruereris toro?
O mors amoris una sedamen mali;
O mors pudoris maximum læsi decus:
Confugimus ad te, pande placatos sinus.
Audite Athenæ, tuque funesta pater
Pejor noverca. falsa memoravi, & nefas,
Quod ipsa demens pectore insano hauseram,
Mentita finxi: falsa punisti pater;
Iuvenisque castus crimine incestæ jacet,
Pudicus, insons. recipe jam mores tuos.
Mucrone pectus impium justo patet,
Cruorque sancto solvet inferias viro.
Quid facere rapto debeas nato parens
Disce ex noverca: condere Acherontis plagis.

THESEVS. CHORVS.

Pallidi fauces Averni, vosque Tænarei specus,
Vnde miseris grata Lethes, vosque torpentes lacus,

Impium

Impium capite, atque merſum premite perpe-
tuis malis.
Nunc adeſte ſęva ponti monſtra, nunc vaſtũ mare,
Vltimo quodcunque Proteus æquorum abſcondit
ſinu, (gites.
Meque ovantem ſcelere tanto rapite in altos gur-
Tuque ſemper, genitor, iræ facilis aſſenſor meæ,
Morte dignum facinus auſus, qui nova natũ nece,
Segregem ſparſi per agros: quiq; dum falſũ nefas
Exequor vindex ſceleſtus, incidi in verum nefas.
Sidera & manes, & undas ſcelere complevi meo.
Amplius ſors nulla reſtat, regna me norunt tria.
In hoc redimus? patuit ad cœlum via,
Bina ut viderem funera, & geminam necem?
Cœlebs & orbus, funebres una face
Vt concremarem prolis ac thalami rogos?
Donator atræ lucis, Alcide, tuum
Diti remitte munus, ereptos mihi
Reſtitue manes. impius fruſtra invoco
Mortem relictam. crudus, & leti artifex,
Exitia machinatus inſolita, effera,
Nunc tibimet ipſe juſta ſupplicia irroga.
Pinus coacto vertice attingens humum
Cœlo remiſſum findat in geminas trabes,
Mittarque præceps ſaxa per Scironia.
Graviora vidi, quæ pati cluſos jubet
Phlegethon, nocentes igneo cingens vado.
Quæ pœna maneat memet & ſedes, ſcio.
Vmbræ nocentes cedite, & cervicibus
His his repoſitum degravet feſſas manus
Saxum, ſenis perennis Æolii labor.
Me ludat amnis ora vicina alluens.
Vultur relicto tranſvolet Tityo ferus,
Meumque pœnæ ſemper accreſcat jecur.
Et tu mei requieſce Pirithoi pater:
Hæc incitatis membra turbinibus ferat
Numquam reſiſtens orbe revoluto rota.
Dehiſce tellus, recipe me dirum chaos,
Recipe: ad umbras hæc juſtior nobis via eſt.
Gnatum ſequor: ne metue, qui manes regis,
Caſti venimus. recipe me æterna domo
Non exiturum. non movent Divos preces:
At ſi rogarem ſcelera, quam proni forent!
CHO. Theſeu, querelis tempus æternum manet.
Nunc juſta gnato ſolve, & abſconde ocyus
Diſperſa fœde membra laniatu effero.
TH. Huc, huc reliquias vehite cari corporis,

Pondusque,& artus temere congestos date,
Hippolytus hic est? facinus agnosco meum.
Ego te peremi, neu nocens tantum semel
Solusve fierem, facinus ausurus parens;
Patrem advocavi, munere en patrio fruor.
O triste fractis orbitas annis malum,
Complectere artus, quodque de gnato est super,
Miserande, mœsto pectore incumbens fove,
Disjecta genitor membra laceri corporis
In ordinem dispone, & errantes loco
Restitue partes, fortis heic dextræ locus;
Heic læva frænis docta moderandis manus
Ponenda, lævi lateris agnosco notas,
Quam magna lacrimis pars adhuc nostris abest!
Durate trepidæ lugubri officio manus,
Fletusque largos sistite arentes genæ,
Dum membra gnato genitor annumerat suo,
Corpusque fingit, hoc quidem forma carens,
Et turpe multo vulnere ambesum undique;
Quæ pars tui sit dubito, sed pars est tui.
Heic heic repone, non suo, at vacuo loco,
Hæc illa facies igne sidereo nitens,
Inimica flectens lumina? huc cecidit decor?
O dira fata numinum! ô sævus furor!
Sic ad parentem gnatus ex voto redit?
En hæc suprema dona genitoris cape,
Sæpe efferendus. interim hæc ignes ferant.
Patefacite acerba cæde funestam domum,
Mopsopia claris tota lamentis sonet.
Vos apparate regii flammam rogi:
At vos per agros corporis partes vagas
Anquirite. istam terra defossam premat,
Gravisque tellus impio capiti incubet.

L. ANNÆI SENECÆ OEDIPVS.

Perſonæ.

OEDIPVS. IOCASTA.
CHORVS. CREON.
TIRESIAS. MANTO.
SENEX. PHORBAS.
NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

IAM nocte pulſa dubius effulſit dies,
Et nube mœſtum ſquallida exoritur jubar,
Lumenque flamma triſte luctifera gerens
Iam cernit avida peſte ſolatas domos,
Stragemque quam nox fecit oſtendet dies.
Quiſquamne regno gaudet? ô fallax bonum,
Quantum malorum fronte quam blanda tegis!
Vt alta ventos ſemper excipiunt juga,
Rupemque ſaxis vaſta dirimentem freta,
Quamvis quieti verberant fluctus maris:
Imperia ſic excelſa fortunæ objacent.
Quam bene parentis ſceptra Polybi fugeram,
Curis ſolutus exul, intrepidus, vagans!
Cœlum Deoſque teſtor,in regnum incidi.
Infanda timeo, ne mea genitor manu
Perimatur: hoc me Delphicæ laurus monent,
Aliudque nobis indicant majus ſcelus.
Eſt majus aliud patre mactato nefas?
Prô miſera pietas! eloqui fatum pudet.
Thalamos parentis Phœbus, & diros toros
Gnato minatur,impia inceſtos face.
Hinc me paternis expulit regnis timor:
Non ego penates profugus exceſſi meos.
Parum ipſe fidens mihimet,in tuto tua,
Natura,poſui jura; cum magna horreas,
Quæ poſſe fieri non putes,metuas tamen.
Cuncta expaveſco, meque non credo mihi,
Iamjam aliquid in nos fata moliri parant.

Nam quid rear, quod iſta Cadmeæ lues
Infeſta genti, ſtrage tam late edita
Mihi parcit uni? cui reſervamur malo?
Inter ruinas urbis, & ſemper novis
Deflenda lacrimis funera, ac populi ſtruem,
Incolumis adſto ſcilicet Phœbi reus,
Sperare poteras ſceleribus tantis dari
Regnum ſalubre? fecimus cœlum nocens.
Non aura gelido lenis afflatu fovet
Anhela flammis corda: non Zephyri leves
Spirant: ſed ignes auget æſtiferi Canis
Titan, Leonis terga Nemæi premens.
Deſeruit amnes humor atque herbas color,
Aretque Dirce. tenuis Iſmenos fluit,
Et tingit inopi nuda vix unda vada.
Obſcura cœlo labitur Phœbi ſoror;
Triſtiſque mundus nubilo pallet novo.
Nullum ſerenis noctibus ſidus micat:
Sed gravis & ater incubat terris vapor.
Obtexit arces cœlitum ac ſummas domos
Inferna facies. denegat fructum Ceres;
Adulta, & altis flava cum ſpicis cremat:
Arente culmo ſterilis emoritur ſeges,
Nec ulla pars immunis exitio vacat;
Sed omnis ætas pariter & ſexus ruit,
Iuveneſque ſenibus jungit, & gnatis patres
Funeſta peſtis. una fax thalamos cremat:
Fletuque acerbo funera & queſtu carent.
Quin ipſa tanti pervicax clades mali
Siccavit oculos: quodque in extremis ſolet,
Periere lacrimæ. portat hunc æger parens
Supremum ad ignem: mater hunc amens gerit,
Properatque, ut alium regerat in eundem rogum.
Quin luctu in ipſo luctus exoritur novus,
Suæque circa funus exequiæ cadunt.
Tum propria flammis corpora alienis cremant.
Diripitur ignis: nullus eſt miſeris pudor.
Non oſſa tumuli ſancta diſcreti tegunt.
Arſiſſe ſatis eſt. pars quota in cineres abit?
Deeſt terra tumulis. jam rogos ſilvæ negant.
Non vota, non ars ulla correptos levant.
Cadunt medentes. morbus auxilium trahit.
Affuſus aris ſupplices tendo manus,
Matura poſcens fata, præcurram ut prior
Patriam ruentem; neve poſt omnes cadam;
Fiamque regni funus extremum mei.
O ſæva nimium numina! ô fatum grave!

Negatur uni nempe in hoc populo mihi
Mors tam parata? ſperne letali manu
Contacta regna. linque lacrimas, funera,
Tabifica cæli vitia, quæ tecum invehis
Infauſtus hoſpes. profuge jamdudum ocyus
Vel ad parentes. IO. Quid juvat, conjux, mala
Gravare queſtu? regium hoc ipſum reor,
Adverſa capere: quoque ſit dubius magis
Status, & cadentis imperii moles labat;
Hoc ſtare certo preſſius fortem gradu.
Haud eſt virile, terga Fortunæ dare.
OED. Abeſt pavoris crimen ac probrum procul,
Virtuſque noſtra neſcit ignavos metus.
Si tela contra ſtricta, ſi vis horrida
Mavortis in me rueret; adverſus feros
Audax gigantes obvias ferrem manus.
Nec Sphinga cæcis verba nectentem modis
Fugi; cruentos vatis infandæ tuli
Rictus, & albens oſſibus ſparſis ſolum.
Cumque è ſuperba rupe, jam prædæ imminens,
Aptaret alas verbere, & caudam movens,
Sævi leonis more, conciperet minas,
Carmen popoſci; ſonuit horrendum, inſuper
Crepuere malæ: ſaxaque impatiens moræ
Revulſit unguis, viſcera expectans mea.
Nodoſa ſortis verba, & implexos dolos,
Ac triſte carmen alitis ſolvi feræ.
IO. Quid ſera mortis vota nunc demens facis?
Licuit perire. laudis hoc precium tibi
Sceptrũ, & peremptę Sphingis hæc merces datur.
OED. Ille ille dirus callidi monſtri cinis
In nos rebellat. illa nunc Thebas lues
Perempta perdit. una jam ſupereſt ſalus,
Si quam ſalutis Phœbus oſtendit viam.

CHORVS.

Occidis Cadmi generoſa proles
Vrbe cum tota. viduas colonis
Reſpicis terras, miſeranda Thebe.
Carpitur leto tuus ille Bacche
Miles, extremos comes uſque ad Indos,
Auſus Eois equitare campis,
Figere & mundo tua ſigna primo.
Cinnamis Silvas Arabum beatas
Vidit, & verſas equitis ſagittas,
Terga fallacis metuenda Parthi.
Littus intravit pelagi rubentis.

Promit hic ortus, aperitque lucem
Phœbus, & flamma propiore nudos
Inficit Indos.
Stirpis invictæ genus interimus:
Labimur sævo rapiente fato.
Ducitur semper nova pompa morti,
Longus ad manes properatur ordo
Agminis mœsti, seriesque tristis
Hæret; & turbæ tumulos petenti
Non satis septem patuere portæ.
Stat gravis strages, premiturque juncto
Funere funus.
Prima vis tardas tetigit bidentes;
Laniger pingues male carpsit herbas,
Colla tacturus steterat sacerdos,
Dum manus certum parat alta vulnus,
Aureo taurus rutilante cornu
Labitur segnis: patuit sub ictu
Ponderis vasti resoluta cervix.
Nec cruor ferrum maculavit, atra
Turpis è plaga sanies profusa est.
Segnior cursu sonipes in ipso
Concidit gyro, dominumque prono
Prodidit armo.
Incubant pratis pecudes relictæ.
Taurus armento pereunte marcet,
Deficit pastor grege diminuto,
Tabidos inter moriens juvencos.
Non lupos cervi metuunt rapaces,
Cessat irati fremitus leonis.
Nulla villosis feritas in ursis,
Perbibit pestem latebrosa serpens;
Aret, & sicco moritur veneno.
Non silva sua decorata coma,
Fundit opacis montibus umbras.
Non rura virent ubere gleba.
Non plena suo vitis Iaccho
Brachia curvat.
Omnia nostrum sensere malum.
Rupere Erebi claustra profundi
Turba sororum face Tartarea:
Phlegethonque sua motam ripa
Miscuit undis Styga Sidoniis.
Mors alta avidos oris hiatus
Pandit, & omnes explicat alas.
Quique capaci turbida cymba
Flumina servat durus senior,

Navita crudus, vix assiduo
Brachia conto lassata refert,
Fessus turbam vectare novam.
Quin Tænarii vincula ferri
Rupisse canem fama, & nostris
Errasse locis: mugisse solum:
Vaga per lucos simulacra virûm
Majora viris: bis Cadmeum
Nive discussa tremuisse nemus,
Bis turbatam sanguine Dircen:
Nocte silenti
Amphionios ululasse canes.
O dira novi facies leti,
Gravior leto! piger ignavos
Alligat artus languor, & ægro
Rubor in vultu, maculæque caput
Sparsere leves: tum vapor ipsam
Corporis arcem flammeus urit;
Multoque genas sanguine tingit.
Oculique rigent, & sacer ignis
Pascitur artus. resonant aures,
Stillatque niger naris aduncæ
Cruor, & venas rumpit hiantes.
Intima creber viscera quassat
Gemitus stridens. tunc amplexu
Frigida presso saxa fatigant:
Quos liberior domus elato
Custode sinit; petit is fontes:
Aliturque sitis latice ingesto.
Prostrata jacet turba per aras,
Oratque mori. solum hoc faciles
Tribuere Dei. delubra petunt;
Haud ut voto numina placent,
Sed juvat ipsos satiare Deos.
Quisnam ille propero regiam gressu petit?
Adestne clarus sanguine ac factis Creo?
An æger animus falsa pro veris videt?
Adest petitus omnibus votis Creo.

ACTVS SECVNDVS.

OEDIPVS. CREO.

HOrrore quatior, fata quo vergant timens,
Trepidumque gemino pectus eventu labat.
Vbi læta duris mista in ambiguo jacent,
Incertus animus scire cum cupiat, timet.
Germane nostræ conjugis, fessis opem
Si quam reportas, voce properata edoce.

CR. Reſponſa dubia ſorte perplexa latent.
OED. Dubiam ſalutem qui dat afflictis, negat.
CR. Ambage nexa Delphico mos eſt Deo
Arcana tegere. OED. Fare; ſit dubium licet,
Ambigua ſoli noſcere OEdipodæ datur.
CR. Cædem expiari regiam exilio Deus,
Et interemptum Laïum ulciſci jubet.
Non ante cœlo lucidus curret dies,
Hauſtuſque tutos ætheris puri dabit.
OED. Ecquis peremptor inclyti regis fuit?
Quem memoret, ede, Phœbus; ut pœnas luat.
CR. Sit precor dixiſſe tutũ; viſu & auditu horridũ.
Torpor inſedit per artus, frigidus ſanguis coit.
Vt ſacrata templa Phœbi ſupplici intravi pede,
Et pias, numen precatus, rite ſummiſi manus:
Gemina Parnaſſi nivalis arx trucem ſonitũ dedit,
Imminẽs Phœbea laurus tremuit & movit domũ,
Ac repente ſancta fontis lympha Caſtalii ſtetit.
Incipit Lethea vates ſpargere horrentes comas,
Et pati commota Phœbũ. contigit nondũ ſpecũ,
Emicat vaſto fragore major humano ſonus:
Mitia Cadmeis remeabunt ſidera Thebis,
Si profugus Dirceen Iſmenida liqueris hoſpes,
Regis cæde nocens, Phœbo jam notus & infans.
Nec tibi longa manent ſceleratæ gaudia cædis:
Tecum bella geres; gnatis quoq; bella relinques;
Turpis maternos iterum revolutus in ortus.
OED. Quod facere monitu cœlitũ juſſus paro,
Functi cineribus regis hoc decuit dari,
Ne ſancta quiſquam ſceptra violaret dolo.
Regi tuenda maxime regum eſt ſalus.
Quæritur peremptum nemo, quẽ incolumẽ timet.
CR. Curam perempti major excuſſit timor.
OED. Pium prohibuit ullus officium metus?
CR. Prohibent nefandi carminis triſtes minæ.
OED. Nunc expietur numinum imperio ſcelus.
Quiſquis Deorum regna placatus vides;
Tu, tu penes quem jura præcipitis poli;
Tuque ô ſereni maximum mundi decus,
Bis ſena curſu ſigna qui vario regis,
Qui tarda celeri ſecula evolvis rota;
Sororque fratri ſemper occurrens tuo,
Noctivaga Phœbe: quique ventorum potens
Æquor per altum cærulos currus agis;
Et qui carentes luce diſponis domos,
Adeſte. cujus Laïus dextra occidit,
Hunc non quietum tecta, non fidi lares,

Non

Non hospitalis exulem tellus ferat.
Thalamis pudendis doleat & prole impia.
Hic, & parentem dextera perimat sua,
Faciatque (num quid gravius optari potest?)
Quidquid ego fugi. non erit veniæ locus
Per regna juro, quæque nunc hospes rego,
Et quæ reliqui; perque penetrales Deos:
Per te, pater Neptune, qui fluctu brevi
Vtrimque nostro geminus alludis solo.
Et ipse nostris vocibus testis veni.
Fatidica vatis ora Cirrheæ movens.
Ita molle senium ducat, & summum diem
Securus alto degat in solio parens,
Solasque Merope noverit Polybi faces,
Vt nulla sontem gratia eripiet mihi.
Sed quo nefastum facinus admissum loco est,
Memorato. aperto Marte, an insidiis jacet?
CR. Frondifera sanctæ nemora Castaliæ petens,
Calcavit altis obsitum dumis iter;
Trigemina qua se spargit in campos via.
Secat una gratum Phocidos Baccho solum,
Vnde altus arva deserit, cælum petens
Clementer arcto colles, Parnassus biceps:
At una bimares Sisyphi terras adit,
Olenia in arva: tertius trames cava-
Convalle serpens, tangit errantes aquas,
Gelidumque dirimit amnis Elei vadum:
Hic pace fretum, subita prædonum manus
Aggressa ferro facinus occultum tulit.
In tempore ipso, sorte Phœbea excitus,
Tiresia tremulo tardus accelerat gradu,
Comesque Manto luce viduatum trahens.

OEDIPVS. TIRESIAS. MANTO.

SAcrate divis, proximum Phœbo caput,
Responsa solve; fare quem pœnæ petant.
TIR. Quod tardo fatum, lingua quod quæris moras,
Haud te quidem, magnanime, mirari addecet;
Visu carentem magna pars veri latet.
Sed quo vocat me patria, quo Phœbus, sequar.
Fata eruantur. si foret viridis mihi
Calidusque sanguis, pectore excuterem Deum.
Appellite aris candidum tergo bovem,
Curvoque nunquam colla depressum jugo.
Tu lucis inopem, gnata, genitorem regens,

Manifesta sacri signa fatidici refer.
MAN. Opima sanctas victima ante aras stetit.
TIR. In vota superos voce solenni voca,
Arasque dono thuris Eoi extrue.
MAN. Iam thura sacris cœlitum ingessi focis.
TI. Quid flamma? largas jamne comprendit dapes?
MAN. Subito refulsit lumen, & subito occidit.
TIR. Vtrumne clarus ignis, & nitidus stetit,
Rectusque purum verticem cœlo tulit,
Et summam in auras fusus explicuit comam;
An latera circa serpit incertus via,
Et fluctuante turbidus fumo labat?
MAN. Non una facies mobilis flammæ fuit:
Imbrifera qualis implicat varios sibi
Iris colores, parte quæ magna poli
Curvata picto nunciat nimbos sinu:
Quis desit illi, quisve sit dubites color.
Cærulea fulvis mista oberravit notis,
Sanguinea rursus; ultimum in tenebras abit.
Sed ecce pugnax ignis in partes duas
Discedit, & se scindit unius sacri
Discors favilla. genitor, horresco intuens,
Libata Bacchi dona permutat cruor,
Ambitque densus regium fumus caput,
Ipsosque circa spissior vultus sedet,
Et nube densa sordidam lucem abdidit.
Quid sit, parens, effare. TIR. Quid fari queam
Inter tumultus mentis attonitæ vagos?
Quidnam loquar? sunt dira, sed in alto, mala.
Solet ira certis numinum ostendi notis.
Quid istud est, quod esse prolatum volunt,
Iterumque nolunt, & truces iras tegunt?
Pudet Deos nescio quid. huc propere admove,
Et sparge salsa colla taurorum mola,
Placidone vultu sacra & admotas manus
Patiuntur? MAN. Altum taurus attollens caput,
Primos ad ortus positus, expavit diem;
Trepidusque vultum solis & radios fugit.
TIR. Vnone terram vulnere afflicti petunt?
MAN. Iuvenca ferro semet opposito induit,
Et vulnere uno cecidit: at taurus duos
Perpessus ictus, huc & huc dubius ruit,
Animamque fessus vix reluctantem exprimit.
TIR. Vtrum citatus vulnere angusto micat,
An lentus altas irrigat plagas cruor?
MAN. Hujus per ipsam, qua patet pectus, viam,
Effusus amnis: hujus exiguo graves

Maculantur ictus imbre: sed versus retro
Per ora multis sanguis atque oculos redit.
TIR. Infausta magnos sacra terrores cient.
Sed ede certas viscerum nobis notas.
MAN. Genitor, quid hoc est? non levi motu, ut (solent,
Agitata trepidant exta; sed totas manus
Quatiunt: novisque prosilit venis cruor.
Cor marcet ægrum penitus, ac mersum latet;
Liventque venæ; magna pars fibris abest;
Et felle nigro tabidum spumat jecur.
Ac, semper omen unico imperio grave,
En capita paribus bina consurgunt toris;
Sed utrumque cæsum tenuis abscondit caput
Membrana, latebram rebus occultis negans.
Hostile valido robore insurgit latus,
Septemque venas tendit. has omnes retro
Prohibens reverti limes obliquus secat.
Mutatus ordo est. sede nil propria jacet;
Sed acta retro cuncta. Non animæ capax
In parte dextra pulmo sanguineus jacet.
Non læva cordis regio; non molli ambitu
Omenta pingues viscerum obtendunt sinus.
Natura versa est; nulla lex utero manet.
Scrutemur, unde tantus hic extis rigor?
Quod hoc nefas? conceptus innuptæ bovis,
Nec more solito positus, alieno in loco
Implet parentem, membra cum gemitu movet.
Tremulo rigore debiles artus micant;
Infecit atras lividus fibras cruor;
Tentantque turpes mobilem trunci gradum:
Et inane surgit corpus, ac sacros petit
Cornu ministros; viscera effugiunt manum.
Neque ipsa, quæ te pepulit, armenti gravis
Vox est, nec usquam territi fugiunt greges.
Immugit aris ignis, & trepidant foci.
OED. Quid ista sacri signa terrifici ferant,
Exprome: voces aure non timida hauriam.
Solent suprema facere securos mala.
TIR. His invidebis, quibus opem quæris, malis.
OED. Memora, quod unum scire cælicolæ volunt,
Contaminarit rege quis cæso manus.
TIR. Nec alta cæli pinna quæ levis secat,
Nec fibra vivis rapta pectoribus potest
Ciere nomen, alia tentanda est via.
Ipse evocandus noctis æternæ plagis
Emissus Erebo, ut cædis auctorem indicet.
Referanda tellus, Ditis implacabile

Numen precandum; populus infernæ Stygis
Huc extrahendus. ede, cui mandes sacrum.
Nam te, penes quem summa regnorum est, nefas
Invisere umbras. OED. Te Creo hic poscit labor,
Ad quem secundum regna respiciunt mea.
TIR. Dum nos profunda claustra laxamus Stygis,
Populare Bacchi laudibus carmen sonet.

CHORVS.

Effusam redimite comam nutante corymbo,
Mollia Nisæis armati brachia thyrsis,
Lucidum cæli decus, huc ades votis
Quæ tibi nobiles Thebæ, Bacche, tuæ
Palmis supplicibus ferunt.
Huc adverte favens virgineum caput,
Vultu sidereo discute nubila,
Et tristes Erebi minas,
Avidumque fatum.
Te decet vernis comam floribus cingi,
Te caput Tyria cohibere mitra;
Ederave mollem baccifera
Religare frontem.
Spargere effusos sine lege crines,
Rursus adducto revocare nodo.
Qualis iratam metuens novercam
Creveras falsos imitatus artus,
Crine flaventi simulata virgo,
Luteam vestem retinente zona.
Vnde tam molles placuere cultus,
Et sinus laxi, fluidumque syrma?
Vidit aurato residere curru,
Veste cum longâ tegeres leones,
Omnis Eoæ plaga vasta terræ;
Qui bibit Gangem, niveumque quisquis
Frangit Araxem.
Te senior turpi sequitur Silenus asello,
Turgida pampineis redimitus tempora sertis,
Condita lascivi deducunt orgia mystæ.
Te Bassaridum comitata cohors
Nunc Edonii pede pulsavit
Sola Pangæi; nunc Threicio
Vertice Pindi; nunc Cadmeas
Inter matres impia Mænas
Comes Ogygio venit Iaccho,
Nebride sacra præcincta latus.
Tibi commotæ pectora matres
Fudere comam: thyrsumque levem

Vibrante

Vibrante manu, jam post laceros
Pentheos artus. Thyades œstro
Membra remissæ, velut ignotum
Videre nefas.
Ponti regna tenet nitidi matertera Bacchi,
Nereidumque choris Cadmeïa cingitur Ino.
Ius habet in fluctus magni puer advena ponti
Cognatus Bacchi, numen non vile, Palæmon.
Te Tyrrhena puer rapuit manus,
Et tumidum Nereus posuit mare,
Cærula cum pratis mutat freta.
Hinc verno platanus folio viret,
Et Phœbo laurus carum nemus:
Garrula per ramos avis obstrepit;
Vivaces ederas ramus tenet,
Summa ligat vitis carchesia;
Idæus prora fremuit leo;
Tigris puppe sedet Gangetica.
Tum pirata freto pavidus natat:
Et nova demersos facies habet.
Brachia prima cadunt prædonibus,
Illisumque utero pectus coit,
Parvula dependet lateri manus,
Et dorso fluctum curvo subit.
Lunata scindit cauda mare,
Et sequitur curvus fugientia carbasa delphin.
Divite Pactolus vexit te Lydius unda,
Aurea torrenti deducens flumina ripa.
Laxavit victos arcus Geticasque sagittas
Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet.
Regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi.
Sensere terræ Zedacum feroces:
Et quos vicinus Boreas ferit
Arva mutantes: quasque Mæotis
Alluit gentes frigida fluctu:
Quasque despectat vertice summo
Sidus Arcadium, geminumque plaustrum.
Ille dispersos domuit Gelonos:
Arma detraxit trucibus puellis:
Ore dejecto petiere terram
Thermodontiacæ graves catervæ,
Positis tandem levibus sagittis,
Mites factæ. sacer & Cythæron
Sanguine inundavit,
Ophioniaque cæde.
Prœtides silvas petiere & agros.
Præsidem Bacchum coluit noverca.

Naxos Ægæo redimita ponto
  Tradidit thalamis virginem relictam,
Meliore pensans damna marito.
Pumice sicco
  Fluxit Nyctileus latex.
  Garruli gramen secuere rivi,
Combibit dulces humus alta succos,
  Niveique lactis candida fontes,
Mistaque odoro Lesbia cum thymo.
  Ducitur magno nova nupta cælo.
  Solenne Phœbus carmen
  Edit infusis humero capillis:
Concutit tædas geminus Cupido:
  Telum deposuit Iuppiter igneum,
  Oditque Baccho veniente fulmen.
Lucida dum current annosi sidera mundi,
Oceanus clausum dum fluctibus ambiet orbem,
Lunaque dimissos dum plena recolliget ignes,
Dum matutitos prædicet Lucifer ortus,
Altaque cæruleum dum Nerea nesciet Arctos;
Candida formosi venerabimur ora Lyæi.

ACTVS TERTIVS.

OEDIPVS. CREO.

Etsi ipse vultus flebiles præfert notas,
Expone cujus capite placemus deos.
CR. Fari jubes, tacere quæ suadet metus.
OED. Si te ruentes non satis Thebæ movent,
At sceptra moveant lapsa cognatæ domus.
CR. Nescisse cupies, nosse quæ nimium expetis.
OED. Iners malorum remedium ignorantia est.
Itane & salutis publicæ indicium obrues?
CR. Vbi turpis est medicina, sanari piget.
OED. Audita fare, vel malo domitus gravi
Quid arma possint regis irati scies.
CR. Odere reges dicta quæ dici jubent.
OED. Mitteris Erebo vile pro cunctis caput,
Arcana sacri voce ni retegis tua.
CR. Tacere liceat: nulla libertas minor
A rege petitur. OED. Sæpe vel lingua magis
Regi atque regno muta libertas obest.
CR. Vbi non licet tacere, quid cuiquam licet?
OED. Imperia solvit, qui tacet jussus loqui.
CR. Coacta verba placidus accipias precor.
OED. Vlline pœna vocis expressæ fuit?
CR. Est procul ab urbe lucus ilicibus niger,
Dircea circa vallis irriguæ loca.

Cupressus

Cupressus altis exerens silvis caput
Virente semper alligat trunco nemus;
Curvosque tendit quercus & putres situ
Annosa ramos. hujus abrupit latus
Edax vetustas: illa jam fessa cadens
Radice, fulta pendet aliena trabe.
Amara baccis laurus; & tiliæ leves;
Et Paphia myrtus; & per immensum mare
Motura remos alnus; & Phœbo obvia
Enode Zephyris pinus opponens latus.
Medio stat ingens arbor, atque umbra gravi
Silvas minores urget; & magno ambitu
Diffusa ramis, una defendit nemus.
Tristis sub illa, lucis & Phœbi inscius
Restagnat humor, frigore æterno rigens:
Limosa pigrum circuit fontem palus.
Huc ut sacerdos intulit senior gradum,
Haud est moratus: præstitit noctem locus.
Tunc fossa tellus; & super rapti rogis
Iaciuntur ignes. ipse funesto integit
Vates amictu corpus; & frondem quatit.
Lugubris imos palla perfundit pedes.
Squallente cultu mœstus ingreditur senex.
Mortifera canam taxus astringit comam,
Nigro bidentes vellere atque atræ boves
Retro trahuntur, flamma prædatur dapes,
Vivumque trepidat igne ferali pecus.
Vocat inde manes; teque qui manes regis,
Et obsidentem claustra letalis lacus:
Carmenque magicum volvit, & rapido minax
Decantat ore quidquid aut placat leves
Aut cogit umbras. irrigat sanguis focos,
Solidasque pecudes urit, & multo specum
Saturat cruore. libat & niveum insuper
Lactis liquorem; fundit & Bacchum manu
Læva. canitque rursus; & terram intuens,
Graviore manes voce & attonita ciet.
Latravit Hecates turba; ter valles cavæ
Sonuere mæstum; tota succusso solo
Pulsata tellus. audior; vates ait;
Rata verba fudi. rumpitur cæcum chaos,
Iterque populo Ditis ad superos datur.
Subsedit omnis silva, & erexit comam;
Duxere rimas robora; & totum nemus
Concussit horror; terra se retro dedit,
Gemuitque penitus. sive tentari abditum
Acheron profundum mente non æqua tulit:

Sive ipsa tellus, ut daret functis viam,
Compage rupta sonuit: aut ira furens
Triceps catenas Cerberus movit graves.
Subito dehiscit terra, & immenso sinu
Laxata patuit: ipse pallentes deos
Vidi inter umbras; ipse torpentes lacus
Noctemque veram. gelidus in venis stetit
Hæsitque sanguis. sæva prosiluit cohors,
Et stetit in armis omne vipereum genus
Fratrum. catervæ dente Dircæo satæ,
Avidumque populi pestis Ogygii malum.
Tum torva Erynnis sonuit, & cæcus Furor
Horrorque, & una quidquid æternæ creant
Celantque tenebræ; Luctus evellens comam,
Ægreque lassum sustinens Morbus caput,
Gravis Senectus sibimet, & pendens Metus.
Nos liquit animus. ipsa, quæ ritus senis,
Artesque norat, stupuit; intrepidus parens,
Audaxque damno, convocat Ditis feri
Exsangue vulgus: illico nebulæ leves
Volitant, & auras libero cælo trahunt.
Non tot caducas educat frondes Eryx,
Nec vere flores Hybla tot medio creat,
Cum examen alto nectitur densum globo;
Fluctusque non tot frangit Ionium mare;
Nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas
Permutat hiemes ales, & cælum secans
Tepente Nilo densat Arctoas nives:
Quot ille populos vatis eduxit sonus.
Pavidæ latebras nemoris umbrosi petunt
Animæ trementes. primus emergit solo,
Dextra ferocem cornibus taurum premens
Zetus: manuque sustinet læva chelym,
Qui saxa dulci traxit Amphion sono.
Interque natos Tantalis tandem suos
Tuto superba, fert caput fastu gravi,
Et numerat umbras, pejor hac genitrix adest
Furibunda Agave, tota quam sequitur manus
Partita regem, sequitur & Bacchas lacer
Pentheus, tenetque sævus etiam nunc minas.
Tandem vocatus sæpe, pudibundum extulit
Caput, atque ab omni desidet turba procul,
Celatque semet. instat & Stygias preces
Geminat sacerdos, donec in apertum efferat
Vultus opertos Laius. fari horreo.
Stetit per artus sanguine effuso horridus,
Pædore fœdo squalidam obtectus comam,

Et

Et ore rabido fatur: O Cadmi effera,
Cruore semper læta cognato domus,
Vibrate thyrsos; enthea gnatos manu
Lacerate potius. maximum Thebis scelus
Maternus amor est. patria, non ira deûm
Sed scelere raperis. non gravi flatu tibi
Luctificus Auster, nec parum pluvio æthere
Satiata tellus halitu sicco nocet:
Sed rex cruentus; præmia qui, sævæ necis,
Sceptra, & nefandos occupat thalamos patris,
Invisa proles, sed tamen pejor parens
Quam gnatus: utero rursus infausto gravis,]
Egit qui in ortus semet; & matri impios
Fœtus regessit: quique nec mos est feris,
Fratres sibi ipse genuit; implicitum malum;
Magisque monstrum Sphinge perplexum sua.
Te te, cruenta sceptra qui dextra geris,
Te pater inultus urbe cum tota petam,
Et mecum Erynnes pronubas thalami traham;
Traham sonantes verbera; incestam domum
Vertam, & Penates impio Marte obteram.
Proinde pulsum finibus regem ocyus
Agite exulem, quodcumque funesto gradu
Solum relinquet, vere florifero virens
Reparabit herbas; spiritus puros dabit
Vitalis aura; veniet & silvis decor.
Letum, luesque, mors, labor, tabes, dolor,
Comitatus illo dignus, excedent simul.
Et ipse rapidis gressibus sedes volet
Effugere nostras: sed graves pedibus moras
Addam, & tenebo: reptet incertus viæ,
Baculo senili triste prætentans iter.
Præcidite terras, auferam cælum pater.
OED. Et ossa & artus gelidus invasit tremor.
Quidquid timebam facere, fecisse arguor.
Tori jugalis abnuit Merope nefas
Sociata Polybo, sospes absolvit manus
Polybus meas: uterque defendit parens
Cædem, stuprumque. quis locus culpæ est super?
Multo ante Thebæ Laium amissum gemunt,
Bœota gressu quam meo tetigi loca.
Falsusne senior, an deus Thebis gravis?
Iamjam tenemus callidi socios doli.
Mentitur ista præferens fraudi deos
Vates; tibique sceptra despondet mea.
CR. Egon' ut sororem regia expelli velim?
Si me fides sacrata cognati laris

Non contineret in meo certum statu;
Tamen ipsa me Fortuna terreret, nimis
Sollicita semper. liceat hoc tuto tibi
Exuere pondus, ne recedentem opprimat.
Iam te minore tutior pones loco.
OED. Hortaris etiam, sponte deponam ut mea
Tam gravia regna? CR. suadeam hoc illis ego
In utrumque queis est liber etiam nunc status.
Tibi jam necesse est ferre fortunam tuam.
OED. Certissima est regnare cupienti via,
Laudare modica, & ocium ac somnum sequi.
Ab inquieto sæpe simulatur quies.
CR. Parumne me tam longa defendit dies?
OED. Aditum nocendi perfido præstat dies.
CR. Solutus onere regio, regni bonis
Fruor, domusque civium cœtu viget;
Nec ulla vicibus surgit alternis dies,
Qua non propinqui munera ad nostros lares
Sceptri redundent; cultus, opulentæ dapes,
Donata multis gratia nostra salus.
Quid tam beatæ deesse fortunæ rear?
OED. Quod res secundæ non habent umquam modum.
CR. Incognita igitur ut nocens causa cadam?
OED. Num ratio vobis reddita est vitæ meæ?
Num audita causa est nostra Tiresiæ? tamen
Sontes videmur, facitis exemplum; sequar. (solent
CR. Quid si innocens sum? OED. dubia pro certis
Timere reges. CR. qui pavet vanos metus,
Veros fatetur. OED. quisquis in culpa ruit;
Dimissus, odit omne quod dubium putat.
CR. Sic odia fiunt. OED. odia qui nimium timet,
Regnare nescit, regna custodit metus.
CR. Qui sceptra duro sævus imperio regit,
Timet timentes: metus in auctorem redit.
OED. Servate sontem saxeo inclusum specu:
Ipse ad penates regios referam gradum.

CHORVS.

Non tu tantis causa periclis,
Non hæc Labdacidas premunt
Fata: sed veteres deûm
Iræ sequuntur. Castalium nemus
Vmbram Sidonio præbuit hospiti,
Lavitque Dirce Tyrios colonos;
Vt primum magni natus Agenoris,
Fessus per orbem furta sequi Iovis,

Sub nostræ ramis constitit arboris,
Prædonem numerans suum:
Monituque Phœbi, jussus erranti
Comes ire vaccæ, quam non flexerat
Vomer, aut tardi juga curva plaustri,
Deseruit fugas, nomenque genti
Inauspicata de bove tradidit.
Tempore ex illo nova monstra semper
Protulit tellus, aut anguis imis
Vallibus editus, annosa supra
Robora sibilat, supraque pinus,
Supra Chaonias celsior arbores
Cæruleum erexit caput,
Cum majore sui parte recumberet,
Aut fœta tellus impio partu
Effudit arma:
Sonuit reflexo classicum cornu,
Lituusque adunco stridulos cantus
Elisit ære. ante non linguas
Alias, & arma vocis ignotæ
Clamore primum hostico experti,
Agmina campos cognata tenent.
Dignaque jacto semine proles
Vno ætatem permensa die,
Post Luciferi nata meatus,
Ante Hesperios occidit ortus.
Horret tantis advena monstris
Populique timet bella recentis;
Donec cecidit sæva juventus;
Genitrixque suo reddi gremio
Modo productos vidit alumnos.
Hac transierit civile nefas.
Illa Herculeæ norint Thebæ
Prælia fratrum.
Quid Cadmei fata nepotis,
Cum vivacis cornua cervi
Frontem ramis texere novis,
Dominumque canes egere suum?
Præceps silvas montesque fugit
Citus Actæon, agilique magis
Pede, per saltus & saxa vagus,
Metuit motas Zephyris plumas,
Et quæ posuit retia vitat:
Donec placidi fontis in unda
Cornua vidit vultusque feros,
Vbi virgineos foverat artus
Nimium sævi Diva pudoris.

ACTVS QVARTVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

CVras resolvit animus, & repetit metus.
Obiisse nostro Laium scelere autumant
Superi inferique : sed animus contra innocens,
Sibique melius quam deis notus, negat.
Redit memoria tenue per vestigium,
Cecidisse nostri stipitis pulsu obvium
Datumque Diti, cum prior juvenem senex
Curru superbus pelleret, Thebis procul,
Phocea trifidas regio qua scindit vias.
Vnanima conjux explica errorem precor,
Quæ spatia moriens Laius vitæ tulit ;
Primone in ævo viridis an fracto occidit ?
IO. Inter senem juvenemque ; sed propior seni.
OED. Frequensne turba regium cinxit latus ?
IO. Plures fefellit error ancipitis viæ ;
Paucos fidelis curribus junxit labor.
OED. Aliquisne cecidit regio fato comes ?
IO. Vnum fides virtusque consortem addidit.
OED, Teneo nocentem: convenit numerus, locus:
Sed tempus adde. IO. decima jam metitur seges.

SENEX. OEDIPVS.

COrinthius te populus in regnum vocat
Patrium: quietem polybus æternam obtinet.
OED. Vt undique in me sæva fortuna irruit?
Edissere agedum, quo cadat fato parens.
SE. Animam senilem mollis exsolvit sopor.
OED. Genitor sine ulla cæde defunctus jacet.
Testor, licet jam tollere ad cælum pie,
Puras, nec ulla scelera metuentes manus.
Sed pars magis metuenda fatorum manet.
SE. Omnem paterna regna discutiunt metum.
OED. Repetam paterna regna, sed matrem horreo.
SE. Metuis parentem, quæ tuum reditū expetens
Sollicita pendet ? OED. ipsa me pietas fugat.
SE. Viduā relinques? OED. tangis en ipsos metus.
SE. Effare, mersus quis premat mentem timor:
Præstare tacitam regibus soleo fidem.
OED. Connubia matris Delphico monitu tremo.
SE. Timere vana desine, & turpes metus
Depone: Merope vera non fuerat parens.
OED. Quod subditivi præmium gnati petiit ?
SE. Regnum: superbam liberi adstringunt fidem.
OED. Secreta thalami, fare, quo excipias modo.
SE. Hæ

SE. Hæ te parenti parvulum tradunt manus.
OED. Tu me parenti tradis? at quis me tibi?
SE. Pastor nivoso sub Cithæronis jugo.
OED. In illa temet nemora quis casus tulit?
SE. Illo sequebar monte cornigeros greges.
OED. Nunc adice certas corporis nostri notas.
SE. Forata ferro gesseras vestigia.
Tumore nactus nomen ac vitio pedum.
OED. Quis fuerit ille, qui meum dono dedit
Corpus, requiro. SE. regios pavit greges:
Minor sub illo turba pastorum fuit.
OED. Eloquere nomẽ. SE. prima languescit senum
Memoria, longo lassa sublabens situ.
OED. Potesne facie noscere ac vultu virum?
SE. Fortasse noscam: sæpe jam spatio obrutam
Levis exoletam memoriam revocat nota.
OED. Ad sacra & aras omne compulsum pecus
Duces sequantur: ite propere, accersite
Famuli, penes quos summa consistit gregum.
SE. Sive ista ratio, sive fortuna occulit,
Latere semper patere quod latuit diu:
Sæpe eruentis veritas patuit malo.
OED. Malum timeri majus his aliquod potest?
SE. Magnũ esse, magna mole quod petitur, scias.
Concurrit illinc publica, hinc regis salus,
Vtrimque patria: contine medias manus.
Vt nil lacessas, ipsa se fata explicant.
Non expedit concutere felicem statum. est.
OED. Tuto movetur quidquid extremo in loco
SE. Nobilius aliquid genere regali appetis?
Ne te parentis pigeat inventi, vide.
OED. Nec pœnitendi sanguinis quæram fidem:
Sed nosse certum est. ecce grandævus senex,
Arbitria sub quo regii fuerant gregis,
Phorbas. refersne nomen aut vultum senis?
SE. Arridet animo forma: nec notus satis,
Nec rursus iste vultus ignotus mihi.
Regnum obtinente Laio famulus greges
Agitasti opimos sub Cithæronis plaga?

PHORBAS. SENEX. OEDIPVS.

LÆtus Cithæron pabulo semper novo,
Æstiva nostro prata summittit gregi.
SE. Noscisne memet? PH. dubitat anceps memoria.
OED. Huic aliquis à te traditur quondam puer?
Effare. dubitas? cur genas mutat color?
Quid verba quæris? veritas odit moras.

PH.Obducta longo temporum tractu moves.
OED.Fatere,ne te cogat ad verum dolor.
PH.Inutile isti munus infantem dedi.
Non potuit ille luce,non cœlo frui.
SE.Procul sit omen,vivit,& vivat precor.
OED.Superesse quare traditum infantem negas?
PH.Ferrum per ambos tenue transactum pedes
Ligabat artus: vulneri innatus tumor,
Puerile fœda corpus urebat lue.
SE.Quid quæris ultra?fata jam accedunt prope.
OED.Quis fuerit infans,edoce.PH.prohibet fides.
OED.Huc aliquis ignem: flamma jam excutiet fi-
Per tam cruentas vera quærenti vias, (dem.
Ignosce quæso,si ferus videor tibi,
Et impotens. PH. jam parta vindicta in manu est.
OED.Dic vera: quisnam, quove generatus patre,
Qua matre genitus?PH.conjuge est genitus tua.
OED.Dehisce tellus, tuque tenebrarum potens,
In Tartara ima rector umbrarum rape
Retro reversas generis ac stirpis vices.
Congerite cives saxa in infestum caput;
Mactate telis.me petat ferro parens;
Me natus,in me conjuges arment manus,
Fratresque; & æger populus ereptos rogis
Iaculetur ignes.sæculi crimen vagor,
Odium Deorum,juris exitium sacri;
Qua luce primum spiritus hausi rudes,
Iam morte dignus. redde nunc animos parens.
Nunc aliquid aude sceleribus dignum tuis.
I, perge.propero regiam cursu pete,
Gratare matri,liberis aucta domo.

CHORVS.

Fata si liceat mihi
Fingere arbitrio meo,
Temperem Zephyro levi
Vela,ne pressæ gravi
Spiritu antennæ tremant.
Lenis ac modicum fluens
Aura,nec vergens latus,
Ducat intrepidam ratem.
Tuta me media vehat
Vita decurrens via.
Cnossium regem timens,
Alta dum demens petit,
Artibus fidens novis,
Certat & veras aves

Vincere,

Vincere, ac falsis nimis
Imperat pennis puer,
Abstulit nomen freto.
Callidus medium senex
Dædalus librans iter,
Nube sub media stetit,
Alitem exspectans suum:
Qualis accipitris minas
Fugit, & sparsos metu
Colligit fœtus avis:
Donec in ponto manus
Movit implicitas puer,
Comes audacis viæ.
Quidquid excessit modum,
Pendet instabili loco.
Sed quid hoc? postes sonat
Regios famulus manu,
Mæstus, & quassans caput.
Ede quid portes novi.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS.

PRædicta postquam fata, & infandum scelus
Deprehendit, ac se scelere convictum OEdipus
Damnavit ipse: regiam infestus petens
Invisa propero tecta penetravit gradu:
Qualis per arva Libycus insanit leo,
Fulvam minaci fronte concutiens jubam:
Vultus furore torvus, atque oculi truces,
Gemitus, & altum murmur, & gelidus fluit
Sudor per artus: spumat, & volvit minas,
Ac mersus alte magnus exundat dolor.
Secum ipse sævus grande nescio quid parat,
Suisque fatis simile. Quid pœnas moror?
Vt hoc scelestum pectus aut ferro petat,
Aut fervido aliquis igne vel saxo domet?
Quæ tigris, aut quæ sæva visceribus meis
Incurret ales? ipse tu scelerum capax
Sacer Cithæron, vel feras in me tuis
Emitte silvis, mitte vel rabidos canes.
Nunc redde Agaven, anime, quid mortem times?
Mors innocentem sola fortunæ eripit.
Hæc fatus, aptat impiam capulo manum,
Ensemque ducit: Itane tam magnis breves
Pœnas sceleribus solvis? atque uno omnia
Pensabis ictu? moreris? hoc patri sat est:
Quid deinde matri? quid male in lucem editis

Gnatis ? quid ipſi, quæ tuum magna luit
Scelus ruina, flebili patriæ dabis?
Solvenda non eſt illa quæ leges ratas
Natura in uno vertit OEdipode, novos
Commenta partus : ſuppliciis eadem meis
Novetur. iterum vivere, atque iterum mori
Liceat ; renaſci ſemper : ut toties nova
Supplicia pendas. utere ingenio miſer.
Quod ſæpe fieri non poteſt, fiat diu.
Mors eligatur longa : quæratur vis,
Qua nec ſepultis miſtus, & vivis tamen
Exemptus erres. morere, ſed citra patrem.
Cunctaris anime ? ſubitus an vultus gravat
Profuſus imber, ac rigat fletu genas ?
Et flere ſatis eſt ? hactenus fundent levem
Oculi liquorem ; ſedibus pulſi ſuis
Lacrimas ſequantur. hi maritales ſtatim
Fodiantur oculi. dixit, atque ira furit.
Ardent minaces igne truculento genæ ;
Oculique vix ſe ſedibus retinent ſuis.
Violentus, audax, mutus, iratus, ferox.
Tantum cruentus gemuit ; & dirum fremens
Manus in ora torſit. at contra truces
Oculi ſteterunt, & ſuam intenti manum
Vltro inſequuntur ; vulneri occurrunt ſuo,
Scrutatur avidus manibus uncis lumina.
Radice ab ima funditus vulſos ſimul
Evolvit orbes. hæret in vacuo manus,
Et fixa penitus unguibus lacerat cavos
Alte receſſus luminum, & inanes ſinus ;
Sævitque fruſtra, plusque quam ſat eſt furit ;
Tantum eſt periculum lucis, attollit caput,
Cavisque luſtrans orbibus cœli plagas,
Noctem experitur : quidquid effoſſis male
Dependet oculis, rumpit : & victor deos
Conclamat omnes : Parcite en patriæ, precor :
Iam juſſa feci. debitas pœnas tuli.
Inventa thalamis digna nox tandem meis.
Rigat ora fœdus imber, & lacerum caput
Largum revulſis ſanguinem venis vomit.

CHORVS.

FAtis agimur : cedite fatis.
Non ſolicitæ poſſunt curæ
Mutare rati ſtamina fuſi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus, venit ex alto,

Servatque suæ decreta colus
Lachesis. dura revoluta manu
Omnia certo tramite vadunt:
Primusque dies dedit extremum.
Non illa Deo vertisse licet,
Quæ nexa suis currunt causis.
It cuique ratus, prece non ulla
Mobilis, ordo. multis ipsum
Timuisse nocet. multi ad fatum
Venere suum, dum fata timent.
Sonuere fores, atque ipse suum
Duce non ullo molitur iter
Luminis orbus.

OEDIPVS. CHORVS.
IOCASTA.

Bene habet, peractum est, justa persolvi patri:
Iuvant tenebræ. quis Deus tandem mihi
Placatus atra nube perfundit caput?
Quis scelera donat? conscium evasi diem.
Nil, patricida, dexteræ debes tuæ.
Lux te refugit. vultus OEdipodem hic decet.
CH. En ecce, rapido sæva prosiluit gradu
Iocasta vecors: qualis attonita & furens
Cadmea mater abstulit gnato caput,
Sensitve raptum. dubitat, afflictum alloqui
Cupit, pavetque. jam malis cessit pudor.
IO. Cupiunt, & horrent ora. nam quid te vocem?
Gnatumne? dubitas? gnatus es: gnatum pudet?
Immitis oro, gnate, quo avertis caput.
Vacuosq; vultus? OED. quis frui & tenebris vetat?
Quis reddit oculos? matris en, matris sonus.
Perdidimus operam, congredi fas amplius
Haud est, nefandos dividat vastum mare,
Dirimatque tellus abdita: & quisquis sub hoc
In alia versus sidera, ac solem avium
Dependet orbis, alterum ex nobis ferat.
IO. Fati ista culpa est: nemo fit fato nocens.
OED. Iam parce verbis mater, & parce auribus:
Per has reliquias corporis trunci precor,
Per inauspicatum sanguinis pignus mei,
Per omne nostri nominis fas & nefas.
IO. Quid anime torpes? socia cur scelerum dare
Pœnas recusas? omne confusum perit,
Incesta, per te juris humani decus.
Morere, ac nefastum spiritum ferro exige.
Non si ipse mundum concitans divûm sator

Corusca sæva tela jaculetur manu,
Vnquam rependam sceleribus pœnas pares
Mater nefanda. mors placet: mortis via
Quæratur. agedum commoda matri manum,
Si patricida es: restat hoc operi ultimum.
Rapiatur ensis: hoc jacet ferro meus
Conjux. quid illum nomine haud vero vocas?
Socer est. utrumne pectori infigam meo
Telum? an patenti conditum jugulo imprimam?
Eligere nescis vulnus. hunc dextra, hunc pete
Vterum capacem, qui virum & gnatum tulit.
CH. Jacet perempta, vulneri immoritur manus;
Ferrumque secum nimius ejecit cruor.
OED. Te fatidice, te præsidem veri Deum
Compello, solum debui fatis patrem.
Bis parricida, plusque quam timui nocens,
Matrem peremi; scelere confecta est meo.
O Phœbe mendax, fata superavi impia.
Pavitante gressu sequere fallaces vias,
Suspensa plantis efferens vestigia.
Cæcam tremente dextera noctem rege.
I, gradere præceps, lubricos ponens gradus.
I, profuge, vade: siste, ne in matrem incidas.
Quicumque fessi corpore & morbo graves
Semianima trahitis corpora; en fugio, exeo.
Relevate colla; mitior cæli status
Post terga sequitur. quisquis exilem jacens
Animam retentat, vividos haustus levis
Concipiat. ite, ferte depositis opem.
Mortifera mecum vitia terris extraho.
Violenta fata, & horridus mortis tremor,
Maciesque & atra pestis, & rabidus dolor
Mecum ite, mecum. ducibus his uti libet.

L. ANNÆI SENECÆ TROAS.

Personæ.

HECVBA.	PYRRHVS.
CHORVS MVLIERVM.	ANDROMACHA.
TALTHYBIVS.	SENEX.
AGAMEMNON.	VLYSSES.
CALCHAS.	ASTYANAX.
HELENA.	NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

HECVBA.

Qvicunque regno fidit, & magna potens
Dominatur aula, nec leves metuit deos,
Animumque rebus credulum lætis dedit;
Me videat & te Troja: non unquam tulit
Documenta Fors majora, quam fragili loco
Starent superbi. columen eversum occidit
Pollentis Asiæ, cælitum egregius labor.
Ad cujus arma venit, & qui frigidum
Septena Tanain ora pandentem bibit;
Et qui renatum prorsus excipiens diem,
Tepidum rubenti Tigrin immiscet freto;
Et quæ vagos vicina prospiciens Scythas
Ripam catervis Ponticam viduis ferit;
Excisa ferro est. Pergamum incubuit sibi.
En alta muri decora congesti jacent
Tectis adustis. regiam flammæ ambiunt;
Omnisque late fumat Assaraci domus.
Non prohibet avidas flammas victoris manus;
Diripitur ardens Troja: nec cælum patet
Vndante fumo. nube ceu densa obsitus,
Ater favilla squallet Iliaca dies.
Stat avidus ira victor, & lentum Ilium
Metitur oculis, ac decem tandem ferus
Ignoscit annis. horret afflictam quoque;
Victamque quamvis videat, haud credit sibi
Potuisse vinci. spolia populator rapit
Dardania; prædam mille non capiunt rates.

Testor

Testor deorum numen adversum mihi;
Patriæque cineres, teque rectorem Phrygum,
Quem Troja toto conditum regno tegit,
Tuosque manes, quo stetit stante Ilion;
Et vos meorum liberum magni greges,
Umbræ minores: quidquid adversi accidit,
Quæcumque Phœbus ore lymphato furens,
Credi Deo vetante, prædixit mala,
Prior Hecuba vidi gravida, nec tacui metus,
Et vana vates ante Cassandram fui.
Non cautus ignes Ithacus, aut Ithaci comes
Nocturnus in vos sparsit, aut fallax Sinon:
Meus ignis iste est, facibus ardetis meis.
Sed quid ruinas urbis eversæ gemis
Vivax senectus? respice infelix ad hos
Luctus recentes. Troja jam vetus est malum.
Vidi execrandum regiæ cædis nefas,
Ipsasque ad aras majus admissum scelus
Æacidæ armis: cum ferox sæva manu
Coma reflectens regium torta caput,
Alto nefandum vulneri ferrum abdidit;
Quod penitus actum cum recepisset libens,
Ensis senili tinctus è jugulo rediit.
Placare quem non potuit à cæde effera,
Mortalis ævi cardinem extremum premens;
Superique testes sceleris; & quondam sacrum
Regni jacentis? ille tot regum parens
Caret sepulchro Priamus, & flamma indiget
Ardente Troja. non superis sat est:
Dominum ecce Priami nuribus & natis, legens
Sortitur urna, præda quem vilis sequar?
Hic Hectoris conjugia despondet sibi,
Hic optat Heleni conjugem, hic Antenoris,
Nec deest tuos Cassandra qui thalamos petat,
Mea sors timetur: sola sum Danais metus.
Lamenta cessant? turba, captivæ, mea,
Ferite palmis pectora, & planctus date,
Et justa Trojæ facite. jamdudum sonet
Fatalis Idæ judicis diri domus.

CHORUS MULIERUM.
HECUBA.

Non rude vulgus, lachrimisque novum
Lugere jubes: hoc continuis
Egimus annis, ex quo tetigit
Phrygius Grajas hospes Amyclas,
Secuitque fretum pinus matri

Sacra Cybellæ. decies nivibus
Canuit Ide, Ide nostris
Nudata rogis, & Sigeis
Trepidus campis decies secuit
Messor aristas; ut nulla dies
Mœrore caret, sed nova fletus
Causa ministrat. ite ad planctus,
Miseramque leva regina manum;
Vulgus dominam vile sequemur.
Non indociles lugere sumus.
HEC. Fidæ casus nostri comites,
Solvite crinem, per colla fluant
Mæsta capilli: tepido Trojæ
Pulvere turpis paret exertos
Turba lacertos, veste remissa
Substringe sinus, uteroque tenus
Pateant artus, cui conjugio
Pectora velas captive pudor?
Cingat tunicas palla solutas:
Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus, placet hic habitus,
Placet, agnosco Troada turbam.
Iterum luctus redeant veteres;
Solitum flendi vincite morem.
Hectora flemus. CH Solvimus omnes
Lacerum multo funere crinem;
Coma dimissa est libera nodo;
Sparsitque cinis fervidus ora.
HE. Complete manus: hoc ex Troja
Sumpsisse licet, cadat ex humeris
Vestis opertis: utrumque tegat
Suffulta latus, jam nuda vocant
Pectora dextras, nunc nunc vires
Exprome dolor. Rhœtea sonent
Littora planctu; habitansque cavis
Montibus Echo, non (ut solita est)
Extrema brevis verba remittat;
Totos reddat Trojæ gemitus.
Audiat omnis pontus, & æther:
Sævite manus, pulsu vasto
Tundite pectus, non sum solito
Contenta sono, Hectora flemus.
CHO. Tibi nostra ferit dextra lacertos,
Humerosque ferit tibi sanguineos.
Tibi nostra caput dextera pulsat,
Tibi maternis ubera palmis
Laniata jacent, fluit & multo

Sanguine

Sanguine manat, quamcunque tuo
Funere feci rupta cicatrix.
Columen patriæ, mora fatorum,
Tu præsidium Phrygibus fessis,
Tu murus eras; humerisque tuis
Stetit illa decem fulta per annos:
Tecum cecidit, summusque dies
Hectoris idem patriæque fuit.
HE. Vertite planctus: Priamo vestros
Fundite fletus: satis Hector habet.
CHO. Accipe fletus bis capte senex:
Nil Troja semel te rege tulit.
Bis pulsata Dardana Grajo
Mœnia ferro; bisque pharetras
Passa Herculeas. post elatos
Hecubæ partus, regumque rogos,
Postrema pater funera cludis;
Magnoque Iovi victima cæsus
Sigea premis littora truncus.
HE. Alio lachrimas flectite vestras:
Non est Priami miseranda mei
Mors, Iliades: felix Priamus
Dicite cunctæ, liber manes
Vadit ad imos, nec feret unquam
Victa Grajum cervice jugum.
Non ille duos vidit Atridas,
Nec fallacem cernit Vlyssem.
Non Argolici præda triumphi
Subjecta feret colla trophæis.
Non assuetas ad sceptra manus
Post terga dabit; currusque sequens
Agamemnonios, aurea dextra
Vincula gestans, lætis fiet
Pompa Mycenis. CH. Felix Priamus
Dicimus omnes: secum excedens
Sua regna tulit: nunc Elysii
Nemoris tutis errat in umbris,
Interque pias felix animas
Hectora quærit. felix Priamus!
Felix quisquis bello moriens
Omnia secum consumpta videt!

ACTVS SECVNDVS.

TALTHYBIVS. CHORVS.

QVam longa Danais semper in portu mora,
Seu petere bellum, petere seu patriam volunt.
CH. Quæ causa ratibus faciat & Danais moram,
Effare,

Effare, reduces quis deus cludat vias.
TA. Pavet animus, artus horridus quassat tremor.
Majora veris monstra vix capiunt fidem.
Vidi, ipse vidi: summa jam Titan juga
Stringebat; ortus vicerat noctem dies:
Cum subito cæco terra mugitu fremens
Concussa, cæcos traxit ex imo sinus.
Movere silvæ capita, & excelsum nemus
Fragore vasto tonuit, & lucus sacer:
Idæa ruptis saxa ceciderunt jugis.
Nec sola tellus tremuit: & pontus suum
Adesse Achillem sensit, ac stravit vada.
Tunc scissa tellus aperit immensos specus;
Et hiatus Erebi pervium ad superos iter
Tellure fracta præbet, ac tumulum levat.
Emicuit ingens umbra Thessalici ducis;
Threicia qualis arma præludens tuis
Iam Troja fatis stravit: aut Neptunium
Cana nitentem perculit juvenem coma:
Aut cum inter acies Marte violento furens,
Corporibus amnes clusit; & quærens iter
Tardus cruento Xanthus erravit vado:
Aut cum superbo victor in curru stetit,
Egitque habenas, Hectorem & Trojam trahens.
Implevit omne littus irati sonus:
Ite, ite inertes, debitos manibus meis
Auferte honores: solvite ingratas rates
Per nostra ituri maria, non parvo luet
Iras Achillis Græcia: at magno luet.
Desponsa nostris cineribus Polyxena,
Pyrrhi manu mactetur, & tumulum riget.
Hæc fatus; alta nocte divisit diem,
Repetensque Ditem, mersus ingentem specum
Coeunte terra junxit. immoti jacent
Tranquilla pelagi, ventus abjecit minas,
Placidumque fluctu murmurat leni mare.
Tritonum ab alto cecinit hymenæum chorus.

PYRRHVS. AGAMEMNON. CALCHAS.

CVm læta pelago vela rediturus dares,
Excidit Achilles, cujus unius manu
Impulsa Troja corruit tandem solo,
Brevi repensans quidquid adjecit moræ.
Scyros, fretumque Lesbos Ægæum secans.
Illo remoto, dubia quo caderet, stetit.
Velis licet, quod petitur, ac properes dare;

Sero es daturus: jam ſuum cuncti duces
Tulere precium, quæ minor merces poteſt
Tantæ dari virtuti? an is meruit parum,
Qui fugere bellum juſſus, & longa ſedens
Ævum ſenecta degere, ac Pylii ſenis
Tranſcendere annos, exuens matris dolos,
Falſaſque veſtes, faſſus eſt armis virum?
Inhoſpitali Telephus regno impotens
Dum Myſiæ ferocis introitus negat,
Rudem cruore regio dextram imbuit,
Forteinque eandem ſenſit & mitem manum.
Cecidere Thebæ; vidit Eetion capi
Sua regna victus, clade ſubverſa eſt pari
Appoſita celſo parva Lyrneſſos jugo,
Captaque tellus nobilis Briſeide,
Et cauſa litis regibus, Chryſe jacet,
Et nota fama Tenedos; & quæ paſcuo
Fecunda pingui Thracios nutrit greges;
Et ſacra Phœbo Cilla: quid? quas alluit
Vernis Caicus gurgitem attollens aquis?
Hæc tanta clades gentium ac tantus pavor,
Sparſæ tot urbes, turbinis vaſti modo,
Alterius eſſet gloria ac ſummum decus:
Iter eſt Achillis; ſic meus venit pater,
Et tanta geſſit bella, dum bellum parat.
Vt alia ſileam merita; non unus ſatis
Hector fuiſſet? Ilium vicit pater;
Vos diruiſtis, inclytas laudes juvat,
Et clara magni facta genitoris ſequi.
Iacuit peremptus Hector ante oculos patris,
Patruique Memnon: cujus ob luctum parens
Pallente mæſtum protulit vultu diem,
Suique victor operis exemplum horruit;
Didicitque Achilles, & diis natos mori.
Tum verſa Amazon ultimus cecidit timor.
Debes Achilli, merita ſi digne æſtimas,
Etſi Mycenis virginem atque Argis petat.
Dubitatur etiam? placita nec ſubito probas?
Priamique natam Pelei nato, ferum
Mactare credis? at tuam natam parens
Helenæ immolaſti: ſolita jam & facta expeto.
AG. Iuvenile vitium eſt, regere non poſſe impetũ.
Ætatis alios fervor hic primæ rapit;
Pyrrhum paternus. ſpiritus quondam truces,
Minaſque tumidi lentus Æacidæ tuli,
Quo plura poſſis, plura patienter feras.
Quid cæde dira nobilem clari ducis

Aspergis umbram? noscere hoc primum decet,
Quid facere victor debeat, victus pati.
Violenta nemo imperia continuit diu:
Moderata durant, quoque fortuna altius
Evexit ac levavit humanas opes,
Hoc se magis supprimere felicem decet,
Variosque casus tremere, metuentem deos
Nimium faventes. magna momento obrui
Vincendo didici. Troja nos tumidos facit
Nimium ac feroces? stamus hoc Danai loco,
Vnde illa cecidit. fateor, aliquando impotens
Regno ac superbus, altius memet tuli:
Sed fregit illos spiritus hæc, quæ dare
Potuisset alii, causa, fortunæ favor.
Tu me superbum, Priame, tu tumidum facis?
Ego esse quicquam sceptra, nisi vano putem
Fulgore tectum nomen, & falso comam
Vinclo decentem? casus hæc rapiet brevis,
Nec mille forsan ratibus aut annis decem.
Non omnibus fortuna tam lenta imminet.
Equidem fatebor (pace dixisse hoc tua
Argiva tellus liceat) affligi Phrygas
Vincique volui: ruere & æquari solo,
Etiam arcuissem. sed regi frenis nequit
Et ira & ardens hostis, & victoria
Commissa nocti, quidquid indignum aut ferum
Cuiquam videri potuit, hoc fecit dolor,
Tenebræque, per quas ipse se irritat furor,
Gladiusque felix, cujus infecti semel
Vecors libido est: quidquid eversæ potest
Superesse Trojæ, maneat, exactum satis
Pœnarum, & ultra est. regia ut virgo occidat,
Tumuloque donum detur, & cineres riget,
Et facinus atrox cædis ut thalamos vocent,
Non patiar, in me culpa cunctorum redit.
Qui non vetat peccare, cum possit, jubet.
PYR. Nullumne Achillis præmium manes ferent?
AG. Ferent; & illum laudibus cuncti canent;
Magnumque terræ nomen ignotæ audient.
Quod si levatur sanguine infuso cinis,
Opima Phrygii colla cædantur gregis,
Fluatque nulli flebilis matri cruor.
Quis iste mos est quando in inferias homo est
Impensus homini? detrahe invidiam tuo
Odiumque patri, quem coli pœna jubes.
PYR. O tumide, rerum dum secundarum status
Extollit animos; timide, cum increpuit metus;

Regum tyranne, jamne flammatum geris
Amore solito pectus, ac Veneris novæ?
Solusne toties spolia de nobis feres?
Hac dextra Achilli victimam reddam suam:
Quam si negas retinesque, majorem dabo,
Dignamque quam det Pyrrhus, & nimium diu
A cæde nostra regia cessat manus,
Paremq; poscit Priamus. AG. haud equidem nego
Hoc esse Pyrrhi maximum in bello decus,
Sævo peremptus ense quod Priamus jacet,
Supplex paternus. PYR. supplices nostri patris,
Hostesque eosdem novimus. Priamus tamen
Præsens rogavit: tu gravi pavidus metu
Nec ad rogandum fortis, Ajaci preces
Ithacoque mandas, clusus, atque hostem tremens.
AG. At non timebat tunc tuus fateor parens,
Interque cædes Græciæ, atque ustas rates,
Segnis jacebat, belli & armorum immemor;
Levi canoram verberans plectro chelym.
PYR. Tunc magnus Hector arma contemnens tua,
Cantus Achillis timuit: & tanto in metu
Navalibus pax alta Thessalicis fuit.
AG. Nempe iisdem in istis Thessalis navalibus,
Pax alta rursus Hectoris patri fuit.
PYR. Est regis alti, spiritum regi dare.
AG. Cur dextra regi spiritum eripuit tua?
PYR. Mortem misericors sæpe pro vita dabit.
AG. At nunc misericors virgines busto petis.
PYR. Iamne immolari virgines credis nefas?
AG. Præferre patriam liberis regem decet.
PYR. Lex nulla capto parcit, aut pœnam impedit.
AG. Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.
PYR. Quodcumque libuit facere, victori licet.
AG. Minimum decet libere, cui multum licet.
PYR. His ista jactas, quos decem annorum gravi
Regno subactos Pyrrhus exsolvit jugo?
AG. Hos Scyros animos? PYR. scelere quę fratrum caret.
AG. Inclusa fluctu. PYR. nempe cognati maris.
Atrei & Thyestæ nobilem novi domum.
AG. Ex virginis concepte furtivo stupro,
Et ex Achille nate, sed nondum viro.
PYR. Illo ex Achille, genere qui mundum suo
Sparsus per omnem, cælitum regnum tenet,
Thetide æquor, umbras Æaco, cælum Iove.
AG. Illo ex Achille, qui manu Paridis jacet.
PYR. Quem nec deorum cominus quisquã periit.
AG. Com-

AG. Compescere equidem verba, & audacem malo
Poteram domare: sed meus captis quoque
Scit parcere ensis. potius interpres deûm
Calchas vocetur, fata si poscunt, dabo.
Tu qui Pelasgæ vincla solvisti rati,
Morasque bellis; arte qui reseras polum,
Cui viscerum secreta, cui mundi fragor,
Et stella longa semitam flamma trahens
Dant signa fati, cujus ingenti mihi
Mercede constant ora, quid jubeat Deus
Effare Calcha, nosque consilio rege.
CAL. Dant fata Danais; quo solent precio, viam,
Mactanda virgo est Thessali busto ducis;
Sed quo jugari Thessalæ cultu solent,
Ionidesve, vel Mycenææ nurus.
Pyrrhus parenti conjugem tradat suo,
Sic rite dabitur. non tamen nostras tenet
Hæc una puppes causa, nobilior tuo
Polyxena cruore debetur cruor,
Quem fata quærunt: turre de summa cadat
Priami nepos Hectoreus, & letum oppetat;
Tum mille velis impleat classis freta.

CHORVS.

VErum est? an timidos fabula decipit,
Vmbras corporibus vivere conditis?
Cum conjux oculis imposuit manum,
Supremusque dies solibus obstitit,
Et tristes cineres urna coercuit:
Non prodest animam tradere funeri,
Sed restat miseris vivere longius?
An toti morimur? nullaque pars manet
Nostri; cum profugo spiritus halitu
Immistus nebulis cessit in aëra,
Et nudum tetigit subdita fax latus?
Quidquid sol oriens, quidquid & occidens
Novit: cæruleis Oceanus fretis
Quidquid vel veniens vel fugiens lavat,
Ætas Pegaseo corripiet gradu.
Quo bis sena volant sidera turbine,
Quo cursu properat secula volvere
Astrorum dominus, quo properat modo
Obliquis Hecate currere flexibus;
Hoc omnes petimus fata: nec amplius,
Iuratos superis qui tetigit lacus,
Vsquam est, ut calidis fumus ab ignibus
Vanescit spatium per breve sordidus;

Vt nubes gravidas, quas modo vidimus,
Arctoi Boreæ dissipat impetus;
Sic hic, quo regimur, spiritus effluet.
Post mortem nihil est, ipsaque mors nihil,
Velocis spacii meta novissima.
Spem ponant avidi, solliciti metum.
Quæris quo jaceas post obitum loco?
Quo non nata jacent.
Tempus nos avidum devorat, & chaos.
Mors individua est noxia corpori,
Nec parcens animæ. Tænara, & aspero
Regnum sub domino, limen & obsidens
Custos non facili Cerberus ostio,
Rumores vacui, verbaque inania,
Et pars sollicito fabula somnio.

ACTVS TERTIVS.

ANDROMACHA. SENEX. VLYSSES.

QVid mœsta Phrygiæ turba laceratis comas?
Miserumque tunsæ pectus, effuso genas
Fletu rigatis? levia perpessæ sumus,
Si flenda patimur. Ilium vobis modo,
Mihi cecidit olim, cum ferus curru incito
Mea membra raperet, & gravi gemeret sono
Peliacus axis, pondere Hectoreo tremens.
Tunc obruta atque eversa Troja concidit.
Torpens malis rigensque, sine sensu feror.
Iam erepta Danais, conjugem sequerer meum,
Nisi hic teneret. hic meos animos domat,
Morique prohibet: cogit hic aliquid Deos
Adhuc rogare. tempus ærumnæ addidit.
Hic mihi malorum maximum fructum abstulit,
Nihil timere, prosperis rebus locus
Ereptus omnis: dira, qua veniant, habent.
Miserrimum est timere, cum speres nihil.
SE. Quis te repens commovit afflictam metus?
AN. Exoritur aliquod majus è magno malum,
Nondum ruentis Ilii fatum stetit.
SE. Et quas reperiet, ut velit, clades Deus?
AN. Stygii profundi claustra, & obscuri specus
Laxantur: &, ne desit eversis metus,
Hostes ab imo conditi tumulo exeunt.
Solisne retro pervium est Danais iter?
Certe æqua mors est. turbat atque agitat Phrygas
Communis iste terror, hic proprie meum

Exter-

Exterret animum, noctis horrendæ sopor.
SE. Quæ visa portent, effer in medium, metus.
AN. Partes fere nox alma transierat duas,
Clarumque septem verterant stellæ jugum:
Ignota tandem venit afflictæ quies,
Brevisque fessis somnus obrepit genis,
(Si somnus ille est mentis attonitæ stupor)
Cum subito nostros Hector ante oculos stetit
Non qualis ultro bella in Argivos ferens
Grajas petebat facibus Idæis rates;
Nec cæde vasta, qualis in Danaos furens
Vera ex Achille spolia simulato tulit;
Non ille vultus flammeum intendens jubar,
Sed fessus ac dejectus, & fletu gravis,
Similisque nostro, & squallida obtectus coma.
Juvat tamen vidisse, tum quassans caput,
Depelle somnos, inquit, & natum eripe,
O fida conjux: lateat; hæc una est salus.
Omitte fletus, Troja quod cecidit, gemis?
Utinam jaceret tota! festina, amove
Quocunque nostræ parvulam stirpem domus.
Mihi gelidus horror ac tremor somnum excutit,
Oculosque nunc huc pavida nunc illuc ferens,
Oblita nati, misera quæsivi Hectorem.
Fallax per ipsos umbra complexus abit.
O gnate, magni certa progenies patris,
Spes una Phrygibus; unica afflictæ domus,
Veterisque soboles sanguinis nimium incluti,
Nimiumque patri similis: hos vultus meus
Habebat Hector: talis incessu fuit,
Habituque talis: sic tulit fortes manus,
Sic celsus humeris, fronte sic torva minax,
Cervice fusam dissipans lata comam.
O nate sero Phrygibus, at matri cito,
Eritne tempus illud ac felix dies,
Quo Troici defensor & vindex soli,
Recidiva ponas Pergama, & sparsos fuga
Cives reducas? nomen & patriæ suum,
Phrygibusque reddas? Sed mei fati immemor,
Tam magna timeo vota. quod captis sat est,
Vivamus. heu me, quis locus fidus meo
Erit timori? quave te sede occulam?
Arx illa pollens opibus & muris deum,
Gentes per omnes clara, & invidiæ capax,
Nunc pulvis altus, strata sunt flamma omnia,
Superestque vasta ex urbe, ne tantum quidem
Quo lateat infans, quem locum fraudi legam?

Est tumulus ingens conjugi caro sacer ;
Verendus hosti, mole quem immensa parens
Opibusque magnis struxit in luctus suos,
Rex non avarus. optime credam patri.
Sudor per artus frigidus totos cadit.
Omen tremisco misera feralis loci.
SE. Hæc caussa multos una ab interitu arcuit;
Credi perisse. vix spei quidquam est super :
Grave pondus illum, magna nobilitas, premit.
AN. Ne prodat aliquis. SE. amove testes doli.
AN. Si queret hostis? SE. urbe in eversa periit.
AN. Quid proderit latuisse redituro in manus?
SE. Victor feroces impetus primos habet.
AN. Quid? quod latere sine metu magno nequit?
SE. Miser occupet præsidia, securus legat.
AN. Quis te locus, quæ regio, seducta, invia
Tuto reponet? quis feret trepidis opem?
Quis proteget? qui semper, etiam nunc tuos
Hector tuere ; conjugis furtum piæ
Serva, & fideli cinere victurum excipe.
Succede tumulo nate : quid retro fugis,
Turpesque latebras spernis? agnosco indolem :
Pudet timere. spiritus magnos fuge,
Animosque veteres : sume quos casus dedit.
En intuere, turba quæ simus super,
Tumulus, puer, captiva. cedendum est malis.
Sanctas parentis conditi sedes, age,
Aude subire. fata si miseros juvant,
Habes salutem : fata si vitam negant,
Habes sepulchrum. SE. claustra commissum tegũt.
Quem ne tuus producat in medium timor,
Procul hinc recede, teque diversam amove.
AN. Levius solet timere, qui propius timet.
Sed, si placet, referamus hinc alio pedem.
SE. Cohibe parumper ora, questusque opprime,
Gressus nefandos dux Cephalenum admovet.
AN. Dehisce tellus, tuque conjux ultimo
Specu revulsam scinde tellurem Stygis.
Sinu profundo conde depositum meum.
Adest Vlysses : & quidem dubio gradu
Vultuque : nectit pectore astus callidos.
VLY. Duræ minister sortis, hoc primum peto,
Vt ore quamvis verba dicantur meo,
Non esse credas nostra : Grajorum omnium
Procerumque vox est, petere quos seras domos
Hectorea soboles prohibet : hanc fata expetunt.
Sollicita Danaos pacis incertæ fides

Sen-

Semper tenebit, ſemper à tergo timor
Reſpicere coget: arma nec poni ſinet,
Dum Phrygibus animos natus everſis dabit,
Andromacha. AN. veſter augur hocCalchas canit?
VLY. Et ſi taceret augur hæc Calchas, tamen
Dicebat Hector, cujus & ſtirpem horreo.
Generoſa in ortus ſemina exurgunt ſuos.
Sic ille magni parvus armenti comes,
Primiſque nondum cornibus findens cutem,
Cervice ſubito celſus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Quæ tenera cæſo virga de trunco ſtetit,
Par ipſa matri tempore exiguo ſubit,
Vmbraſque terris reddit, & cælo nemus.
Sic male relictus igne de magno cinis,
Vires reſumit. eſt quidem injuſtus dolor
Rerum æſtimator: ſi tamen tecum exigas,
Veniam dabis, quod bella, poſt hyemes decem,
Totidemque meſſes jam ſenex miles timet:
Aliaſque clades rurſus, ac numquam bene
Trojam jacentem. magna res Danaos movet,
Futurus Hector: libera nos hoc metu.
Hæc una naves cauſa deductas tenet;
Heic claſſis hæret. neve crudelem putes,
Quod ſorte juſſus Hectoris natum petam;
Petiſſem Oreſtem: patere, quod victor tulit.
AN. Vtinam quidem eſſes, nate, materna in manu,
Noſſemque quis te caſus ereptum mihi
Teneret, aut quæ regio: non hoſtilibus
Confoſſa telis pectus: aut vinclis manus
Secantibus præſtricta, non acri latus
Vtrumque flamma cincta, maternam fidem
Vmquam exuiſſem. nate, quis te nunc locus,
Fortuna quæ poſſedit? errore avio
Vagus arva luſtras? vaſtus an patriæ vapor
Corripuit artus? ſævus an victor tuo
Luſit cruore? numquid immanis feræ
Morſu peremptus paſcis Idæas aves?
VLY. Simulata remove verba, non facile eſt tibi
Decipere Vlyſſem: vicimus matrum dolos,
Etiam Dearum: caſſa conſilia amove,
Vbi natus eſt? AN. ubi Hector? ubi cũcti Phryges?
Vbi Priamus? unum quæris, ego quæro omnia.
VLY. Coacta dices, ſponte quod fari abnuis.
AN. Tuta eſt, perire quæ poteſt, debet, cupit. (tit.
VLY. Magnifica verba mors prope admota excu-
AN. Si vis, Vlyſſe, cogere Andromacham metu,

Vitam minare: nam mori votum est mihi.
VLY. Verberibus, igni, morte, cruciatu, eloqui
Quodcunque celas, adiget invitam dolor,
Et pectore imo condita arcana eruet.
Necessitas plus posse quam pietas solet.
Stulta est fides, celare quod prodas statim.
AN. Propone flammas, vulnera, & diras mali
Doloris artes, & famem, & sævam sitim,
Variasque pestes undique, & ferrum inditum
Visceribus ustis, carceris cæci luem,
Et quidquid audet victor iratus, tumens.
VLY. Animosa nullos mater admittit metus.
Hic ipse, quo nunc contumax perstas amor,
Consulere parvis liberis Danaos monet.
Post arma tam longinqua, post annos decem,
Minus timerem quos facis Calchas metus,
Si mihi timerem: bella Telemacho paras.
AN. Invita Vlyssi gaudium ac Danais dabo?
Dandum est, fatere quos premis luctus dolor.
Gaudete Atridæ; tuque lætifica, ut soles,
Refer Pelasgis: Hectoris proles obiit.
VLY. Et esse verum hoc qua probas Danais fide?
AN. Ita quod minari maximum victor potest,
Contingat, & me fata maturo exitu
Facilique solvant, ac meo condant solo,
Et patria tellus Hectorem leviter premat;
Vt luce caret, ut inter extinctos jacet,
Datusque tumulo debita exanimus tulit.
VLY. Expleta fata stirpe sublata Hectoris,
Solidamque pacem lætus ad Danaos feram.
Quid agis Vlysse? Danaidæ credent tibi?
Tu cui? parenti; fingit an quidquam parens,
Nec abominandæ mortis auspicium pavet?
Auspicia metuunt, qui nihil majus timent.
Fidem alligavit jurejurando suam.
Si pejerat, timere quid gravius potest?
Nunc advoca astus anime, nunc fraudes, dolos,
Et totum Vlyssem: veritas nunquam latet.
Scrutare matrem: mœret, illachrymat, gemit,
Et huc & illuc anxios gressus refert,
Missasque voces aure sollicita excipit.
Magis hæc timet quam mœret, ingenio est opus.
Alios parentes alloqui in luctu decet:
Tibi gratulandum est, misera, quod nato cares,
Quem mors manebat sæva, præcipitem datum
E turre, lapsis sola quæ muris manet.
AN. Reliquit animus, membra quatiuntur, labant,
Torperque

Torpetque vinctus frigido sanguis gelu.
VL. En tremuit, hac, hac parte, quęrenda est mihi,
Matrem timor detexit, iterabo metum:
Ite ite celeres, fraude materna abditum,
Hostem Pelasgi nominis, pestem ultimam,
Vbicunque latitat, erutam in medium date.
Bene est, tenetur: perge, festina, attrahe.
Quid respicis, trepidasque? jam certe perit.
AN. Vtinam timerem, solitus ex longo est metus,
Dediscit animus sero quod didicit diu.
VLY. Lustrale quoniam debitum muris puer
Sacrum antecessit; nec potest vatem sequi
Meliore fato raptus: hoc Calchas ait
Modo piari posse redituras rates,
Si placet undas Hectoris sparsi cinis,
Ac tumulus imo totus æquetur solo.
Nunc ille quoniam debitam effugit necem,
Erit admovenda sedibus sacris manus.
AN. Quid agimus? animũ distrahit geminus timor:
Hinc gnatus, illinc conjugis chari cinis.
Pars utra vincet? testor immites deos,
Deosque veros. conjugis manes mei,
Non aliud, Hector, in meo nato mihi
Placere, quam te. vivat, ut possit tuos
Referre vultus. Prorutus tumulo cinis
Mergetur? ossa fluctibus spargi sinam
Disjecta vastis? potius hic mortem oppetat.
Poteris nefandæ deditum mater neci
Videre? poteris celsa per fastigia
Missum rotari? potero, perpetiar, feram,
Dum non meus post fata victoris manu
Iactetur Hector. Hic suam pœnam potest
Sentire; at illum fata jam in tuto locant.
Quid fluctuaris! statue, quem pœnæ extrahas.
Ingrata dubitas? Hector est illinc tuus.
Erras. utrinque est Hector: hic sensu potens,
Forsan futurus ultor extincti patris.
Vtrique parci non potest. quidnam facis?
Serva è duobus, anime, quem Danai timent.
VLY. Responsa peragam, funditus busta eruam.
AN. Quæ vendidistis? VLY. Pergam, & è summo aggere
Traham sepulchra. AN. Cælitum appello fidem,
Fidemque Achillis, Pyrrhe: genitoris tui
Munus tuere. VLY. Tumultus hic campo statim
Toto jacebit. AN. Fuerat hoc prorsus nefas
Danais inausum, templa violastis, Deos;

Etiam

Etiam faventes : busta transierat furor.
Resistam, inermes offeram armatis manus:
Dabit ira vires. qualis Argolicas ferox
Turmas Amazon stravit : aut qualis Deo
Percussa Mænas, entheo silvas gradu
Armata thyrso terret, atque expers sui
Vulnus dedit, nec sensit : in medios ruam,
Tumuloque cineris socia defenso cadam.
VLY. Cessatis? & vos flebilis clamor movet,
Furorque cassus fœminæ? jussa ocyus
Peragite. AN. me, me sternite heic ferro prius,
Repelle Avernum, rumpe fatorum moras,
Molire terras Hector, ut Vlyssem domes,
Vel umbra satis est. arma concussit manu :
Iaculatur ignes, cernitis Danai Hectorem ?
An sola video ? VLY. funditus cuncta erue.
AN. Quid agis? ruina mater & gnatum & virum
Prosternis una, forsitan Danaos prece
Placare poteris, conditum elidet statim
Immane busti pondus. intereat miser,
Vbicunque potius, ne pater gnatum obruat,
Prematque patrem gnatus. ad genua accido
Supplex Vlysse, quamque nullius pedes
Novere dextram, pedibus admoveo tuis.
Miserere matris, & preces placidus pias
Patiensque recipe, quoque te celsum altius
Superi levarunt, mitius lapsos preme.
Misero datur quodcunque, fortunæ datur.
Sic te revisat conjugis sanctæ torus,
Annosque, dum te recipit, extendat suos
Laërta ! sic te juvenis excipiat tuus,
Et vota vincens vestra felici indole,
Ætate avum transcendat, ingenio patrem !
Miserere matris : unicum afflictæ mihi
Solamen hic est. VLY. exhibe gnatum, & roga.

ANDROMACHA.

HVc è latebris procede tuis,
Flebile matris furtum miseræ.
Hic puer, hic est terror, Vlysse,
Mille carinis. submitte manus,
Dominique pedes supplice dextra
Stratus adora : nec turpe puta,
Quidquid miseros fortuna jubet.
Pone ex animo reges atavos,
Magnique senis jura per omnes
Inclyta terras : excidat Hector,

Gere captivum, positoque genu,
Si tua nondum funera sentis,
Matris fletus imitare tuæ.
Vidit pueri regis lachrimas
Et Troja prior. parvusque minas
Trucis Alcidæ flexit Priamus.
Ille, ille ferox, cujus vastis
Viribus omnes cessere feræ:
Qui perfracto limine Ditis
Cæcum retro patefecit iter,
Hostis parvi victus lachrimis:
Suscipe, dixit, rector habenas,
Patrioque sede celsus solio.
Sed sceptra fide meliore tene,
Hoc fuit illo victore capi.
Discite mites Herculis iras;
An sola placent Herculis arma?
Iacet ante pedes non minor illo
Supplice supplex, vitamque petit.
Regnum Trojæ, quocumque volet,
Fortuna ferat.

VLYSSES, ANDROMACHA, ASTYANAX.

MAtris quidem me mœror attonitæ movet:
Magis Pelasgæ me tamen matres movent.
Quarum iste magnos crescit in luctus puer.
AN. An has ruinas urbis in cinerem datas
Hic excitabit? hæ manus Trojam erigent?
Nullas habet spes Troja, si tales habet.
Noc sic jacemus Troes, ut cuiquam metus
Possimus esse, spiritus genitor facit?
Sed nempe tractus. Ipse post Trojam pater
Posuisset animos, magna quos frangunt mala,
Si pœna petitur, quæ peti gravior potest?
Famulare collo nobili subeat jugum:
Servire liceat. aliquis hoc regi negat?
VLY. Non hoc Vlysses, sed negat Calchas tibi.
AN. O machinator fraudis, ô scelerum artifex,
Virtute cujus bellica nemo occidit,
Dolis & astu maleficæ mentis jacent
Etiam Pelasgi, vatem & insontes deos
Prætendis? hoc est pectoris facinus tui.
Nocturne miles, fortis in pueri necem,
Iam solus audes aliquid & claro die.
VLY. Virtus Vlyssis nota Danais est satis,
Nimisque Phrygibus, non vacat vanis diem
Conte-

Conterere verbis: anchoras classis legit.
AN. Brevem moram largire, dum officium parens
Gnato supremum reddo, & amplexu ultimo
Avidos dolores satio. VLY. Misereri tui
Vtinam liceret! quod tamen solum licet,
Tempus moramque dabimus arbitrio tuo
Imple lachrimis: fletus ærumnas levat.
AN. O dulce pignus! ô decus lapsæ domus!
Summumque Trojæ funus, ô Danaum timor!
Genitricis ô spes vana, cui demens ego
Laudes parentis bellicas, annos avi
Medios precabar: vota destituit deus.
Iliaca non tu sceptra regali potens
Gestabis aula; jura nec populis dabis,
Victasque gentes sub tuum mittes jugum;
Non Graja cædes terga, non Pyrrhum trahes;
Non arma tenera parva tractabis manu,
Sparsasque passim saltibus latis feras
Audax sequeris; nec stato lustri die
Solenne referens Troici lustri sacrum,
Puer citatas nobilis turmas ages:
Non inter aras mobili velox pede,
Revocante flexo concitos cornu modos,
Barbarica prisco templa saltatu coles.
O morte dira tristius leti genus:
Flebilius aliquid Hectoris magni nece
Muri videbunt. VLY. Rumpe jam fletus parens.
Magnus sibi ipse non facit finem dolor.
AN. Lachrimis Vlysse parva, quam petimus, mora
Concede parvos ut mea condam manu (est.
Viventis oculos, occidis parvus quidem,
Sed jam timendus. Troja te expectat tua:
I, vade liber, liberos Troas vide.
AS. Miserere mater. AN. Quid meos retines sinus,
Manusque matris? cassa præsidia occupas.
Fremitu leonis qualis audito, tener
Timidum juvencus applicat matri latus:
At ille sævus matre summota leo,
Prædam minorem morsibus vastis premens
Frangit, vehitque: talis è nostro sinu
Te rapiet hostis: oscula, & fletus puer,
Lacerosque crines excipe, & plenus mei
Occurre patri. Pauca maternæ tamen
Perfer querelæ verba: Si manes habent
Curas priores, nec perit flammis amor,
Servire Grajo pateris Andromachen jugo
Crudelis Hector? lentus & segnis jaces?

Rediit

Rediit Achilles. Sume nunc iterum comas.
Et sume lachrimas; quidquid è misero viri
Funere relictum est; sume quæ reddas tuo
Oscula parenti: matris hanc solatio
Relinque vestem, tumulus hanc tetigit meus,
Manesque chari, quidquid heic cineris latet,
Scrutabor ore. VLY. nullus est flendi modus.
Abripite propere classis Argolicæ moram.

CHORVS.

QVæ vocat sedes habitanda captas?
Thessali montes, & opaca Tempe?
An viros tellus dare militares
Aptior Phtie? meliorque fœtu
Fortis armenti lapidosa Trachyn?
An maris vasti domitrix Iolcos?
Vrbibus centum spaciosa Crete?
Parva Gortyne, sterilisque Trice?
An frequens rufcis levibus Methone,
Quæ sub OEtæis latebrosa silvis
Misit infestos Troiæ ruinis
Non semel arcus?
Olenos tectis habitata raris?
Virginis Pleuros inimica Divæ?
An maris lati sinuosa Trœzen?
Pelion regnum Protei superbum,
Tertius cælo gradus? hic recumbens
Montis exesi spaciosus antro,
Iam trucis Chiron pueri magister,
Tinnulas plectro feriente chordas,
Tunc quoque ingentes acuebat iras
Bella canendo.
An ferax varii lapidis Carystos?
An premens littus maris inquieti
Semper Euripo properante Chalcis?
Quolibet vento faciles Echidnæ?
An carens numquam Gonoessa vento?
Quæque formidant Borean Enispæ?
Attica pendens Peparethos ora?
An sacris gaudens tacitis Eleusis?
Numquid Ajacis Salamina veri!
Aut fera notam Calydona sæva?
Quasque perfundit subiturus æquor
Segnibus terras Titaressos undis,
Bessan & Scarphen? Pylon an senilem?

Pharin,

Pharin? an Pisam Iovis, & coronis
Elida claram?
Quolibet tristis miseras procella
Mittat, & donet cuicunque terræ:
Dum luem tantam Trojæ atque Achivis
Quæ tulit, Sparte procul absit: absit
Argos, & sævi Pelopis Mycenæ;
Neritos parva brevior Zacyntho,
Et nocens saxis Ithace dolosis.
Quod manet fatum, dominusque quis te,
Aut quibus terris Hecube videndam
Ducet? in cujus moriere regno?

ACTVS QVARTVS.

HELENA, ANDROMACHA, HECVBA.

QVicunque hymen funestus, illætabilis,
Lamenta, cædes, sanguinem, gemitus habet,
Est auspice Helena dignus. eversis quoque
Nocere cogor Phrygibus; ego Pyrrhi thoros
Narrare falsos jubeor; ego cultus dare,
Habitusque Grajos. arte capietur mea,
Meaque fraude concidet Paridis soror.
Fraudetur. ipsi levius hoc equidem reor.
Optanda mors est, sine metu mortis mori.
Quid jussa cessas agere? ad auctores redit
Sceleris coacti culpa. Dardaniæ domus
Generosa virgo, melior afflictos Deus
Respicere cœpit; teque felici parat
Dotare thalamo. tale conjugium tibi
Non ipsa sospes Troja, non Priamus daret.
Nam te Pelasgæ maximum gentis decus,
Ad sancta lecti jura legitimi petit,
Cui regna campi lata Thessalici jacent.
Te magna Tethys, teque tot pelagi deæ,
Placidumque numen æquoris tumidi Thetis
Suam vocabunt: te datam Pyrrho socer
Peleus nurum vocabit, & Nereus nurum.
Depone cultus squallidos, festos cape:
Dedisce captam. deprime horrentes comas,
Crinemque docta patere distingui manu.
Hic forsitan te casus excelso magis
Solio reponet. profuit multis capi.
AN. Hoc deerat unum Phrygibus eversis malum,
Gaudere? flagrant strata passim Pergama:
Conjugale tempus, an quisquam audeat
Negare?

Negare? quisquam dubius ad thalamos eat,
Quos Helena suadet? pestis, exitium, lues
Utriusque populi! cernis hos tumulos ducum?
Et nuda totis ossa quæ passim jacent
Inhumata campis? hæc hymen sparsit tuus.
Tibi fluxit Asiæ, fluxit Europæ cruor;
Cum dimicantes lenta prospiceres viros,
Incerta voti: perge, thalamos appara,
Tedis quid opus est? quidve solenni face?
Quid igne, thalamis Troja prælucet novis.
Celebrate Pyrrhi Troades connubia,
Celebrate digne, planctus & gemitus sonent.
HEL. Ratione quamvis careat, & flecti neges
Magnus dolor, sociosque nonnunquam sui
Mœroris ipsos oderit; caussam tamen
Possum tueri judice infesto meam;
Graviora passa; luget Andromacha Hectorem,
Et Hecuba Priamum: solus occulte Paris
Lugendus Helenæ est, durū & invisū & grave est
Servitia ferre. patior hoc olim jugum,
Annis decem captiva: prostratum Ilium est,
Versi penates, perdere est patriam grave;
Gravius timere. vos levat tanti mali
Comitatus, in me victus & victor furit.
Quam quisque famulam traheret, incerto diu
Casu pependit: me meus traxit statim
Sine sorte dominus, caussa bellorum fui,
Tantæque Teucris cladis. hoc verum puta,
Spartana puppis vestra si secuit freta:
Sin rapta Phrygiis præda remigibus fui,
Deditque donum iudici victrix Dea:
Ignosce Paridi, judicem iratum mea
Habitura caussa est: ista Menelaum manent
Arbitria, nunc hanc luctibus paulum tuis
Andromacha omissis flecte. vix lachrimas queo
Retinere. AN. quantum est, Helena quod lachrimat; malum!
Cur lachrimat autem? fare quos Ithacus dolos,
Quæ scelera nectat; utrum ab Idæis jugis
Iactanda virgo est? arcis an celsæ edito
Mittenda saxo? num per has vastum in mare
Volvenda rupes, latere quas scisso levat
Altum vadosos Sigeon spectans sinus?
Dic, fare, quidquid subdolo vultu tegis
Leviora mala sunt cuncta, quam Priami gener
Hecubæque Phyrrhus. fare, quam pœnam pares,
Exprome, & unum hoc deme nostris cladibus;

Falli : paratas perpeti mortem vides.
HEL. Vtinam juberet me quoque interpres deûm
Abrumpere ense lucis invisæ moras,
Vel Achillis ante busta, furibunda manu
Occidere Pyrrhi, fata comitantem tua
Polyxene miseranda ; quam tradi sibi,
Cineremque Achilles ante mactari suum,
Campo maritus ut sit Elysio, jubet.
AN. Vide ut animus ingens lætus audierit necem.
Cultus decoros regiæ vestis petit,
Et admoveri crinibus patitur manum.
Mortem putabat illud, hoc thalamos putat.
At misera luctu mater audito stupet ;
Tabefacta mens succubuit. assurge, alleva
Animum, & cadentem misera firma spiritum.
Quam tenuis anima vinculo pendet levi!
Minimum est, quod Hecubam facere felicẽ potest,
Spirat, revixit : prima, mors, miseros fugit.
HEC. Adhuc Achilles vivit in pœnas Phrygum?
Adhuc rebellat ? ô manum Paridis levem !
Cinis ipse nostrum sanguinem ac tumulus sitit.
Modo turba felix latera cingebat mea :
Lassabar in tot oscula, & in totum gregem
Dividere matrem : sola nunc hæc est super,
Votum, comes, levamen, afflictæ quies.
Hæc totus Hecubæ fœtus ; hac sola vocor
Iam voce mater. dura & infelix age
Elabere anima : denique hoc unum mihi
Remitte funus. irrigat fletus genas,
Imberque victo subitus è vultu cadit.
Lætare, gaude gnata, quam vellet tuos
Cassandra thalamos, vellet Andromache tuos ?
AN. Nos Hecuba, nos nos Hecuba lugendæ sumus,
Quas mota classis huc & huc sparsas feret,
Hanc chara tellus sedibus patriis teget.
HEL. Magis invidebis, si tuam sortem scias.
AN. An aliqua pœnæ pars meæ ignota est mihi ?
HEL. Versata dominos urna captivis dedit.
AN. Cui famula tradar, ede: quem dominũ voco?
HEL. Te sorte prima Scyrius juvenis tulit.
AN. Cassandra felix ! quam furor sorte eximit,
Phœbusq; HEL. regũ hanc maximus rector tenet.
HEC. Estne aliquis Hecubam qui suam dici velit?
HEL. Ithaco obtigisti præda nolenti brevis.
HEC. Quis tã impotens ac dirus, & iniquæ ferus
Sortitor urnæ, regibus reges dedit ?
Quis tam sinister dividit captas deus?

Quis arbiter crudelis,& miseris gravis,
Eligere dominos nescit,& sæva manu
Dat iniqua miseris fata,quis matrem Hectoris
Armis Achillis miscet? ad Vlyssem vocor?
Nunc victa, nunc captiva,nunc cunctis mihi
Obsessa videor cladibus: domini pudet,
Non servitutis. Hectoris spolium feret,
Qui tulit Achillis,sterilis,& sævis fretis
Inclusa tellus,num capit tumulos meos?
Duc,duc Vlysse: nil moror,dominum sequor:
Me mea sequantur fata. non pelago quies
Tranquilla veniat. sæviat ventis mare,
Et bella,& ignis,& mea,& Priami mala.
Dumque ista venient, interim hæc poena in loco
Sortem occupavi,præmium eripuit mihi. (est:
Sed incitato Pyrrhus accurrit gradu.
Vultuque torvo. Pyrrhe quid cessas? age
Reclude ferro pectus & Achillis tui
Conjunge soceros. perge mactator senum;
Et hic decet te sanguis: abreptam trahite.
Maculate superos cæde funesta deos,
Maculate manes. quid precer vobis? precor
His digna sacris æquora: hoc classi accidat,
Toti Pelasgæ,ratibus hoc mille accidat,
Meæ precabor cum vehar quidquid rati.

CHORVS.

DVlce mœrenti populus dolentum,
Dulce lamentis resonare gentes.
Lenius luctus lachrimæque mordent,
Turba quas fletu simili frequentat.
Semper ah semper dolor ipse magnus
Gaudet in multos sua fata mitti,
Seque non solum patuisse pœnæ.
Ferre,quam sortem patiuntur omnes,
Nemo recusat:
Nemo se credit miserum,licet sit.
Tolle felices,removeto multo
Divites auro,removeto centum
Rura qui scindunt opulenta bubus;
Pauperi surgent animi jacentes.
Est miser nemo nisi comparatus.
Dulce in immensis posito ruinis
Neminem lætos habuisse vultus.
Ille deplorat,queriturque fatum,
Qui secans fluctum rate singulari
Nudus in portus cecidit petitos.

Æquior casum tulit & procellas,
Mille qui ponto pariter carinas
Obrui vidit, tabulaque littus
Naufraga spargi, mare cum coactis
Fluctibus Corus prohibet reverti.
Questus est Hellen cecidisse Phryxus,
Cum gregis ductor radiante villo,
Aureo fratrem simul & sororem
Sustulit tergo, medioque jactum
Iecit in ponto. tenuit querelas
Et vir & Pyrrhe, mare cum viderent,
Et nihil præter mare cum viderent,
Vnici terris homines relicti.
Solvet hunc cœtum, lachrimasque nostras
Sparget huc illuc agitata classis;
Et tuba jussi dare vela nautæ.
Cum semel ventis properante remo
Prenderint altum, fugietque littus.
Quis status mentis miseris, ubi omnis
Terra decrescet, pelagusque crescet,
Celsa cum longe latitabit Ide?
Tum puer matri, genitrixque gnato,
Troja qua jaceat regione monstrans
Dicet, & longe digito notabit:
Ilium est illic, ubi fumus alte
Serpit in cœlum, nebulæque turpes.
Troes hoc signo patriam videbunt.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. ANDROMACHA. HECVBA.

O Dira fata, sæva, miseranda, horrida,
Quod tam ferum, tam triste bis quinis scelus
Mars vidit annis? quos prius referens gemam,
Tuosne potius; an tuos luctus, anus?
HEC. Quoscunque luctus fleveris, flebis meos.
Sua quemque tantum; me omnium clades premit.
Mihi cũcta pereunt: quisquis est, Hecubę est miser.
NVN. Mactata virgo est, missus è muris puer:
Sed uterque letum mente generosa tulit.
AN. Expone seriem cædis, & duplex nefas
Prosequere. gaudet animus ærumnas meus
Tractare totas. ede, & enarra omnia.
NVN. Est una magna turris è Troja super,
Assueta Priamo; cujus è fastigio
Summisque pinnis, arbiter belli sedens

Regebat

Regebat acies: turre in hac blando sinu
Fovens nepotem, cum metu versos gravi
Danaos fugaret Hector & ferro & face,
Paterno puero bella monstrabat senex.
Hæc nota quondam turris, & muri decus,
Nunc sæva cautes, undique affusa ducum
Plebisque turba cingitur. totum coit
Ratibus relictis vulgus: his collis procul
Aciem patenti liberam præbet loco;
His alta rupes, cujus è cacumine
Erecta summos turba libravit pedes;
Hunc pinus, illum laurus, hunc fagus tegit,
Et tota populo silva suspenso tremit.
Extrema montis ille prærupti petit,
Semusta at ille tecta, vel saxum imminens
Muri cadentis pressat: atque aliquis (nefas)
Tumulo ferus spectator Hectoreo sedet.
Per spacia late plena sublimi gradu
Incedit Ithacus, parvulum dextra trahens
Priami nepotem: nec gradu segni puer
Ad alta pergit mœnia. ut summa stetit
Pro turre, vultus huc & huc acres tulit,
Intrepidus animo. qualis ingentis feræ
Parvus, tenerque fœtus, & nondum potens
Sævire dente, jam tamen tollit minas,
Morsusque inanes tentat, atque animis tumet:
Sic ille dextra prensus hostili puer
Ferox, superbe moverat vulgum ac duces,
Ipsumque Vlyssem: non flet è turba omnium,
Qui fletur: ac dum verba fatidici & preces
Concipit Vlysses vatis, & sævos ciet
Ad sacra superos, sponte desiluit sua
In media Priami regna.
AN. Quis Colchus hoc, quis sedis incertæ Scytha
Commisit? aut quæ Caspium tangens mare
Gens juris expers ausa? non Busiridis
Puerilis aras sanguis aspersit feri,
Nec parva gregibus membra Diomedes suis
Epulanda posuit. quis tuos artus teget,
Tumuloq; tradet? NVN. quos enim præceps locus
Reliquit artus? ossa disjecta & gravi
Elisa casu, signa clari corporis,
Et ora, & illas nobiles patris notas;
Confudit imam pondus ad terram datum:
Soluta cervix; silicis incursu caput
Ruptum, cerebro penitus expresso. jacet
Deforme corpus. AN. hic quoque est similis patri.

NVN. Præceps ut altis cecidit è muris puer,
Flevitque Achivûm turba, quod fecit, nefas:
Idem ille populus aliud ad facinus redit,
Tumulumque Achillis. hujus extremum latus
Rhœtea leni verberant fluctu vada:
Adversa cingit campus, & clivo levi
Erecta medium vallis includens locum
Crescit theatri more. concursus frequens
Implevit omne littus: hi classis moras
Hac morte solvi rentur; hi stirpem hostium
Gaudent recidi: magna pars vulgi levis,
Odit scelus, spectatque. nec Troes minus
Suum frequentant funus, & pavidi metu
Partem ruentis ultimam Trojæ vident.
Cum subito thalami more præcedunt faces:
It pronuba illic Tyndaris; mœstum caput
Demissa: tali nubat Hermione modo,
Phryges precantur: sic viro turpis suo
Reddatur Helene. terror attonitos movet
Vtrosque populos. ipsa dejectos gerit
Vultus pudore, sed tamen fulgent genæ,
Magisque solito splendet extremus decor.
Vt esse Phœbi dulcius lumen solet
Iam jam cadentis, astra cum repetunt vices,
Premiturque dubius nocte vicina dies.
Stupet omne vulgus, & fere cuncti magis
Peritura laudant. hos movet formæ decus,
Hos mollis ætas, hos vagæ rerum vices:
Movet animus omnes fortis, & leto obvius.
Pyrrhum antecedit. omnium mentes tremunt:
Miserentur, ac mirantur. ut primum ardui
Sublime montis, tetigit, atque alte edito
Iuvenis paterni vertice in busti stetit,
Audax virago non tulit retro gradum;
Conversa ad ictum stat truci vultu ferox.
Tam fortis animus omnium mentes ferit.
Novumq; monstrũ; est Pyrrhus ad cædem piger,
Vt dextra ferrum penitus exacta abdidit,
Subitus recepta morte prorupit cruor
Per vulnus ingens. nec tamen moriens adhuc
Deponit animos: cecidit, ut Achilli gravem
Factura terram, prona, & irato impetu.
Vterque flevit cœtus: at timidum Phryges
Misere gemitum; clarius victor gemit.
Hic ordo sacri. non stetit fusus cruor,
Humove summa fluxit. abduxit statim,
Sævusque totum sanguinem tumulus bibit.

HEC.

HEC. Ite, ite Danai, petite jam tuti domos,
Optata velis maria diffusis secet
Secura classis, concidit virgo, ac puer.
Bellum peractum est, quo meas lachrimas feram?
Vbi hanc anilis exspuam leti moram?
Gnatam, an nepotem? conjugem, an patriam fleam?
An omnia? an me? sola mors votum meum;
Infantibus violenta, virginibus venis;
Vbicunque properas sæva: me solum times,
Vitasque gladios inter ac tela & faces;
Quæsita tota nocte cupientem fugis.
Non hostis, aut ruina, non ignis meos
Absumpsit artus: quam prope à Priamo steti?
NVN. Repetite celeri maria captivæ, gradu,
Iam vela puppis laxat, & classis movet.

L. ANNÆI SENECÆ MEDEA.

Personæ.

MEDEA.	CREO.
CHORVS.	IASON.
NVTRIX.	NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

MEDEA.

DIi conjugales; tuque genialis tori
Lucina custos, quæque domitorem freti
Tiphyn novam frænare docuisti ratem;
Et tu profundi sæve dominator maris;
Clarumque Titan dividens orbi diem;
Tacitisque præbens conscium sacris jubar
Hecate triformis: quosque juravit mihi
Deos Iason: quosque Medeæ magis
Fas est precari; noctis æternæ chaos
Adversa superis regna, manesque impios,
Dominumque regni tristis, & dominam fide
Meliore raptam, voce non fausta precor:
Adeste, adeste sceleris ultrices deæ,
Crinem solutis squallidæ serpentibus,

Atram cruentis manibus amplexæ facem,
Adeste : thalamis horridæ quondam meis
Quales stetistis ; conjugi letum novæ,
Letumque socero & regiæ stirpi date.
Mihi pejus aliquid quod precer sponso malum;
Vivat : per urbes erret ignotas egens,
Exul, pavens, invisus, incerti laris :
Me conjugem optet : limen alienum expetat ;
Jam notus hospes : quoque non aliud queam
Pejus precari ; liberos similes patri,
Similesque matri. parta jam parta ultio est.
Peperi. querelas verbaque incassum fero.
Non ibo in hostes ? manibus excutiam faces,
Cœloque lucem ? spectat hoc nostri sator
Sol generis & spectator ? & curru insidens
Per solita puri spatia decurrit poli ?
Non redit in ortus, & remetitur diem ?
Da, da per auras curribus patriis vehi.
Committe habenas, genitor, & flagrantibus
Ignifera loris tribue moderari juga.
Gemino Corinthus littori opponens moras,
Cremata flammis maria committet duo.
Hoc restat unum : pronubam thalamo feram
Vt ipsa pinum ; postque sacrificas preces
Cædam dicatis victimas altaribus.
Per viscera ipsa quære supplicio viam,
Si vivis anime : si quid antiqui tibi
Remanet vigoris, pelle femineos metus,
Et inhospitalem Caucasum mente indue.
Quodcunque vidit Phasis aut pontus nefas,
Videbit Isthmos. effera, ignota, horrida,
Tremenda cœlo pariter ac terris mala,
Mens intus agitat, vulnera, & cædem, & vagum
Funus per artus. levia memoravi nimis ;
Hæc virgo feci. gravior exsurgat dolor.
Majora jam me scelera post partus decent.
Accingere ira, teque in exitium para
Furore toto. paria narrentur tua
Repudia thalamis. quo virum linquis modo ?
Hoc quo secuta es. rumpe jam segnes moras :
Quæ scelere pacta est, scelere rumpetur fides.

CHORVS.

AD regum thalamos numine prospero,
Qui cœlum, superi, quique regunt fretum,
Adsint, cum populis rite faventibus.
Primus sceptriferis colla Tonantibus

Taurus celsa ferat tergore candido.
Lucinam nivei femina corporis
Intentata jugo placet : & asperi
Martis sanguineas quæ cohibet manus,
Quæ dat belligeris fœdera gentibus,
Vt cornu retinet divite copiam;
Donetur tenera mitior hostia.
Et tu qui facibus legitimis ades,
Noctem discutiens auspice dextera,
Huc incede gradu marcidus ebrio,
Præcingens roseo tempora vinculo,
Et tu quæ gemini prævia temporis
Tarde stella redis semper amantibus.
Te matres avidæ, te cupiunt nurus,
Quamprimum radios spargere lucidos.
Vincit virgineus decor
Longe Cecropias nurus :
Et quæ Taygeti jugis
Exercent juvenum modo,
Muris quod caret oppidum :
Et quas Aonius latex,
Alpheusque sacer lavat.
Cedent Æsonio duci,
Si forma velit aspici,
Proles fulminis improbi,
Aptat qui juga tigribus :
Nec non qui tripodas movet,
Frater virginis asperæ.
Cedet Castore cum suo
Pollux cæstibus aptior.
Sic, sic Cœlicolæ, precor,
Vincat femina conjuges,
Vir longe superet viros.
Hæc cum virgineo constitit in choro.
Vnius facies prænitet omnibus.
Sic cum sole perit sideribus decor;
Et densi latitant Pleïadum greges,
Cum Phœbe solitum lumine non suo
Orbem circuitis cornibus alligat.
Ostro sic niveus phœniceo color
Perfusus rubuit; sic nitidum jubar
Pastor luce nova roscidus aspicit.
Ereptus thalamis Phasidos horridis,
Effrenæ solitus pectora conjugis
Invita trepidus prendere dextera,
Felix Aoniam prendito virginem
Nunc primum soceris sponse volentibus.

Conceſſo juvenes ludite jurgio,
Hinc illinc juvenes mittite carmina :
Rara eſt in dominos juſta licentia.
Candida thyrſigeri proles generoſa Lyæi,
Multifidam jam tempus erat ſuccendere pinum.
Excute ſolemnem digitis marcentibus ignem.
Feſta dicax fundat convicia Feſcenninus.
Solvat turba jocos, tacitis eat illa tenebris,
Si qua peregrino nubit fugitiva marito.

ACTVS SECVNDVS.

MEDEA. NVTRIX.

Occidimus, aures pepulit Hymenæus meas.
Vix ipſa tantum vix adhuc credo malum.
Hæc facere Iaſon potuit ? erepto patre,
Patria atque regno, ſedibus ſolam exteris
Deſerere ? durus merita contempſit mea,
Qui ſcelere flammas viderat vinci & mare ?
Adeone credit omne conſumptum nefas ?
Incerta, vecors, mente non ſana feror
Partes in omnes. unde me ulciſci queam ?
Vtinam eſſet illi frater ! eſt conjux, in hanc
Ferrum exigatur, hoc meis ſatis eſt malis.
Si quod Pelaſgæ, ſi quod urbes barbaræ
Novere facinus, quod tuæ ignorant manus,
Nunc eſt parandum, ſcelera te hortentur tua;
Et cuncta redeant : inclytum regni decus
Raptum ; & nefandæ virginis parvus comes
Diviſus enſe ; funus incertum patri ;
Sparſumque ponto corpus, & Peliæ ſenis
Decocta aheno membra. funeſtum impie
Quam ſæpe fudi ſanguinem ? at nullum ſcelus
Irata feci. ſævit infelix amor.
Quid tamen Iaſon potuit alieni arbitrii,
Iuriſque factus ? debuit ferro obvium
Offerre pectus. melius, ah melius dolor
Furioſe loquere. ſi poteſt, vivat meus,
Vt fuit, Iaſon ; ſin minus, vivat tamen,
Memorque noſtri, muneri parcat meo.
Culpa eſt Creontis tota, qui ſceptro impotens
Conjugia ſolvit, quique genitricem abſtrahit
Natis ; & arcto pignore adſtrictam fidem
Dirimit : petatur ſolus hic. pœnas luat
Quas debet. alto cinere cumulabo domum.
Videbit atrum verticem flammis agi
Malea, longas navibus flectens moras.
NV. Sile obſecro, queſtuſque ſecreto abditos
Manda

Manda dolori. gravia quisquis vulnera
Patiente & æquo immotus animo pertulit;
Referre potuit. ira, quæ tegitur, nocet.
Professa produnt odia vindictæ locum.
ME. Levis est dolor, qui capere consilium potest,
Et clepere sese: magna non latitant mala.
Libet ire contra. NV. siste furialem impetum
Alumna; vix te tacita defendit quies.
ME. Fortuna fortes metuit; ignavos premit.
NV. Tunc est probanda; si locum virtus habet.
ME. Nunquam potest non esse virtuti locus.
NV. Spes nulla monstrat rebus afflictis viam.
ME. Qui nil potest sperare, desperet nihil.
NV. Abiere Colchi, conjugis nulla est fides,
Nihilque superest opibus è tantis tibi.
ME. Medea superest: heic mare & terras vides,
Ferrumque & ignes, & deos, & fulmina.
NV. Rex est timendus. ME. rex meus fuerat pater.
NV. Non metuis arma? ME. sint licet terra edita.
NV. Moriere. ME. cupio. NV. profuge. ME. pœnituit fugæ.
Medea fugiam? NV. mater es. ME. cui sim, vides.
NV. Profugere dubitas? ME. fugiam: at ulciscar prius.
NV. Vindex sequetur. ME. forsan inveniã moras.
NV. Compesce verba: parce jam demens minis,
Animosque minue: tempori aptari decet.
ME. Fortuna opes auferre, non animum potest.
Sed cujus ictu regius cardo strepit?
Ipse est, Pelasgo tumidus imperio, Creo.

CREO. MEDEA.

MEdea, Colchi noxium Æetæ genus,
Nondum meis exportat è regnis pedem?
Molitur aliquid: nota fraus, nota est manus.
Cui parcit illa? quemve securum sinit?
Abolere propere pessimam ferro luem
Equidem parabam; precibus evicit gener.
Concessa vita est: liberet fines metu;
Abeatque tuta. fert gradum contra ferox,
Minaxque nostros propius affatus petit.
Arcete famuli tactu & accessu procul.
Iubete sileat, regium imperium pati
Aliquando discat. vade veloci via,
Monstrumq; sævum, horribile, jam dudum avehe.
ME. Quod crimen aut quæ culpa multatur fuga?

CR. Quæ

CR. Quæ caussa pellat, innocens mulier rogat.
ME. Si judicas, cognosce: si regnas, jube.
CR. Æquum atq; iniquum regis imperium feras.
ME. Iniqua nunquam regna perpetuo manent:
CR. I, querere Colchis. ME. redeo: qui advexit,
CR. Vox constituto sera decreto venit. (ferat.
ME. Qui statuit aliquid parte inaudita altera,
Æquum licet statuerit, haud æquus fuit.
CR. Auditus à te Pelia supplicium tulit.
Sed fare: caussæ detur egregiæ locus.
ME. Difficile quam sit animum ab ira flectere
Iam concitatum; quamque regale hoc putes,
Sceptris superbas quisquis admovit manus,
Qua cepit ire; regia didici mea.
Quamvis enim sim clade miseranda obruta,
Expulsa, supplex, sola, deserta, undique
Afflicta; quondam nobili fulsi patre,
Avoque clarum Sole deduxi genus:
Quodcumque placidis flexibus Phasis rigat:
Pontusque quidquid Scythicus à tergo videt;
Palustribus qua maria dulcescunt aquis;
Armata peltis quidquid exercet cohors
Inclusa ripis vidua Thermodontiis:
Hoc omne noster genitor imperio regit.
Generosa, felix, decore regali potens
Fulsi. petebant tunc meos thalamos viri,
Qui nunc petuntur. rapida Fortuna ac levis,
Præcepsque regno eripuit, exilio dedit.
Confide regnis, cum levis magnas opes
Huc ferat & illuc casus. hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiat dies;
Prodesse miseris, supplices fido lare
Protegere: solum hoc Colchico regno extuli;
Decus illud ingens, Græciæ florem inclytum,
Præsidia Achivæ gentis, & prolem deûm,
Servasse memet: munus est Orpheus meum,
Qui saxa cantu mulcet, & silvas trahit;
Geminumque munus Castor & Pollux, meum est;
Satique Borea: quique trans Pontum quoque
Summota Lynceus lumine immisso videt;
Omnesque Minyæ: nam ducum taceo ducem:
Pro quo nihil debetur, hunc nulli imputo.
Vobis revexi cæteros; unum mihi.
Incesse nunc, & cuncta flagitia ingere;
Fatebor: obici crimen hoc solum potest,
Argo reversa. virgini placeat pudor,
Paterque placeat; tota cum ducibus ruet
Pelasga

Pelaſga tellus : hic tuus primus gener
Tauri ferocis ore flagranti occides.
Fortuna cauſam,qua volet,noſtram premat;
Non pœnitet ſervaſſe tot regum decus.
Quodcunque culpa præmium ex omni tuli,
Hoc eſt penes te,ſi placet,damna ream :
Sed redde crimen. ſum nocens,fateor, Creo ;
Talem ſciebas eſſe,cum genua attigi,
Fidemque ſupplex præſidis dextræ petii.
Terra hac miſeriis angulum & ſedem rogo,
Latebraſque viles.urbe ſi pelli placet,
Detur remotus aliquis in regnis locus.
CR. Non eſſe me,qui ſceptra violenter geram,
Nec qui ſuperbo miſerias calcem pede,
Teſtatus equidem videor haud clare parum,
Generum exulem legendo,& afflictum,& gravi
Terrore pavidum,quippe te pœnæ expetit
Letoque Acaſtus,regna Theſſalica obtinens:
Senio trementem debili atque ævo gravem
Patrem peremptum queritur,& cæſi ſenis
Diſciſſa membra ; cum dolo captæ tuo
Piæ ſorores impium auderent nefas.
Poteſt Iaſon,ſi tuam cauſſam amoves,
Suam tueri : nullus innocuum cruor
Contaminavit,abfuit ferro manus,
Proculque veſtro purus à cœtu ſtetit.
Sed tu malorum machinatrix facinorum,
Cui feminea nequitia ad audendum omnia,
Virile robur,nulla famæ memoria eſt,
Egredere,purga regna,letales ſimul
Tecum aufer herbas,libera cives metu.
Alia ſedens tellure ſollicita Deos.
ME. Profugere cogis ? redde fugienti ratem,
Vel redde comitem. fugere cur ſolam jubes ?
Non ſola veni.bella ſi metuis pati,
Vtrumque regno pelle. cur ſontes duos
Diſtinguis ? illi Pelia non nobis jacet.
Fugam,rapinas,adice deſertum patrem,
Lacerumque fratrem.quidquid etiamnum novas
Docet maritus conjuges,non eſt meum.
Toties nocens ſum facta,ſed nunquam mihi :
CR. Iam exiſſe decuit : quid ſeris fando moras ?
ME. Supplex recedens illud extremum precor ;
Ne culpa natos matris inſontes trahat.
CR. Vade, hos paterno,ut genitor,excipiam ſinu.
ME. Per ego auſpicatos regii thalami thoros,
Per ſpes futuras,perque regnorum ſtatus,

Fortuna varia dubia quos agitat vice,
Precor, brevem largire fugienti moram:
Dum extrema gnatis mater infigo oscula,
Fortasse moriens. CR. fraudibus tempus petis.
ME. Quæ fraus timeri tempore exiguo potest?
CR. Nullū ad nocendū tempus angustū est malis.
ME. Parumne miseræ temporis lachrimis negas?
CR. Etsi repugnat precibus infelix timor,
Vnus parando dabitur exilio dies.
ME. Nimis est;& ex hoc aliquid abscindas licet:
Et ipsa propero. CR. capite supplicium lues;
Clarus priusquam Phoebus attolat diem,
Nisi cedis Isthmo. sacra me thalami vocant,
Vocat precari festus Hymenæo dies.

CHORVS.

Audax nimium, qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit;
Terrasque suas post terga videns,
Animam levibus credidit auris;
Dubioque secans æquora cursu,
Potuit tenui fidere ligno,
Inter vitæ mortisque vias
Nimium gracili limite ducto.
Nondum quisquam sidera norat;
Stellisque quibus pingitur æther,
Non erat usus: non Pleïadas
Hyadasque poterant vitare rates;
Non Oleniæ sidera capræ:
Non quæ sequitur flectique senex
Arctica tardus plaustra Bootes:
Nondum Boreas, nondum Zephyrus
Nomen habebant.
Ausus Tiphys pandere vasto
Carbasa ponto, legesque novas
Scribere ventis: nunc lina sinu
Tendere toto: nunc prolato
Pede transversos captare notos:
Nunc antennas medio tutas
Ponere malo: nunc in summo
Religare loco, cum jam totos
Avidus nimium navita flatus
Optat, & alto rubicunda tremunt
Suppara velo.
Candida nostri sæcula patres
Videre, procul fraude remota:

Sua

Sua quiſque piger littora tangens,
Patrioque ſenex factus in arvo,
Parvo dives, niſi quas tulerat
Natale ſolum, non norat opes.
Bene diſſepti fœdera mundi
Traxit in unum Theſſala pinus,
Juſſitque pati verbera pontum;
Partemque metus fieri noſtri
Mare ſepoſitum. dedit illa graves
Improba pœnas, per tam longos
Ducta timores: cum duo montis
Clauſtra profundi, hinc atque illinc
Subito impulſu, velut ætherio
Gemerent ſonitu, ſpargeret aſtra
Nubesque ipſas mare deprenſum.
Palluit audax Tiphys, & omnes
Labente manu miſit habenas:
Orpheus tacuit torpente lyra;
Ipſaque vocem perdidit Argo.
Quid? cum Siculi virgo Pelori
Rabidos utero ſuccincta canes,
Omnes pariter ſolvit hiatus;
Quis non totos horruit artus,
Toties uno latrante malo?
Quid? cum Auſonium diræ peſtes
Voce canora mare mulcerent?
Cum Pieria reſonans cithara
Thracius Orpheus, ſolitam cantu
Retinere rates, pæne coëgit
Sirena ſequi? quod fuit hujus
Precium curſus? aurea pellis;
Majuſque mari Medea malum;
Merces prima digna carina.
Nunc jam ceſſit pontus, & omnes
Patitur leges: non Palladia
Compacta manu regum referens
Inclyta remos quæritur Argo.
Quælibet altum cymba pererrat:
Terminus omnis motus, & urbes
Muros terra poſuere novos:
Nil qua fuerat ſede reliquit
Pervius orbis. Indus gelidum
Potat Araxem: Albim Perſæ,
Rhenumque bibunt. venient annis
Secula ſeris, quibus Oceanus
Vincula rerum laxet, & ingens
Pateat tellus, Tiphysque novos

Detegat

Detegat orbes; nec sit terris
Vltima Thule.

ACTVS TERTIVS.

NVTRIX. MEDEA.

ALumna celerem quo rapis tectis pedem?
Resiste, & iras comprime, ac retine impetum.
Incerta qualis entheos cursus tulit,
Cum jam recepto Mænas insanit Deo,
Pindi nivalis vertice, aut Nisæ jugis:
Talis recursat huc & huc motu effero,
Furoris ore signa lymphati gerens.
Flammata facies spiritum ex alto citat:
Proclamat, oculos uberi fletu rigat:
Renidet, omnis specimen affectus capit,
Hæret, minatur, æstuat, queritur, gemit.
Quo pondus istud verget? ubi ponet minas?
Vbi se iste fluctus franget, exundat furor.
Non facile secum versat aut medium scelus.
Se vincet: iræ novimus veteres notas.
Magnum aliquid instat, efferum, immane, impium.
Vultum furoris cerno. Dii fallant metum!
ME. Si quæris odio misera quem statuas modum,
Imitare amorem. regias egon' ut faces
Inulta patiar? segnis hic ibit dies,
Tanto petitus ambitu, tanto datus?
Dum terra coelum media libratum feret,
Nitidusque certas mundus evolvet vices,
Numerusque arenis deerit, & solem dies,
Noctem sequentur astra, dum siccas polus
Versabit Arctos, flumina in pontum cadent;
Nunquam meus cessabit in poenas furor,
Crescetque semper: quæ ferarum immanitas,
Quæ Scylla, quæ Charybdis, Ionium mare
Siculumque sorbens, quæque anhelantē premens
Titana, tantis Ætna fervescit minis?
Non rapidus amnis, non procellosum mare,
Pontusque Coro sævus, aut vis ignium
Adjuta flatu, possit inhibere impetum
Irasque nostras, sternam & evertam omnia.
Timuit Creontem, ac bella Thessalici ducis.
Amor timere neminem verus potest.
Sed cesserit convictus & dederit manus;
Adire certe, & conjugem extremo alloqui
Sermone potuit, hoc quoque extimuit ferox.
Laxare certe tempus immitis fugæ
Genero licebat, liberis unus dies

Datus

Datus duobus. non queror tempus breve:
Multum patebit. faciet, hic faciet dies,
Quod nullus unquam taceat. invadam deos,
Et cuncta quatiam. NV. Recipe turbatum malis
Hera pectus, animum mitiga. ME. Sola est quies
Mecum ruina cuncta si video obruta.
Mecum omnia abeant. trahere, cum pereas, libet.
NV. Quam multa sint timenda, si perstas, vide.
Nemo potentes aggredi tutus potest.

IASON. MEDEA.

O Dura fata semper, & sortem asperam;
Cum sævit & cum parcit, ex æquo malam.
Remedia toties invenit nobis Deus
Periculis pejora. si vellem fidem
Præstare meritis conjugis, leto fuit
Caput offerendum: si mori nolim, fide
Misero carendum est. non timor vincit virum,
Sed trepida pietas: quippe sequeretur necem
Proles parentum. ô sancta, si cælum incolis,
Iustitia, numen invoco ac testor tuum;
Nati patrem vicere. quin ipsam quoque,
Et si ferox est corde, nec patiens jugi,
Consulere natis malle, quam thalamis, reor.
Constituit animus precibus iratam aggredi.
Atque ecce, viso memet, exsiluit, furit.
Fert odia præ se, totus in vultu est dolor.
ME. Fugimus Iason, fugimus. hoc non est novum,
Mutare sedes: causa fugiendi nova est.
Pro te solebam fugere. discedo, exeo.
Penatibus profugere quam cogis tuis,
Ad quos remittis? Phasin & Colchos petam?
Patriumque regnum? quæque fraternus cruor
Perfudit arva? quas peti terras jubes?
Quæ maria monstras? Pontici fauces freti?
Per quas revexi nobiles regum manus,
Adulterum secuta per Symphlegadas?
Parvamne Iolcon, Thessala an Tempe petam?
Quascunque aperui tibi vias, clusi mihi.
Quo me remittis? exuli exilium imperas,
Nec das. eatur: regius jussit gener;
Nihil recuso: dira supplicia ingere;
Merui. cruentis pellicem pœnis premat
Regalis ira, vinculis oneret manus,
Clusamque saxo noctis æternæ obruat;
Minora meritis patiar. ingratum caput!
Revolvat animus igneos tauri halitus,

Interque ſævos gentis indomitæ metus,
Armifero in arvo flammeum Æetæ pecus,
Hoſtiſque ſubiti tela : cum juſſu meo
Terrigena miles mutua cæde occidit :
Adice expetita ſpolia Phryxei arietis,
Somnoque juſſum lumina ignoto dare
Inſomne monſtrum : traditum fratrem neci ;
Et ſcelere in uno non ſemel factum ſcelus ;
Iuſſaſque natas fraude deceptas mea,
Secare membra non revicturi ſenis.
(Aliena ſequens regna, deſerui meā)
Per ſpes tuorum liberum, & certum larem,
Per victa monſtra, per manus, pro te quibus
Nunquam peperci, perque præteritos metus,
Per cœlum, & undas, conjugii teſtes mei;
Miſerere : redde ſupplici felix vicem.
Ex opibus illis quas procul raptas Scythæ,
Vſque à perultis Indiæ populis petunt,
Referta quaſque vix domus gazas capit,
(Ornamus auro nemora) nil exul tuli,
Niſi fratris artus : hos quoque impendi tibi.
Tibi patria ceſſit, tibi pater, frater, pudor,
Hac dote nupſi ; redde fugienti ſua.
IA. Perimere cum te vellet infeſtus Creo,
Lachrimis meis evictus, exilium dedit.
ME. Pœnam putabam : minus, ut video, eſt fuga.
IA. Dum licet abire, profuge, teque hinc eripe :
Gravis ira regū eſt ſemper. ME. Hoc ſuades mihi,
Præſtas Creuſæ, pellicem inviſam amoves.
IA. Medea amores obicit? ME. Et cædē, & dolos.
IA. Objicere crimen quod potes tandem mihi?
ME. Quodcunq; feci. IA. reſtat hoc unum inſuper;
Tuis ut etiam ſceleribus fiam nocens.
ME. Tua illa tua ſunt illa. cui prodeſt ſcelus,
Is fecit. omnes conjugem infamem arguant ;
Solus tuere, ſolus inſontem voca.
Tibi innocens ſit, quiſquis eſt pro te nocens.
IA. Ingrata vita eſt, cujus acceptæ pudet.
ME. Retinenda non eſt, cujus acceptæ pudet.
IA. Quin potius ira concitum pectus doma :
Placare natis. ME. Abdico, ejuro, abnuo.
Meis Creuſa liberis fratres dabit?
IA. Regina gnatis exulum afflictis potens.
ME. Non veniat unquam tam malus miſeris dies,
Qui prole fœda miſceat prolem inclytam ;
Phœbi nepotes Siſyphi nepotibus.
IA. Quid miſera meque teque in exitium trahis?

Abſcede

Abſcede quęſo. ME. ſupplicē audivit Creo. (ſcelus
IA. Quid facere poſſim, loquere. ME. Pro me? vel
IA. Hinc rex, & illinc. ME. eſt & hic major metus;
Medea, nos confligere certemus; ſine,
Sit precium Iaſon. IA. Cedo defeſſus malis.
Et ipſa caſus ſæpe jam expertos time.
ME. Fortuna ſemper omnis intra me ſtetit.
IA. Acaſtus inſtat, propior eſt hoſtis Creo.
ME. Vtrumque profuge. nolo ut in ſocerū manus
Armes: nec ut te cæde cognata inquines
Medea cogit: innocens mecum fuge.
IA. Et quis reſiſtet, gemina ſi bella ingruant?
Creo atque Acaſtus arma ſi jungant ſua?
ME. His adice Colchos adjice Æeten ducem,
Scythas Pelaſgis junge, demerſos dabo.
IA. Alta extimeſco ſceptra. ME. Ne cupias; vide.
IA. Suſpecta ne ſint, longa colloquia amputa.
ME. Nunc ſumme toto Iuppiter cœlo tona,
Intende dextram, vindices flammas para,
Omnemque ruptis nubibus mundum quate;
Nec diligenti tela librentur manu;
In me, vel iſtum: quiſquis è nobis cadet;
Nocens peribit, non poteſt in nos tuum
Errare fulmen. IA. Sana meditari incipe,
Et placida fare. ſi quid ex ſoceri domo
Poteſt fugam levare, ſolamen pete.
ME. Contemnere animus regias, ut ſcis, opes
Poteſt, ſoletque: liberos tantum fugæ
Habere comites liceat, in quorum ſinu
Lachrimas profundam. te novi gnati manent.
IA. Parere precibus cupere me fateor tuis;
Pietas vetat. namque iſtud haud poſſim pati:
Non ſi ipſe memet cogat & rex, & ſocer.
Hæc cauſa vitæ eſt, hoc peruſti pectoris
Curis levamen: ſpiritu citius queam
Carere, membris, luce. ME. Sic gnatos amat?
Bene eſt; tenetur: vulneri patuit locus.
Suprema certe liceat abeuntem loqui
Mandata, liceat ultimum amplexum dare.
Gratum eſt? & illud voce jam extrema peto,
Ne ſi qua noſter dubius effudit dolor,
Maneant in animo verba; ſed melior tibi
Memoria noſtri ſubeat: hæc iræ data
Oblitterentur. IA. Omnia ex animo expuli.
Precorque, & ipſa fervidam ut mentem regas,
Placideque tractes. miſerias lenit quies.
ME. Diſceſſit. itan' eſt? vadis oblitus mei,

Et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
Nunquam excidemus. hoc age, omnes advoca
Vires & artes, fructus est scelerum tibi,
Nullum scelus putare. vix fraudi est locus:
Timemur. Hac aggredere, qua nemo potest
Quicquam timere: perge, nunc aude, incipe
Quidquid potes, Medea, quidquid non potes.
Tu fida nutrix, socia mœroris mei,
Variique casus, misera consilia adjuva.
Est palla nobis, munus ætheriæ domus,
Decusque regni, pignus Æëtæ datum
A Sole, Gemmis est & auro textili
Monile fulgens; quodque gemmarum nitor
Distinguit aurum, quo solent cingi comæ:
Hæc nostra nati dona nubenti ferant:
Sed ante diris illita ac tincta artibus.
Vocetur Hecate: sacra luctifica appara:
Struantur aræ, flamma jam tectis sonet.

CHORUS.

NVlla vis flammæ, tumidique venti
Tanta, nec teli metuenda torti:
Quanta cum conjux viduata tedis
Ardet & odit.
Non ubi hibernos nebulosus imbres
Auster advexit; properatque torrens
Iter, & junctos vetat esse pontes;
Ac vagus errat.
Non ubi imponit Rhodanus profundum,
Aut ubi in rivos nivibus solutis
Sole jam forti, medioque vere
Tabuit Hæmus.
Cæcus est ignis stimulatus ira,
Nec regi curat, paturve frænos:
Haud timet mortem, cupit ire in ipsos
Obvius enses.
Parcite, ô divi, veniam precamur,
Vivat ut tutus mare qui subegit.
Sed furit vinci dominus profundi
Regna secundo.
Ausus æternos agitare currus,
Immemor metæ juvenis paternæ,
Quos polo sparsit furiosus ignes,
Ipse recepit.
Constitit nulli via nota magno.
Vade qua tutum populo priori:
Rumpe nec sancti, violente, mundi

Fœdera ſancta.
Quiſquis audacis tetigit carinæ
Nobiles ramos, nemoriſque ſacri
Pelion denſa ſpoliavit umbra:
Quiſquis intravit ſcopulos vagantes,
Et tot emenſus pelagi labores,
Barbara funem religavit ora,
Raptor externi rediturus auri;
Exitu diro temerata ponti
Iura piavit.
Exigit pœnas mare provocatum.
Tiphys imprimis domitor profundi,
Liquit indocto regimen magiſtro;
Littore externo procul à paternis
Occidens regnis, tumuloque vili
Tectus, ignotas jacet inter umbras.
Aulis amiſſi memor inde regis
Portubus lentis retinet carinas,
Stare querentes.
Illi vocali genitus Camæna:
Cujus ad chordas modulante plectro
Reſtitit torrens, ſiluere venti,
Cui ſuo cantu volucris relicto,
Adfuit tota comitante ſylva,
Thracios ſparſus jacuit per agros;
Ad caput tractus fluvialis Hebri:
Contigit notam Styga, Tartarumque,
Non rediturus.
Stravit Alcides Aquilone natos,
Patre Neptuno genitum necavit.
Sumere innumeras ſolitum figuras:
Ipſe poſt terræ pelagique pacem,
Poſt feri Ditis patefacta regna,
Vivus ardenti recubans in OEta,
Præbuit ſævis ſua membra flammis,
Tabe conſumptus gemini cruoris,
Munere nuptæ.
Stravit Ancæum violentus ictu
Setiger. fratres Meleagre matris
Impius mactas; moreriſque dextra
Matris iratæ. meruere cuncti.
Morte quod crimen tener expiavit
Herculi magno puer irrepertus?
Raptus eſt tutas puer inter undas.
Ite nunc fortes; perarate pontum
Sorte timenda.
Idmonem, quamvis bene fata noſſet;

Condidit serpens Libycis arenis.
Omnibus verax, sibi falsus uni
Concidit Mopsus, caruitque Thebis,
Ille si vere cecinit futura.
Exul erravit Thetidis maritus.
Igne fallaci nociturus Argis
Nauplius præceps cadit in profundum.
Crimini pœnas patrio pependit,
Fulmine & ponto moriens Oileus.
Conjugis fatum redimens Pheræi
Vxor impendit animam marito.
Ipse qui prædam spoliumque jussit
Aureum prima revehi carina,
Vstus accenso Pelias aheno
Arsit angustas vagus inter undas.
Iam satis divi mare vindicastis:
Parcite jusso.

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX.

PAvet animus, horret, magna pernicies adest.
Immane quantum augescit, & semet dolor
Accendit ipse, vimque præteritam integrat.
Vidi furentem sæpe, & aggressam Deos,
Cœlum trahentem: majus his, majus parat
Medea monstrum. namque ut attonito gradu
Evasit; & penetrale funestum attigit;
Totas opes effudit, & quidquid diu
Etiam ipsa timuit, promit, atque omnem explicat
Turbam malorum: arcana, secreta, abdita,
Et tristi læva compljcans sacrum manu,
Pestes vocat, quascunque ferventis creat
Arena Libyæ; quasque perpetua nive
Taurus coercet, frigore Arctoo rigens;
Et omne monstrum. tracta magicis cantibus
Squammea latebris turba desertis adest.
Heic fera serpens corpus immensum trahit,
Trifidamque linguam exertat, & quærens quibus
Mortifera veniat, carmine audito stupet,
Tumidumque nodis corpus aggestis plicat,
Cogitque in orbes. parva sunt, inquit, mala,
Et vile telum est, ima quod tellus creat:
Cœlo petam venena. jam nunc tempus est
Aliquid movere fraude vulgari altius.
Huc ille, vasti more torrentis jacens
Descendat anguis: cujus immensos duæ
Major minorque sentiunt nodos feræ;
Major

Major Pelasgis, apta Sidoniis minor.
Pressasque tandem solvat Ophiuchus manus,
Virusque fundat. adsit ad cantus meos
Lacessere ausus gemina Python numina.
Et Hydra, & omnis redeat Herculea manu
Succisa serpens cæde se reparans sua..
Tu quoque relictis pervigil Colchis ades,
Sopite primum cautibus serpens meis.
Postquam evocavit omne serpentum genus,
Congerit in unum frugis infaustæ mala:
Quæcunque generat invius saxis Eryx;
Quæ fert opertis hieme perpetua jugis
Sparsus cruore Caucasus Promethei;
Pharetraque pugnax Medus, aut Parthus levis;
Et queis sagittas divites Arabes linunt;
Aut quos sub axe frigido succos legunt
Lucis Suevi nobiles Hercyniis.
Quodcunque tellus vere nidifico creat:
Aut rigida cum jam bruma discussit decus
Nemorum, & nivali cuncta constrinxit gelu.
Quodcunque gramen flore mortifero viret,
Dirisve tortis succus in radicibus
Caussas nocendi gignit, attrectat manu.
Æmonius illas contulit pestes Athos;
Has Pindus ingens; illa Pangæi jugis
Teneram cruenta falce deposuit comam:
Has lavit altum gurgitem Tigris premens;
Danubius illas; has per arentes plagas
Tepidis Hydaspes gemmifer currens aquis,
Nomenque terris qui dedit Bætis suis;
Hesperia pulsans maria languenti vado:
Hæc passa ferrum est, dum parat Phoebus diem;
Illius alta nocte succisus frutex:
At hujus ungue secta cantato seges
Mortifera carpit gramina, ac serpentium
Saniem exprimit; miscetque & obscœnas aves,
Mæstique cor bubonis, & raucæ strigis
Exsecta vivæ viscera. hæc scelerum artifex
Discreta ponit: his rapax vis ignium;
His gelida pigri frigoris glacies inest.
Addit venenis verba, non istis minus
Metuenda. sonuit ecce vesano gradu,
Canitque: mundus vocibus primis tremit.

MEDEA.

VOS precor vulgus silentum, vosque ferales deos,

Et Chaos cæcum, atque opacam Ditis umbrosi domum,
Tartari ripis ligatos squallidę mortis specus, (vos
Suppliciis animę remissis currite ad thalamos no-
Rota resistat mēbra torquens; tangat Ixion humū;
Tantalus securus undas hauriat Pirenidas.
Gravior pœna sedeat conjugis socero mei:
Lubricus per saxa retro Sisyphum volvat lapis.
Vos quoq; urnis quas foratis irritus ludit labor,
Danaides, coite, vestras hic dies quærit manus.
Nunc meis vocata sacris noctium sidus veni,
Pessimos induta vultus; fronte non una minax.
Tibi more gentis vinculo solvens comam,
Secreta nudo nemora lustravi pede,
Et evocavi nubibus siccis aquas;
Egique ad imum maria, & Oceanus graves
Interius undas æstibus victis dedit.
Pariterque mundus lege confusa ætheris
Et Solem & astra vidit; & vetitum mare
Tetigistis Vrsæ, temporum flexi vices:
Æstiva tellus floruit cantu meo.
Messem coacta vidit hibernam Ceres:
Violenta Phasis vertit in fontem vada:
Et Ister in tot ora divisus, truces
Compressit undas in omnibus ripis piger.
Sonuere fluctus, tumuit insanum mare
Tacente vento. nemoris antiqui domus
Amisit umbram, vocis imperio meæ.
Die relicto Phœbus in medio stetit:
Hyadesque nostris cantibus motæ labant.
Adesse sacris tempus est, Phœbe, tuis.
Tibi hæc cruenta serta texuntur manu.
Novena quæ serpens ligat:
Tibi hæc Typhœus membra qui discors tulit,
Qui regna concussit Iovis.
Vectoris istic perfidi sanguis inest,
Quem Nessus exspirans dedit.
OEtæus illo cinere defecit rogus
Qui virus Herculeum bibit.
Piæ sororis, impiæ matris facem,
Vltricis Altheæ vides.
Reliquit istas invio plumas specu
Harpya, dum Zetum fugit.
His adice pinnas sauciæ Stymphalidos,
Lernæa passæ spicula.
Sonuistis aræ; tripodas agnosco meos,
Favente commotos Dea.

Video

Video Triviæ currus agiles,
Non quos pleno lucida vultu
Pernox agitat; sed quos facie
Lurida mæsta, cum Thessalicis
Vexata minis, cœlum freno
Propiore legit. sic face tristem
Pallida lucem funde per auras;
Horrore novo terre populos;
Inque auxilium Dictynna tuum
Preciosa sonent æra Corinthi.
Tibi sanguineo cespite sacrum
Solenne damus: tibi de medio
Rapta sepulchro fax nocturnos
Sustulit ignes: tibi mota caput
Flexæ voces cervice dedi:
Tibi funereo de more jacens
Passos vincit vitta capillos:
Tibi jactatur tristis Stygia
Ramus ab unda: tibi nudato
Pectore Mænas sacro feriam
Brachia cultro.
Manet noster sanguis ad aras.
Assuesce, manus, stringere ferrum,
Carosque pati posse cruores.
Sacrum laticem percussa dedi.
Quod si nimium sæpe vocari
Quereris, votis ignosce, precor.
Caussa vocandi. Persei, tuos
Sæpius arcus, una atque eadem
Semper, Iason. tu nunc vestes
Tinge Creusæ, quas cum primum
Sumpserit, imas urat serpens
Flamma medullas. ignis fulvo
Clusus in auro latet obscurus;
Quem mihi, cœli qui furta luit,
Viscere fœto dedit, & docuit
Condere vires arte, Prometheus.
Dedit & tenui sulphure tectos
Mulciber ignes: & vivacis
Fulgura flammæ de cognato
Phaethonte tuli. habeo mediæ
Dona Chimæræ: habeo flammas
Usto tauri gutture ruptas;
Quas permisto felle Medusæ,
Tacitum jussi servare malum.
Adde venenis stimulos, Hecate,
Donisque meis semina flammæ

Condita serva. fallant visus,
Tactusque ferant; meet in pectus
Venasque calor: stillent artus
Ossaque fument; vincatque suas
Flagrante coma nova nupta faces.
Vota tenentur, ter latratus
Audax Hecate dedit, & sacros
Edidit ignes face luctifera.
Peracta vis est omnis, huc gnatos voca,
Pretiosa per quos dona nubenti feras.
Ite, ite nati, matris infaustæ genus,
Placate vobis munere, & multa prece
Dominam & novercam. vadite, & celeres domum
Referte gressus, ultimo amplexu ut fruar.

CHORVS.

Quonam cruenta Mænas
Præceps amore sævo
Rapitur? quod impotenti
Facinus parat furore?
Vultus citatus ira
Riget; & caput feroci
Quatiens superba motu
Regi minatur ultro.
Quis credat exulantem?
Flagrant genæ rubentes,
Pallor fugat ruborem,
Nullum vagante forma
Servat diu colorem.
Huc fert pedes, & illuc,
Vt tigris orba gnatis,
Cursu furente lustrat
Gangeticum nemus: sic
Frenare nescit iras
Medea, non amores.
Nunc ira amorque causam
Iunxere: quid sequetur?
Quando efferet Pelasgis
Nefanda Colchis arvis
Gressum, metuque solvet
Regnum, simulque reges?
Nunc Phœbe mitte currus
Nullo morante loro;
Nox condat alma lucem,
Mergat diem timendum
Dux noctis Hesperugo.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. CHORVS.
NVTRIX. MEDEA.
IASON.

PEriere cuncta, concidit regni status,
Gnata atque genitor cinere permisto jacent.
CHO. Qua fraude capti? NV. Qua solent reges capi;
Donis. CH. In illis esse quis potuit dolus?
NVN. Et ipse miror, vixque jam facto malo
Potuisse fieri credo. CH. Quis cladis modus?
NVN. Avidus per omnem regiæ partem furit,
Vt jussus ignis : jam domus tota occidit;
Vrbi timetur. CHO. Vnda flammas opprimat.
NVN. Et hoc in ista clade mirandum accidit:
Alit unda flammas, quoque prohibetur magis,
Magis ardet ignis : ipsa præsidia occupat.
NVT. Effer citatum sede Pelopeja gradum,
Medea : præceps quaslibet terras pete.
ME. Egon' ut recedam? si profugissem prius,
Ad hoc redirem. nuptias specto novas.
Quid anime cessas? sequere felicem impetum.
Pars ultionis ista, qua gaudes, quota est?
Amas adhuc furiosa? sic satis est tibi
Celebs Iason? quære pœnarum genus
Haud usitatum : jamque sic temet para.
Fas omne cedat, abeat expulsus pudor :
Vindicta levis est, quam ferunt parvæ manus.
Incumbe in iras, teque languentem excita,
Penitusque veteres pectore ex imo impetus,
Violentius hauri : quidquid admissum est adhuc,
Pietas vocetur. hoc age : & faxo, sciant
Quam levia fuerint, quamque vulgaris notæ
Quæ commodavi scelera. prælusit dolor
Per ista noster. quid manus poterant rude
Audere magnum? quid puellaris furor?
Medea nunc sum : crevit ingenium malis.
Iuvat juvat rapuisse fraternum caput,
Artus juvat secuisse, & arcano patrem
Spoliasse sacro. juvat in exitium senis
Armasse natas. quære materiam dolor,
Ad omne facinus non rudem dextram afferens.
Quo te igitur ira mittis? aut quæ perfido
Intendis hosti tela? quid ferox

Decrevit

Decrevit animus intus, & nondum sibi
Audet fateri. stulta properavi nimis.
Ex pellice utinam liberos hostis meus
Aliquos haberet! quidquid ex illo tuum est,
Creusa peperit. placuit hoc pœnæ genus,
Meritoque placuit: ultimum magno scelus
Animo parandum est. liberi quondam mei,
Vos pro paternis sceleribus pœnas date.
Cor pepulit horror, membra torpescunt gelu,
Pectusque tremuit; ira discessit loco,
Materque tota conjuge expulsa redit.
Egon' ut meorum liberûm ac prolis meæ
Fundam cruorem? melius ah demens furor.
Incognitum istud facinus, ac dirum nefas
A me quoque absit. quod scelus miseri luent?
Scelus est Iason genitor, & majus scelus
Medea mater. occidant: non sunt mei.
Pereant: mei sunt. crimine & culpa carent,
Sunt innocentes. fateor: & frater fuit.
Quid anime titubas? ora quid lachrimæ rigant?
Variamque nunc huc ira nunc illuc amor
Diducit? anceps æstus incertam rapit.
Ut sæva rapidi bella cum venti gerunt;
Utrinque fluctus maria discordes agunt,
Dubiumque pelagus fervet: haud aliter meum
Cor fluctuatur; ira pietatem fugat,
Iramque pietas. cede pietati dolor.
Huc cara proles, unicum afflictæ domus
Solamen, huc vos ferte, & infusos mihi
Conjungite artus: habeat incolumes pater,
Dum & mater habeat. urget exilium, ac fuga.
Iam jam meo rapientur avulsi sinu,
Flentes, gementes. osculis pereant patris;
Periere matris. rursus increscit dolor,
Et fervet odium: repetit invisam manum
Antiqua mentis ira. qua ducis sequor.
Utinam superbæ turba Tantalidos meo
Exisset utero, bisque septenos parens
Natos tulissem! sterilis in pœnas fui.
Fratri patrique quod sat est, peperi duos.
Quonam ista tendit turba Furiarum impotens?
Quem quærit? aut quo flammeos ictus parat?
Aut cui cruentas agmen infernum faces
Intentat? ingens anguis excusso sonat
Tortus flagello. quem trabe infesta petit
Megæra? cujus umbra dispersis venit
Incerta membris? frater est, pœnas petit.

Dabimus : ſed omnes fige luminibus faces :
Lania, perure, pectus en furiis patet.
Diſcedere à me frater ultrices Deas,
Maneſque ad imos ire ſecuras jube :
Mihi me relinque, & utere hac frater manu,
Quæ ſtrinxit enſem : victima manes tuos
Placamus iſta. quid repens affert ſonus ?
Parantur arma, meque in exitium petunt.
Excelſa noſtræ tecta conſcendam domus
Cæde inchoata. perge tu mecum comes;
Tuum quoque ipſe corpus hinc mecum avehe,
Nunc hoc age anime : non in occulto tibi eſt
Perdenda virtus, approba populo manum.
IA. Quicunque regum es cladibus fidus, dolens,
Concurre, ut ipſam ſceleris auctorem horridi
Capiamus : huc, huc fortis armigeri cohors
Conferte tela; vertite ex imo domum.
ME. Iam, jam recepi ſceptra, germanum, patrem;
Spoliumque Colchi pecudis auratæ tenent;
Rediere regna; rapta virginitas redit.
O placida tandem numina ! ô feſtum diem !
O nuptialem ! vade, perfectum eſt ſcelus;
Vindicta nondum : perage, dum faciunt manus.
Quid nunc moraris anime? quid dubitas potens?
Iam cecidit ira : pœnitet, facti pudet.
Quid miſera feci ? miſera pœniteat liceat;
Feci. voluptas magna me invitam ſubit:
Et ecce creſcit : deerat hoc unum mihi,
Spectator ipſe. nil adhuc factum reor.
Quidquid ſine iſto fecimus ſceleris, periit.
IA. En ipſa tecti parte præcipiti imminet.
Huc rapiat ignes aliquis, ut flammis cadat
Suis peruſta. ME. Congere extremum tuis
Natis Iaſon funus, ac tumulum ſtrue.
Conjux ſocerque, juſta jam functis habent
A me ſepulti : natus hic fatum tulit:
Hic te vidente dabitur exitio pari.
IA. Per numen omne, perque communes fugas,
Toroſque, quos non noſtra violavit fides,
Iam parce nato : ſi quod eſt crimen, meum eſt :
Me dede morti, noxium macta caput.
ME. Hac qua recuſas, qua doles, ferrum exigam,
I nunc ſuperbe, virginum thalamos pete;
Relinque matres. IA. Vnus eſt pœnæ ſatis.
ME. Si poſſet una cæde ſatiari manus,
Nullam petiſſet. ut duos perimam, tamen
Nimium eſt dolori numerus anguſtus meo.

In matre si quod pignus etiamnum latet,
Scrutabor ense viscera, & ferro extraham.
IA. Iam perage cœptũ facinus, haud ultra precor;
Moramque saltem suppliciis dona meis.
ME. Perfruere lento scelere, ne propera dolor.
Meus dies est: tempore accepto utimur.
IA. Infesta memet perime. ME. Misereri jubes.
Bene est, peractum est. plura non habui dolor,
Quæ tibi litarem. lumina huc tumida alleva
Ingrate Iason; conjugem agnoscis tuam?
Sic fugere soleo. patuit in cœlum via.
Squammosa gemini colla ser, entes jugo
Summissa præbent: recipe jam natos parens
Ego inter auras aliti curru vehar.
IA. Per alta vade spacia sublimi æthere:
Testare nullos esse, qua veheris, deos.

L. ANNÆI SENECÆ AGAMEMNON.

Personæ.

THYESTES. EVRYBATES.
CLYTEMNESTRA. CASSANDRA.
NVTRIX. AGAMEMNON.
ÆGISTHVS. ELECTRA.
CHORVS. STROPHIVS.

ACTVS PRIMVS.

THYESTES.

OPaca linquens Ditis inferni loca,
Adsum profundo Tartari emissus specu,
Incertus utras oderim sedes magis.
Fugio Thyestes inferos, superos fugo:
En horret animus, & pavor membra excutit:
Video paternos; imo fraternos lares.
Hoc est vetustum Pelopiæ limen domus.
Hinc auspicari regium capiti decus,
Mos est Pelasgis. hoc sedent alti toro,
Quibus superba sceptra gestantur manu.
Locus heic habendæ curiæ: heic epulis locus.

Libet reverti. nonne vel triſtes lacus
Incolere ſatius? nonne cuſtodem Stygis
Trigemina nigris colla jactantem jubis?
Ubi ille celeri corpus evinctus rotæ
In ſe refertur: ubique per adverſum irritus
Redeunte toties luditur ſaxo labor:
Ubi tondet ales avida fecundum jecur:
Et inter undas fervida exuſtus ſiti
Aquas fugaces ore decepto appetit;
Pœnas daturus cœlitum dapibus graves.
Sed ille noſtræ pars quota eſt culpæ ſenex?
Reputemus omnes quos ob infandas manus
Quæſitor urna Cnoſſius verſat reos:
Vincam Thyeſtes ſceleribus cunctos meis,
A fratre vincar. liberis plenus tribus
In me ſepultis, viſcera exedi mea,
Nec hactenus, fortuna maculavit patrem;
Sed majus aliud auſa commiſſo ſcelus:
Natæ nefandos petere concubitus jubet.
Non pavidus hauſi dicta, ſed cepi nefas.
Ergo ut per omnes liberos irem parens
Coacta fatis nata fert uterum gravem,
Me patre dignum. verſa natura eſt retro:
Avo parentem, (pro nefas!) patri virum,
Natis nepotes miſcui, nocti diem.
Sed ſera tandem reſpicit feſſos malis
Poſt fata demum ſortis inceſtæ fides.
Rex ille regum, ductor Agamemnon ducum,
Cujus ſecutæ mille vexillum rates,
Iliaca velis maria texerunt ſuis:
Poſt dena Phœbi luſtra devicto Ilio
Adeſt. daturus conjugi jugulum ſuæ.
Iam, jam natabit ſanguine alterno domus,
Enſes, ſecures, tela, diviſum gravi
Ictu bipennis regium video caput.
Iam ſcelera prope ſunt, jam dolus, cædes, cruor,
Parantur epulæ. cauſſa natalis tui
Ægiſthe venit. quid pudor vultus gravat?
Quid dextra dubio trepida conſilio labat?
Quid ipſe temet conſulis, torques, rogas,
An deceat hoc te? reſpice ad matrem, decet.
Sed cur repente noctis æſtivæ vices
Hiberna longa ſpacia producunt mora?
Aut quid cadentes detinet ſtellas polo?
Phœbum moramur: redde jam mundo diem.

CHORVS.

O Regnorum magnis fallax
Fortuna bonis, in præcipiti
Dubioque nimis excelsa locas.
Nunquam placidam sceptra quietem,
Certumve sui tenuere diem.
Alia ex alia cura fatigat,
Vexatque animos nova tempestas.
Non sic Libycis Syrtibus æquor
Furit alternos volvere fluctus;
Non Euxini turget ab imis
Commota vadis unda, nivali
Vicina polo; ubi cæruleis
Immunis aquis, lucida versat
Plaustra Bootes; ut præcipites
Regum casus Fortuna rotat.
Metui cupiunt, metuique timent.
Non nox illis alma recessus
Præbet tutos; non curarum
Somnus domitor pectora solvit:
Quas non arces scelus alternum
Dedit in præceps? impia quas non
Arma fatigant? jura, pudorque,
Et conjugii sacrata fides,
Fugiunt aulas: sequitur tristis
Sanguinolenta Bellona manu,
Quæque superbos urit Erinnys,
Tumidas semper comitata domos:
Quas in planum quælibet hora
Tulit ex alto. licet arma vacent,
Cessentque doli; sidunt ipso
Pondere magna, ceditque oneri
Fortuna suo. vela secundis
Inflata notis, ventos nimium
Timuere suos. nubibus ipsis
Inserta caput turris pluvio
Vapulat Austro: densasque nemus
Spargens umbras, annosa videt
Robora frangi. feriunt celsos
Fulmina colles. corpora morbis
Majora patent: & cum in pastus
Armenta vagos vilia currunt,
Placet in vulnus maxima cervix.
Quidquid in altum fortuna tulit;
Ruitura levat. modicis rebus
Longius ævum est. felix mediæ

Quiſquis turbæ ſorte quietus,
Aura ſtringit littora tuta;
Timidusque mari credere cymbam,
Remo terras propiore legit.

ACTVS SECVNDVS.

CLYTÆMNESTRA. NVTRIX.

QVid ſegnis anime tuta conſilia expetis?
Quid fluctuaris? clauſa jam melior via eſt.
Licuit pudicos conjugis quondam toros,
Et ſceptra caſta vidua tutari fide.
Periere mores, jus, decus, pietas, fides,
Et qui redire, cum perit, neſcit pudor.
Da frena, & omnem prona nequitiam incita.
Per ſcelera ſemper ſceleribus tutum eſt iter.
Tecum ipſa nunc evolve femineos dolos,
Quod ulla conjux perfida, atque impos ſui,
Amore cæco; quod novercales manus
Auſæ, quod ardens impia virgo face,
Phaſiaca fugiens regna Theſſalica trabe:
Ferrum, venena. vel Mycenæa domo,
Conjuncta ſocio, profuge furtiva rate.
Quid timida loqueris furta, & exilium, & fugas?
Soror iſta fecit: te decet majus nefas.
NV. Regina Danaum, inclytum Ledæ genus,
Quid tacita verſas? quidve conſilii impotens
Tumido feroces impetus animo geris?
Licet ipſa ſileas, totus in vultu eſt dolor.
Proin quidquid eſt, da tempus ac ſpacium tibi:
Quod ratio nequiit, ſæpe ſanavit mora.
CL. Majora cruciant, quam ut moras poſſim pati.
Flammæ medullas & cor exurunt meum:
Miſtus dolori ſubdidit ſtimulos timor:
Invidia pulſat pectus. hinc animum jugo
Premit Cupido turpis, & vinci vetat,
Et inter iſtas mentis obſeſſæ faces,
Feſſus quidem, & dejectus, & peſſundatus
Pudor rebellat. fluctibus variis agor:
Vt cum hinc profundũ ventus, hinc æſtus rapit,
Incerta dubitat unda, cui cedat malo.
Proinde omiſi regimen è manibus meis:
Quocunque me ira, quo dolor, quo ſpes feret,
Huc ire pergam: fluctibus dedam ratem.
Vbi animus errat, optimum eſt caſum ſequi.
NV. Cæca eſt temeritas, quæ petit caſum ducem.
CL. Cui ultima eſt fortuna, quid dubiam timet?

NV. Tuta est, latetque culpa, si pateris, tua.
CL. Perlucet omne regiæ vitium domus.
NV. Piget prioris, & novum crimen struis?
CL. Res est profecto stulta, nequitiæ modus.
NV. Quod metuit, auget, qui scelus scelere obruit.
CL. Et ferrum & ignis sæpe medicinæ loco est.
NV. Extrema primo nemo tentavit loco.
CL. Capienda rebus in malis præceps via est.
NV. At te reflectat conjugii nomen sacrum.
CL. Decem per annos vidua respiciam virum?
NV. Meminisse debes sobolis ex illo tuæ.
CL. Equidem & jugales filiæ memini faces;
Et generum Achillem. præstitit matri fidem.
NV. Redemit illa classis immotæ moras,
Et maria pigro fixa languore impulit.
CL. Pudet pigetque! Tyndaris cœli genus,
Lustrale classi Doricæ peperit caput.
Revolvit animus virginis thalamos meæ,
Quos ille dignos Pelopia fecit domo,
Cum stetit ad aras ore sacrilego pater
Quasi nuptiales: horruit Calchas suæ
Responsa vocis, & recedentes focos.
O scelera semper sceleribus vincens domus!
Cruore ventos emimus, bellum nece.
NV. Sed vela pariter mille fecerunt rates.
CL. Non est soluta prospero classis Deo:
Ejecit Aulis impias portu rates.
Sic auspicatus bella, non melius gerit,
Amore captæ, captus; immotus prece,
Sminthea tenuit spolia Phœbei ducis,
Ardore sacræ virginis jam tum furens.
Non illum Achilles flexit indomitus minis;
Non ille solus fata qui mundi videt,
In nos fidelis augur, in captas levis;
Non populus æger, & relucentes rogi.
Inter ruentis Græciæ stragem ultimam
Sine hoste victus marcet, ac Veneri vacat,
Reparatque amores: neve desertus foret
A pellice unquam barbara celebs torus,
Ablatam Achilli diligit Briseida:
Nec rapere puduit è sinu vulsam viri.
En Paridis hostem! nunc novum vulnus gerens,
Amore Phrygiæ vatis incensus furit:
Et post trophæa Troica, ac versum Ilium,
Captæ maritus remeat, & Priami gener.
Accingere anima, bella non levia apparas:
Scelus occupandū est. pigra, quem exspectas diē?
Pelopia

Pelopia Phrygiæ ſceptra dum teneant nurus?
An te morantur virgines viduæ domi;
Patrique Oreſtes ſimilis? horum te mala
Ventura moveant, turbo queis rerum imminet.
Quid miſera ceſſas? en adeſt natis tuis
Furens noverca. per tuum, ſi aliquid nequit,
Latus exigatur enſis, & perimat duos.
Miſce cruorem, perde pereundo virum.
Mors miſera non eſt, commori cum quo velis.
NV. Regina frena temet & ſiſte impetum;
Et quanta tentes, cogita. victor venit
Aſiæ ferocis, ultor Europæ, trahens
Captiva Pergama, & diu victos Phrygas.
Hunc fraude nunc conaris & furto aggredi?
Quem non Achilles enſe violavit fero,
Quamvis procacem torvus armaſſet manum;
Non melior Ajax, morte decreta furens;
Non ſola Danais Hector & bello mora;
Non tela Paridis certa; non Memnon niger;
Non Xanthus armis corpora immiſtis gerens;
Fluctuſque Simois cæde purpureos agens,
Non nivea proles Cycnus æquorei Dei;
Non bellicoſa Threſſa cum Rheſo phalanx;
Non picta pharetras, & ſecurigera manu
Peltata Amazon, hunc domi reducem paras
Mactare, & aras cæde maculare impia?
Victrix inultum Græcia hoc facinus feret?
Equos & arma, claſſibuſque horrens fretum
Propone, & alto ſanguine exundans ſolum,
Et tota captæ fata Dardaniæ domus,
Regeſta Danais. comprime affectus truces,
Mentemque tibimet ipſa pacifica tuam.

ÆGISTHVS. CLYTEMNESTRA.

QVod tempus animo ſemper ac mente horrui,
Adeſt profecto rebus extremum meis.
Quid terga vertis, anime? quid primo impetu
Deponis arma? crede perniciem tibi,
Et dira ſævos fata moliri deos.
Oppone cunctis vile ſuppliciis caput,
Ferrumque & ignes pectore adverſo excipe.
CL. Ægiſthe non eſt pœna ſic nato mori.
ÆG. Tu nos pericli ſocia, tu Leda ſata
Comitare tantum: ſanguinem reddet tibi
Ignavus iſte ductor, ac fortis pater.
Sed quid trementes circuit pallor genas,
Iacenſque vultus languido obtutu ſtupet?

CL. Amor jugalis vincit, ac flectit retro,
Remeemus illuc unde non decuit prius
Abire, sic nunc casta repetatur fides.
Nam sera nunquam est ad bonos mores via.
Quem pœnitet peccasse, pæne est innocens.
ÆG. Quo raperis amens? credis aut speras tibi
Agamemnonis fidele conjugium: ut nihil
Subesset animo, quod graves faceret metus;
Tamen superba & impotens flatu nimis
Fortuna magno, spiritus tumidos daret.
Gravis ille sociis stante adhuc Troja fuit:
Quid rere ad animum suapte natura trucem,
Trojam addidisse? rex Mycenarum fuit;
Veniet tyrannus. prospera animos efferunt.
Effusa circa pellicum quanto venit
Turba apparatu! sola sed longe eminet,
Tenetque regem famula veridici Dei.
Feresne thalami victa consortem tui?
At illa nolet. ultimum est nuptæ malum,
Palam mariti possidens pellex domum.
Nec regna socium ferre, nec tedæ sciunt.
CL. Ægisthe, quid me rursus in præceps rapis,
Iramque flammis jam residentem excitas?
Permisit aliquid victor in captas sibi?
Non conjugē hoc respicere, non dominam decet,
Lex alia solio est, alia privato toro.
Quid quod severas ferre me leges viro
Non patitur animus, turpis admissi memor?
Det ille veniam facile, cui venia est opus.
ÆG. Ita est: pacisci mutuam veniam licet.
Ignota tibi sunt jura regnorum haud nova.
Nobis maligni judices, æqui sibi,
Id esse regni maximum pignus putant,
Si quidquid aliis non licet, solis licet.
CL. Ignovit Helenæ: juncta Menelao redit,
Quæ Europam & Asiam paribus afflixit malis.
ÆG. Sed nulla Atridem Venere furtiva abstulit,
Nec cepit animum conjugi obstrictum suæ.
Jam crimen ille quærit, & caussas parat.
Nil esse crede turpe commissum tibi:
Quid honesta prodest vita flagitio carens?
Ubi dominus odit, fit nocens, non quæritur.
Spartamne repetes spreta & à tanto viro,
Patriasque sedes, profuga? non dant exitum
Repudia regum: spe metum falsa levas.
CL. Delicta novit nemo, nisi fidus, mea.
ÆG. Non intrat unquam regium limen fides.

CL. Opi-

CL. Opibus merebor, ut fidem precio obligem.
ÆG. Precio parata vincitur precio fides.
CL. Surgit residuus pristinæ mentis pudor.
Quid obstrepis? quid voce blandiloqua mala
Consilia dictas? scilicet nubet tibi
Regum relicto rege generosa exuli?
ÆG. Et cur Atrida videor inferior tibi,
Natus Thyeste? CL. si parum est, adde & nepos.
ÆG. Auctore Phœbo gignor, haud generis pudet.
CLY. Phœbum nefandæ stirpis auctorem vocas,
Quem nocte subita frena revocantem sua
Cælo expulistis, quid deos probro advocas,
Surripere doctus fraude geniales toros,
Quem Venere tantum scimus illicita virum?
Secede propere: dedecus claræ domus
Asporta ab oculis. hæc vacat regi ac viro.
AEG. Exilia mihi sunt haud nova; assuevi malis.
Si tu imperas regina, non tantum domo
Argisve cedo: nil moror jussu tuo
Aperire ferro pectus ærumnis grave.
CL. Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam,
Quæ invita peccat, debet & culpæ fidem.
Secede mecum potius, ne rerum statum
Dubium ac minacem juncta consilia explicent.

CHORVS.

CAnite ô pubes inclyta Phœbum.
Tibi festa caput turba coronat;
Tibi virgineas laurum quatiens
De more comas innuba fundit
Stirps Inachia, tu quoque nostros
Thebana manus comitare choros,
Quæque Erasini gelidos fontes,
Quæque Eurotam, quæque virenti
Tacitum ripa bibis Ismenon,
Quam fatorum præscia Manto
Sata Tiresia Latonigenas
Monuit sacris celebrare deos,
Arcus victor pace relata
Phœbe relaxa; humeroque graves
Levibus telis pone pharetras;
Resonetque manu pulsa citata
Vocale chelys. nil acre velim,
Magnumque, modis intonet altis:
Sed quale soles leviore lyra
Flectere carmen simplex; lusus
Cum docta tuos Musa recenset.

Licet & chorda graviore sones,
Quale canebas cum Titanas
Fulmine misso fregere dei.
Vel cum montes montibus altis
Superimpositi struxere gradus
Trucibus monstris : stetit imposita
Pelion Ossa, pinifer ambos
Pressit Olympus. Ades ô magni
Soror & conjux consors sceptri,
Regia Iuno : tua te colimus
Turba Mycenæ. tu sollicitum
Supplexque tui numinis Argos
Sola tueris : tu bella manu
Pacemque regis : tu nunc lauros
Agamemnonias accipe victrix :
Tibi multifora tibia buxo
Solenne canit : tibi fila movent
Docta puellæ carmine molli :
Tibi votivam matres Grajæ
Lampada jactant ; ad tua conjux
Candida tauri delubra cadit,
Nescia aratri, nullo collum
Signata jugo. Tuque ô magni
Nata Tonantis inclyta Pallas,
Quæ Dardanias sæpe petisti
Cuspide turres : te permisto
Matrona minor majorque choro
Colit, & referat veniente dea
Templum sacerdos. tibi nexilibus
Turba coronis redimita venit :
Tibi grandævi lassique senes,
Compote voto reddunt grates,
Libantque manu vina trementi.
Et te, Trivia, grata memores
Voce precamur : tu maternam
Sistere Delon Lucina jubes,
Huc atque illuc prius errantem
Cyclada ventis ; nunc jam stabilis
Fixa terras radice tenet ;
Respuit auras ; religatque rates
Assueta sequi : tu Tantalidos
Funera matris victrix numeras.
Stat nunc Sipyli vertice summo
Flebile saxum & adhuc lachrimas
Marmora fundunt antiqua novas.
Colit impense femina virque
Numen geminum. Tuque ante omnes

Pater

Pater ac rector, fulmine pollens,
Cujus nutu simul extremi
Tremuere poli generis nostri
Iuppiter auctor, cape dona libens:
Abavusque tuum non degenerem
Respice prolem.
Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa lætitiæ gerens.
Namque hasta summo lauream ferro gerit:
Fidusque regi semper Eurybates adest.

ACTVS TERTIVS.

EVRYBATES. CLYTEMNESTRA.

DElubra & aras cœlitum, & patrios Lares
Post longa fessus spacia, vix credens mihi,
Supplex adoro. vota superis solvite:
Telluris altum remeat Argolicæ decus,
Tandem ad penates victor Agamemnon suos.
CL. Felix ad aures nuncius venit meas.
Vbinam petitus per decem conjux mihi
Annos moratur? pelagus, an terras premit?
EV. Incolumis, auctus gloria, laude inclytus,
Reducem expetito littori impressit pedem.
CL. Sacris colamus prosperum tandem diem,
Etsi propitios, attamen lentos deos.
Tu pande, vivat conjugis frater mei,
Et pande, teneat quas soror sedes mea.
EV. Meliora votis posco, & obtestor deos;
Nam certa fari sors maris dubii vetat.
Vt sparsa tumidum classis excepit mare,
Ratis videre socia non potuit ratem.
Quin ipse Atrides æquore immenso vagus,
Graviora pelago damna, quam bello tulit,
Remeatque victo similis, exiguas trahens
Lacerasque victor classe de tanta rates.
CL. Quis, fare, nostras hauserit casus rates,
Aut quæ maris fortuna dispulerit duces.
EV. Acerba fatu poscis: infaustum jubes
Miscere læto nuncium: refugit loqui
Mens ægra, tantis atque inhorrescit malis.
CL. Exprome: clades scire qui refugit suas,
Gravat timorem. dubia plus torquent mala.
EV. Vt Pergamum omne Dorica cecidit face:
Divisa præda est: maria properantes petunt;
Iamque ense fessum miles exonerat latus;
Neglecta summas scuta per puppes jacent;
Ad militares remus aptatur manus;

Omniſque nimium longa properanti mora eſt.
Signum recurſus regia ut fulſit rate,
Et clara lentum remigem emovit tuba,
Aurata primas prora ſignavit vias;
Aperitque curſus, mille quos puppes ſecent.
Hinc aura primo lenis impellit rates,
Allapſa velis, unda vix tactu levis
Tranquilla Zephyri mollis afflatu tremit;
Splendetque claſſe pelagus, & pariter latet.
Iuvat videre nuda Trojæ littora,
Iuvat relicti ſola Sigei loca.
Properat juventus omnis adductos ſimul
Lentare remos: adjuvat ventos manu,
Et valida niſu brachia alterno movet:
Sulcata vibrant æquora, & latera increpant;
Dirimuntque canæ cærulum ſpumæ mare.
Vt aura plenos fortior tendit ſinus,
Poſuere tonſas: credita eſt vento ratis:
Fuſuſque tranſtris miles, aut terras procul,
Quantum recedunt vela, fugientes notat;
Aut bella narrat: Hectoris fortis minas,
Curruſque, & empto redditum corpus rogo;
Sparſum cruore regis Herceum Jovem.
Tum qui jacente reciprocus ludit ſalo,
Tumidumque pando tranſilit dorſo mare
Tyrrhenus omni piſcis exſultat freto,
Agitque gyros, & comes lateri adnatat,
Anteire naves lætus, & rurſus ſequi.
Nunc prima tangens roſtra laſcivit chorus,
Milleſimam nunc ambit & luſtrat ratem.
Iam littus omne tegitur, & campi latent,
Et dubia parent montis Idæi juga.
Et jam, quod unum pervicax acies videt,
Iliacus atra fumus apparet nota.
Iam laſſa Titan colla revelabat jugo.
In aſtra jam lux prona, jam præceps dies,
Exigua nubes ſordido creſcens globo,
Nitidum cadentis inquinat Phœbi jubar.
Suſpecta varius occidens fecit freta.
Mox prima cœlum ſparſerat ſtellis. jacent
Deſerta vento vela. tum murmur grave
Majora minitans collibus ſummis cadit,
Tractuque longo littus ac petræ gemunt.
Agitata ventis unda venturis tumet:
Cum luna ſubito conditur, ſtellæ latent,
In aſtra pontus tollitur, cœlum perit.
Nec una nox eſt: denſa tenebras obruit

Caligo,

Caligo, & omni luce subducta fretum
Cœlumque miscet : undique incumbunt simul,
Rapiuntque pelagus infimo eversum solo
Adversus Euro Zephyrus, & Boreæ Notus.
Sua quisque mittunt tela, & infesti fretum
Emoliuntur. turbo convolvit mare,
Strymonius altas Aquilo contorquet nives,
Libycusque arenas Auster ac Syrtes agit.
Nec manet in Austro. fit gravis nimbis Notus,
Imbre auget undas. Eurus Orientem movet,
Nabathæa quatiens regna, & Eoos sinus.
Quid rapidus ora Corus Oceano exerens?
Mundum revelli sedibus totum suis,
Ipsosque rupto crederes cœlo deos
Decidere, & atrum rebus induci chaos.
Vento resistit æstus, & ventus retro
Æstum revolvit. non capit sese mare:
Undasque miscent imber & fluctus suas.
Nec hoc levamen denique ærumnis datum est
Videre saltem, & nosse quo pereant malo.
Premunt tenebræ lumina, & diræ Stygis
Inferna nox est, excidunt ignes tamen,
Et nube dirum fulmen elisa micat:
Miserisque lucis tanta dulcedo est malæ;
Hoc lumen optant. ipsa se classis premit,
Et prora proræ nocuit, & lateri latus.
Illam dehiscens pontus in præceps rapit,
Hauritque, & alto redditam revomit mare.
Hæc onere sidit: illa convulsum latus
Summittit undis: fluctus hanc decimus tegit:
Hæc lacera, & omni decore populato levis,
Fluitat; nec ulli vela, nec tonsæ manent,
Nec rectus altas malus antennas ferens,
Sed trunca toto puppis Ionio natat.
Nil ratio & usus audet: ars cessit malis.
Tenet horror artus. omnis officio stupet
Navita relicto. remus effugit manus.
In vota miseros ultimus cogit timor;
Eademque superos Troes & Danai rogant.
Quid fata possunt! invidet Pyrrhus patri,
Ajaci Ulysses, Hectori Atrides minor,
Priamo Agamemnon. quisquis ad Trojam jacet,
Felix vocatur: cadere qui meruit manu,
Quem fama servat, victa quem tellus premit.
Nil nobile ausos pontus atque undæ ferent?
Ignava fortes fata consument viros?
Perdenda mors est. quisquis es nondum malis

M 5 Satiate

Satiate tantis coelitum, tandem tuum
Numen serena. cladibus nostris daret
Vel Troja lachrimas. odia si durant tua,
Placetque mitti Doricum exitio genus;
Quid hos simul perire nobiscum juvat,
Quibus perimus? sistite infestum mare:
Vehit ista Danaos classis, & Troas vehit.
Nec plura possunt; occupat vocem mare.
Ecce alia clades: fulmine irati Iovis
Armata Pallas, quidquid aut hasta minax,
Aut ægide, aut furore Gorgoneo potest,
Aut igne patrio, tentat; & cælo novæ
Spirant procellæ. solus invictus malis
Luctatur Ajax: vela cogentem hunc sua
Tenso rudente flamma perstrinxit cadens.
Libratur aliud fulmen: hoc toto impetu
Certum reducta Pallas excussit manu,
Imitata patrem: transit Ajacem, & ratem,
Ratisque partem secum & Ajacis tulit.
Nil ille motus: ardua ut cautes salo
Ambustus extat. dirimit insanum mare,
Fluctusque rumpit pectore, & navem manu
Complexus in se traxit, & cæco mari
Collucet Ajax; omne resplendet fretum.
Tandem occupata rupe, furibundum intonat;
Superasse nunc se pelagus, atque ignes: juvat
Vicisse coelum, Palladem, fulmen, mare,
Non me fugavit bellici terror Dei;
Et Hectorem una solus & Martem tuli:
Phoebea nec me tela pepulerunt gradu;
Cum Phrygibus istos vicimus. tandem horream,
Aliena inerti tela mitti dextera?
Quid si ipse mittat? plura cum auderet furens,
Tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus, imis exerens undis caput.
Solvitque montem: quem cadens secum tulit:
Terraque & igne victus & pelago jacet.
Nos alia major naufragos pestis vocat.
Est humilis unda, scrupeis mendax vadis,
Vbi saxa rapidis clusa verticibus tegit
Fallax Caphareus. æstuat scopulis fretum,
Fervetque semper fluctus alterna vice.
Arx imminet prærupta, quæ spectat mare
Vtrimque geminum: Pelopis hinc oras tui,
Et Isthmon, arcto qui recurvatus solo
Ionia jungi maria Phryxeis vetat:
Hinc scelere Lemnon nobilem, & hinc Chalcida,
Tardamque

Tardamque ratibus Aulida: hanc arcem occupat
Palamedis ille genitor, & clarum manu
Lumen nefanda vertice è summo efferens,
In saxa ducit perfida classem face.
Hærent acutis rupibus fixæ rates:
Has inopis undæ brevia comminuunt vada;
Pars vehitur, hujus prima pars scopulo sedet;
Hanc alia retro spacia relegentem ferit,
Et fracta frangit: jam timent terram rates,
Voluntque maria; cedit in luctum furor.
Postquam litatum est, Phœbus in lucem redit,
Et damna noctis tristis ostendit dies.
CL. Utrumne doleam, læter an reducem virum
Remeasse? lætor: vulnus at regni grave
Lugere cogor. redde jam Grajis pater,
Altisona quatiens regna, placatos deos.
Nunc omne læta fronde veletur caput:
Sacrifica dulces tibia effundat modos,
Et nivea magna victima ante aras cadat.
Sed ecce turba tristis, incomptæ comas
Iliades adsunt: quas super celso gradu
Effræna Phœbas entheas laurus quatit.

CHORUS. CASSANDRA.

HEu quam dulce malū mortalibus additum
Vitæ dirus amor: cum pateat malis
Effugium, & miseros libera mors vocet,
Portus æterna placidus quiete!
Nullus hunc terror, nec impotens
Procella fortunæ movet,
Aut iniqui flamma Tonantis.
Pax alta nullos civium cœtus
Timet, aut minaces victoris iras;
Non maria asperis insana Coris:
Non acies feras,
Pulvereamque nubem,
Motam Barbaricis equitum catervis:
Non urbe cum tota populos cadentes,
Hostica muros populante flamma;
Indomitumve bellum. perrumpet omne
Solus contemptor levium deorum.
Qui vultus Acherontis atri,
Qui Styga tristem non tristis videt,
Audetque vitæ ponere finem,
Par ille regi, par superis erit.
O quam miserum est nescire mori!
Vidimus patriam ruentem nocte funesta.

Cum

Cum Dardana tecta Dorici raparetis ignes,
Non illa bello victa, nec armis,
Vt quondam Herculea cecidit pharetra:
Quam non Pelei Thetidisque natus,
Charusque Pelidæ nimium feroci
Vicit, acceptis cum fulsit armis,
Fuditque Troas falsus Achilles:
Aut cum ipse Pelides animos feroces
Sustulit luctu, celeremque saltu
Troades summis timuere muris.
Perdidit in malis extremum decus,
Fortiter vinci. restitit annis
Troja bis quinis,
Vnius noctis peritura furto.
Vidimus simulata dona molis immensæ;
Danaumque fatale munus duximus nostra
Creduli dextra; tremuitque sæpe
Limine in primo sonipes, cavernis
Conditos reges bellumque gestans:
Et licuit versare dolos, ut ipsi
Fraude sua capti caderent Pelasgi.
Sæpe commotæ sonuere parmæ,
Tacitumque murmur percussit aures;
Et fremuit male subdolo
Parens Pyrrhus Vlyssi.
Secura metus Troïca pubes,
Sacros gaudet tangere funes:
Hinc æquævi gregis Astyanax:
Hinc Æmonio desponsa rogo,
Ducunt turmas: hæc femineas,
Ille viriles.
Festæ matres votiva ferunt
Munera divis, festi patres
Adeunt aras: unus tota est
Vultus in urbe.
Et, quod nunquam post Hectoreos
Vidimus ignes, læta est Hecube.
Quid nunc primum dolor infelix
Quidve extremum deflere paras?
Mœnia divûm fabricata manu,
Diruta nostra?
An templa deos super usta suos?
Non vacat istis lachrimare malis,
Te magne parens flent Iliades:
Vidi, vidi, senis in jugulo,
Telum Pyrrhi vix exiguo
Sanguine tingi.

CA. Cohi-

CA. Cohibete lachrimas,omne quas tēpus petit,
Troades,& ipſe veſtra lamentabili
Lugete gemitu funera : ærumnæ meæ
Socium recuſant. cladibus queſtus meis
Removete.noſtris ipſa ſufficiam malis.
CH. Lachrimas lachrimis miſcere juvat,
Magis exurunt quos ſecretæ
Lacerant curæ : juvat in medium
Deflere ſuos. nec enim,quamvis
Dura virago patienſque mali,
Poteris tantas flere ruinas.
Non quæ verno nobile carmen
Ramo cantat triſtis Aëdon,
Ityn in varios modulata ſonos :
Non quæ tectis Biſtonis ales
Reſidens ſummis,impia diri
Furta mariti garrula deflet ;
Lugere tuam poterit digne
Conqueſta domum: licet ipſe velit
Clarus niveos inter olores,
Iſtrum cygnus Tanaimque colens
Extrema loqui : licet Alcyones
Ceyca ſuum fluctu leviter
Plangente ſonent,cum tranquillo
Male confiſæ credunt iterum
Pelago audaces,fœtusque ſuos
Nido pavidæ titubante fovent.
Non ſi molles imitata viros
Triſtis laceret brachia tecum,
Quæ turritæ turba parenti
Pectore rauco concita,buxum
Ferit,ut Phrygium lugeat Atyn.
Non eſt lachrimis Caſſandra modus,
Quia quæ patimur vicere modum.
Sed cur ſacratas diripis capiti infulas ?
Miſeris colendos maxime ſuperos reor.
CA. Vicere noſtra jam metus omnes mala.
Equidem nec ulla cœlites placo prece :
Nec ſi velint ſævire,quo noceant habent.
Fortuna vires ipſa conſumpſit ſuas.
Quæ patria reſtat ? quis pater ? quæ jam ſoror?
Bibere tumuli ſanguinem atque aræ meum.
Quid illa felix turba fraterni gregis ?
Exhauſta nempe ; regiam miſeri ſenis
Vacuam relinqui,totque per thalamos vident,
Præter Lacænam,ceteras viduas nurus.
Tot illa regum mater,& regimen Phrygum

Fecunda in ignes Hecuba, fatorum novas
Experta leges, induit vultus feros:
Circa ruinas rabida latravit ſuas;
Trojæ ſuperſtes, Hectori, Priamo, ſibi.
CH. Silet repente phœbas, & pallor genas,
Creberque totum poſſidet corpus tremor.
Stetere vittæ, mollis horreſcit coma;
Anhela corda murmure incluſo fremunt:
Incerta nutant lumina, & verſi retro
Torquentur oculi: rurſus immites rigent.
Nunc levat in auras altior ſolito caput,
Graditurque celſa: nunc reluctantes parat
Reſerare fauces, verba nunc cluſo male
Cuſtodit ore, Mœnas impatiens dei.
CA. Quid me furoris incitam ſtimulis novi,
Quid mentis inopem ſacra Parnaſſi juga
Rapitis? recede Phœbe, jam non ſum tua.
Extingue flammas pectori infixas meo,
Cui nunc vagor veſana? cui bacchor furens?
Iam Troja cecidit: falſa quid vates ago?
Vbi ſum? fugit lux alma, & obſcurat genas
Nox alta, & æther abditus tenebris latet.
Sed ecce gemino ſole præfulget dies;
Geminumque duplices Argos attollit domos.
Idæa cerno nemora. fatalis ſedet
Inter potentes arbiter paſtor deas.
Timete reges, moneo, furtivum genus.
Agreſtis ille alumnus evertet domum.
Quid iſta vecors tela feminea manu
Diſtricta præfert? quem petit dextra virum
Lacæna cultu ferrum Amazonio gerens?
Quæ verſat oculos alia nunc facies meos?
Victor ferarum colla vexatus jacet,
Ignobili ſub dente Marmaricus leo,
Morſus cruentos paſſus audacis leæ.
Quid me vocatis ſoſpitem ſolam è meis,
Vmbræ meorum? te ſequor tota pater
Troja ſepulte. frater auxilium Phrygum,
Terrorque Danaum, non ego antiquum decus
Video, aut calentes ratibus exuſtis manus:
Sed lacera membra, & ſaucios vinclo gravi
Fortes lacertos. te ſequor nimium cito
Congreſſe Achilli Troile. incertos geris
Deiphobe vultus, conjugis munus novæ.
Iuvat per ipſos ingredi Stygios lacus,
Iuvat videre Tartari ſævum canem,
Avidique regna Ditis. hæc hodie ratis

Phlege-

Phlegethontis atri, regias animas vehet,
Victumque, victricemque. vos umbræ precor,
Iurata superis unda te pariter precor,
Reserate paulum terga nigrantis poli.
Levis ut Mycenas turba prospiciat Phrygum,
Spectate miseri : fata se vertunt retro.
Instant sorores squallidæ,
Sanguinea jactant verbera,
Fert læva semustas faces;
Turgentque pallentes genæ,
Et vestis atri funeris
Exesa cingit ilia;
Strepuntque nocturni metus,
Et ossa vasti corporis
Corrupta longinquo situ
Palude limosa jacent.
Et ecce defessus senex,
Ad ora ludentes aquas
Non captat, oblitus sitis :
Mæstus, futuro funere,
Exultat, & ponit gradus
Pater decoros Dardanus.
CH. Iam pervagatus ipse se fregit furor
Caditque, flexo qualis ante aras gradu
Cervice taurus vulnus incisa gerens.
Relevemus artus entheos. tandem suos
Victrice lauro cinctus Agamemnon adit,
Conjuxque pariter obvios illi tulit
Gressus : reditque juncta concordi gradu.

ACTVS QVARTVS.

AGAMEMNON. CASSANDRA.

TAndem revertor sospes ad patrios lares.
O cara salve terra : tibi tot barbaræ
Dedere gentes spolia : tibi felix diu
Potentis Asiæ Troja submisit manus.
Cur ista vates corpus effusa, ac tremens,
Dubia labat cervice? famuli attollite;
Refovete gelido latice. jam recipit diem
Marcente visu. suscita sensus tuos :
Optatus ille portus ærumnis adest.
Festus dies est. CA. Festus & Trojæ fuit.
AG. Veneremur aras. CA. Cecidit ante aras pater.
AG. Iovem precemur pariter. CA. Herceum Iovē?
AG. Credis videre te Ilium? CA. Et Priamū simul.
AG. Heic Troja non est. CA. Vbi Helena est, Trojam puto.

AG. Ne metue dominã famula. CA. libertas adest.
AG. Secura vive. CA. Mors mihi est securitas.
AG. Nullum est periclum tibimet. CA. At magnum tibi est.
(timet.
AG. Victor timere quid potest? CA. Quod non
AG. Hanc fida famuli turba, dum excutiat Deum,
Retinete, nequid impotens peccet furor.
At te pater qui sæva torques fulmina
Pellisque nubes, sidera & terras regis,
Ad quem triumphi spolia victores ferunt,
Et te sororem cuncta pollentis viri
Argolica Iuno, pecore votivo libens
Arabumque donis, supplice & fibra colam.

CHORVS GRÆCORVM.

Argos nobilibus nobile civibus,
Argos iratæ carum novercæ,
Semper ingentes educas alumnos,
Imparem æquasti numerum deorum.
Tuus ille bisseno meruit labore
Allegi cœlo magnus Alcides:
Cui lege mundi Iuppiter rupta.
Roscidæ noctis geminavit horas;
Iussitque Phœbum tardius celeres
Agitare currus, & tuas lente
Remeare bigas candida Phœbe;
Retulitque pedem, alternis nomen
Stella quæ mutat, seque mirata est
Hesperum dici. Aurora movit
Ad solitas vices caput, & relabens
Imposuit senis humero mariti.
Sensit Ortus, sensit Occasus,
Herculem nasci: violentus ille
Nocte non una poterat creari.
Tibi concitatus substitit mundus,
O puer magnum subiture cœlum,
Te sensit Nemeæus arcto
Pressus lacerto fulmineus leo:
Cervaque Parrhasis:
Sensit Arcadii populator agri:
Gemuitque taurus Dictæa linquens
Horridus arva.
Morte fœcundum domuit draconem,
Vetuitque collo pereunte nasci:
Geminosque fratres pectore ab uno
Tria monstra natos, stipite incusso
Fregit insultans: duxitque ad ortus

Hespe-

Hesperium pecus,
Geryonis spolium triformis,
Egit Threicium gregem,
Quem non Strymonii gramine fluminis,
Hebrive ripis pavit tyrannus;
Hospitum dirus stabulis cruorem
Præbuit sævis; tinxitque crudos
Vltimus rictus sanguis aurigæ.
Vidit Hippolyte ferox,
Pectore è medio rapi spolium & sagittas.
Nube percussa Stymphalis alto
Decidit coelo,
Arborque pomis fertilis aureis
Extimuit manus insueta carpi,
Fugitque in auras leviore ramo:
Audivit sonitum crepitante lamna
Frigidus custos nescius somni,
Linqueret cum jam nemus omne fulvo
Plenus Alcides vacuum metallo.
Tractus ad coelum canis inferorum
Triplici catena, tacuit, nec ullo
Latravit ore; lucis ignotæ
Metuens colorem; te duce succidit
Mendax Dardaniæ domus,
Et sensit arcus iterum timendos:
Te duce concidit totidem diebus
Troja, quot annis.

ACTVS QVINTVS.

CASSANDRA.

Res agitur intus magna, par annis decem.
Eheu quid hoc est? anime consurge, & cape
Precium furoris: vicimus victi Phryges,
Bene est! resurgis Troja; traxisti jacens
Pares Mycenas: terga dat victor tuus.
Tam clara nunquam providæ mentis furor
Ostendit oculis: video, & intersum, & fruor:
Imago visus dubia non fallit meos:
Spectamus: epulæ regia instructæ domo,
Quales fuerunt ultimæ Phrygibus dapes,
Celebrantur: ostro lectus Iliaco nitet;
Merumque in auro veteris Assaraci trahunt:
Et ipse picta veste sublimis jacet,
Priami superbas corpore exuvias gerens.
Detrahere cultus uxor hostiles jubet,
Induere potius conjugis fidæ manu
Textos amictus. horreo, atque animo tremo.

Regemne perimet exul,& adulter virum?
Venere fata: ſanguinem extremæ dapes
Domini videbunt,& cruor Baccho incidet:
Mortifera vinctum perfidæ tradet neci.
Induta veſtis exitum manibus negat,
Caputque laxi & invii cludunt ſinus:
Haurit trementi ſemivir dextra latus,
Nec penitus adigit; vulnere in medio ſtupet.
At ille,ut altis hiſpidus ſilvis aper,
Cum caſſe vinctus,tentat egreſſus tamen,
Arctatque motu vincla,& incaſſum furit:
Cupit fluentes undique & cæcos ſinus
Disjicere, & hoſtem quærit implicitus ſuum.
Armat bipenni Tyndaris dextram furens:
Qualiſque ad aras colla taurorum prius
Deſignat oculis,ante quam ferro petat;
Sic huc & illuc impiam librat manum.
Habet, peractum eſt. pendet exigua male
Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor
Exundat, illinc ora cum fremitu jacent.
Nondum recedunt. ille jam exanimem petit,
Laceratque corpus: illa fodientem adjuvat.
Vterque tanto ſcelere reſpondet ſuis:
Hic eſt Thyeſte natus, hæc Helenæ ſoror.
Stat ecce Titan dubius emerito die,
Suane currat an Thyeſtea via.

ELECTRA, STROPHIVS.

FVge ô paternæ mortis auxilium unicum,
Fuge, & ſceleſtas hoſtium evita manus,
Everſa domus eſt funditus; regna occidunt.
Quis iſte celeres concitus currus agit?
Germane,vultus veſte furabor tuos.
Quos anime demens refugis? externos fugis?
Domus timenda eſt. pone jam trepidos metus
Oreſta,amici fida præſidia intuor.

STROPHIVS, ELECTRA.

PHocide relicta Strophius,Elea inclytus
Palma revertor. cauſa veniendi fuit,
Gratari amico, cujus impulſum manu
Cecidit decenni Marte concuſſum Ilium.
Quænam iſta lachrimis lugubrem vultum rigat,
Pavetque mœſta,regium agnoſco genus.
Electra, luctus cauſa quæ læta in domo eſt?
EL. Pater peremptus ſcelere materno jacet.
Comes paternæ quæritur natus neci,

Ægiſthus

Ægisthus arces Venere quæsitas tenet.
ST. O nulla longi temporis felicitas?
EL. Te per parentis memoriam obtestor mei,
Per sceptra terris nota, per dubios deos,
Recipe hunc Oresten, ac pium furtum occule.
ST. Etsi timendum cæsus Agamemnon docet,
Aggrediar, & te Oresta furabor libens.
Poscunt fidem secunda, at adversa exigunt.
Cape hoc decorum ludicri certaminis
Insigne frontis, læva victricem tenens
Frondem, virenti protegat ramo caput.
Et ista donum palma Pisæi Iovis,
Velamen eadem præstet atque omen tibi,
Tuque ô paternis assidens frenis comes,
Condisce, Pylade, patris exemplo fidem.
Vos, Græcia nunc teste, veloces equi,
Infida cursu fugite præcipiti loca.
EL. Excessit, abiit, currus effreno impetu
Effugit aciem, tuta jam operiar meos
Hostes, & ultro vulneri opponam caput.
Adest cruenta conjugis victrix sui,
Et signa cædis veste maculata gerit.
Manus recenti sanguine etiamnum madent,
Vultusque præ se scelera truculenti ferunt.
Concedam ad aras, patere me vittis tuis
Cassandra jungi, paria metuentem tibi.

CLYTÆMNESTRA. ELECTRA. ÆGISTHVS. CASSANDRA.

HOstis parentis, impium atque audax caput,
Quo more cœtus publicos virgo petis?
EL. Adulterorum virgo deserui domum.
CL. Quis esse credat virginem? EL. Gnatam tuã.
CL. Modestius cum matre. EL. Pietatem doces.
CL. Animos viriles corde tumefacto geris,
Sed agere domita feminam disces malo.
EL. Ni forte fallor, feminas ferrum decet.
CL. Et esse demens te parem nobis putas?
EL. Nobis, quis iste est alter Agamemnon tuus?
Vt vidua loquere, vir caret vita tuus.
CL. Indomita post hæc virginis verba impiæ
Regina frangam citius. interea mihi
Edisere ubi sit gnatus, ubi frater tuus.
EL. Exiit Mycenas. CL. Redde nunc gnatũ mihi.
EL. Et tu parentem redde. CL. Quo latitat loco?
EL. Tuto; quietus, regna non metuens nova:
Iustæ parenti satis, at iratæ parum.

CL. Morieris hodie. EL. Dummodo hac moriar
manu.
Recedo ab aris, sive te jugulo juvat
Mersisse ferrum, præbeo jugulum volens:
Seu more pecudum colla resecari placet;
Intenta cervix vulnus exspectat tuum.
Scelus peractum est: cæde respersam viri
Atque obsoletam sanguine hoc dextram ablue.
CL. Consors pericli pariter ac regni mei
Ægisthe gaudes? gnata genitricem impie
Probris lacessit; abditum fratrem occulit.
ÆG. Furibunda virgo, vocis infandæ sonum,
Et aure verba indigna materna opprime.
EL. Etiam monebit sceleris infandi artifex,
Per scelera nactus nomen ambiguum suis?
Idem sororis gnatus, & patris nepos?
CL. Ægisthe cessas impium ferro caput
Demetere? fratrem reddat, aut animam statim.
ÆG. Abstrusa cæco carcere, & saxo exigat
Ævum, per omnes torta pœnarum modos.
Referre, quem nunc occulit, forsan volet
Inops, egens, inclusa, pædore obsita,
Vidua ante thalamos, exul, invisa omnibus,
Æthere negato, sero succumbet malis.
EL. Concede mortem. ÆG. Si recusares, darem.
Rudis est tyrannus, morte qui pœnam exigit.
EL. Mortem aliquid ultra est? ÆG. Vita, si cupias
mori.
CL. Abripite famuli monstum, & avectam procul
Ultra Mycenas, ultimo in regni angulo
Vincite, septam nocte tenebrosi specus,
Ut inquietam virginem carcer domet.
At ista pœnas capite persolvat suo,
Captiva conjux, regii pellex tori.
Trahite, ut sequatur conjugem ereptum mihi.
CA. Ne trahite, vestros ipsa præcedam gradus:
Perferre prima nuncium Phrygibus meis
Propero: repletum ratibus eversis mare;
Captas Mycenas: mille ductorem ducum,
Ut paria fata Troicis lueret malis,
Perisse dono feminæ, stupro, dolo.
Nihil moramur, rapite; quin grates ago.
Iam, jam juvat vixisse, post Trojam juvat.
CL. Furibunda morere. CA. Veniet & vobis
furor.

L. ANNÆI SENECÆ HERCVLES OETÆVS.

Personæ.

HERCVLES. HYLLVS.
CHORVS MVLIERVM.
ALCMENA. IOLE.
PHILOCTETES. NVTRIX.
DEIANIRA.

ACTVS PRIMVS.

HERCVLES.

SAtor Deorum, cujus excussum manu
Vtræque Phœbi sentiunt fulmen domus,
Secure regna: protuli pacem tibi,
Quacunque Nereus porrigi terras vetat.
Non est tonandum. perfidi reges jacent,
Sævi tyranni: fregimus, quidquid fuit
Tibi fulminandum. sed mihi cœlum parens
Adhuc negatur? parui certe Iove
Vbique dignus: teque testata est meum
Patrem noverca. quid tamen nectis moras?
Numquid timemur, numquid impositum sibi
Non poterit Atlas ferre cum cœlo Herculem?
Quid astra genitor, quid negas, mors me tibi
Certe remisit. omne concessit malum,
Quod terra genuit, pontus, aër, inferi.
Nullus per urbes errat Arcadicus leo:
Stymphalis icta est: Mænali nulla est fera.
Sparsit peremptus aureum serpens nemus:
Et Hydra vires posuit; & notos Hebro
Cruore pingues hospitum fudi greges:
Hostisque traxi spolia Thermodontiæ.
Vidi regentem fata; nec tantum redii,
Sed trepidus atrum Cerberum vidit dies,
Et ille Solem: nullus Antæus Libys
Animam resumit. cecidit ante aras suas
Busiris: una est Geryon sparsus manu.
Taurusque populis horridus centum pavor.

Quodcunque tellus genuit infestum, occidit,
Meaque fusum est dextera, iratis deis
Non licuit esse: si negat mundus feras,
Animum noverca, redde nunc gnato patrem,
Vel astra forti. nec peto ut monstres iter;
Permitte tantum genitor, inveniam viam.
Vel si times ne terra concipiat feras;
Properet malum quodcunq;, dum terra Herculem
Habet, videtque, nam quis invadet mala?
Aut quis per urbes rursus Argolicas erit
Iunonis odio dignus? in tutum meas
Laudes recepi: nulla me tellus silet.
Me sensit Vrsæ frigidum Scythicæ genus,
Indusque Phœbo subditus, Cancro Libys.
Te clare Titan testor, occurri tibi
Quacunque fulges; nec meos lux prosequi
Potuit triumphos: solis excessi vices,
Infraque nostras substitit metas dies.
Natura cessit: terra defecit gradum:
Laxata per me nox, & extremum Chaos
In me cucurrit: inde ad hunc orbem redii,
Vnde retro nemo. tulimus Oceani minas,
Nec ulla valuit quatere tempestas ratem,
Quacumque pressi. pars quota est, quã prosequor?
Iam vacuus æther non potest odio tuæ
Sufficere nuptæ; quasque devincam feras
Tellus timet concipere, nec monstra invenit,
Feræ negantur. Hercules monstri loco
Iam cœpit esse. quanta nunc fregi mala,
Quot scelera nudus? quidquid immane obstitit,
Solæ manus stravere, nec juvenis feras
Timui, nec infans: quidquid est jussum, leve est.
Nec ulla nobis segnis illuxit dies.
O quanta fudi monstra, quæ nullus mihi
Rex imperavit! institit virtus mihi
Iunone pejor. sed quid impavidum genus
Fecisse prodest; non habent pacem dei.
Purgata tellus omnis, in cœlo videt
Quodcumque timuit, transtulit Iuno feras.
Ambit peremptus Cancer ardentem plagam,
Libyæque sidus fertur, & messes alit.
Annum fugatæ tradit Astrææ leo.
At ille jactans fervidam cœlo jubam
Austrum madentem siccat, & nimbos trahit.
Invasit omnis ecce jam cœlum fera,
Meque antecessit, victor è terris meos
Specto labores: astra portentis prius

Ferisque

Ferisque Iuno tribuit; ut cœlum mihi
Faciat timendum, sparserit mundum licet,
Cælumque terris pejus ac pejus Styge
Irata faciat; dabitur Alcidæ locus.
Si post feras, post bella, post Stygium canem
Nondum astra merui, Siculus Hesperium latus
Tangat Pelorus; una jam tellus erit:
Illinc fugabo maria, si jungi jubes;
Committat undas Isthmus, & juncto salo
Nova ferantur Atticæ puppes via:
Mutetur orbis: vallibus currat novis
Ister: novasque Tanais accipiat vias:
Da, da tuendos Iuppiter saltem deos.
Illa licebit fulmen à parte auferas,
Ego quam tuebor: sive glacialem polum,
Seu me tueri fervidam partem jubes,
Hac esse superos parte securos puta.
Cirrhæa Pæan templa, & æthereum domum
Serpente cæso meruit: at quoties jacet
Python in Hydra? Bacchus & Perseus deis
Iam se intulere: sed quota est mundi plaga
Oriens subactus? aut quota est Gorgon fera?
Quis astra gnatus laudibus meruit suis
Ex te & noverca? quem tuli, mundum peto.
Sed tu comes laboris Herculei Lyca
Præfer triumphos, Euryti victos lares,
Stratumque regnum: vos pecus rapite ocyus,
Qua templa tollens ara Cenæi Iovis
Austro timendum spectat Euboicum mare.

CHORVS. IOLE.

Par ille est superis, cui pariter dies
Et fortuna fuit. mortis habet vices,
Lente cum trahitur vita gementibus.
Quisquis sub pedibus fata rapacia,
Et puppem posuit liminis ultimi,
Non captiva dabit brachia vinculis,
Nec pompæ veniet nobile ferculum:
Nunquam est ille miser, cui facile est mori.
Illum si medio decipiat ratis
Ponto, cum Borean expulit Africus
Aut Eurus Zephyrum, cum mare dividunt,
Non puppis laceræ fragmina colliget,
Vt littus medio speret in æquore.
Vitam qui poterit reddere protinus,
Solus naufragium non poterit pati.
Nos turpis macies & lachrimæ tenent,

Et crinis patrio pulvere sordidus.
Nos non flamma rapax, non fragor obruit.
Felices sequeris mors, miseros fugis.
Stamus nec patriæ mœnibus: heu locus
Et silvis dabitur, lapsaque sordidæ
Fient templa casæ: jam gelidus Dolops
Hac ducet pecudes, qua tepet obrutus
Stratæ qui superest OEchaliæ cinis.
Illo Thessalicus pastor in oppido
Indocta referens carmina fistula,
Cantu nostra canet tempora flebili.
Et dum pauca Deus secula contrahit,
Quæretur, patriæ quis fuerit locus.
Felix incolui non steriles locos,
Nec jejuna soli jugera Thessali.
Ad Trachyna vocor saxa rigentia,
Et dumeta jugis horrida torridis,
Vix gratum pecori montivago nemus.
At si quas melior sors famulas vocat,
Illas aut volucer transferet Inachus;
Aut Dircea colent mœnia, qua fluit
Ismenus tenui flumine languidus.
Heic mater tumidi nupserat Herculis.
Quæ cautes Scythiæ, quis genuit lapis,
Non Titana ferum te Rhodope tulit,
Te præruptus Athos, te fera Caspia,
Quæ virgata tibi præbuit ubera.
Falsa est de geminis fabula noctibus,
Æther cum tenuit sidera longius,
Commisitque vices Lucifer Hespero,
Et soles vetuit Delia tardior.
Nullis vulneribus pervia monstra sunt.
Ferrum sensit hebes, lentior est chalybs,
In nudo gladius corpore frangitur,
Et saxum resilit, fataque negligit,
Et mortem indomito corpore provocat.
Non illum poterant figere cuspides,
Non arcus Scythica tensus arundine,
Non quæ tela gerit Sarmata frigidus;
Aut qui soliferæ suppositus plagæ
Vicino Nabathæ vulnera dirigit
Parthus Cnossiacis certior ictibus,
Muros OEchaliæ corpore propulit.
Nil obstare valet. vincere quod parat,
Iam victum est: quota pars vulnere concidit?
Pro fato potuit vultus iniquior,
Et vidisse sat est Herculeas minas.

Qui vaſtus Briareus, qui tumidus Gyges
Supra Theſſalicos conſtitit aggeres,
Vt cœlo insereret vipereas manus,
Hoc vultu riguit : commoda cladibus
Magnis magna patent : nil ſupereſt mali.
Iratum miſeræ vidimus Herculem.
IO. At ego infelix, non templa ſuis
Collapſa deis, ſparſoſve focos,
Natis miſtos arſiſſe patres,
Hominique deos, templa ſepulchris :
Nullum querimur commune malum,
Alio uoſtras fortuna vocat
Lachrimas : alias flere ruinas
Mea fata jubent. quæ prima querar?
Quæ ſumma gemam? pariter cuncta
Deflere juvat : nec plura dedit
Pectora tellus, ut digna ſonent
Verbera planctu : me vel Sipyli
Flebile ſaxum figite, ſuperi,
Vel in Eridani ponite ripis,
Vbi mœſta ſonat Phaëtontiadum
Turba ſororum : me vel Siculis
Addite ſaxis, ubi fata gemit
Theſſala Siren : vel in Edonas
Tollite ſilvas : qualis natum
Daulias ales ſolet Iſmaria
Flere ſub umbra : formam lachrimis
Aptate meis, reſonetque malis
Aſpera Trachyn. Cyprias lachrimas
Myrrha tuetur : raptum conjux
Ceyca gemit : ſibi Tantalis eſt
Facta ſuperſtes : fugit vultus
Philomela ſuos, natumque ſonat
Flebilis Itym. cur mea nondum
Capiunt volucres brachia plumas?
Felix, felix, cum ſilva domus
Noſtra feretur, patrioque ſedens
Ales in agro referam querulo
Murmure queſtus : volucremque Ioles
Turba loquetur : vidi, vidi
Miſeranda mei fata parentis.
Cum lethifero ſtipite pulſus,
Tota jacuit ſparſus in aula.
Pro, ſi tumulum fata dediſſent,
Quoties genitor quærendus eras?
Potuine tuam ſpectare necem,
Nondum teneras veſtitē genas,

Nec dum fortis sanguine Toxeu?
Quid vestra querar fata parentes,
Quos in tutum mors æqua tulit?
Mea me lachrimas fortuna rogat:
Iam, jam dominæ captiva colos
Fusosque legam: prô, sæve decor,
Formaque mortem paritura mihi.
Tibi cuncta domus concidit uni,
Dum me genitor negat Alcidæ,
Atque Herculeus socer esse timet.
Sed jam dominæ tecta petantur.
CH. Quid regna tui clara parentis,
Proavosque tuos respicis amens?
Fugiat vultus fortuna prior.
Patiens, quisquis novit famulum
Regemque pati, vultusque suos
Variare potest. vires pepulit
Pondusque mali; casus animo
Qui tulit æquo.

ACTVS SECVNDVS.

NVTRIX. DEIANIRA.

O Quam cruentus feminas stimulat dolor,
Cum patuit una pellici & nuptæ domus!
Scylla & Charybdis Sicula contorquens freta
Minus est timenda: nulla non melior fera est.
Namque ut reluxit pellicis captæ decus,
Et fulsit Iole, qualis innubis dies,
Purumve claris noctibus sidus micat:
Stetit furenti similis, ac torvum intuens
Herculea conjux: fœta ut Armenia jacens
Sub rupe tigris, hoste conspecto exsilit:
Aut jussa Thyrsum quatere, conceptum ferens
Mænas Lyæum, dubia quo gressus agat,
Hæsit parumper: tum per Herculeos lares
Lymphata rapitur; tota vix satis est domus.
Incurrit, errat, sistit. in vultus dolor
Processit omnis: pectori pæne intimo
Nihil est relictum: fletus insequitur genas,
Nec unus habitus durat, aut uno furit
Contenta vultu. nunc inardescunt genæ,
Pallor ruborem pellit, & formas dolor
Errat per omnes: queritur, implorat, gemit.
Sonuere postes: ecce præcipiti gradu
Secreta mentis ore confuso exerit.
DE. Quacumque partem sedis æthereæ premis
Conjux Tonantis, mitte in Alcidem feram,

Quæ mihi ſatis ſit : ſi qua fæcundum caput
Palude tota vaſtior ſerpens movet,
Ignara vinci: ſi quid exceſſit feras,
Immane,dirum,horribile,quo viſo Hercules
Avertat oculos;hoc ſinu immenſo exeat.
Vel ſi feræ negantur , hanc animam precor
Converte in aliquid, quodlibet poſſum malum
Hac mente fieri, commoda effigiem mihi
Parem dolori,non capit pectus minas.
Quid excutis telluris extremæ ſinus ,
Orbemque verſas ? quid rogas Ditem mala ?
Omnes in iſto pectore invenias feras,
Quas timeat,odiis accipe hoc telum tuis.
Ego ſum noverca : perdere Alcidem potes.
Profer manus quocunque,quid ceſſas dea?
Vtere furente : quod jubes fieri nefas?
Reperi: quid hæres? ipſa jam ceſſes licet,
Hæc ira ſatis eſt. NV. Pectoris ſani parum
Alumna queſtus comprime, & flammas doma,
Frena dolorem,conjugem oſtende Herculis.
DE. Iole meis captiva germanos dabit
Natis,Ioviſque fiet è famula nurus?
Non flamma curſus pariter & torrens ferent,
Et urſa pontum ſicca cæruleum bibet.
Non ibo inulta;geſſeris cœlum licet,
Totuſque pacem debeat mundus tibi :
Eſt aliquid Hydra potius;iratæ dolor
Nuptæ. Quis ignis tantus in cœlum furit
Ardentis Ætnæ? quidquid eſt victum tibi ,
Hic vincet animus.capta præripiet toros?
Adhuc timebam monſtra.jam nullum eſt malum.
Ceſſere peſtes, in locum venit feræ
Inviſa pellex,ſumme protector deum,
Et clare Titan, Herculis tantum fui
Conjux timentis,vota quæ ſuperis tuli,
Ceſſere captæ : pellici felix fui ;
Illi meas audiſtis,ô ſuperi,preces :
Incolumis illi remeat : ô nulla dolor
Contenta pœna,quære ſupplicia horrida,
Incogitata, infanda. Iunonem doce,
Quid odia valeant : neſcit iraſci ſatis.
Pro me gerebas bella, propter me vagas
Achelous undas ſanguine infecit ſuo,
Cum lenta ſerpens fieret, in taurum trucem
Nunc flecteret ſerpente depoſita minas ;
Et mille in hoſte vinceres uno feras.
Iam diſplicemus ; capta prælata eſt mihi.

Non præferetur: qui dies thalami ultimus
Nostri est futurus, hic erit vitæ tuæ.
Quid hoc, recedit animus, & ponit minas.
Iam cessit ira, quid miser langues dolor?
Perdis furorem, conjugis sanctæ fidem
Mihi reddis iterum: quid vetas flammas ali,
Quid frangis ignes? hunc mihi serva impetum.
Pares eramus, non erit votis opus,
Aderit noverca, quæ manus nostras regat,
Nec invocata. NV. Quod paras demens scelus,
Perimes maritum, cujus extremus dies
Primusque laudes novit, & cœlo tenus
Erecta terras fama suppositas habet,
Rogos in istos terra consurget parens,
Domusque soceri prima, & Ætolum genus
Sternetur omne; saxa jamdudum ac faces
In te feruntur, vindicem tellus suum
Defendet omnis. una quot pœnas dabis?
Effugere terras crede, & humanum genus
Te posse; fulmen genitor Alcidæ gerit.
Iam, jam minaces ire per cœlum faces
Specta, & tonantem fulmine excusso diem.
Mortem quoque ipsam, quam putas tutam, time.
Dominatur illic patruus Alcidæ tui.
Quocunque perges misera, cognatos deos
Illic videbis. DE. Maximum fieri scelus
Et ipsa fateor, sed dolor fieri jubet.
NV. Moriere. DE. Moriar Herculis nempe inclyti
Conjux. nec ullus nocte discussa dies
Viduam notabit, nec meos pellex thoros
Captiva capiet. ante ab occasu dies
Nascetur Indis: ante glacialem polum
Scythasve tepida Phœbus afficiet rota;
Quam me relictam Thessalæ aspiciant nurus.
Meo jugales sanguine extinguam faces.
Aut pereat, aut me perimat; elisis feris
Et conjugem addat: inter Herculeos licet
Me quoque labores numeret. Alcidæ thoros
Moritura certe corpore amplectar meo.
Ire, ire ad umbras Herculi junctam libet;
Sed non inultam. si quid è nostro Hercule
Concepit Iole, manibus evellam meis
Ante, & per ipsas pellicem invadam faces.
Me nuptiali victimam feriat die
Infestus: Iolem dum supra exanimem ruam.
Felix jacet, quicumque quos odit, premit.
NV. Quid ipsa flammas pascis? & vastum foves
Vltro

Vltro dolorem misera? quid cassum times?
Dilexit Iolem; nempe dum starent lares,
Regisque natam peteret; in famulæ locum
Regina cecidit: perdidit vires amor,
Multumque ab illo traxit infelix status.
Illicita amantur, excidit quidquid licet.
DE. Fortuna amorem pejor inflammat magis.
Amat vel ipsum, quod caret patrio lare,
Quod nudus auro crinis & gemma jacet:
Ipsas misericors forsan ærumnas amat.
NV. Hoc usitatum est Herculi, captas amat.
Dilecta Priami nempe Dardanii soror
Concessa famulo est. adice, quot nuptas prius,
Quot virgines dilexit. erravit vagus,
Arcadia nempe virgo, Palladios choros
Dum nectit Auge, vim stupri passa excidit,
Nullamque amoris retinet Herculei notam.
Referam quid alias? mene Thespiades vocant?
Brevique in illas arsit Alcides face.
Hospes Timoli Lydiam fovit nurum,
Et amore captus, ad leves sedit colos,
Vdum feroci stamen intorquens manu.
Nempe illa cervix spolia deposuit feræ,
Crinemque mitra pressit, & famulus stetit,
Hirtam Sabæa marcidus myrrha comam.
Vbique caluit, sed levi caluit face.
Mærere amantes post vagos ignes solent.
Famulamne & hostis præferet gnatam tibi?
DE. Vt alta silvas forma vernantes alit,
Quas nemore nudo primus investit tepor;
At cum solutos expulit Boreas Notos,
Et sæva totas bruma decussit comas,
Deforme foliis aspicis truncis nemus:
Sic nostra longum forma percurrens iter,
Deperdit aliquid semper, & fulget minus;
Malisque minus est: quidquid in nobis fuit
Olim petitum, cecidit & partu labat;
Materque multum rapuit ex illo mihi.
Ætas citato senior eripuit gradu.
Vides ut altum famula non perdat decus?
Cessere vultus penitus, & pedor sedet;
Tamen per ipsas fulget ærumnas decor,
Nihilque ab illa casus & fatum grave,
Nisi regna traxit. hinc meum pectus timor
Altrix lacessit, hinc rapit somnos pavor.
Præclara totis gentibus conjux eram;
Thalamosque nostros invido fato nurus

Optabat omnis : quo nimis quisquis deos
Orabat ullos, nuribus Argolicis fui
Mensura voti, quem Iovi socerum parem
Altrix habebo? quis sub hoc mundo mihi
Dabitur maritus, ipse qui Alcidæ imperat,
Facibus suis me jungat Eurystheus licet,
Minus est, thoro caruisse regnantis leve est,
Alte illa cecidit, quæ viro caret Hercule.
NV. Conciliat animos conjugum partus fere.
DE. Sic ipse forsan dividet partus thoros.
NV. Famula illa trahitur interim donum tibi.
DE. Hic quem per urbes ire præclarum vides,
Et viva tergo spolia gestantem feræ,
Qui regna miseris donat & celsis rapit,
Vasta gravatus horridam clava manum,
Cujus triumphos ultimi Seres canunt,
Et quisquis alius orbe consepto jacet;
Levis est, nec illum gloriæ stimulat decor,
Errat per orbem, non ut æquetur Iovi,
Nec ut per urbes magnus Argolicas eat:
Quod amet requirit, virginum thalamos petit.
Si qua est negata, rapitur : in populos furit;
Nuptas ruinis quærit; & vitium impotens,
Virtus vocatur, cecidit OEchalia inclyta,
Vnusque Titan vidit atque unus dies
Stantem & cadentem : causa bellandi est amor,
Toties timebit, Herculi gnatam parens
Quoties negabit; hostis est, quoties socer
Fieri recusat, si gener non est, furit.
Post hæc quid istas innocens servo manus,
Donec furentem simulet, ac sæva manu
Intendat arcus, meque natumque opprimat?
Sic conjuges expellit Alcides suas:
Hæc sunt repudia, nec potest fieri nocens,
Terris videri! sceleribus causam suis
Fecit novercam, quid stupes segnis furor?
Scelus occupandum est: perge, dum fervet manus.
NV. Perimes maritum? DE. Pellicis certe meæ.
NVT. At Iove creatum. DE. Nempe & Alcmena satum.
NV. Ferrone. DE. Ferro. NV. Sic nequis. DE. Perimam dolo.
NVT. Quis iste furor est? DE. Quem meus conjux docet.
NV. Quem nec noverca potuit, hunc perimes virū?
DE. Cœlestis ira quos premit, miseros facit;
Humana nullos. NV. Parce miseranda, & time.
DE. Con-

DE. Contempsit omnes ille,qui mortem prius.
Libet ire in enses. NV. Major admisso tuus
Alumna dolor est. culpa par odium exigit.
Cur sæva modicis statuis, ut passa es,dole.
DE. Leve esse credis pellicis nuptæ malum ?
Quidquid dolorem pascit, id nimium puta.
NV. Amorne clari fugit Alcidæ tibi ?
DE. Non fugit,altrix,remanet, & penitus sedet
Fixus medullis,crede : sed magnus dolor,
Iratus amor est. NV. Artibus magicis fere
Conjugia nuptæ precibus admistis ligant.
Vernare jussi frigore in medio nemus:
Missumque fulmen stare : concussi fretum
Cessante vento : turbidum explicui mare :
Et sicca tellus fontibus patuit novis.
Habuere motum saxa,discussi fores :
Vmbræ stetistis : & mea jussi prece
Manes loquuntur, sonuit infernus canis.
Mare,terra,coelum,& tartarus servit mihi ,
Nox media solem vidit, & noctem dies:
Nihilque leges ad meos cantus tenet.
Flectemus illum,carmina invenient iter.
DE.Quas Pontus herbas generat aut quas Thessala
Sub rupe Pindus,aut ubi inveniam malum,
Cui cedat ille ? carmine in terras mago
Descendat astris luna desertis licet,
Et bruma messes videat, & cantu fugax
Stet deprehensum fulmen, & versa vice
Medius coactis fugerit stellis dies:
Non flectet unum. NV. Vicit & superos amor.
DE. Vincetur uni forsan,& spolium dabit,
Amorque summus fiet Alcidæ labor.
Sed te per omne coelitum numen precor,
Per hunc timorem, quidquid arcani apparo,
Penitus recondas; & fide tacita premas.
NV. Quid istud est,quod esse secretum jubes ?
DE. Non tela sunt,non arma,non ignis minæ.
NV. Præstare fateor posse me tacitam fidem,
Si scelere careat. interim scelus est fides.
DE. Circumspice,agedum,nequis arcana occupet;
Partemque in omnem vultus inquirens eat.
NV. En locus ab omni tutus arbitrio vacat.
DE. Est in remoto regiæ sedis loco
Arcana tacitus nostra defendens specus.
Non ille primos accipit soles locus,
Non ille seros;cum ferens Titan diem,
Lassam rubenti mergit Oceano rotam.

Illic amoris pignus Herculei latet.
Altrix fatebor, Neſſus eſt auctor mali.
Quem gravida nubes Theſſalo genuit duci,
Qua celſus aſtris inſerit Pindus caput,
Vtraque nubes Othrys eductus riget.
Namque ut ſubactus Herculis clava horridi
Achelous, omnes facilis in ſpecies dari,
Tandem peractis omnibus patuit feris,
Vnoque turpis ſubdidit cornu caput:
Me conjugem dum victor Alcides habet,
Repetebat Argos;forte per campos vagus
Evenus altum gurgitem in pontum ferens,
Iam pæne ſummis turbidus ripis erat.
Tranſire Neſſus verticem ſolitus vagum,
Precium popoſcit: meque jam dorſo ferens,
Qua jungit hominem ſpina deficiens equo;
Frangebat ipſas fluminis tumidi minas.
Iam totus undis Neſſus exierat ferox,
Medioque adhuc errabat Alcides vado,
Vaſto rapacem verticem ſcindens gradu.
Aſt ille ut eſſe vidit Alcidem procul,
Tu præda nobis, inquit,& conjux eris.
Prohibetur undis; meque complexam ferens
Greſſum citabat. non tenent undæ Herculem:
Infide vector,inquit, immiſti licet
Ganges & Iſter vallibus junctis eant;
Vincemus ambos. conſequar telo fugam.
Præceſſit arcus verba: tum longum ferens
Harundo vulnus, tenuit hærentem fugam;
Mortemque fixit. ille jam quærens diem,
Tabem fluentis vulneris dextra excipit,
Traditque nobis ungula inſertam ſua,
Quam forte ſæva ſciderat avulſam manu.
Tum verba moriens addit: hoc,inquit,magæ
Dixere amorem poſſe defigi malo.
Hoc docta Mycale Theſſalas docuit nurus,
Vnam inter omnes Luna quam ſequitur magam,
Aſtris relictis,illitas veſtes dabis
Hac,inquit,ipſa tabe,ſi pellex tuos
Inviſa thalamos tulerit, & conjux levis
Aliam parenti dederit altiſono nurum.
Hoc nulla lux aſpiciat, hoc tenebræ tegant
Tantum remotæ: ſic potens vires ſuas
Sanguis tenebit: verba deprendit quies,
Mortemque laſſis intulit membris ſopor.
Tu, quam meis admittit arcanis fides,
Perge,ut nitentes virus in veſtes ſatum,
Mentem

Mentem per artus adeat,& tactu intimas
Intret medullas. NV. Ocyus jussa exequar
Alumna; precibus tu Deum invictum advoca,
Qui certa tenera tela dimittat manu.
DE.Te te precor,quem mundus & superi timent;
Et æquor,& qui fulmen Ætnæum quatit,
Timende matri teliger sævæ puer,
Intende certa spiculum velox manu:
Non è sagittis levibus; è nervo precor
Graviore profer,quod tuæ nondum manus
Misere in aliquem. non levi telo est opus,
Vt amare possit Hercules. rigidas manus
Intende,& arcum cornibus junctis para.
Nunc nunc sagittã prome,qua quondam horridus
Iovem petisti; fulmine abjecto Deus,
Cum fronte subita tumuit, & rapidum mare
Taurus puellæ vector Assyriæ scidit.
Immitte amorem,vincat exempla omnia:
Amare discat conjuges: si quas decor
Immisit Ioles pectori Herculeo faces;
Extingue totas: perbibat flammas mei.
Tu fulminantem sæpe domuisti Iovem,
Tu furva nigri sceptra gestantem poli,
Turbæ ducem majoris, & dominum Stygis.
Tu,qui noverca es gravior irata Deus,
Cape hunc triumphum,solus evince Herculem.
NV. Prolata vis est,quæque Palladia colu
Lassavit omnem texta famularem manum.
Nunc congeratur virus,ut vestis bibat
Herculea pestem: precibus augebo malum.
In tempore ipso gnavus occurrit Lycas.
Celanda vis est,illa ne pateant mala.
DE.O,quod superbæ non habent unquam domus
Fidele semper regibus nomen,Lyca,
Cape hos amictus,nostra quos nevit manus,
Dum vagus in orbem fertur,& victus mero
Tenet feroci Lydiam gremio nurum,
Nunc poscit Iolem: sed jecur fors horridum
Flectam emerendo. merita vincunt & malos.
Non ante vestes induat conjux jube,
Quam thure flammas spargat,& poscat deos
Cana rigentem populo vinctus comam.
Ipsa ad penates regios gressus feram,
Precibusque Amoris horridi matrem colam.
Vos,quas paternis extuli comites focis,
Calydoniæ,deflete lugendas vices.

CHORUS.

FLemus casus OEnei tuos,
Comitum primos turba per annos,
Flemus dubios miseranda thoros.
Nos Acheloi tecum solitæ
Pulsare vadum, cum jam tumidas
Vere peracto poneret undas,
Gracilisque vado serperet æquo,
Nec præcipitem volveret amnem
Flavus rapido fonte Lycormas.
Nos Palladias ire per aras,
Et virgineos celebrare choros:
Nos Cadmeis orgia ferre
Tecum solitæ condita cistis,
Cum jam pulso sidere brumæ
Tertia soles evocat æstas,
Et spiciferæ concessa deæ,
Attica mystas claudit Eleusis.
Nunc quoque fatum quodcunque times,
Fidas comites accipe fatis.
Nam rara fides, ubi jam melior
Fortuna ruit.
Tu quicunque es, qui sceptra tenes,
Licet omne tua vulgus in aula
Centum pariter limina pulset;
Cum tot populis stipatus eas,
In tot populis vix una fides.
Tenet auratum limen Erinnys,
Et cum magnæ patuere fores,
Intrant fraudes, cautique doli;
Ferrumque latens: cumque in populos
Prodire parant, comes invidia est.
Noctem quoties summovet Eos,
Regem toties credite nasci.
Pauci reges, non regna colunt.
Plures fulgor convocat aulæ.
Cupit hic regi proximus ipsi
Clarus claras ire per urbes:
Urit miserum gloria pectus.
Cupit hic gazis implere famem:
Nec tamen omnis plaga gemmiferi
Sufficit Istri, nec tota sitim
Lydia vincit; nec quæ Zephyro
Subdita tellus, stuper aurato
Flumine clarum radiare Tagum;
Nec si totus serviat Hebrus;

Ruraque

Ruraque dives cingat Hydaspes ?
Intraque suos currere fines
Spectet toto flumine Gangem.
Avidis, avidis natura parum est.
Colit hic regem, regumque lares,
Non ut presso vomere semper
Nunquam cesset curvus arator,
Vel mille secent arva coloni :
Solas optat, quas donet, opes.
Colit hic reges, calcet ut omnes,
Perdatque aliquos, nullumque levet:
Tantum ut noceat, cupit esse potens.
Quota pars moritur tempore fati !
Quos felices Cynthia vidit,
Vidit miseros abitura dies.
Rarum est, felix, idemque senex.
Cespes Tyrio mollior ostro,
Solet impavidos ducere somnos.
Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigilesque trahit purpura noctes.
O si pateant pectora ditum,
Quantos intus sublimis agit
Fortuna metus ! Brutia Coro
Pulsante fretum mitior unda est,
Pectora pauper secura gerit.
Tenet è patula pocula fago,
Sed non trepida tenet ipsa manu.
Carpit faciles vilesque cibos,
Sed non strictos respicit enses.
Aurea miscet pocula sanguis.
Conjux modico nupta marito,
Non disposito clara monili,
Gestat pelagi dona rubentis,
Nec gemmiferas detrahit aures
Lapis Eoa lectus in unda ;
Nec Sidonio mollis aheno
Repetita bibit lana rubores ;
Nec Mæonia distinguit acu,
Quæ Phœbeis subditus Euris
Legit Eois Ser arboribus.
Quælibet herbæ tinxere colos,
Quas indoctæ nevere manus :
Sed non dubios fovet illa thoros.
Sequitur dira lampade Erinnys
Quorum populi coluere diem.
Nec sibi felix pauper habetur,
Nisi felices cecidisse videt.

Quisquis medium defugit iter,
Stabili nunquam tramite curret.
Dum petit unum præbere diem,
Patriosque puer concitat axes,
Nec per solitum percurrit iter,
Sed Phœbeis ignota secat
Sidera flammis errante rota,
Secum pariter perdidit orbem.
Medium cœli dum sulcat iter,
Tenuit Latias Dædalus oras,
Nullique dedit nomina ponto.
Sed dum volucres vincere veras
Icarus audet, patriasque puer
Despicit alas, Phœboque volat
Proximus ipsi; dedit ignoto
Nomina ponto.
Male pensantur magna ruinis.
Felix alius magnusque volet;
Me nulla vocet turba potentem.
Stringat tenuis littora puppis,
Nec magna meos aura phaselos
Iubeat medium scindere pontum.
Transit tutos Fortuna sinus,
Medioque rates quærit in alto,
Quarum feriunt suppara nubes.
Sed quid pavido territa vultu,
Qualis Baccho saucia Thyas,
Fertur rapido regina gradu?
Quæ te rursus fortuna rotat,
Miseranda refer. licet ipsa neges,
Vultus loquitur quodcunque tegis.

ACTVS TERTIVS.

DEIANIRA. CHORVS.

VAgus per artus errat excussos tremor,
Erectus horret crinis, impulsis adhuc
Stat terror animis, & cor attonitum salit,
Pavidumque trepidis palpitat venis jecur.
Vt fractus Austro pontus etiamnum tumet,
Quamvis quiescat languidis ventis dies:
Ita mens adhuc vexatur excusso metu.
Semel profecto premere felices deus
Cum cœpit; urget. hos habent magna exitus.
CH. Quis tam impotens, ô misera, te casus rotat?
DE. Vt missa palla est, tabe Nessea illita,
Thalamisque mœrens intuli gressum meis,
Nescio quid animus timuit, & fraudem struit.

Libet

Libet experiri: solibus virus ferum
Flammisque Nessus sanguinem ostendi arcuit,
Hic ipse fraudes esse præmonuit deus.
Et forte nulla nube respersus jubar
Laxabat ardens fervidum Titan diem
(Vix ora solvi patitur etiam nunc timor)
Medios in ignes solis,& claram facem
Quo tincta fuerat palla, vestisque illita,
Abjectus horret sanguis,& Phœbi coma
Tepefactus ardet: vix queo monstrum eloqui,
Nives ut Eurus solvit aut tepidus Notus,
Quas vere primo lubricus perdit Mimas;
Vtque involutos frangit Ionio salo
Opposita fluctus Leucas,& laxus tumor
In littore ipso spumat; aut cœlestibus
Aspersa tepidis thura laxantur focis:
Sic languet omne virus,& perdit comam.
Dumque ipsa miror,causa mirandi perit.
Quin ipsa tellus spumeos motus agit,
Et quidquid illa tabe contactum est,labat.
(Tumensque tacita sequitur,& quassat caput.)
Natum paventem cerno & ardenti pede
Gressus ferentem: prome quid portes novi.

HYLLVS. DEIANIRA NVTRIX.

I Profuge,quære si quid ulterius patet
Terris,freto,sideribus,Oceano,inferis:
Vltra labores mater Alcidæ fuge.
DE. Nescio quod animus grande præsagit malum.
HY. Regina,triumpha,templa Iunonis pete:
Hæc tibi patent: delubra præclusa omnia.
DE. Effare,qui me casus insontem premat.
HY. Decus illud orbis,atque præsidium unicum,
Quem fata terris in locum dederant Iovis,
O mater,abiit. membra,& Herculeos toros
Vrit lues Nessea. qui domuit feras,
Ille ille victor,vincitur,mœret,dolet.
Quid quæris ultra? DE. miserias properant suas
Audire miseri. fare,quo posita in statu
Iam nostra domus est. ô lares,miseri lares!
Nunc vidua,nunc expulsa,nunc feror obruta!
HY. Non sola mœres. Hercules toto jacet
Mundo gemendus: fata ne mater tua
Privata credas: jam genus totum obstrepit,
Hunc ejulatu quem gemis,cuncti gemunt:
Commune terris omnibus pateris malum:

Luctum occupasti prima; non sola Herculem
Miseranda mœres. DE. quam prope a leto tamen,
Ede ede, quæso, jaceat Alcides meus.
HY. Mors refugit illum, victa quæ in regno suo
Semel est, nec audent fata tam vastum nefas
Admittere; ipsa forsan trepida colos
Clotho manu projecit, & fatum Herculis
Timet peragere. prô diem! infandum diem!
Hocne ille summo magnus Alcides eat
Ad fata & umbras, atque pejorem polum?
DE. Præcedere tu illum dicis? an possum prior
Mortem occupare? fare, si nondum occidit.
HY. Euboica tellus vertice immenso tumens
Pulsatur omni parte: Phryxeum mare
Scindit Caphareus: servit hoc Austro latus,
At qua nivosi patitur Aquilonis minas,
Euripus undas flectit instabiles vagus,
Septemque cursus flectit, & totidem refert,
Dum lassa Titan mergat Oceano juga.
Heic rupe celsa, nulla quam nubes ferit,
Annosa fulgent templa Cænei Iovis.
Vt stetit ad aras omne votivum pecus,
Totumque tantis gemuit armentis nemus:
Spolium leonis sordidum tabo exuit,
Posuitque clavæ pondus, & pharetra graves
Laxavit humeros. veste tunc fulgens tua,
Cana revinctus populo horrentem comam,
Succendit aras. Accipe has, inquit, focis
Non falso messes genitor, & largo sacer
Splendescat ignis thure quod Phœbum colens,
Dives Sabæis colligit truncis Arabs.
Pacata tellus, inquit, & cœlum, & freta;
Feris subactis omnibus victor redii.
Depone fulmen. gemitus in medias preces,
Stupente & ipso, cecidit: heic cœlum horrido
Clamore complet. qualis impressa fugax
Taurus bipenni vulnus & telum ferens,
Delubra vasto trepida mugitu replet,
Aut quale mundo fulmen emissum tonat:
Sic ille gemitus sidera & pontum ferit:
Et vasta Calpe sonuit: & voces Cyclas
Excepit omnis. hinc petræ Capharides;
Hinc omne voces reddit Herculeas nemus.
Flentem videmus. vulgus antiquam putat
Rabiem redisse: tunc fugam famuli petunt.
At ille vultus ignea torquens face,
Vnum inter omnes quærit & sequitur Lycam.
Complexus

Complexus aras ille tremebunda manu,
Horrem metu consumpsit, & parum sui
Pœnæ reliquit. dumque tremebundum manu
Tenuit cadaver, hac manu, inquit, hac ferar,
O fata! victus? Herculem perimit Lycas.
Ecce alia clades, Hercules perimit Lycam.
Fata inquinantur. fiet hic summus labor.
In astra missus fertur, & nubes vago
Spargit cruore; talis in coelum exsilit
Harundo, Getica visa dimitti manu,
Aut quam Cydon excussit: inferius tamen
Fugiet harundo. corpus in pontum cadit,
In saxa cervix: funus ambobus jacet.
Resistite, inquit, non furor mentem abstulit.
Furore gravius istud atque ira malum est.
In me juvat sævire. vix pestem indicat,
Et sævit: artus ipse dilacerat suos,
Et membra vasta carpit avellens manu.
Exuere amictus quærit, hoc solum Herculem
Non posse vidi. trahere conatus tamen;
Et membra traxit. corporis palla horridi
Pars est, & ipsa vestis immiscet cutem.
Nec caussa diræ cladis in medio patet:
Sed caussa tamen est, vixque sufficiens malo.
Nunc ore terram languidus prono ferit;
Nunc poscit undas: unda non vincit malum.
Et nota quærit littora, & pontum occupat.
Famularis illum retinet errantem manus.
O sortem acerbam, fuimus Alcidæ pares!
Nunc puppis illum littore Euboico refert,
Austerque lenis pondus Herculeum rapit.
DE. Destituit animus membra: nox oculos premit.
Quid anime cessas, quid stupes factum scelus?
Gnatum reposcit Iupiter, Iuno æmulum.
Reddendus orbi est: quod potest reddi, exhibe.
Eat per artus ensis exactus meos.
Sic sic agendum est: tam levis poenas manus
Tantas reposcit, tolle fulminibus socer
Nurum scelestam: nec levi telo manus
Armetur: illud fulmen exsiliat polo,
Quo, ni fuisset genitus Alcides tibi,
Hydram cremasses: pestem ut insolitam feri,
Et ut noverca pejus irata malum.
Emitte telum quale in errantem prius
Phaethonta missum est: perdidi erepto Hercule
Et ipsa populos; quid rogas telum deos?
Iam parce socero: conjugem Alcidæ necem

Optare pudeat : hæc erit votum manus.
A me petatur. occupa ferrum ocyus.
Quin deme ferrum, quidquid in mortem trahit
Telum eſt abunde, rupe ab ætheria ferar.
Hæc hæc renatum prima quæ poſcit diem,
OEta eligatur. corpus hinc mitti placet.
Abrupta cautes ſcindat, & partem meis
Ferat omne ſaxum. pendeant laceræ manus,
Totumque rubeat aſperi montis latus.
Levis una mors eſt. levis, at extendi poteſt.
Eligere neſcis anime cui telo incubes.
Vtinam eſſet, utinam fixus in thalamis meis
Herculeus enſis ! huic decet ferro immori.
Vna perire dextera nobis ſat eſt ?
Coite gentes ; ſaxa & incenſas faces
Iaculetur orbis ; nulla nunc ceſſet manus:
Corripite tela : vindicem veſtrum abſtuli.
Impune ſævi ſceptra jam reges gerent,
Impune jam naſcetur indomitum malum
Reddentur aræ cernere aſſuetæ hoſtiam
Similem colenti : ſceleribus feci viam.
Ego vos tyrannis, regibus, monſtris, feris,
Sævisque rapto vindice oppoſui deis.
Ceſſas tonantis ſocia ? non ſpargis facem,
Imitata fratrem, & mittis ereptam Iovi,
Meque ipſa perdis ? laus tibi erepta inclyta eſt.
Ingens triumphus : æmuli Iuno tui
Mortē occupavi? NV. quid domū impulſā trahis ?
Erroris iſtuc omne, quodcumque eſt, nefas.
Haud eſt nocens quicunque non ſponte eſt nocēs.
DE. Quicumque fato ignoſcit & parcit ſibi,
Errare meruit : morte damnari placet.
NV. Nocens videri qui petit, mortem cupit.
DE. Mors innocentes ſola deceptos facit.
NV. Titana fugies ? DE. ipſe me Titan fugit.
NV. Vitam relinques miſera? DE. at Alcidē ſequar.
NV. Supereſt, & auras ille cœleſtes trahit.
DE. Vinci Hercules cum potuit, hinc cœpit mori.
NV. Natum relinques, fataque abrumpes tua?
DE. Quæcumque natum ſepelit, hæc vixit diu;
NV. Virum ſequeris ? DE. prægredi caſtæ ſolent.
NV. Si te ipſa damnas, ſcelere te miſera arguis.
DE. Nemo nocens ſibi ipſe pœnas irrogat.
NV. Multis remiſſa eſt vita, quorum error nocens
Non dextra fuerat. fata quis damnat ſua?
DE. Quicumque fata iniqua ſortitus fugit.
NV. Hic ipſe Megaram nempe confixam ſuis

Stravit sagittis, atque natorum indolem,
Lernæa figens tela furibunda manu.
Ter parricida factus, ignovit tamen
Sibi: nam furoris fonte Cyniphio scelus
Sub axe Libyco tersit, & dextram abluit.
Quo misera pergis? quid tuas damnas manus?
DE. Damnat meas devictus Alcides manus.
Fraudem placet punire. NV. si novi Herculem,
Aderit cruenti forsitan victor mali
Dolorque fractus cedet Alcidæ tuo.
DE. Exedit artus virus, ut fama est, Hydræ.
Immensa pestis conjugis membra abstulit.
NV. Serpentis illi virus enectæ antumas
Haud posse vinci, qui malum & vivum tulit?
Elisit Hydram, dente cum infixo stetit
Media palude victor, effuso obrutus
Artus veneno, sanguis hunc Nessi opprimet,
Qui vicit ipsas horridas Nessi manus?
DE. Frustra tenetur ille, qui statuit mori.
Proinde lucem fugere decretum est mihi.
Vixit satis, quicumque cum Alcide occidit.
NV. Per has aniles ecce te supplex comas,
Atque ubera ista pæne materna obsecro,
Depone tumidas pectoris læsi minas,
Mortisque diræ expelle decretum horridum.
DE. Quicumque misero forte dissuadet mori,
Crudelis ille est. interim pœna est mori.
NV. Sed sæpe donum in pluribus veniæ fuit.
Defende saltem dexteram infelix tuam,
Fraudisque facinus esse non nuptæ sciat.
DE. Defendar illic. inferi solvent ream.
A me ipsa damnor. purget has Pluto manus.
Stabo ante ripas immemor, Lethe, tuas,
Et umbra tristis conjugem excipiam meum.
Sed tu, nigrantis regna qui torques poli,
Para laborem. scelera quæ quisque ausus est,
Hic vicit error. Iuno non ausa Herculem est,
Eripere terris: horridam pœnam para.
Sisyphia cervix cesset, & nostros lapis
Impellat humeros. me vagus fugiat latex,
Meamque fallax unda decipiat sitim.
Merui manus præbere turbinibus tuis,
Quæcunque regem Thessalum torques rota.
Effodiat avidus hinc & hinc vultur fibras.
Vacet urna Danais; has ego explebo vices.
Laxate manes; recipe me comitem tui
Phasiaca conjux. pejor hæc, pejor tua

Utraque dextra est: scelere seu mater nocens,
Seu dira furor es: adde me comitem tuis
Threicia conjux sceleribus: gnatam tuam
Althæa mater recipe: nunc veram tuam
Agnosce prolem. quid tamen tantum manus
Vestræ abstulerunt, claudite Elysium mihi,
Quæcunque fidæ conjuges nemoris sacri
Lucos tenetis. si qua resperfit manus
Viri cruore, nec memor castæ facis
Stricto cruenta Belias ferro stetit,
In me suas cognoscat & laudet manus;
In hanc abire conjugum turbam libet.
Sed & illa fugiet turba tam diras manus.
Invicte conjux, innocens animus mihi,
Scelesta manus est. prô nimis mens credula,
Prô Nesse fallax! namque semiferi dolis
Auferre cupiens pellici; eripui mihi.
Recede Titan, tuque quæ blanda tenes
In luce miseros, vita: cariturae Hercule
Lux vilis ista est. exigam pœnas tibi,
Reddamque vitam. fatane extendo mea,
Mortemque conjux in tuas servo manus,
Virtusne superest aliqua Sarmatica, & manus
Intendere arcum tela missurum valet,
An arma cessant, teque languenti manu
Non audit arcus, si potest letum dare.
Animose conjux, dexteram exspecto tuam.
Mors differatur. frange ut insontem Lycam
Alias in urbes sparge; & ignotum tibi
Emitte in orbem. perde ut Arcadiæ nefas,
Et quidquid aliud restitit. ab illis tamen
Conjux redisti. HY. parce jam mater precor,
Ignosce fatis, error à culpa vacat.
DE. Si vera pietas, Hylle, quærenda est tibi,
Iam perime matrem. pavida quid tremuit manus,
Quid ora flectis? hoc erit pietas scelus.
Ignave dubitas? Herculem eripui tibi.
Hæc hæc peremit dextra, cui debes patri
Avum Tonantem: majus eripui decus,
Quam in duce tribui. si tibi ignotum est nefas,
A matre disce: seu tibi jugulo placet
Mersisse ferrum, sive maternum libet
Invadere uterum; mater intrepidum tibi
Præbebit animum. non erit totum scelus
A te peractum: dextera sternar tua,
Sed mente nostra. natus Alcide times?
Ita nulla peragas jussa, nec frangens mala

Erres

Erres per orbem : si qua nascetur fera,
Referas parentem. dexteram intrepidam paras?
Patet ecce plenum pectus ærumnis ; feri.
Scelus remitto ; dexteræ parcunt tuæ
Eumenides ipsæ. verberum crepuit sonus.
Quænam ista torquens angue vipereo comam
Temporibus atras squallidis pinnas quatit ?
Quid me flagrante dira persequeris face
Megæra ? pœnas poscit Alcides ? dabo.
Iamne inferorum, Diva, sedere arbitri ?
Sed ecce diras carceris video fores.
Quis iste saxum immane detritis gerit
Iam senior humeris ? ecce jam vectus lapis
Quærit relabi. membra quis præbet rotæ ?
Heic ecce pallens dira Tisiphone stetit,
Caussam poposcit, parce verberibus precor,
Megæra, parce ; sustine Stygias faces.
Scelus est amoris. sed quid hoc ? tellus labat
Et aula tectis crepuit excussis, minax
Vnde iste cœtus ? totus in vultus meos
Decurrit orbis, hinc & hinc populi fremunt,
Totusque poscit vindicem mundus suum.
Iam parcite urbes. quo fugam præceps agam?
Mors sola portus, dabitur ærumnis locus.
Testor nitentis flammeam Phœbi rotam,
Superosque testor, Herculem terris adhuc
Moritura linquo. HY. fugit attonita, hei mihi,
Peracta jam pars matris est ; statuit mori.
Nunc nostra superest, mortis auferre impetum,
O misera pietas ! si mori matrem vetas,
Patri es scelestus: si mori pateris tamen,
In matre peccas ; surgit hinc illinc nefas.
Inhibenda tamen est, pergam, & eripiam scelus.

CHORVS.

VErum est quod cecinit sacer
Threissæ sub Rhodopes jugis,
Tangens Threiciam chelym,
Orpheus, Calliope genus :
Æternum fieri nihil.
Illius stetit ad modos
Torrentis rapidi fragor,
Oblitusque sequi fugax
Amisit liquor impetum :
Et dum fluminibus mora est,
Defecisse putant Geten
Hebrum Bistones ultimi.

Advexit volucrem nemus,
Et silva residens venit;
Aut si quæ aera pervolat,
Auditis vaga cantibus
Ales deficiens cadit.
Abrupit scopulos Athos,
Centauris obitum ferens,
Et juxta Rhodopen stetit
Laxata nive cantibus.
Et quercum fugiens suam,
Ad vatem properat Dryas.
Ad cantus veniunt suis
Ipsæ cum latebris feræ.
Iuxtaque inpavidum pecus
Sedit Marmaricus leo,
Nec damæ trepidant lupos,
Et serpens latebras fugit,
Tunc oblita veneni.
Quin per Tænarias fores
Manes cum tacitos adiit,
Mœrentem feriens chelym,
Cantu Tartara flebili
Et tristes Erebi deos
Movit: nec timuit Stygis
Iuratos superis lacus.
Hæsit non stabilis rota
Victo languida turbine.
Increvit Tityi jecur,
Dum cantus volucres tenet,
Audito quoque navita
Inferni ratis æquoris
Nullo remigio venit.
Tunc primum Phrygius senex
Vndis stantibus immemor,
Excussit rapidam sitim.
Nec pomis adhibet manus,
Sed cum linqueret inferos
Orpheus carmina fundens;
Et vinci lapis improbus,
Et vatem potuit sequi.
Consumptas iterum deæ
Supplent Eurydices colos.
Sed dum respicit immemor,
Nec credens sibi redditam
Orpheus Eurydicen sequi,
Cantus præmia perdidit,
Quæ nata est, iterum perit.

Tunc

Tunc ſolamina cantibus
Quærens, flebilibus modis
Hæc Orpheus cecinit Getis:
Leges in ſuperos datas,
Et qui tempora digerens
Quattuor præcipitis deus
Anni diſpoſuit vices,
Nulli non avidas polo
Parcas ſtamina nectere,
Quod natum eſt, poterit mori,
Vati credere Thracio
Devictus jubet Hercules.
Iam jam legibus obrutis
Mundo cum veniet dies;
Auſtralis polus obruet
Quidquid per Libyam jacet,
Et ſparſus Garamas tenet,
Arctous polus obruet
Quidquid ſubjacet axibus,
Et ſiccus Boreas ferit.
Amiſſum trepidus polo
Titan excutiet diem,
Cœli regia concidet,
Certos atque obitus trahet.
Atque omnes pariter deos
Perdet mors aliqua, & chaos.
Et mors fata noviſſima
In ſe conſtituet ſibi.
Quis mundum capiet locus?
Diſcedet via tartari,
Stratis ut pateat polis?
An quod dividit æthera
A terris ſpacium, ſat eſt
Et mundi nimium malis?
Quis tantum capiet nefas
Fratrum? quis ſuperis locus?
Pontum, ſidera, tartara,
Regna unus capiet tria.
Sed quis non modicus fragor
Aures attonitas movet?
Eſt, eſt Herculeus ſonus.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES. CHORVS.

Converte, Titan clare, anhelantes equos,
Emitte noctem, pereat hic mundo dies,

Quo moriar : atra nube inhorrescat polus :
Obsta novercæ. non pater cæcum chaos
Reddi decebat. hinc & hinc compagibus
Ruptis uterque debuit frangi polus.
Quid parcis astris ? Herculem amittis pater.
Nunc parte in omni, Iuppiter, specta poli,
Ne quis gigas Thessalica jaculetur juga,
Et fiat Othrys pondus Encelado leve.
Laxabit atri carceris jam jam fores
Pluton superbus : vincula excutiet patri,
Cœlumque reddet. Ille, qui pro fulmine
Tuisque facibus, natus in terris eram,
Ad Styga revertor. surget Enceladus ferox,
Mittetque quo nunc premitur, in superos onus,
Regnum omne, genitor, ætheris dubium tibi
Mors nostra faciet. antequam spolium tui
Cœlum omne fiat, conde me tota pater
Mundi ruina. frange quem perdis polum.
CH. Non vana times nate Tonantis,
Iam Thessalica Pelion Ossa
Premet ; & Pindo congestus Athos
Nemus ætheriis inferet astris.
Vincet scopulos inde Typhoeus,
Et Tyrrhenam feret Inarimem.
Feret Ætnæos inde caminos,
Scindetque latus montis aperti,
Nondum Enceladus fulmine victus.
Iam te cœli signa sequentur.
HE. Ego, qui relicta morte, contempta Styge,
Per media Lethes stagna cum spolio redii,
Cum pæne trepidis excidit Titan equis :
Ego, quem deorum regna senserunt tria,
Morior : nec ullus per meum stridet latus
Transmissus ensis : haud meæ telum necis
Saxum est, nec instar montis abrupti lapis,
Aut totus Othrys, non truci vultu Gyges
Pindo cadaver obruit toto meum.
Sine hoste vincor : quodque me torquet magis,
(O misera virtus !) summus Alcidæ dies
Nullum malum prosternit. impendo hei mihi
In nulla vitam facta. prô mundi arbiter,
Superique, quondam dexteræ testes meæ !
Prô cuncta tellus, Herculis vestri placet
Mortem perire ? dirus ô nobis pudor,
O turpe fatum ! femina Herculeæ necis
Auctor feretur : auctor Alcides quibus !
Invicta si me cadere fœminea manu

Voluere

Voluere fata, perque tam turpes colos
Mea mors cucurrit, cadere potuissem hei mihi
Iunonis odio : fœminæ caderem minis,
Sed cœlum habentis. si nimis superis fuit ;
Scythico sub axe genita domuisset meas
Vires Amazon ! fœminæ cujus manu
Iunonis hostis vincor ? hinc gravior tui
Noverca pudor est. quid diem nunc lætum vocas?
Quid tale tellus genuit iratæ tibi ?
Mortalis odia fœmina excessit tua.
Adhuc furebas esse te Alcidæ imparem.
Victa es duobus : pudeat irarum deos.
Vtinam meo cruore satiasset suos
Nemæa rictus pestis ! aut centum anguibus
Vallatus Hydram tabe pavissem mea !
Vtinam fuissem præda Centauris datus !
Aut inter umbras vinctus, æterno miser
Saxo sederem, spolia cum traxi ultima
Fato stupente, nunc ab inferna Styge
Lucem recepi, Ditis evici moras.
Vbique me mors fugit, ut leto inclyto
Fortis carerem. ô feræ victæ, ô feræ !
Non me triformis sole conspecto canis
Ad Styga reduxit : non sub Hesperio polo
Ibera vicit turba pastoris feri,
Non gemina serpens. perdidi mortem, hei mihi,
Toties honestam. titulus extremus quis est ?
CH. Viden'ut laudis conscia virtus
Non Lethæos horreat amnes ?
Pudet auctoris, non morte dolet.
Cupit extremum finire diem
Vasta pressus mole Gigantum,
Et montiferum Titana pati,
Rabidæque necem debere feræ.
Si tua caussa est miseranda necis,
Quod nulla fera est, nullusque Gigas,
Iam quis dignus necis Herculeæ
Superest auctor, nisi dextra tua ?
HE. Heu qualis iatus scorpius, quis fervida
Plaga revulsus cancer infixus meas
Vrit medullas ? sanguinis quondam capax
Tumidi jecur pulmonis arentes fibras
Distendit : ardet felle siccato jecur,
Totumque lentus sanguinem avexit vapor.
Primam cutem consumpsit, hinc aditus nefas
In membra fecit, abstulit costis latus,
Exedit artus penitus, & totas malum

Hausit

Hausit medullas; ossibus vacuis sedet.
Nec ossa durant ipsa, sed compagibus
Discussa ruptis mole collapsa fluunt.
Defecit ingens corpus, & pesti satis
Herculea non sun t membra. pro quantum est ma- lum
Quod esse vastum fateor? ô dirum nefas!
En cernite urbes, cernite ex illo Hercule
Quid jam superfit. Herculem agnoscis pater?
Hisne ego lacertis spolia Nemeæi mali
Elisa pressi? tensus hac arcus manu
Astris ab ipsis detulit Stymphalidas?
His ego citatam gressibus vici feram,
Radiante clarum fronte gestantem caput?
His fracta Calpe manibus elisit fretum?
His tot feræ, tot scelera, tot reges jacent?
His mundus humeris sedit? hæc moles mei est?
Hæc ne illa cervix? has ego opposui manus
Cœlo ruenti? cujus ô custos manu
Trahetur ultra Stygius? ô vires prius
In me sepultæ! quid patrem appello Iovem?
Quid per tonantem vindico cœlum mihi?
Iam jam meus credetur Amphitryo pater.
Quæcumque pestis viscere in nostro lates,
Procede, quid me vulnere occulto petis?
Quis te sub axe frigido pontus Scythes,
Quæ pigra Tethys genuit, aut Maurum premens
Ibera Calpe littus? ô dirum malum!
Vtrumne serpens squallidum crista caput
Vibrans? an aliquod est mihi ignotum malum?
Numquid cruore es genita Lernææ feræ;
An te reliquit Stygius in terris canis?
Omne es malum, nullumque. quis vultus tibi est?
Concede saltem scire, quo peream malo.
Quæcumque pestis sæva, quæcumque effera es,
Palam timeres. quis tibi in medias locum
Fecit medullas? ecce, dirupta cute
Viscera manus detexit, ulterior tamen
Inventa latebra est. ô malum simile Herculi!
Vnde iste fletus! unde in has lachrimæ genas?
Invictus olim vultus & nunquam malis
Lachrimas suis præbere consuetus (pudet!)
Iam flere didicit: quis dies fletum Herculis,
Quæ terra vidit? siccus ærumnas tuli.
Tibi illa virtus, quæ tot elisit mala,
Tibi cessit uni: primo, & ante omnes mihi
Fletum abstulisti, durior saxo horrido
Et chalybe vultus, & vaga Symplegade,

Rictus meos infregit,& lachrimam extulit.
Flentem,gementem,ſumme protector poli,
Me terra vidit; quodque me torquet magis,
Noverca vidit; urit ecce iterum fibras,
Incaluit ardor: unde nunc fulmen mihi?
CH. Quid non poſſit ſuperare dolor:
Quondam Getico durior Hœmo,
Nec Parrhaſio lenior axe,
Sævo ceſſit membra dolori:
Feſſumque movens per colla caput
Latus alterno pondere flectit.
Fletum virtus ſæpe reſolvit.
Sic Arctoas laxare nives,
Quamvis tepido ſidere Titan
Non tamen audet,vicitque faces
Solis adulti glaciale jubar.

HERCVLES. ALCMENA.

COnverte vultus ad meas clades pater.
Numquam ad tuas confugit Alcides manus.
Non cum per artus Hydra fecundum meos
Caput explicaret,inter infernos lacus
Poſſeſſus atra nocte cum fato ſteti;
Nec invocavi. tot feras vici horridas.
Reges,tyrannos: non tamen vultus meos
In aſtra torſi. ſemper hæc nobis manus
Votum ſpopondit,nulla propter me ſacro
Micuere cœlo fulmina. hic aliquid dies
Optare juſſit. primus audierit preces,
Idemque ſummus; unicum fulmen peto.
Giganta crede. non minus cœlum mihi
Aſſerere potui. dum patrem verum puto,
Cœlo peperci,ſive crudelis pater,
Sive es miſericors. commoda gnato manum.
Propera ante mortem,& occupa hanc laudē tibi.
Vel,ſi piget,manuſque detrectat nefas,
Emitte Siculo vertice ardentes,pater,
Titanas in me,qui manu Pindum ferant,
Aut te Oſſa; qui me monte projecto opprimant.
Abrumpe & Erebi clauſtra. me ſtricto petat
Bellona ferro: mitte Gradivum trucem;
Armetur in me dirus; & frater quidem,
Sed ex noverca. tu quoque Alcidæ ſoror
Tantum ex parente,cuſpidem in fratrem tuum
Iaculare Pallas. ſupplices tendo manus
Ad te noverca. ſparge tu ſaltem,precor,
Telum; perire fœminæ poſſum manu,

Iam fracta, jam satiata, quid poscis minas?
Quid quæris ultra? supplicem Alciden vides.
Et nulla tellus, nulla me vidit fera,
Te deprecantem. nunc mihi irata quidem
Opus est noverca, nunc tuus cessat dolor?
Nunc odia ponis? parcis, ubi votum est mori?
O terræ & urbes! non facem quisquam Herculi,
Non arma tradet? tela subtrahitis mihi?
Ita nulla sævas terra concipiat feras
Post me sepultum; nec meas unquam manus
Imploret orbis. si qua nascetur fera,
Nascatur alius. undique infelix caput
Mactate saxis, vincite ærumnas meas.
Ingrate cessas orbis? excidimus tibi?
Adhuc malis ferisque suppositus fores,
Ni me tulisses; vindicem vestrum malis
Excipite populi: tempus hoc vobis datur
Pensare merita: mors erit precium omnium.
AL. Quas misera terras mater Alcidæ petam?
Vbi natus, ubinam est? certa si visus notat,
Reclinis ecce corde anhelanti æstuat.
Gemit, peractum est. membra complecti ultima
O nate liceat; spiritus fugiens meo
Legatur ore! brachia in amplexus cape.
Vbi membra sunt? ubi illa, quæ mundum tulit,
Stelligera cervix? quis tibi exiguam tui
Partem reliquit? HE. Herculem spectas quidem
Mater, sed umbræ simile nescio quid mei
Agnosce mater, ora quid flectis retro,
Vultumque mœrens? Herculem dici tuum
Partum erubescis? AL. quis feram mundus novam
Quæ terra genuit, quodve tam dirum nefas
De te triumphat? victor Herculeus quis est?
HE. Nuptæ jacentem cernis Alciden dolis?
AL. Quis tantus est, qui vincat Alciden, dolus?
HE. Quicumque mater fœminæ iratæ sat est.
AL. At unde in artus pestis aut ossa incidit?
HE. Aditum venenis palla fœmineis dedit.
AL. Vbinam ipsa palla est? mēbra nudata intuor.
HE. Consumpta mecum est. AL. tantane inventa est lues?
HE. Errare mediis credo visceribus meis.
O mater Hydram, & mille cum lerna feras.
Quæ tanta nubes flamma Sicanias bibit?
Quæ Lemnos ardens? quæ plaga igniferi poli,
Vetans flagranti currere in Zona diem?
In ipse me jactate, pro comites, freta,

Mediosque

Mediosque in amnes, quis sat est Ister mihi?
Non ipse terris major Oceanus meos
Frangit vapores : omnis in nostris malis
Deficiet humor, omnis arescet latex.
Quid rector Erebi me remittebas Iovi ?
Decuit tenere : redde me tenebris tuis.
Talem subactis Herculem ostende inferis,
Nil inde ducam, quid times iterum Herculem?
Invade mors non trepida, jam possum mori.
AL. Compesce lachrimas saltem, & ærumnas do-
Malisque tantis Herculem indomitum refer, (ma.
Mortemque vince, quod soles: vince inferos.
HE. Si me catenis horridus vinctum suis
Præberet avidæ Caucasus volucri dapem
Scythia gemente; flebilis gemitus mihi
Non extitisset. si vagæ Symphlegades
Vtraque premerent rupe; redeuntis minas
Ferrem ruinæ. Pindus incumbat mihi
Atque Hæmus, & qui Thracios fluctus Atho
Frangit, tonantis fulmen excipiens Iovis:
Non ipse si in me, mater, hic mundus ruat,
Superque nostros flagret incensus rogos
Phœbeus axis, degener mentem Herculis
Clamor domaret : mille decurrant feræ,
Pariterque lacerent; hinc feris clangoribus
Ætheria me Stymphalis; hinc taurus minax
Cervice tota pulset, & quidquid furit.
Solum quoq; ingens surgat, hinc illinc fremens,
Artusque nostros dirus imminuat dolor;
Sparsus silebo, non feræ excutient mihi,
Non arma gemitus : nil, quod impelli potest.
AL. Non virus artus, nate, fœmineum coquit;
Sed dura series operis; & longus tibi
Favet cruentis forsitan morbis dolor.
HE. Vbi mors, ubi illa, testis est aliquis mali ?
Intendat arcus; nuda sufficiet manus;
In orbe mecum veniat; huc aliquis mihi
Procedat, agedũ, huc. AL. hei mihi, sensus quoq;
Excussit ille nimius impulsu dolor.
Removete quæso tela, & infestas precor
Rapite hinc sagittas. igne suffusæ genæ
Scelus minantur, qua fuga latebras petam?
Dolor iste furor est : Herculem solus domat.
Cur deinde latebras aut fugam vecors petam,
Obire forti meruit Alcmene manu.
Vel scelere pereat, ante quam letum mihi
Ignavus aliquis mandet, ac turpis manus

De me triumphet. ecce lassatus malis
Sopore fessas alligat venas dolor
Gravique anhelum pectus impulsu quatit.
Favete superi : si mihi gnatum inclytum
Miseræ negatis; vindicem saltem precor
Servate terris ; abeat excussus dolor,
Corpusque vires reparet Herculeum suas.

HYLLVS. ALCMENA. HERCVLES.

PRô lux acerba, prô capax scelerum dolor!
Nurus Tonantis occidit; natus jacet ;
Nepos supersum : scelere materno hic periit;
Fraude illa capta est. quis per annorum vices,
Totoque in ævo poterit ærumnas senex
Referre tantas ? unus eripiet dies
Parentem utrumque. cætera ut sileam mala,
Parcamque fatis, Herculem amitto patrem.
AL. Compesce voces inclytum Alcidæ genus,
Miseræque fato similis Alcmenæ nepos :
Longus dolorem forsitan vincet sopor.
Sed ecce lassam deserit mentem quies,
Redditque morbo corpus, & luctus mihi.
HE. Quid hoc? rigenti cernitur Trachin jugo,
Et inter astra positus evasi genus
Mortale tandem. quis mihi cœlum parat?
Te te pater jam video : placatam quoque
Specto novercam. qui sonus nostras ferit
Cœlestis aures? Iuno me generum vocat.
Video nitentem regiam clari ætheris,
Phœbique tritam flammea zonam rota :
Cubile video noctis, hinc tenebras vocat.
Quid hoc? quis axem cludit? ab ipsis pater
Deducor astris, ora Phœbeus modo
Afflabat axis, tam prope à cœlo fui.
Trachina video : quis mihi terras dedit ?
Modo nempe me infra steterat, ac totus mihi
Suppositus orbis, tam bene exciderat dolor.
Cogis fateri : parce, & hanc vocem occupa.
Hæc, Hylle, dona matris ; hoc munus parat.
Vtinam liceret stipite ingesto impiam
Effringere animam, quale Amazonium malum
Circa nivalis Caucasi domui latus.
O clara Megara, tune, cum furerem, mihi
Conjux fuisti? stipitem atque arcus date ;
Dextra inquinetur; laudibus maculam imprimam.

Summus legatur fœmina Herculeus labor.
HY. Compesce diras genitor irarum minas.
Habet, peractum est: quas petis pœnas, dedit.
Sua perempta dextera mater jacet.
HE. Cæci dolores: manibus irati Herculis
Occidere metuit; perdidit comitem Lycas.
Sævire in ipsum corpus exanime impetus
Atque ira cogit. cur minis nostris caret?
Ipsum cadaver pabulum accipiant feræ.
HY. Plus misera læso doluit, huic aliquid quoque
Detrahere velles. occidit dextra sua,
Tuo dolore, plura, quam poscis, tulit.
Sed non cruentæ sceleribus nuptæ jaces,
Nec fraude matris. Nessus hos struxit dolos;
Ictus sagittis qui tuis vitam expulit.
Cruore tincta est palla semiferi, pater,
Nessusque nunc has exigit pœnas sibi.
HE. Habet, peractum est: fata se nostra explicant.
Lux ista summa est. quercus hanc sortem mihi
Fatidica quondam dederat, & Parnassio
Cirrhea quatiens templa mugitu nemus:
Dextra perempti victor Alcide viri
Olim jacebis: hic tibi emenso freta,
Terrasque & umbras, finis extremus datur.
Nil querimur ultra, decuit hunc finem dari,
Ne quis superstes Herculis victor foret.
Nunc mors legatur, clara, memoranda, inclyta,
Me digna prorsus: nobilem hunc faciam diem.
Cædatur omnis silva, & OEtæum nemus
Suscipiat ignis. Herculem accipiat rogus.
Sed ante mortem, tu genus Pæantium,
Hoc triste nobis juvenis officium appara;
Herculea totum flamma succendat diem.
Ad te preces nunc Hylle supremas fero:
Est clara, captas inter incultas genus,
Regnumque referens. Euryto virgo edita,
Iole: tuis hanc facibus & flammis para.
Victor cruentus abstuli patriam, lares,
Nihilque miseræ præter Alciden dedi;
Et ipse rapitur, penset ærumnas suas:
Iovis nepotem foveat, & natum Herculis.
Tibi illa pariat quidquid ex nobis habet.
Tuque ipsa planctus pone funebres, precor,
O clara genitrix, vivet Alcides tuus.
Virtute nostra pellicem feci tuam.
Credi novercam, sive nascente Hercule
Nox illa certa est, sive mortalis meus

Pater eſt : licet ſit falſa progenies mihi;
Materna culpa ceſſet, & crimen Iovis,
Merui parentem,contuli cœlo decus.
Natura me concepit in laudes Iovis.
Quin ipſe,quamquam Iuppiter,credi meus
Pater eſſe gaudet : parce jam lachrimis meis.
Superba matres inter Argolicas eris.
Quid tale Iuno peperit,ætherium gerens
Sceptrum,& Tonanti nupta? mortali tamen
Cœlum tenens invidit? Alcidem ſuum
Dici eſſe voluit,perage nunc Titan vices
Solus relictus,ille qui veſter comes
Vbique fueram, Tartara & manes peto.
Hanc tamen ad imos perferam laudem inclytam.
Quod nulla peſtis vicit Alcidem palam,
Omnemque peſtem vicit Alcides palam.

CHORVS.

O Decus mundi,radiate Titan,
Cujus ad primos Hecate vapores
Laſſa nocturnæ levat ora bigæ,
Dic ſub Aurora poſitis Sabæis,
Dic ſub occaſu poſitis Iberis,
Quique ferventem patiuntur axem,
Quique ſub plauſtro patiuntur Vrſæ,
Dic ad æternos properare manes
Herculem, & regnum canis inquieti,
Vnde non unquam remeavit ullus.
Sume, quos nubes radios ſequantur.
Pallidus mœſtas ſpeculare terras,
Et caput turpes nebulæ pererrent.
Quando, pro Titan,ubi,quove,ſumme,
Herculem in terris alium ſequeris?
Quas manus,orbis miſer, invocabis,
Si qua ſub terra numeroſa peſtis
Spargit intentam rabiem draconis?
Arcadum ſi quis,populi vetuſti,
Fecerit ſilvas aper inquietas?
Thraciæ ſi quis Rhodopes alumnus
Durior terris Helices nivoſæ
Sparget humano ſtabulum cruore?
Quis dabit pacem populo timenti,
Si quid irati ſuperi per urbes
Iuſſerint naſci? jacet omnibus par,
Quem parem tellus genuit Tonanti,
Planctus immenſas reſonet per urbes,
Et comas nullo cohibente nodo,

Fœmina

Fœmina exertos feriat lacertos,
Solaque obductis foribus Deorum,
Templa securæ pateant novercæ.
Vadis ad Lethen Stygiumque littus,
Vnde te nullæ referent carinæ.
Vadis ad manes miserandus, unde
Morte devicta tuleras triumphum.
Vmbra nudatis venies lacertis,
Languido vultu, trepidoque collo:
Teque non solum feret illa puppis.
Non tamen viles eris inter umbras:
Æacumque inter, geminosque Cretas,
Fata discernes. fieri tyranni
Parcite ô dites, inhibete dextras.
Laudis est, purum tenuisse ferrum.
Dumque regnabas, minimum cruentis
In tuas urbes licuisse fatis.
Sed locum virtus habet inter astra.
Sedis Arctoæ spatium tenebis?
An gravis Titan ubi promit æstus,
An sub Occasu tepido nitebis,
Vnde commisso resonare ponto,
Audies Calpen? loca quæ sereni
Deprimes cœli? quis erit recepti
Tutus Alcidæ locus inter astra?
Horrido tantum procul à Leone
Det pater sedes, calidoque Cancro;
Ne tuo vultu tremefacta leges
Astra conturbent, trepidetque Titan.
Vere dum flores venient tepenti,
Et comam silvis hiemes recident,
Vel comam silvis revocabit æstas;
Pomaque autumno fugiente cedent,
Nulla te terris rapiet vetustas.
Tu comes Phœbo, comes ibis astris.
Ante nascetur seges in profundo,
Vel fretum dulci resonabit unda.
Ante descendet glacialis Vrsæ
Sidus, & ponto vetito fruetur,
Quam tuas laudes populi quiescant.
Te pater rerum, miseri precamur,
Nulla nascatur fera, nulla pestis.
Non duces sævos miseranda tellus
Habeat: nec ulla dominetur aula
Qui putet solum decus esse regni,
Semper impensum tenuisse ferrum.
Si quid in terris iterum timetur,

Vindicem terræ petimus relictæ.
Heu quid hoc ? mundus sonat ; ecce mœret.
Mœret Alcidæ pater : An Deorum
Clamor, an vox est timidæ novercæ ?
Hercule an viso fugit astra Iuno ?
Lassus an pondus titubavit Atlas ?
An magis diri tremuere manes
Herculem ? & visum canis inferorum
Fugit abruptis trepidus catenis ?
Fallimur : læto venit ecce vultu
Quem tulit Pæas, humerisque tela
Gestat & notas populis pharetras,
Herculis hæres.

ACTVS QVINTVS.

NVTRIX. PHILOCTETES.

Effare casus juvenis Herculeos precor,
Vultuque quonam tulerit Alcides necem.
PH. Quo nemo vitam. NV. lætus adeone ultimos
Invasit ignes ? PH. esse jam flammas nihil
Ostendit ille, qui sub occasu Hercules
Virtute vinci indomita docuit omnia.
NV. Inter vapores quis fuit forti locus ?
PH. Quod unum in orbe venerat nondum malum,
Et flamma victa est : hæc quoque accessit feris.
Inter labores ignis Herculeos abiit.
NV. Edissere agedum, flamma quo victa est modo ?
PH. Vt omnis OEten mœsta corripuit manus,
Hinc fagus umbras perdit, & toto jacet
Succisa trunco : flexit hinc pinum ferox
Astris minantem, & nube de media vocat ;
Ruitura cautes movit, & silvam trahit
Secum minorem. Chaonis quondam loquax
Stat vasta late quercus, & Phœbum vetat.
Vltraque totos porrigit ramos nemus.
Gemit illa multo vulnere impresso minax,
Frangitque cuneos, resilit excussus chalybs,
Vulnusque ferrum patitur, & truncum fugit.
Commota tandem est ; tunc cadens lenta mora
Duxit ruinam. protinus radios locus
Admisit omnes ; sedibus pulsæ suis
Volucres pererrant nemore succiso domus,
Quæruntque lassis garrulæ pinnis nemus.
Iamque omnis arbor sonuit, & sacræ quoque
Sensere quercus horridam ferro manum,
Nullique priscum profuit ligno nemus.

Aggeritur omnis silva, & alternæ trabes
In astra tollunt Herculi augustum rogum.
Rapit alta flammas pinus,& robur tenax,
Et brevior ilex : silva contexit pyram
Populea,silva frondis Herculeæ nemus.
At ille,ut ingens nemore sub Nasamonio
Æger reclini pectore admugit leo,
Fertur ; quis illum credat ad flammas rapi ?
Vultus petentis astra,non ignes,erant.
Vt pressit OEten,ac suis oculis rogum
Lustravit,omnes fregit impositus trabes,
Arcumque poscit ; Accipe hæc,inquit,sate
Pæante dona ; munus Alcidæ cape.
Has Hydra sensit,his jacent Stymphalides,
Et quidquid aliud eminus vici malum.
Victure felix : has enim numquam irritas
Mittes in hostes : sive de media voles
Auferre volucres nube ; descendent aves,
Et certa prædam tela de coelo ferent,
Nec fallet umquam dexteram hic arcus tuam :
Librare telum didicit,& certam dare
Fugam sagittis,ipsa non fallunt iter
Emissa nervo tela. tu tantum,precor,
Accommoda ignes,& facem extremam mihi.
Hic nodus,inquit,nulla quem capiet manus,
Mecum per ignem flagret:hoc telum Herculem
Tantum sequetur. hoc quoque acciperes,ait,
Si ferre posses : adjuvet domini rogum.
Tum rigida secum spolia Nemeæ mali
Arsura poscit : latuit in spolio rogus.
Ingemuit omnis turba ; nec lachrimas dolor
Cuiquam remisit : mater in luctum furens
Diduxit avidum pectus,atque utero tenus
Exerta,vastos ubera in planctus ferit :
Superosque & ipsum vocibus pulsans Iovem,
Implevit omnem voce feminea locum.
Deforme letum mater Herculeum facis,
Compesce lachrimas,inquit : introrsus dolor
Femineus abeat. Iuno cur lætum diem
Te flente ducat ? pellicis gaudet suæ
Spectare lachrimas. contine infirmum jecur
Mater : nefas est ubera atque uterum tibi
Laniare,qui me genuit. & dirum fremens,
Qualis per urbes duxit Argolicas canem,
Cum victor Erebi Dite contempto rediit
Tremente fato ; talis incubuit rogo.
Quis sic triumphans lætus in curru stetit

Victor ? quis illo gentibus vultu dedit
Leges tyrannus ? quanta pax obitus tulit?
Hæſere lachrimæ ; cecidit expulſus dolor
Nobis quoque ipſis, nemo morituro ingemit.
Iam flere pudor eſt : ipſa, quam ſexus jubet
Mœrere, ſiccis hæſit Alcmene genis ;
Stetitque nato pæne jam ſimilis parens.
NV. Nullasne in aſtra miſit ad ſuperos preces
Arſurus, aut in vota reſpexit Iovem ?
PH. Iacuit ſui ſecurus, & cœlum intuens,
Quæſivit oculis arce an ex aliqua pater
Deſpiceret illum, tum manus tendens ait :
Quacumque parte proſpicis natum pater,
Iste eſt pater, quem nocte commiſſa dies
Quæſivit unus : ſi meas laudes canit
Vtrumque Phœbi littus, & Scythiæ genus,
Et omnis ardens ora quam torret dies :
Si pace tellus plena, ſi nullæ gemunt
Vrbes, nec aras impius quiſquam inquinat,
Si ſcelera deſunt, ſpiritum admitti hunc precor
In aſtra. nec me mortis infernæ locus,
Nec mœſta nigri regna conterrent Iovis :
Sed ire ad illos umbra quos vici Deos
Pater erubeſco ; nube diſcuſſa diem
Pande, ut Deorum vultus ardentem Herculem
Spectet : licet tu ſidera & mundum neges,
Vltro pater cogere. ſi voces dolor
Abſtulerit ullas ; pande tum Stygios lacus,
Et redde fatis. approba gnatum prius.
Vt dignus aſtris videar hic faciet dies.
Leve eſt quod actum eſt. Herculem genitor prius
Invenit, an damnavit ? hoc poſtquam addidit ;
Noverca cernat, quo feram flammas modo;
Flammas popoſcit ? hoc age Alcidæ comes ;
Non ſegnis, inquit, corripe OEtæam facem.
Quid dextera tremuit, nũ manus pavida impium
Scelus refugit? redde jam pharetras mihi,
Ignave, iners, inermis. en noſtros manus
Quæ tendat arcus ? quis ſedet pallor genis !
Animo faces invade, quo Alciden vides
Vultu jacere : reſpice arſurum miſer.
Rogat ecce jam me genitor, & pandit polos,
Venio pater, vultuſque non idem fuit.
Tremente pinum dextera ardentem impuli.
Refugit ignis, & reluctantur faces,
Et membra vitant : ſed recedentem Hercules
Inſequitur ignẽ, Caucaſum, aut Pindũ, aut Athõ

Ardere

Ardere credas, nullus erumpit sonus:
Tantum ingemiscit ignis ad durum jecur.
Typhon in illo positus immanis rogo
Gemuisset ipse, quique convulsam solo
Imposuit humeris Ossan Enceladus ferox.
At ille medias inter exsurgens faces
Semiustus ac laniatus, intrepidus, rubens;
Nunc, ô parens Herculea, sic stare ad rogum,
Te mater, inquit, sic decet fieri Herculem,
Inter vapores positus, & flammæ minas,
Immotus, inconcussus, in neutrum latus
Correpta flectens membra, adhortatur, monet.
Gerit aliquid ardens: omnibus fortem addidit
Animum ministris. urere ardentem putes.
Stupet omne vulgus, vix habens flammæ fidem.
Tam placida frons est, tanta majestas viro:
Nec properat uri, cumque jam forti datum
Leto satis pensavit, igniferas trabes
Hinc inde traxit, nimia quas flamma occupat,
Totasque in ignem vertit, & qua plurimus
Exundat ignis, recipit intrepidus, ferox.
Nunc ora flammis implet, ast illi graves
Luxere barbæ: cumque jam vultum minax
Appeteret ignis: lamberent flammæ caput,
Non pressit oculos. Sed quid hoc? mœstam intuor
Sinu gerentem reliquias magni Herculis,
Crinemque jactans squallidum Alcmene gemit.

ALCMENA. PHILOCTETES.

Timete superi fata, tam parvus cinis
Herculeus est. huc ille decrevit gigas.
O quanta Titan in nihil moles abit!
Anilis, heu me, cepit Alciden sinus.
Hic tumulus illi est, ecce vix totam Hercules
Complevit urnam, quam leve est pondus mihi,
Cui totus æther pondus incubuit leve!
Ad Tartara olim regnaque, ô gnate, ultima
Rediturus ibas: quando ab inferna Styge
Remeabis iterum? non uti spolium trahas,
Rursumque Theseus debeat lucem tibi:
Sed quando solus? ignis impositus tuas
Compescet umbras, teque Tartareus canis
Inhibere poterit? quando Tænareas fores
Pulsabis? ah quas mater ad fauces agar?
Qua mors aditur? vadis ad manes iter
Habiturus unum, quid diem questu tero?

Quid

Quid misera duras vita, quid lucem hanc tenes?
Quem parere rursus Herculem possum Iovi?
Quis me parentem gnatus Alcmenam suam
Tantus vocabit? ô nimis felix, nimis
Thebane conjux: Tartari intrasti loca
Florente gnato; teque venientem inferi
Timuere forsan, quod pater tantum Herculis
Vel falsus aderas. quas petam terras anus,
Invisa sævis regibus? si quis tamen
Rex est relictus sævus, hei miseræ mihi:
Quicumque cæsos ingemunt gnati patres,
A me petent supplicia, me cuncti obruent.
Si quis minor Busiris, aut si quis minor
Antæus urbes perfidæ terret plagæ,
Ego præda ducar: si quis Ismarius greges
Thracis cruenti vindicat, carpent greges
Mea membra diri, forsitan pœnas petet
Irata Iuno. totus uretur dolor.
Secura victo tandem ab Alcide vacat.
Pellex superfum, supplicia de qua exigat.
Ne parere possem, fecit hic gnatus mihi
Vterum timendum. quæ petam Alcmene loca?
Quis me locus, quæ regio, quæ mundi plaga
Defendet, aut quas mater in latebras agar?
Vbique certe nota. si patriam petam,
Laresque miseros; Argos Eurysthæus tenet.
Orbata Thebas, regnum & Ismenum petam,
Thalamosque nostros, in quibus quondam Iovem
Dilecta vidi? prô nimis felix, nimis
Si fulminantem & ipsa sensissem Iovem!
Vtinam meis visceribus Alcides foret
Exectus infans! nunc datum est miseræ, datum,
Videre gnatum laude certantem Iovi:
Et hoc daretur scire, quod fatum mihi
Eripere posset? quis memor vivet tui
O gnate populus, omne jam ingratum est genus.
Petam Cleonas, Arcadum an populos petam?
Meritisque terram nobilem quæram tuis?
Heic dira serpens cecidit, heic ales fera;
Heic rex cruentus; heic tua fractus manu,
Qui te sepulto possidet cœlum, leo.
Si grata terra est, populus Alcmenam tuam
Defendat omnis. Thracias gentes petam,
Hebrique populos? hæc quoque est meritis tuis
Defensa tellus. stabula cum regno jacent.
Heic pax cruento rege prostrato data est:
Vbi enim negata est? quod tibi infelix anus
Quæram

Quæram ſepulchrum? de tuis totus rogis
Contendat orbis, reliquias magni Herculis
Quis populus aut quæ templa, quæ gentes colent?
Quis jam petet, quis poſcet Alcmenes onus?
Quæ tibi ſepulchra gnate, quis tumulus ſat eſt?
Hic totus orbis, fama erit tumulus tibi.
Quid anime trepidas? Herculis cineres tene.
Complectere oſſa, reliquiæ auxilium dabunt.
Erunt ſatis præſidia, terrebunt tuæ
Reges vel umbræ. PH. Debitos gnato quidem
Compeſce fletus mater Alcidæ inclyti.
Non eſt gemendus, nec gravi urgendus nece,
Virtute quiſquis abſtulit fatis iter.
Æterna virtus Herculem fleri vetat.
Fortes vetat mœrere, degeneres jubet.
AL. Sedabo queſtus? vindicem amiſi parens
Terræ atque pelagi, quaque purpureus dies
Vtrumque clara ſpectat Oceanum rota.
Quot miſera in uno condidi gnatos parens?
Regno carebam, regna ſed poteram dare.
Vna inter omnes terra quas matres gerit,
Votis peperci: nil ego à ſuperis petii
Incolume nato: quid dare Herculeus mihi
Non poterat ardor? quis Deus quidquam mihi
Negare poterat? vota in hac fuerant manu:
Quidquid negaret Iuppiter, daret Hercules.
Quid tale genitrix ulla mortalis tulit?
Deflevit aliqua mater, & toto ſtetit
Succiſa fœtu, biſque ſeptenos greges
Deplanxit una; gregibus æquari meus
Quot ille poterat? matribus miſeris adhuc
Exemplar ingens deerat: Alcmene dabit.
Ceſſate matres, pertinax ſi quas dolor
Adhuc jubet lugere, quas luctus gravis
In ſaxa vertit; cedite his cunctæ malis.
Agedum, ſenile pectus ô miſeræ manus
Pulſate, & una funeri tanto ſat eſt
Grandæva anus defecta, quod totus brevi
Iam quæret orbis? expedi in planctus tamen
Defeſſa quamquam brachia, ut invidiam Deis
Lugendo facias. advoca in planctum genus.

ALCMENA.

Flete Alcmenen, magnique Iovis
Plangite gnatum, cui concepto
Lux una periit, noctesque duas

Contu-

Contulit Eos : ipsa quiddam
Plus luce perit : totæ pariter
Plangite gentes, quarum sævos
Ille tyrannos jussit Stygias
Penetrare domos, populisque madens
Ponere ferrum : fletum meritis
Reddite tantis : totus, totus
Personet orbis, fleat Alciden
Cærula Crete; magno tellus
Clara Tonante : centum populi
Brachia pulsent, nunc Curetes,
Nunc Corybantes arma Idæa
Quassate manu : armis illum
Lugere decet. nunc, nunc funus
Plangite verum, jacet Alcides
Non minor ipso, Creta, Tonante:
Flete Herculeos Arcades obitus,
Nondum Phœbo nascente genus.
Iuga Parthenii Nemeæque sonent,
Feriantque graves Mænala planctus.
Poscite magno Alciden gemitu;
Stratus vestris setiger oris,
Alesque sequi jussa sagittas,
Totum pinnis velata diem.
Flete Argolici, flete Cleonæ,
Hic terrentem mœnia quondam
Vestra leonem fregit nostri
Dextera nati : date Sitoniæ
Verbera matres, gelidusque sonet
Planctibus Hebrus, flete Alciden,
Quod non stabulis nascitur infans,
Nec vestra greges viscera carpunt.
Fleat Antæo libera tellus,
Et rapto fero plaga Geryone.
Mecum miseræ plangite gentes.
Audiat ictus utraque Tethys.
Vos quoque mundi turba citati,
Flete Herculeos nomina casus.
Vestrum Alcides cervice meus
Mundum, superi, cælumque tulit:
Cum stelligeri vector Olympi,
Pondere liber spiravit Atlas.
Vbi nunc vectæ Iuppiter arces?
Vbi promissi regia mundi,
Nempe Alcides mortalis obit,
Nempe sepultus, quoties telis
Facibusque tuis ille pepercit!

Quoties

Quoties ignis spargendus erat?
In me saltem jaculare facem,
Semelemque puta.
Iamne Elysias, ô gnate, domos,
Iam littus habes, ad quod populos
Natura vocat? an post raptum
Styx atra canem præclusit iter;
Teque in primo limine Ditis
Fata morantur? quis nunc umbras
Gnate tumultus, manesque tenet?
Fugit abducta navita cymba,
Et Centauris Thessala motis
Ferit attonitos ungula manes?
Anguesque suos Hydra sub undis
Territa mersit? teque labores
O gnate timent?
Fallor, fallor, vesana parens;
Nec te manes umbræque timent.
Non Argolico rapta leoni
Fulva pellis contecta juba
Lævos operit dura lacertos;
Vallantque feri tempora dentes.
Donum Pharetræ cessere tuæ.
Telaque mittet jam dextra minor.
Vadis inermis, gnate, per umbras,
Ad quas semper mansurus eris.

HERCVLES. ALCMENA.

QVid me tenentem regna siderei poli,
Cæloque tandem redditum, planctu jubes
Sentire fatum? parce, nam virtus mihi
In astra, & ipsos fecit ad superos iter.
AL. Vnde sonus trepidas aures ferit?
Vnde meas inhibet lachrimas fragor?
Agnosco agnosco, victum est chaos.
A Styge, gnate, redis iterum mihi:
Fractaque non semel est mors horrida:
Vicisti rursus noctis loca,
Puppis & infernæ vada tristia.
Pervius est Acheron jam languidus,
Et remeare licet soli tibi.
Nec te fata tenent post funera.
An tibi præclusit Pluton iter,
Et pavidus regni metuit sibi?
Certe ego te vidi flagrantibus
Impositum sylvis, cum pluribus

In cœlum furerent flammæ minis.
Arsisti certe; verum ultima
Non tenuere tuas umbras loca.
Quid timuere tui manes precor?
Vmbra quoque est Diti nimis horrida.
HE. Non me rigentis stagna Cocyti tenent.
Non puppis umbras furva transvexit meas:
Iam parce mater questibus, manes semel
Vmbrasque vidi: quidquid in nobis tui
Mortale fuerat, ignis injectus tulit.
Paterna cœlo pars data est, flammis tua.
Proinde planctus pone, quos gnato paret
Genitrix inerti; luctus in turpes eat:
Virtus in astra tendit, in mortem timor.
Præsens ab astris mater Alcides cano;
Pœnas cruentus jam tibi Eurystheus dabit,
Curru superbum vecta transcendens caput.
Me jam decet subire cœlestem plagam,
Inferna vinco rursus Alcides loca.
AL. Mane parumper; cessit, ex oculis abiit;
In astra fertur: fallor, an vultus putat
Vidisse gnatum? misera mens incredula est.
Es numen, & te mundus æternus tenet.
Credo triumphis, regna Thebarum petam,
Novumque templis additum numen canam.

CHORVS.

NVmquam Stygias fertur ad umbras
Inclyta virtus: vivite fortes;
Nec Lethæos sæva per amnes
Vos fata trahent: sed cum summas
Exiget horas consumpta dies,
Iter ad superos gloria pandet.
Sed tu domitor magne ferarum,
Orbisque simul pacator ades.
Nunc quoque nostras respice terras,
Et si qua novo bellua vultu
Quatiet populos terrore gravi,
Tu fulminibus frange trisulcis,
Fortius ipso genitore tuo
Fulmina mittes.

C

L. ANNÆI SENECÆ OCTAVIA.

Personæ.

OCTAVIA.
NVTRICES DVÆ.
CHORVS.
POPPEA.
NVNCIVS.
AGRIPPINA.
SENECA.
NERO.

ACTVS PRIMVS.

OCTAVIA.

IAm vaga cœlo sidera fulgens
Aurora fugat: surgit Titan
Radiante coma, mundoque diem
Reddit clarum. age tot tantisque
Onerata malis, repete assuetos
Iam tibi questus, atque æquoreas
Vince Alcyonas: vince & volucres
Pandionias: gravior namque his
Fortuna tua est. semper genitrix
Deflenda mihi. prima meorum
Caussa malorum, tristes questus
Natæ exaudi, si quis remanet
Sensus in umbris. utinam ante manu
Grandæva sua mea rupisset
Stamina Clotho; tua quam mœrens
Vulnera vidi,
Oraque fœdo sparsa cruore!
O lux semper funesta mihi!
Tempore ab illo est tenebris
Invisa magis.
Tulimus sævæ jussa novercæ,
Hostilem animum, vultusque truces.
Illa illa meis tristis Erinnys
Thalamis Stygios prætulit ignes:
Teque extinxit miserande pater,
Modo cui totus paruit orbis
Vltra Oceanum; cuique Britanni
Terga dedere, ducibus nostris

Ante, ignori, jurisque sui.
Conjugis, heu me, pater insidiis
Oppresse jaces, servitque domus
Cum prole tua capta tyranno!

NVTRIX I.

FVlgore primo captus, & facili bono
Fallacis aulæ, quisquis attonitus stupet,
Subito latentis ecce Fortunæ impetu
Modo præpotentem cernat eversam domum,
Stirpemque Claudii, cujus imperio fuit
Subjectus orbis; paruit liber diu
Oceanus, & recepit invitus rates.
Et qui Britannis primus imposuit jugum,
Ignota tantis classibus texit freta,
Interque gentes barbaras tutus fuit,
Et sæva maria; conjugis scelere occidit;
Mox illa gnati, cujus extinctus jacet
Frater venenis. mœret infelix soror,
Eademque conjux: nec graves luctus valet
Ira coacta tegere: crudelis viri
Secreta refugit semper, atque odio pari
Ardens mariti, mutua flagrat face.
Animum dolentis nostra solatur fides,
Pietasque frustra. mutat immitis dolor
Consilia nostra. nec regi mentis potest
Generosus ardor, sed malis vires capit.
Heu quam nefandum prospicit noster timor
Scelus, quod utinam numen avertat deûm!

OCTAVIA. NVTRIX.

O Mea nullis æquanda malis
Fortuna! licet repetam luctus
Electra tuos: tibi mœrenti
Cæsum licuit flere parentem;
Scelus ulcisci vindice fratre,
Tua quem pietas hosti rapuit,
Texitque fides: me crudeli
Sorte parentes raptos prohibet
Lugere timor, fratrisque necem
Deflere vetat, in quo fuerat
Spes una mihi, totque malorum
Breve solamen. nunc in luctus,
Servata meos, magni resto
Nominis umbra. NV. Vox en nostras

Perculit

Perculit aures triſtis alumnæ.
Ceſſat thalamis inferre gradus
Tarda ſenectus ? OC. Excipe noſtras
Lachrimas nutrix, teſtis noſtri
Fida doloris. NV. Quis te tantis
Solvet curis, miſeranda, dies?
OC. Qui me Stygias mittet ad umbras.
NV. Omina, quæſo, ſint iſta procul.
OC. Non vota meos tua nunc caſus,
Sed fata regunt. NV. Dabit afflictæ
Meliora Deus tempora mitis:
Tu modo blando vince obſequio
Placata virum. OC. Vincam ſævos
Ante leones, tigreſque truces,
Fera quam ſævi corda tyranni.
Odit genitos ſanguine claro,
Spernit ſuperos hominesque ſimul;
Nec fortunam capit ipſe ſuam,
Quam dedit illi per ſcelus ingens
Infanda parens. licet ingratum
Diræ pudeat munere matris,
Hoc imperium cepiſſe; licet
Tantum munus morte rependat:
Feret hunc titulum poſt fata tamen
Femina longo ſemper in ævo.
NV. Animi retine verba furentis,
Temere emiſſam comprime vocem.
OC. Toleranda quamvis patiar, haud unquam queant,
Niſi morte triſti, noſtra finiri mala.
Genitrice cæſa, per ſcelus rapto patre,
Orbata fratre, miſeriis, luctu obruta,
Mœrore preſſa, conjugi inviſa, ac meæ
Subjecta famulæ, luce non grata fruor;
Trepidante ſemper corde, non mortis metu,
Sed ſceleris. abſit crimen à fatis meis;
Mori juvabit. pœna nam gravior nece eſt
Videre tumidos & truces miſeræ mihi
Vultus tyranni, jungere atque hoſti oſcula,
Timere nutus; cujus obſequium meus
Haud ferre poſſet, fata poſt fratris, dolor,
Scelere interempti; cujus imperium tenet
Et morte gaudet auctor infandæ necis.
Quam ſæpe triſtis umbra germani meis
Offertur oculis, membra cum ſolvit quies,
Et feſſa fletu lumina oppreſſit ſopor!
Modo facibus atris armat infirmas manus,

Oculoſque,& ora fratris infeſtus petit :
Modo trepidus idem refugit in thalamos meos.
Perſequitur hoſtis,atque inhærenti mihi,
Violentus enſem per latus noſtrum rapit.
Tunc tremor & ingens excutit ſomnos pavor,
Renovatque luctus & metus miſeræ mihi.
Adice his ſuperbam pellicem,noſtræ domus
Spoliis nitentem;cujus in munus ſuam
Stygiæ parentem natus impoſuit rati ;
Quam dira poſt naufragia ſuperato mari,
Ferro interemit,ſævior pelagi fretis.
Quæ ſpes ſalutis poſt nefas tantum mihi?
Inimica, victrix imminet thalamis meis,
Odioque noſtri flagrat,& precium ſtupri
Iuſtæ maritum conjugis captat caput.
Emergere undis & fer auxilium tuæ
Gnatæ invocanti,genitor ; aut Stygios ſinus
Tellure rupta pande,quo præceps ferar.
NV. Fruſtra parentis invocas manes tui,
Miſeranda ; fruſtra. nulla cui prolis ſuæ
Manet inter umbras cura : qui gnato ſuo
Præferre potuit ſanguine alieno ſatum,
Genitamque fratris conjugem captus ſibi
Toris nefandis flebili junxit face.
Hinc orta ſeries facinorum,cædes,doli,
Regni cupido,ſanguinis diri ſitis ;
Mactata ſoceri concidit thalamis gener
Victima,tuis ne fieret hymenæis potens.
Prô facinus ingens!feminæ eſt munus datus
Sillanus,& cruore fœdavit ſuo
Patrios penates,criminis ficti reus.
Intravit hoſtis,hei mihi,captam domum
Dolis novercæ,principis factus gener,
Idemque gnatus,juvenis infandi ingenii
Capaxque ſcelerum,dira cui genitrix facem
Accendit,& te junxit invitam metu.
Tantoque victrix facta ſucceſſu ferox,
Auſa imminere eſt orbis imperio ſacri.
Quis tot referre facinorum formas poteſt,
Et ſpes nefandas feminæ,& blandos dolos
Regnum petentis per gradum ſcelerum omnium?
Tunc ſancta Pietas extulit trepidos gradus,
Vacuamque Erinnys ſæva funeſto pede
Intravit aulam ; polluit Stygia face
Sacros penates ; jura naturæ furens
Faſque omne rupit; miſcuit conjux viro
Venena ſæva ; cecidit atque eadem ſui

Mox

Mox ſcelere gnati. tu quoque extinctus jaces
Deflende nobis ſemper, infelix puer,
Modo ſidus orbis, columen Auguſtæ domus,
Britannice : heu me, nunc levis tantum cinis,
Et triſtis umbra ; ſæva cui lachrimas dedit
Etiam noverca, cum rogis artus tuos
Dedit cremandos, membraque & vultus Deo
Similes volanti, flamma fervens abſtulit.
OC. Extinguat & me, ne manu noſtra cadat.
NV. Natura tantas non dedit vires tibi.
OC. Dolor, ira, mœror, miſeriæ, luctus dabunt.
NV. Vince obſequendo potius imm tem virum.
OCT. Vt fratrem ademptum ſcelere reſtituat mihi ?
NV. Incolumis ut ſis ipſa, labentem ut domum
Genitoris olim ſobole reſtituas tua.
OC. Exſpectat aliam principis ſobolem domus:
Me dira miſeri fata germani trahunt.
NV. Confirmet animum civium tantus favor.
OC. Solatur iſte noſtra, non relevat mala.
NV. Vis magna populi eſt. OC. principis major tamen.
NV. Reſpiciet ipſe conjugem. OC. pellex vetat.
NV. Inviſa cunctis nempe. OC. ſed cara eſt viro.
NV. Nondum uxor eſt. OC. jam fiet, & genitrix ſimul.
NV. Iuvenilis ardor impetu primo furit :
Languescit idem facile, nec durat diu
In Venere turpi, ceu levis flammæ vapor.
Amor perennis conjugis caſtæ manet.
Violare prima quæ toros auſa eſt tuos,
Animumque domini famula poſſedit diu,
Iam metuet eadem, nempe prælatam ſibi,
Subjecta & humilis: atque monumenta exſtruit,
Quibus timorem faſſa teſtatur ſuum.
Et hanc levis fallaxque deſtituet deus
Volucer Cupido. ſit licet forma eminens,
Opibus ſuperba ; gaudium capiet breve.
Paſſa eſt ſimiles ipſa dolores
Regina deûm, cum ſe formas
Vertit in omnes dominus cœli,
Divumque pater : & modo pinnas
Sumpſit oloris ; modo Sidonii
Cornua tauri ; aureus idem
Fluxit in imbri. fulgent cœlo
Sidera Ledæ ; patrio reſidet
Bacchus Olympo ; Deûs Alcides

Possidet Heben, nec Iunonis
Iam timet iras; cujus gener est,
Qui fuit hostis. vicit sapiens
Tamen obsequium conjugis altæ,
Pressusque dolor. sola Tonantem
Tenet æthereo secura toro
Maxima Iuno, nec mortali
Captus forma deserit altam
Iuppiter aulam. tu quoque terris
Altera Iuno, soror Augusti,
Conjuxque, graves vince dolores.
OC. Iungentur ante sæva sideribus freta,
Et ignis undæ, Tartaro tristi polus,
Lux alma tenebris, roscidæ nocti dies:
Quam cum scelesti conjugis mente impia
Mens nostra; semper fratris extincti memor.
Vtinam nefandi principis dirum caput
Obruere flammis cælitum rector paret,
Qui sæpe terras fulmine infesto quatit,
Mentesque nostras ignibus terret sacris,
Novisque monstris! vidimus coelo jubar
Ardens, cometam pandere infestam facem,
Qua plaustra tardus noctis æterna vice
Regit Bootes, frigido Arctoo rigens.
En ipse diro spiritu sævi ducis
Polluitur æther, gentibus clades novas
Minantur astra, quas regit dux impius.
Non tam ferum Typhona neglecto Iove
Irata tellus edidit quondam parens.
Hæc gravior illo pestis. hic hostis deûm
Hominumque, templis expulit superos suis;
Civesque patria; spiritum fratri abstulit;
Hausit cruorem matris; & lucem videt,
Fruiturque vita, noxiam atque animam trahit?
Prô summe genitor, tela cur frustra jacis
Invicta toties temere regali manu?
In tam nocentem dextra cur cessat tua?
Vtinam suorum facinorum poenas luat
Nero, insitivo Domitio genitus patre,
Orbis tyrannus, quem premit turpi jugo,
Morumque vitiis nomen Augustum inquinat.
NV. Indignus ille fateor est thalamis tuis:
Sed cede fatis atque fortunæ tuæ,
Alumna quæso; neve violenti move
Iram mariti. forsitan vindex deus
Existet aliquis; lætus & veniet dies.
OC. Gravi deorum nostra jam pridem domus
Vrgetur

Vrgetur ira: prima quam pressit Venus,
Furore miseræ dira genitricis meæ.
Quæ nupta demens nupsit incesta face,
Oblita nostri, conjugis, legum immemor;
Illo soluta crine, succincta anguibus,
Vltrix Erinnys venit ad Stygios toros,
Raptasque thalamis sanguine extinxit faces:
Incendit ira principis pectus truci
Cædem in nefandam. cecidit infelix parens
Heu nostra ferro; meque perpetuo obruit
Extincta luctu; conjugem traxit suum,
Natumque ad umbras; perdidit lapsam domum.
NV. Renovare luctus parce cum fletu pios,
Manes parentis neve sollicita tuæ,
Graves furoris quæ sui pœnas dedit.

CHORVS ROMANORVM.

QVæ fama modo venit ad aures,
Vtinam falso credita, perdat
Frustra toties jactata fidem.
Nec nova nostri conjux thalamos
Principis intret, teneatque suos
Nupta penates Claudia proles:
Edat partu pignora pacis,
Qua tranquillus gaudeat orbis,
Servetque decus Roma æternum.
Fratris thalamos sortita tenet
Maxima Iuno: soror Augusti
Sociata toris, cur à patria
Pellitur aula? sancta quid illi
Prodest pietas, Divusque pater?
Quid virginitas, castusque pudor?
Nos quoque nostri sumus immemores
Post fata ducis, cujus stirpem
Prodimus sævo suadente metu.
Vera priorum virtus quondam
Romana fuit, verumque genus
Martis in illis sanguisque viris.
Illi reges hac expulerant
Vrbe superbos; ultique tuos
Sunt bene manes, virgo, dextra
Cæsa parentis, ne servitium
Paterere grave, aut improba ferret
Præmia victrix dira libido.
Te quoque bellum triste secutum est,
Mactata tua miseranda manu

Nata Lucretii; ſtuprum ſævi
Paſſa tyranni. dedit infandi
Sceleris pœnas cum Tarquinio
Tullia conjux, quæ per cæſi
Membra parentis ſævos egit
Impia currus, laceroque ſeni
Violenta rogos nata negavit.
Hæc quoque nati videre nefas
Secula; magnum cum Tyrrhenum
Rate ferali princeps captam
Fraude parentem miſit in æquor,
Properant placidos linquere portus
Juſſi nautæ; reſonant remis
Pulſata freta; fertur in altum
Provecta ratis, quæ reſoluto
Robore labens preſſa, dehiſcit,
Sorbetque mare. tollitur ingens
Clamor ad aſtra cum femineo
Miſtus planctu: mors ante oculos
Dira vagatur. quærit leti
Sibi quiſque fugam: alii laceræ
Puppis tabulis hærent nudi,
Fluctuſque ſecant: repetunt alii
Littora nantes: multos mergunt
Fata profundo. ſcindit veſtes
Auguſta ſuas, laceratque comas,
Rigat & mœſtis fletibus ora,
Poſtquam ſpes eſt nulla ſalutis,
Ardens ira, jam victa malis;
Hæc, exclamat, mihi pro tanto
Munere reddis præmia gnate?
Hac ſum, fateor, digna carina,
Quæ te genui, quæ tibi lucem
Atque imperium nomenque dedi
Cæſaris amens. exere vultus
Acheronte tuos, pœniſque meis
Paſcere conjux: ego cauſa tuæ,
Miſerande, necis; gnatoque tuo
Funeris auctor: en, ut merui,
Ferar ad manes inhumata tuos,
Obruta ſævis æquoris undis.
Feriunt fluctus ora loquentis,
Ruit in pelagus, rurſumque ſalo
Preſſa reſurgit. pellit palmis
Cogente metu fata, & cedit
Feſſa labori; manſit tacitis
In pectoribus ſpreta triſti

Jam

Iam morte fides. multi dominæ
Ferre auxilium pelago fractis
Viribus audent: brachia quamvis
Lenta trahentem, voce hortantur,
Manibusque levant. quid tibi sævi
Fugisse maris profuit undas?
Ferro es gnati moritura tui:
Cujus facinus vix posteritas,
Tarde semper credula, credet.
Furit, ereptam pelagoque dolet
Vivere matrem impius: ingens
Geminatque nefas. ruit in miseræ
Fata parentis, patiturque moram
Sceleris nullam. missus peragit
Iussa satelles; reserat dominæ
Pectora ferro: cædis moriens
Illa ministrum rogat infelix,
Vtero dirum condat ut ensem.
Hic est, hic est fodiendus, ait,
Ferro, monstrum qui tale tulit.
Post hanc vocem cum supremo
Mistam gemitu animam tandem
Per fera tristem vulnera reddit.

K

ACTVS SECVNDVS.
SENECA.

QVid me potens Fortuna, fallaci mihi
Blandita vultu, sorte contentum mea
Alte extulisti? gravius ut ruerem edita
Receptus arce, totque prospicerem metus?
Melius latebam procul ab invidiæ malis
Remotus, inter Corsici rupes maris.
Vbi liber animus, & sui juris, mihi
Semper vacabat, studia recolenti mea.
O quam juvabat (quo nihil majus parens
Natura genuit, operis immensi artifex)
Cœlum intueri, solis & currus sacros,
Mundique motus, Solis alternas vices,
Orbemque Phœbes, astra quem cingunt vaga,
Lateque fulgens ætheris magni decus!
Qui si senescit, tantus in cæcum chaos
Casurus iterum, nunc adest mundo dies
Supremus ille, qui premat genus impium
Cœli ruina; rursus ut stirpem novam
Generet, renascens melior: ut quondam tulit

Iuvenis tenente regna Saturno poli.
Tunc illa virgo, numinis magni dea,
Iustitia coelo missa cum sancta Fide,
Terras regebat mitis. humanum genus
Non bella norat; non tubæ fremitus truces,
Non arma gentes cingere assuerant suas
Muris nec urbes: pervium cunctis iter;
Communis usus omnium rerum fuit:
Et ipsa tellus læta fecundos sinus
Pandebat ultro, tam piis felix parens,
Et tuta alumnis. alia sed soboles minus
Conspecta mitis. tertium sollers genus
Novas ad artes exstitit; sanctum tamen.
Mox inquietum, quod sequi cursu feras
Auderet acres; fluctibus tectos graves
Extrahere pisces rete; vel calamo levi
Decipere volucres; premere subjectos jugo
Tauros feroces; vulnere immunem prius
Sulcare terram. læsa quæ fruges suas
Interius alte condidit sacro sinu.
Sed in parentis viscera intravit suæ
Deterior ætas; eruit ferrum grave,
Aurumque; sævas mox & armavit manus;
Partita fines regna constituit; novas
Extruxit urbes; tecta defendit suis
Aliena telis, aut petiit, prædæ imminens.
Neglecta terras fugit, & mores feros
Hominum cruenta cæde pollutas manus
Astrea virgo, siderum magnum decus.
Cupido belli crevit, atque auri fames.
Totum per orbem maximum exortum est malum,
Luxuria, pestis blanda; cui vires dedit,
Roburque longum tempus, atque error gravis.
Collecta vitia per tot ætates diu
In nos redundant: sæculo premimur gravi,
Quo scelera regnant: sævit impietas furens;
Turpi libido Venere dominatur potens;
Luxuria victrix orbis immensas opes
Iam pridem avaris manibus, ut perdat, rapit.
Sed ecce gressu fertur attonito Nero,
Trucique vultu, quid ferat, mente horreo.

NERO

NERO. PRÆFECTVS. SENECA.

PErage imperata: mitte, qui Plauti mihi,
Sullæque cæsi referat abscissum caput.
PR. Iussa haud morabor, castra confestim petam.
SE. Nihil in propinquos temere constitui decet.
NE. Iusto esse facile est, cui vacat pectus metu.
SE. Magnum timoris remedium clementia est.
NE. Extinguere hostem, maxima est virtus ducis.
SE. Servare cives major est patriæ patri.
NE. Præcipere mitem convenit pueris senem.
SE. Regenda magis est fervida adolescentia.
NE. Ætate in hac satis esse consilii reor.
SE. Vt facta superi comprobent semper tua.
NE. Stulte verebor, ipse cum faciam, deos.
SE. Hoc plus verere, quod licet tantum tibi.
NE. Fortuna nostra cuncta permittit mihi.
SE. Crede obsequenti parcius: levis est dea.
NE. Inertis est, nescire quid liceat sibi.
SE. Id facere laus est, quod decet, non quod licet.
NE. Calcat jacentem vulgus. SE. Invisum opprimet.
NE. Ferrum tuetur principem. SE. Melius fides.
NE. Decet timeri Cæsarem. SE. At plus diligi.
NE. Metuant necesse est. SE. Quidquid exprimitur, grave est.
NE. Iussisque nostris pareant. SE. Iusta impera.
NE. Statuam ipse. SE. quæ consensus efficiat rata.
NE. Despectus ensis faciet. SE. Hoc absit nefas.
NE. An patiar ultra sanguinem nostrum peti;
Invictus & contemptus ut subito opprimar?
Exilia non fregere summotos procul
Plautum atque Sullam: pertinax quorum furor
Armat ministros sceleris in cædem meam.
Absentium cum maneat etiam ingens favor
In urbe nostra, qui fovet spes exulum;
Tollantur hostes ense suspecti mihi.
Invisa conjux pereat & carum sibi
Fratrem sequatur. quidquid excelsum est, cadat.
SE. Pulchrum eminere est inter illustres viros;
Consulere patriæ; parcere afflictis; fera
Cæde abstinere, tempus atque iræ dare;
Orbi quietem; seculo pacem suo.
Hæc summa virtus, petitur hac cœlum via.
Sic ille patriæ primus Augustus parens

Com-

Complexus aſtra eſt, colitur & templis Deus.
Illum tamen Fortuna jactavit diu
Terra marique per graves belli vices;
Hoſtes parentis donec oppreſſit ſui.
Tibi numen incruenta ſummittit ſuum;
Et dedit habenas imperii facili manu;
Nutuque, terras, maria, ſubjecit tuo.
Invidia triſtis victa conſenſu pio
Ceſſit. ſenatus equitis accenſus favor
Plebiſque votis atque judicium patrum eſt.
Tu pacis auctor, generis humani arbiter
Electus, orbem tu ſacra ſpecie regis
Patriæ parens: quod nomen, ut ſerves, petit,
Suoſque cives Roma commendat tibi.
ME. Munus Deorum eſt, ipſa quod ſervit mihi
Roma, & ſenatus; quodque ab invitis preces,
Humileſque voces exprimit noſtri metus.
Servare cives principi & patriæ graves
Claro tumentes genere, quæ dementia eſt,
Cum liceat una voce ſuſpectos ſibi
Mori jubere? Brutus in cædem ducis,
A quo ſalutem tulerat armavit manus.
Invictus acie, gentium domitor, Iovi
Æquatus alios ſæpe per honorum gradus,
Cæſar nefando civium ſcelere occidit.
Quantum cruoris Roma tunc vidit ſui,
Lacerata toties! ille qui meruit pia
Virtute cœlum, Divus Auguſtus, viros
Quot interemit nobiles, juvenes, ſenes,
Sparſos per orbem! cum ſuos mortis metu
Fugerent penates, & trium ferrum ducum
Tabula notante deditos triſti neci?
Expoſita roſtris capita cæſorum patres
Videre mœſti: flere nec licuit ſuos,
Non gemere, dira tabe polluto foro,
Stillante ſanie per putres vultus gravi.
Nec finis heic cruoris aut cædis ſtetit.
Pavere volucres & feras ſævas diu
Triſtes Philippi: hauſit & Siculum mare
Claſſes, viroſque ſæpe cædentes ſuos.
Concuſſus orbis viribus magnis ducum.
Superatus acie, puppibus Nilum petit
Fugæ paratis, ipſe periturus brevi.
Hauſit cruorem inceſta Romani ducis
Ægyptus iterum; nunc leves umbras tegit.
Illic ſepultum eſt impie geſtum diu
Civile bellum, condidit tandem ſuos

Iam

Iam fessus enses victor, hebetatos feris
Vulneribus, & continuit imperium metu:
Armis, fideque militis tutus fuit:
Pietate gnati factus eximia Deus
Post fata consecratus, & templis datus.
Nos quoque manebunt astra, si sævo prior
Ense occuparo quidquid infestum est mihi,
Dignaque nostram sobole fundaro domum.
SE. Implebit aulam stirpe cœlesti tuam
Generata Divo, Claudiæ gentis decus,
Sortita fratris, more Iunonis, toros.
NE. Incesta genitrix detrahit generi fidem,
Animusque nunquam conjugis junctus mihi.
SE. Teneris in annis haud satis clara est fides,
Pudore victus cum tegit flammas amor.
NE. Hoc equidem & ipse credidi frustra diu,
Manifesta quamvis pectore insociabili,
Vultuque signa proderent odium mei.
Tandem quod ardens statuit ulcisci dolor,
Dignamque thalamis conjugem inveni meis
Genere atque forma, victa cui cedat Venus,
Iovisque conjux, & ferox armis Dea.
SE. Probitas, fidesque conjugis, mores, pudor,
Placeant marito: sola perpetuo manent
Subjecta nulli, mentis atque animi bona:
Florem decoris singuli carpunt dies.
NE. Omnes in unam contulit laudes Deus,
Talemque nasci fata voluerunt mihi.
SE. Recedat à te, temere ne credas, amor.
NE. Quem submovere fulminis dominus nequit,
Cœli tyrannum, sæva qui penetrat freta,
Ditisque regna, detrahit superos polo.
SE. Volucrem esse amorem fingit, immitem Deum,
Mortalis error, armat & telis manus,
Arcusque sacros miscuit sæva face;
Genitumque credit Venere, Vulcano satum,
Vis magna mentis, blandus atque animi calor,
Amor est; juventa gignitur; luxu, otio
Nutritur, inter læta fortunæ bona.
Quem si fovere atque alere desistas, cadit,
Brevique vires perdit extinctus suas.
NE. Hanc esse vitæ maximam caussam reor,
Per quam voluptas oritur: interitu caret,
Cum procreetur semper humanum genus
Amore grato, qui truces mulcet feras.
Hic mihi jugales præferat tedas Deus,

Iugetque noſtris igne Poppeam toris.
SE. Vix ſuſtinere poſſet hos thalamos dolor
Videre populi : ſancta nec pietas ſinat !
NE. Prohibebor unus facere,quod cunctis licet?
SE. Majora populus ſemper à ſummo exigit.
NE. Libet experiri, viribus fractus meis
An cedat animis temere conceptus favor.
SE. Obſequere potius civibus placidus tuis.
NE. Male imperatur,cum regit vulgus duces.
SE. Nihil impetrare cum valet,juſte dolet.
NE. Exprimere jus eſt,ferre quod nequeũt preces.
SE. Negare durum eſt. NE. Principem cogi nefas.
SE. Remittat ipſe. NE. Fama ſed victum feret.
SE. Levis atque vana. NE. Si licet, multos notat.
SE. Excelſa metuit. NE. Non minus carpit tamen.
SE. Facile opprimetur : merita te Divi patris,
Ætaſque frangat conjugis, probitas, pudor.
NE. Deſiſte tandem jam gravis nimium mihi,
Inſtare. liceat facere quod Seneca improbat.
Et ipſe populi vota jampridem moror,
Cum portet utero pignus,& partem mei.
Quin deſtinamus proximam thalamis diem?

ACTVS TERTIVS.

AGRIPPINA.

Tellure rupta Tartaro greſſum extuli,
Stygiam cruenta præferens dextra facem
Thalamis ſceleſtis : nubat his flammis meo
Poppea gnato juncta, quas vindex manus,
Dolorque matris vertet ad triſtes rogos.
Manet inter umbras impiæ cædis mihi
Semper memoria, manibus noſtris gravis
Adhuc inultis,reddita & meritis meis
Funeſta merces puppis & precium imperii
Nox illa, qua naufragia deflevi mea.
Comitum necem, natique crudelis nefas
Deflere votum fuerat : haud tempus datum eſt
Lachrimis, ſed ingens ſcelere geminavit nefas,
Perempta ferro,fœda vulneribus ſacros
Intra penates ſpiritum effudi gravem
Erepta pelago,ſanguine extinxi meo
Nec odia gnati. ſævit in nomen ferus
Matris tyrannus,obrui meritum cupit :
Simulacra,titulos deſtruit,mortis metu,
Totum per orbem, quem dedit pœnam in meam,

Puero

Puero regendum noſter infelix amor.
Extinctus umbras agitat infeſtus meas
Flammiſque vultus noxios conjux petit,
Inſtat, minatur, imputat fatum mihi
Tumulumque gnati; poſcit auctorem necis.
Iam, parce, dabitur. tempus haud longum peto.
Vltrix Erinnys impio dignum parat
Letum tyranno; verbera, & turpem fugam,
Pœnaſque queis & Tantali vincat ſitim,
Dirum laborem Siſyphi, Tityi alitem,
Ixioniſque membra rapientem rotam.
Licet exſtruat marmoribus, atque auro tegat
Superbus aulam, limen armatæ ducis
Servent cohortes, mittat immenſas opes
Exhauſtus orbis, ſupplices dextram petant
Parthi cruentam, regna, divitias, ferant:
Veniet dies tempuſque, quo reddat ſuis
Animum nocentem ſceleribus, jugulum hoſtibus,
Deſertus & deſtructus, & cunctis egens.
Heu quo labor, quo vota ceciderunt mea!
Quo te furor provexit attonitum tuus,
Et fata, gnate: cedat ut tantis malis
Genitricis ira, quæ tuo ſcelere occidit!
Vtinam antequam te parvulum in lucem dedi
Aluique, ſævæ noſtra laceraſſent feræ
Viſcera! ſine ullo ſcelere, ſine ſenſu innocens
Meus occidiſſes: junctus atque hærens mihi,
Semper quietam cerneres ſedem Inferum,
Proavos, patremque, nominis magni viros.
Quos nunc pudor luctuſque perpetuus manet,
Ex te nefande meque, quæ talem tuli.
Quid tegere ceſſo Tartaro vultus meos,
Noverca, conjux, mater infelix meis?

OCTAVIA. CHORVS.

PArcite lachrimis urbis feſto
Lætoque die: ne tantus amor,
Noſtrique favor, principis acres
Suſcitet iras, vobiſque ego ſim
Cauſſa malorum. non hoc primum
Pectora vulnus mea ſenſerunt:
Graviora tuli. dabit hic noſtris
Finem curis vel morte dies.
Non ego ſævi cernere cogar
Conjugis ora, non inviſos
Intrare mihi thalamos famulæ,

Soror

Soror Augusti, non uxor, ero.
Absint tantum tristes pœnæ,
Letique metus. socerum diri
Miseranda viri potes hæc demens
Sperare memor? hos ad thalamos
Servata diu, victima tandem
Funesta cades. sed quid patrios
Sæpe penates respicis udis
Confusa genis? propera tectis
Efferre gradus: linque cruentam
Principis aulam. CH. en illuxit
Suspecta diu fama toties
Iactata dies. cessit thalamis
Claudia diri pulsa Neronis,
Quos jam victrix Poppea tenet,
Cessat pietas dum nostra. gravi
Compressa metu, segnisque dolor.
Vbi Romani vis est populi?
Fregit claros quæ sæpe duces?
Dedit invictæ leges patriæ;
Fasces dignis civibus olim;
Iussit bellum, pacemque; feras
Gentes domuit; captos reges
Carcere clusit? gravis en oculis
Vndique nostris jam Poppeæ
Fulget imago juncta Neroni:
Affigat humo violenta manus
Similes nimium vultus dominæ:
Ipsamque toris detrahat altis:
Petat infelix mox & flammis
Telisque feri principis aulam.

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX, POPPEA.

QVo trepida gressum conjugis thalamis tui
Effers alumna? quodve secretum petis
Turbata vultu? cur genæ fletu madent?
Certe petitus precibus & votis dies
Nostris refulsit: Cæsari juncta es tuo
Teda jugali. quem tuus cepit decor,
Et culpa Senecæ; tradidit vinctum tibi
Genitrix amoris maximum numen Venus.
O qualis, altos quanta pressisti toros
Residens in aula! vidit attonitus tuam
Formam Senatus, thura cum superis dares,

Sacrasque

Sacrasque grato spargeres aras mero,
Velata summum flammeo tenui caput.
Et ipse lateri junctus atque hærens tuo
Sublimis inter civium læta omina
Incessit, habitu atque ore lætitiam gerens
Princeps superbo. talis emersam freto
Spumante Peleus conjugem accepit Thetin.
Quorum toros celebrasse cœlestes ferunt,
Pelagique numen omne consensu pari.
Quæ subita vultus causa mutavit tuos?
Quid pallor iste, quid ferant lachrimæ, doce.
PO. Confusa tristi proximæ noctis metu
Visuque, nutrix, mente turbata feror,
Defecta sensu. læta nam postquam dies
Sideribus atris cessit, & nocti polus,
Inter Neronis juncta complexus mei
Somno resolvor. nec diu placida frui
Quiete licuit. visa nam thalamos meos
Celebrare turba est mæsta; resolutis comis
Matres Latinæ flebiles planctus dabant;
Inter tubarum sæpe terribilem sonum
Sparsam cruore conjugis genitrix mei
Vultu minaci sæva quatiebat facem:
Quam dum sequor, coacta præsenti metu,
Diducta subito patuit ingenti mihi
Tellus hiatu: lata quo præceps toros
Cerno jugales pariter & miror meos,
In queis resedi. venientem intuor
Comitante turba conjugem quondam meum,
Gnatumque; properat petere complexus meos
Crispinus, intermissa libare oscula:
Irrumpit intra tecta cum trepidus mea,
Ensemque jugulo condidit sævum Nero.
Tandem quietem magnus excussit timor,
Quatit ora & artus horridus nostros tremor,
Pulsatque pectus: continet vocem timor,
Quam nunc fides pietasque produxit tua.
Heu quid minantur Inferum manes mihi,
Aut quem cruorem conjugis vidi mei?
NV. Quæcumque mentis agitat infestus vigor,
Ea per quietem sacer & arcanus refert
Veloxque sensus. conjugem, thalamos, rogos,
Vidisse te miraris, amplexu novi
Hærens mariti? sed movent læto die
Pulsata palmis pectora, & fusæ comæ.
Octaviæ discidia planxerunt sacros
Intra penates fratris, & patrium larem.

Fax illa, quam secuta es Augustæ manu
Prælata; clarum nomen invidia tibi
Partum ominatur. Inferum sedes, toros
Stabiles futuros spondet æternæ domus.
Iugulo quod ensem condidit princeps tuo;
Bella haud movebit, pace sed ferrum teget.
Recollige animum, recipe lætitiam, precor:
Timore pulso, redde te thalamis tuis.
PO. Delubra & aras petere constitui sacras,
Cæsis litare victimis numen deûm,
Vt expientur noctis & somni minæ,
Terrorque in hostes redeat attonitus meos.
Et vota pro me suscipe, & precibus piis
Superos adora, maneat ut præsens metus.

CHORVS.

SI vera loquax fama tonantis
Furta & gratos narrat amores,
Quem modo Ledæ pressisse sinum
Tectum plumis pinnisque ferunt:
Modo per fluctus raptam Europen
Taurum tergo portasse trucem;
Quæ regit & nunc deseret astra.
Petet amplexus Poppea tuos;
Quos & Ledæ præferre potest:
Et tibi quondam, cui miranti
Fulvo Danaë fluxit in auro.
Formam Sparte jactet alumnæ
Licet; & Phrygius præmia pastor;
Vincet vultus hæc Tyndaridos,
Qui moverunt horrida bella,
Phrygiæque solo regna dedere.
Sed quis gressu ruit attonito?
Aud quid pectore portat anhelo?

NVNCIVS CHORVS.

QVicumque tectis miles exsultat ducis,
Defendat aulam, cui furor populi imminet.
Trepidi cohortes ecce præfecti trahunt
Præsidia ad urbis; victa nec cedit metu
Concepta rabies temere; sed vires capit.
CH. Quis iste mentes agitat attonitus furor?
NV. Octaviæ furore perculsa agmina,
Et efferata per nefas ingens ruunt.
CH. Quid ausa facere, quove consilio, doce.

NV. Red-

NV. Reddere penates Claudiæ Divi parant,
Torofque fratris, debitam partem imperii.
CH. Quos jam tenet Poppea concordi fide?
NV. Hic urit animos pertinax nimium furor,
Et in furorem temere præcipites agit.
Quæcumque claro marmore effigies ftetit,
Aut ære fulgens, ora Poppeæ gerens;
Afflicta vulgi manibus, & fævo jacet
Everfa ferro; membra per partes trahunt
Diducta laqueis; obruunt turpi diu
Calcata cœno. verba conveniunt feris
Immiſta factis, quæ timor recipit meus.
Sepire flammis principis fedem parant,
Populi nifi iræ conjugem reddat novam,
Reddat penates Claudiæ victus fuos.
Vt nofcat ipfe civium motus, mea
Voce haud morabor juffa præfecti exfequi.
CH. Quid fera fruftra bella movetis?
Invicta gerit tela Cupido.
Flammis veftros obruet ignes:
Queis extinxit fulmina fæpe,
Captumque Iovem cœlo traxit.
Læfi triftes dabitis pœnas
Sanguine veftro. non eft patiens
Fervidus iræ facilifque regi.
Ille ferocem juffit Achillem
Pulfare lyram; fregit Danaos;
Fregit Atridem; regna evertit
Priami; claras diruit urbes.
Et nunc animus quid ferat horret,
Vis immitis violenta Dei.

ACTVS QVINTVS.

NERO. PRÆFECTVS.

O Lenta nimium militis noftri manus,
Et ira patiens poft nefas tantum mea;
Quod non cruor civilis accenfas faces
Extinguit in nos; cæde nec populi madet
Funerea Roma, quæ viros tales tulit!
Admiffa fed jam morte puniri parum eft,
Graviora meruit impium plebis fcelus.
Et illa, cui me civium fubicit furor,
Sufpecta conjux & foror femper mihi,
Tandem dolori fpiritum reddat meo,
Iramque noftram fanguine extinguat fuo.

Mox tecta flammis concidant urbis meis:
Ignes, ruinæ, noxium populum premant,
Turpisque egestas, sæva cum luctu fames.
Exultat ingens sæculi nostri bonis
Corrupta turba: nec capit clementiam
Ingrata nostram, ferre nec pacem potest,
Sed inquieta rapitur: hinc audacia,
Hinc temeritate fertur in præceps sua.
Malis domanda est, & gravi semper jugo
Premenda, ne quid simile tentare audeat,
Contraque sanctos conjugis vultus meæ
Attollere oculos: fracta per pœnas metu
Parere discet principis nutu sui.
Sed adesse cerno, rara quem pietas virum
Fidesque castris nota proposuit meis.
PR. Populi furorem cæde paucorum, diu
Qui restiterunt temere, compressum affero.
NE. Et hoc sat est? sic miles audisti ducem?
Compescis? hæc vindicta debetur mihi?
PR. Cecidere motus impii ferro duces.
NE. Quid? illa turba, petere quæ flammis meos
Ausa est penates, Principi legem dare,
Abstrahere nostris conjugem caram toris,
Violare quantum licuit incesta manu
Et voce dira, debita pœna vacat?
PR. Pœnam dolor constituet in cives tuos?
NE. Constituet, ætas nulla quam famæ eximat.
PR. Quam temperet non ira, non noster timor?
NE. Iram expiabit prima quæ meruit meam.
PR. Quam poscat ede, nostra ne parcat manus.
NE. Cædem sororis poscit, & dirum caput.
PR. Horrore victum trepidus adstrinxit rigor.
NE. Parere dubitas? PR. cur meam damnas fidem?
NE. Quod parcis hosti. PR. Femina hoc nomen capit?
NE. Si scelera cepit. PR. estne qui sontem arguat?
NE. Populi furor. PR. quis regere dementes valet?
NE. Qui concitare potuit. PR. Haud quemquam (reor.
NE. Mulier, dedit natura cui pronum malo
Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis;
Sed vim negavit, ut ne inexpugnabilis
Esset, sed ægras frangeret vires timor,
Vel pœna; quæ tam sera damnatam premit,
Diu nocentem. tolle consilium, ac preces;
Et imperata perage: devectam rate
Procul in remotum littus interimi jube.
Tandem ut residat pectoris nostri tumor.

CHORUS.

CHORVS. OCTAVIA.

O Funestus multis populi
Dirusque favor! qui cum flatu
Vela secundo ratis implevit,
Vexitque procul; languidus idem
Deserit alto sævoque mari.
Flevit Gracchos miseranda parens,
Perdidit ingens quos plebis amor,
Nimiusque favor, genere illustres,
Pietate, fide, lingua claros,
Pectore fortes, legibus acres.
Te quoque Livi simili leto
Fortuna dedit; quem neque fasces
Texere sui, nec tecta domus.
Plura referre prohibet præsens
Exempla dolor; modo cui patriam
Reddere cives aulam, & fratris
Voluere toros; nunc ad pœnam
Letumque trahi, flentem, miseram
Cernere possunt. Bene paupertas
Humili tecto contenta latet.
Quatiunt altas sæpe procellæ,
Aut evertit fortuna domos.
OC. Quo me trahitis? quodve tyrannus
Aut exilium regina jubet?
Si mihi vitam fracta remittit
Tot jam nostris evicta malis;
Si cæde mea cumulare parat
Luctus nostros; invidet etiam
Cur in patria mihi sæva mori?
Sed jam spes est nulla salutis,
Fratris cerno miseranda ratem.
Hæc est, cujus vecta carina
Quondam genitrix, nunc & thalamis
Expulsa soror miseranda vehar;
Nullum pietas nunc numen habet,
Nec sunt superi: regnat mundo
Tristis Erinnys.
Quis mea digne deflere potest
Mala? quæ lachrimis nostris questus
Reddet Aëdon? cujus pinnas
Vtinam miseræ mihi fata darent:
Fugerem luctus ablata meos
Penna volucri procul, & cœtus
Hominum tristes, cædemque feram.

Sola in vacuo nemore, & tenui
Roma pendens, querulo possem
Gutture incestum fundere murmur.
CH. Regitur fatis mortale genus,
Nec sibi quidquam spondere potest
Firmum & stabile. per quæ casus
Volvit varios semper nobis
Metuenda dies. animum firment
Exempla tuum jam multa, domus
Quæ vestra tulit. quid sævior est
Fortuna tibi? tu mihi primum
Tot natorum memoranda parens,
Nata Agrippæ, nurus Augusti,
Cæsaris uxor, cujus nomen
Clarum toto fulsit in orbe;
Vtero toties enixa gravi
Pignora pacis: mox exilium,
Verbera, sævas passa catenas,
Funera, luctus; tandem letum,
Cruciata diu. Felix thalamis
Livia Drusi natisque ferum
Ruit in facinus; pœnamque suam
Iulia matris fata secuta est:
Post longa tamen tempora ferro
Cæsa est, quamvis crimine nullo.
Quid non potuit quondam genitrix
Tua quæ rexit principis aulam,
Cara marito, partuque potens?
Eadem famulo subjecta suo,
Cecidit diri militis ense.
Quid cui licuit regnum in cœlum
Sperare, parens tanta Neronis?
Non funesta violata manu
Remigis ante, mox & ferro
Lacerata diu, sævi jacuit
Victima nati?
OC. ME quoque tristes mittit ad umbras
Ferus, & Manes ecce tyrannus.
Quid jam frustra miseranda moror?
Rapite ad letum, queis jus in nos
Fortuna dedit, testor superos.
Quid agis demens? parce precari,
Queis invisa es, numina divum.
Tartara testor, Erebique deas
Scelerum ultrices, & te genitor
Dignum tali morte, & pœna:
Non invisa est mors ista mihi,

VALERIANV
LVBICKI
MP
AVDITOR

~~Ex Libris~~

Petrus
Rutkowsky

Petrus
Rutkow

Petrus
Rydko
wsky

Armate